

Seria de autor

Isabel Allende

Dincolo
de iarnă

roman

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Isabel Allende

Dincolo de iarnă

Traducere din spaniolă de
Cornelia Rădulescu

ISABEL ALLENDE

MÃS ALLÁ DEL INVIERNO

Copyright © Isabel Allende, 2017

All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2018, pentru prezenta versiune românească (ediția digitală)

ISBN: 978-606-779-328-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 021.311.23.30

*Lui Roger Cukras,
pentru dragostea neașteptată*

Au milieu de l'hiver, j'apprenais enfin qu'il y avait en moi un été invincible.

În toiul iernii, aflam în sfârșit că port în mine o vară de neînvins.

ALBERT CAMUS,
*Retour à Tipasa (1952)*¹

¹. „Întoarcere la Tipasa“, trad. din franceză de Modest Morariu, în Albert Camus, *Fața și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara*, RAO Internațional, București, 1994. (N. red.)

Lucía

Brooklyn

La sfârșitul lunii decembrie a anului 2015, iarna încă se lăsa așteptată. A sosit Crăciunul în clinchet sâcâitor de clopoței și lumea tot în sandale și-n mână scurtă umbla, unii bucurându-se de anotimpurile astea care o au luat-o razna, alții îngrijorându-se din cauza încălzirii globale, în vreme ce prin ferestrele deschise brazii de plastic acoperiți de zăpadă artificială nedumereau veverițele și păsările. La trei săptămâni după Anul Nou, când nimeni nu se mai gândea că rămăsese în urmă calendarul, natura s-a trezit brusc, s-a dezmeticit din toropeala tomnatică și a slobozit cel mai aspru viscol din memoria colectivă.

Într-un subsol de pe Prospect Heights, o văgăună de ciment și cărămidă cu intrarea blocată de un munte de zăpadă, Lucía Maraz blestema frigul. Avea firea stoică a celor din țara sa: era obișnuită cu cutremurele, inundațiile, tsunamiurile ocazionale și cataclismele politice; dacă trecea o bucată bună de timp fără nici o nenorocire, se îngrijora. Totuși, nimic nu o pregătise pentru iarna siberiană ce nimerise în Brooklyn din greșeală. Viscoalele din Chile se limitau la cordiliera Anzilor și la sudul extrem, la Țara de Foc, acolo unde continentul se mărunțește în insule biciuite de vântul austral, gerul îți intră în oase și viața e aspră. Lucía era din Santiago, oraș cu faimă nemeritată de climă benignă, cu ierni umede și reci și veri uscate și fierbinți. Orașul e situat între munți vineții care se trezesc uneori ninși; atunci, în crestele de un alb orbitor se reflectă lumina cea mai pură din lume. Extrem de rar, peste oraș cade un fel de pulbere tristă și palidă, precum cenușa, care nu apucă să albească peisajul urban și se transformă rapid într-o mazăgă murdară. Zăpada e pură doar văzută de departe.

În văgăuna ei din Brooklyn aflată la un metru sub nivelul străzii și prost încălzită, ninsoarea era un coșmar. Geamurile înghețate nu lăsau să intre lumina, interiorul sumbru abia se deslușea sub lucirea becurilor goale ce atârnavă din tavan. Locuința cuprindea doar esențialul, un amestec de mobilier hodorogit luat la mână a doua sau a treia și un minimum de ustensile de bucătărie. Proprietarul,

Richard Bowmaster, nu se sinchisea nici de estetică, nici de confort.

Furtuna a început de vineri, cu o ninsoare deasă și un vânt furios care mătura străzile aproape pustii. Copacii se zbuciumau, păsările care nu se grăbiseră să emigreze sau să se adăpostească, păcălite de căldura neobișnuită din luna precedentă, au murit de frig. Mai târziu, când s-a trecut la remedierea pagubelor, mașinile gunoierilor au cărat saci întregi de vrăbii congelate. În schimb, misterioșii papagali din cimitirul din Brooklyn au supraviețuit, după cum s-a putut constata trei zile mai târziu, când au fost văzuți ciugulind printre morminte. Încă de joi reporterii televiziunii, cu figurile lor funebre și glasul emoționat cu care dădeau vești despre terorismul din țări îndepărtate, anunțaseră viscolul de a doua zi și dezastrelor din weekend. În New York s-a declarat stare de urgență, iar decanul facultății unde lucra Lucia a decretat întreruperea cursurilor. Oricum, pentru ea ar fi fost o întreagă aventură să ajungă în Manhattan.

Profitând de ziua liberă neașteptată, s-a apucat să gătească o fiertură bună să te scoale din morți, supă chiliană care vindecă sufletul de tristețe și trupul de boală. Lucia se afla de mai bine de patru luni în Statele Unite, timp în care mâncase la bufetul universității, numai chef să gătească nu avusese; cu două excepții totuși, o dată când o copleșise nostalgia și altă dată când voise să sărbătorească o prietenie. Acum a pregătit o supă consistentă și condimentată, a prăjit ceapă și carne, a fiert separat legume, cartofi și dovleac, iar la urmă a adăugat și orez. Pentru asta a folosit toate oalele și cratițele pe care le avea, bucătăria rudimentară de la subsol arăta ca după bombardament, însă rezultatul a meritat și i-a risipit senzația de singurătate instalată odată cu viscolul; singurătate care o lovea pe neașteptate, precum un musafir neinvitat, care se ascunsese într-un ungher al minții.

Noaptea precedentă, în timp ce vântul șuiera troienind zăpada și strecurându-se prin crăpături, simțise frica viscerală din copilărie. Dar în peștera asta era la adăpost, frica de elementele naturii era ceva absurd, n-avea sens să-l deranjeze pe Richard doar pentru că era singurul la care ar fi putut apela, dat fiind că locuia în apartamentul de deasupra. La ora nouă n-a mai putut rezista nevoii de a auzi un glas omenesc și l-a sunat.

— Ce faci? a întrebat, încercând să-și ascundă neliniștea.

— Cânt la pian. Te deranjează zgomotul?

— Nu aud nimic, aici jos se aude doar vuietul asta de sfârșit de lume. E normal așa ceva în Brooklyn?

- Câteodată iarna e vreme rea, Lucía.
— Mi-e frică.
— De ce?
— Pur și simplu, mi-e frică. Presupun că nu are rost să te invit la mine. Am gătit ceva, o supă chiliană.
— E vegetariană?
— Nu. În fine, s-o lăsăm baltă. Noapte bună, Richard.
— Noapte bună.

A luat o dușcă de *pisco*² și și-a pus perna în cap. A dormit prost, trezindu-se la fiecare jumătate de oră dintr-un vis fragmentat, în care se făcea că se zbate într-o substanță densă și acră precum iaurtul.

². Rachiu din struguri considerat băutură națională atât în Chile, cât și în Peru. (N. red.)

Sâmbătă furtuna de zăpadă și-a continuat traseul spre Atlantic, dar în Brooklyn vremea rea a continuat, era viscol și ninge. Lucía n-a vrut să iasă din casă, multe străzi erau încă blocate, deși dezzăpezirea începuse din zori. Avea timp să citească și să-și pregătească cursurile pentru toată săptămâna. A văzut la știri ravagiile viscolului. Se bucura de ziua liniștită, cu un roman bun și perspectiva odihnei. La un moment dat avea să găsească ea pe cineva care să dea zăpada din fața ușii: copiii din vecini erau mereu dornici să câștige câțiva dolari. Avea noroc. Și-a dat seama că se simțea în largul ei în gaura asta din Prospect Heights; la urma urmei, nu era chiar atât de rău.

După masă, ușor plictisită din pricina izolării, a împărțit supa cu Marcelo, câinele ei chihuahua, după care s-au băgat amândoi în pat, pe salteaua groasă și sub un munte de pături, ca să vadă câteva episoade dintr-un serial polițist. Apartamentul era înghețat, Lucía și-a pus o căciulă de lână și mănuși.

În primele săptămâni, copleșită de hotărârea de a fi plecat din Chile, unde măcar se putea amuza în spaniolă, se consola spunându-și că totul se schimbă. Necazul de azi mâine e istorie. Într-adevăr, îndoielile au trecut rapid: era ocupată cu munca, îl avea pe Marcelo, și-a făcut prieteni la universitate și în cartier, oamenii erau amabili, era de-ajuns să te duci de trei ori la aceeași cafenea ca să fii primit ca o rudă. Ideea chiliană cum că yankeii sunt reci era un mit. Singura persoană mai rece era Richard Bowmaster, proprietarul. La naiba cu el.

Richard cumpărase la un preț de chilipir căsoiul de cărămidă maro din Brooklyn, cum erau cu sutele în cartier, pentru că i-l vânduse cel mai bun

prieten, un argentinian care se pomenise cu o moștenire grasă și plecase acasă ca s-o administreze. După câțiva ani, deși mai dărăpănat, valora peste trei milioane de dolari. Îl cumpăraseră cu câțiva ani înainte ca tinerii corporatiști din Manhattan să dea buzna, să achiziționeze și să restaureze aceste case pitorești, făcând să le crească prețul până la un nivel scandalos. Înainte vreme cartierul fusese teritoriul crimelor, drogurilor și bandelor, nimeni n-avea curaj să umble noaptea, însă de când Richard cumpăraseră clădirea, zona devenise una dintre cele mai râvnite zone din țară, în ciuda lăzilor de gunoi, a copacilor scheletici și a fierătaniilor de prin curți. Lucía îl sfătuiseră în glumă să vândă relicva asta cu scări scârțâitoare și uși umflate și să se mute într-o insulă din Caraibe, unde să îmbătrânească precum un rege, numai că Richard era un tip posac, al cărui pesimism înnăscut se hrănea cu rigorile și inconvenientele unei locuințe cu cinci încăperi vaste și goale, trei băi nefolosite, un pod ferecat și un parter cu plafoane atât de înalte, încât era nevoie de o scară telescopică pentru a schimba un bec.

Richard Bowmaster era șeful Lucíei la Universitatea New York, unde ea avea un contract de șase luni ca profesor invitat. După sfârșitul semestrului, viața ei era o pată albă: avea să îi trebuiască alt contract și o altă locuință până să decidă asupra viitorului îndepărtat. Mai devreme sau mai târziu urma să se întoarcă în Chile să-și sfârșească zilele, dar mai era mult până atunci; de când fiică-sa Daniela se stabilise la Miami, unde se dedica biologiei marine, pesemne se și îndrăgostise și avea de gând să prindă rădăcini, nimic nu o mai chema înapoi în țară. Își propunea să profite de anii de sănătate rămași până s-o doboare decrepitudinea. Voia să trăiască în străinătate, unde provocările zilnice îi țineau mintea ocupată și sufletul relativ liniștit, căci în Chile o apăsa povara celor cunoscute, a rutinei și a limitărilor. Acolo ar fi fost o bătrână singură, potopită de inutilele amintiri neplăcute, pe când în străinătate mai putea avea încă parte de surprize și oportunități.

Primise să lucreze la Centrul de Studii Latino-Americane și Caraibiene ca să fie mai aproape de Daniela. De asemenea, trebuia să recunoască, și pentru că Richard o interesa. Tocmai avusese o dezamăgire amoroasă și și-a zis că el putea să fie soluția pentru a-l da uitării pe Julián, ultimul ei iubit, singurul care lăsesse oarece urme după divorțul ei din 2010. În anii care urmaseră Lucía constatase cât de puțini amanți poate avea o femeie de vârsta ei. Avusese câteva aventuri nesemnificative până să apară Richard; îl cunoștea de mai bine de zece ani, de când era încă măritată. O atrăgea de pe atunci, deși nu putea explica de ce.

Aveau firi complet opuse, nu împărtășeau nimic în afara chestiunilor academice. Se întâlneau ocazional la conferințe, vorbiseră ore în șir despre munca lor, purtau o corespondență regulată, dar el nu arătase nici urmă de interes erotic. Lucía îi făcuse o dată niște aluzii, lucru neobișnuit pentru ea, era lipsită de îndrăzneala femeilor cochete. Aerul gânditor și timiditatea lui Richard fuseseră un imbold serios pentru venirea la New York: își imagina că un bărbat ca el era musai profund și serios, cu spirit nobil, o adevărată recompensă pentru cineva care ar fi învins obstacolele pe care le semăna în calea oricărei forme de intimitate.

La șaiszeci și doi de ani, Lucía mai avea fantezii de femeie tânără, era inevitabil. Gâtul i se zbârcise, pielea i se uscaseră, brațele erau fleșcăite, o dureau genunchii și se resemnase cu îngroșarea taliei – îi lipsea disciplina pentru a merge la sala de gimnastică. Sâni erau tineri, dar nu erau ai ei. Evita să fie văzută goală, îmbrăcată se simțea mult mai bine, știa ce culori și ce stil o avantajau și le urma cu sfințenie, era în stare să-și cumpere o ținută completă în douăzeci de minute fără să piardă timpul cercetând altceva. Oglinda, ca și fotografiile, erau un dușman nemilos, căci o imortalizau cu toate defectele la vedere. Puterea ei de atracție – dacă avea – consta în mișcări, credea ea. Era flexibilă și avea o grație nemeritată, căci nu și-o cultivase nicicum, era pofticioasă și leneșă ca o odaliscă și-ar fi trebuit să fie obeză, dacă ar fi existat dreptate pe lumea asta. Dar strămoșii ei, țărani săraci din Croația, oameni truditori și pesemne veșnic flămânzi, îi lăseseră moștenire un metabolism binecuvântat. Poza din pașaport, în care avea o figură serioasă și privea drept înainte, parcă era mutra unei temnicere sovietice, așa glumea fiică-sa Daniela, numai că nimeni nu o vedea astfel: avea un chip expresiv și știa să se fardeze.

Una peste alta, era mulțumită de înfățișarea ei și resemnată în fața ravagiilor făcute de trecerea inevitabilă a anilor. Trupul îmbătrânea, dar în interior viețuia neatinsă adolescența care fusese cândva. Totuși, nu reușea să și-o închipuie pe bătrâna care avea să fie. Iar dorința de a stoarce vieții tot ce se putea sporea pe măsură ce viitorul se scurta și o parte a acestei senzații era iluzia vagă, ce se izbea de zidul realității, de a avea un iubit. Tânjea după sex, idilă și dragoste. Pentru primul mai găsea uneori ocazii, a doua era o chestiune de noroc, a treia era o răsplată cerească de care precis n-avea să aibă parte, așa îi spusese odată fiică-sa.

Dacă Lucíei îi păruse rău că amorul cu Julián se terminase, în schimb nu-l

regretase niciodată. Ea dorea stabilitate, în vreme ce el, la cei șaptezeci de ani ai săi, încă mai sărea de la o femeie la alta precum un donjuan. În ciuda sfaturilor fiică-sii, care propovăduia amorul liber, pentru ea intimitatea era cu neputință cu un bărbat căruia-i zbură gândul la alte femei. „Da’ ce vrei tu, mami? Să te măriți?“, răsese Daniela aflând că o terminase cu Julián. Nu, dar voia să facă dragoste iubind, pentru plăcerea trupului și pacea spiritului. Voia să facă dragoste cu cineva care să simtă ca ea. Voia să fie acceptată fără să se ascundă sau să se prefacă, să-l cunoască pe celălalt cu bune și cu rele și să-l accepte așijderea. Voia pe cineva cu care să trândăvească diminețile de duminică în pat citind ziarele, pe cineva cu care să se țină de mână la cinema, pe cineva cu care să râdă de toate prostiile și cu care să discute. Depășise entuziasmul aventurilor trecătoare.

Se obișnuise cu spațiul, tăcerea și singurătatea ei; știa că ar fi fost cam greu să împartă patul, baia și dulapul și că nici un bărbat n-ar fi putut s-o mulțumească pe de-a-ntregul. În tinerețe crezuse că doar iubirea în cuplu o întregea, fusese convinsă că lipsa unui partener ar fi privat-o de ceva esențial. Acum, la maturitate, viața i se părea mulțumitoare, era chiar recunoscătoare pentru viața ei plină. Cu toate astea, i-a trecut prin cap să caute pe internet un site de întâlniri. A renunțat rapid: Daniela ar fi prins-o imediat de la Miami. În plus, nu știa cum să se descrie ca să pară cât de cât atrăgătoare fără să mintă; deși probabil că mințeau toți.

Bărbații de vârsta ei umblau după femei cu douăzeci sau treizeci de ani mai tinere, era de înțeles, nici ei nu i-ar fi convenit un moș plin de beteșuguri, ci un tip mai viguros. Daniela pretindea că era păcat că maică-sa era o heterosexuală convinsă când lumea era plină de femei singure doldora de calități, care arătau bine și aveau și viață interioară, mult mai interesante decât majoritatea văduvilor sau divorțaților de șaizeci ori șaptezeci de ani. Lucía își recunoștea limitele, însă era prea târziu să se schimbe. După divorț avusese scurte întâlniri plăcute cu vreun amic, după câteva pahare într-o discotecă, sau cu necunoscuți, într-o călătorie sau la o petrecere, nimic important, doar că o ajutaseră să se dezbrace fără jenă. Cicatricile de pe piept erau vizibile, sânii virginali precum cei ai unei june namibiene aparțineau parcă altui corp, ai fi zis că luau în zeflema restul anatomiei sale.

Dorința de a-l seduce pe Richard, atât de incitantă când primise oferta la universitate, s-a topit în prima săptămână după mutarea ei la subsol. În loc să-i apropie, conviețuirea relativă care îi făcea să se ciocnească mai mereu la

facultate, pe stradă, la metrou și în pragul casei îi îndepărtase. Camaraderia cimentată la congresele internaționale și în urma corespondenței electronice, atât de caldă altădată, înghețase odată supusă probei proximității. Nu, hotărât lucru, n-avea să fie nici o idilă cu Richard Bowmaster; mare păcat, căci era genul de bărbat liniștit și de încredere, cu care s-ar fi plictisit cu plăcere. Lucía era doar cu un an și opt luni mai mare ca el, o diferență nesemnificativă, spunea ea, deși în sinea sa se recunoștea în dezavantaj: era cam greoaie și tasarea coloanei vertebrale n-o mai lăsa să poarte pantofi cu tocuri înalte, dacă voia să nu pice în nas. Iar în jurul ei lumea părea să tot crească, studenții ei erau tot mai lungani, deșelați și indiferenți, un fel de girafe. Se săturase să zărească de jos perii din nasul omenirii. În schimb, Richard își purta vârsta cu șarmul grațios al unui profesor absorbit de studiu.

Potrivit descrierii pe care i-o făcuse Danielei, Richard Bowmaster era de statură medie, cu destul păr pe cap și dantură bună, cu ochi nici cenușii, nici verzi, după cum îi bătea lumina în ochelari și după evoluția ulcerului. Rareori zâmbea fără un motiv serios, dar gropițele din obraji și părul ciufulit îi dădeau un aer juvenil, în ciuda faptului că umbla cu privirea în pământ, cărând mereu niște cărți și apăsând de gânduri. Lucía nu știa care ar fi putut fi acelea, căci omul părea sănătos, atinsese de-acum culmea carierei academice și avea să se bucure de o pensie bună. Avea o singură grijă de natură economică: pe tatăl său, Joseph Bowmaster, plasat la o casă de bătrâni la un sfert de oră de drum, pe care Richard îl suna zilnic și îl vizita de două ori pe săptămână. În scaun cu rotile și la nouăzeci și șase de ani, bătrânul avea o inimă puternică și o minte limpede: îl copleșea pe Barack Obama cu scrisori sfătoase.

Lucía mai bănuia că, sub aparența sa taciturnă, Richard ascundea o rezervă de bunătate și o dorință neostentativă de a ajuta oamenii, de exemplu de a servi masa la o cantină pentru săraci sau a urmări voluntar papagalii din cimitir. Precis acestea erau calități moștenite de la tatăl lui, căci Joseph n-ar fi admis ca fiu-său să nu îmbrățișeze o cauză nobilă. La început, Lucía îl analiza pe Richard căutând porțițe prin care să-i câștige prietenia, dar cum n-o tentau nici cantina pentru săraci, nici papagalii de orice specie, n-a descoperit modalitatea de a se strecura în viața lui. Indiferența lui Richard nu o jigneau: se purta la fel și cu celelalte colege și cu hoardele de studenți. Viața sa de ermit nu era un secret; taina era ce fel de secrete ar fi putut ascunde și cum trăise șase decenii protejat de carapacea aia ca de tatú.

În schimb, ea era mândră de trecutul ei dramatic și își dorea un viitor

interesant. Din principiu nu credea în fericire, asta era ceva cam kitsch, era de ajuns să fie cât de cât mulțumită. Richard petrecuse o lungă perioadă în Brazilia, fusese însurat cu o jună voluptuoasă, judecând după o poză pe care o văzuse Lucía, dar pare-se că nu fusese contaminat de exuberanța acelei țări și-a acelei femei. Dar ei îi plăcea Richard, în pofida ciudățeniilor sale. Se făcea lesne iubit, „avea lipici“, cum se spune în Chile despre cei care-ți sunt simpatici fără vreun motiv anume. „E un tip ciudat, Daniela, trăiește singur, doar cu patru pisici. Nici nu bănuiește că am să i-l las în grijă pe Marcelo când voi pleca.“ Se gândise bine. Avea să i se rupă inima, dar nu putea să care după ea prin lume un chihuahua bătrân.

Richard

Brooklyn

Pe seară, când ajungea acasă – pe bicicletă dacă era vreme bună, dacă nu, cu metroul – Richard se ocupa mai întâi de cele patru pisici, niște făpturi nu prea tandre pe care le adoptase de la Societatea de Protecție a Animalelor ca să-l scape de șoareci. O măsură logică, fără pic de sentimentalism, însă felinele i-au devenit companioane inseparabile. Le-a primit sterilizate, vaccinate, cu câte un cip sub piele în caz de pierdere și gata botezate, deși, ca să simplifice treaba, el le-a numărat în portugheză: Um, Dois, Três și Quatro. Le hrănea și le curăța lădița cu nisip, apoi asculta știrile în timp ce-și pregătea mâncarea pe masa mare cu funcții multiple din bucătărie. După cină cânta un pic la pian, uneori de plăcere, alteori din spirit de disciplină.

Teoretic, în casă fiecare obiect își avea locul și toate erau la locul potrivit, dar practic hârtiile, revistele și cărțile se înmulțeau precum insectele într-un coșmar. Dimineața erau negreșit mai multe decât în seara precedentă, uneori apăreau publicații și pagini răzlețe de care n-avea habar și se întreba cum de ajunseseră acolo. Mânca, apoi citea, își pregătea cursurile, corecta lucrări și scria eseuri pe teme politice. Își datora cariera academică mai curând preocupării constante de a cerceta și-a publica decât vocației de profesor, drept care atașamentul studenților săi, chiar și al celor care absolviseră, i se părea inexplicabil. Avea un computer în bucătărie și o imprimantă la etajul al treilea, într-o încăpere goală. Din fericire, trăia singur și nu avea cui da socoteală pentru așezarea bizară a echipamentului, căci prea puțini ar fi înțeles că astfel făcea exerciții tot urcând și coborând scările înalte. În plus, așa avea timp să se gândească de două ori dacă merită să printeze orice aiureală, din respect pentru copacii sacrificați pentru hârtie.

Câteodată, în nopțile de insomnie, când nu reușea să îmblânzească pianul și clapele cântau ce voiau ele, ceda viciului secret de-a învăța și-a scrie poezii. Pentru asta avea nevoie de foarte puțină hârtie; scria de mână pe caiete școlare

cu pătrățele. Umpluse câteva cu poeme neterminate, plus vreo două carnete elegante cu coperte din piele unde copiase producțiile cele mai bune cu gândul de a le cizela în viitor; viitorul ăsta nu venea niciodată: doar la gândul de a le reciti îl apuca durerea de burtă. Studiase japoneza ca să citească haikuuri în original, citea și înțelegea limba, dar nu îndrăznea s-o și vorbească. Se mândrea că era poliglot. Portugheza o învățase de copil, cu familia maică-sii, și și-o perfecționase cu Anita. Ceva franceză dobândise din rațiuni romantice, ceva spaniolă din nevoi profesionale. Prima sa pasiune, la nouăsprezece ani, fusese pentru o franțuzoaică mai mare decât el cu opt ani pe care o cunoscuse într-un bar din New York și pe care o urmase la Paris. Pasiunea le-a trecut rapid, dar au continuat să viețuiască împreună într-o mansardă din Cartierul Latin, suficient timp ca el să prindă bazele cunoașterii carnale și ale limbii, pe care o vorbea cu un accent barbar. Spaniola era din cărți și de pe stradă – New Yorkul era plin de hispanici, numai că imigranții pricepeau cu greu dicția de Institut Berlitz pe care o studiase Richard. Nici el nu pricepea mai mult, doar suficient cât să comande mâncarea la restaurant. Aparent, toți chelnerii din țară erau vorbitori nativi de spaniolă.

Sâmbătă dimineața viscolul s-a oprit, iar Brooklynul era sub zăpadă. Richard s-a trezit cu regretul de a o fi jignit pe Lucía în seara precedentă, când răspunsese cu atâta răceală temerilor ei. I-ar fi fost drag să stea cu ea în timp ce afară viscolul biciuia casa. De ce i-o tăiase atât de scurt? Se temea să nu pice în plasă, să nu se îndrăgostească, lucru pe care-l evita de douăzeci și cinci de ani. Nu se întreba de ce fugea de iubire, căci răspunsul i se părea limpede: penitența sa ineluctabilă. Cu timpul, se obișnuise cu rutina lui de călugăr, cu tăcerea interioară a celor care trăiesc și dorm singuri. După ce închisese telefonul, avusese impulsul de-a merge să bată la ușa subsolului cu un termos cu ceai ca să stea cu ea. Îl mira teama asta infantilă la o femeie care avusese destule necazuri în viață și părea invulnerabilă. Ar fi vrut să exploreze această breșă în fortăreața Lucíei, dar îl oprise presentimentul pericolului, de parcă s-ar fi avântat pe nisipuri mișcătoare. Senzația de risc era încă prezentă. Nu era ceva nou. Avea uneori crize de angoasă nedefinită, pentru care existau pastilele alea verzi. Simțea atunci că se prăbușește în bezna înghețată a unui fund de mare și nu era nimeni care să-i întindă o mână și să-l tragă la suprafață. Premonițiile fataliste începuseră în Brazilia, sub influența Anitei, care era dependentă de semnele pe care le primea de dincolo. Pe atunci erau frecvente, acum învățase să le

gestioneze, apărau rar.

Oamenii erau îndemnați la posturile de radio și TV să rămână în case până când străzile aveau să fie curățate. Manhattanul era încă semiparalizat, magazinele erau închise, dar metroul și autobuzele circulau de-acum. Alte state fuseseră afectate mai rău decât New Yorkul, erau case distruse, copaci smulși din rădăcină, cartiere întregi izolate, lipsite de gaz și electricitate. Locuitorii se pomeniseră în doar câteva ore aruncați în urmă cu două secole. Comparativ, Brooklynul avusese noroc. Richard a ieșit să dea zăpada de pe mașina parcată în fața casei înainte ca aceasta să se transforme în gheață și să fie nevoit să folosească racleta. Pe urmă a hrănit pisicile și și-a luat eternul mic dejun compus din fulgi de ovăz cu lapte și fructe, după care a lucrat la articolul despre criza economică și politică din Brazilia, pusă pe tapet în media internațională în perspectiva viitoarelor Jocuri Olimpice. Mai avea și de corectat lucrarea unui student, dar o lăsa pe mai târziu. Avea toată ziua la dispoziție.

Pe la trei după-amiaza, Richard a constatat că lipsea o pisică. Dacă el era acasă, și ele îi stăteau pe-aproape. Relația cu felinele era una de indiferență reciprocă, excepție făcând Dois, singura femelă, care îi sărea mereu în poală ca să fie mângâiată. Cei trei masculi erau independenți și pricepuseră de la bun început că nu erau animale de companie, treaba lor era să vâneze șoareci. Uno și Quatro dădeau ture prin bucătărie, Dois era tolănită pe masă lângă computer, locul ei favorit, dar nici urmă de Três.

L-a căutat prin toată casa, fluierându-l ca de obicei, și l-a găsit la etaj, zăcând pe podea cu o spumă rozalie pe botic. „Sus, Três, ridică-te, ce-ai pățit, băiatule?“ L-a pus pe picioare, animalul a căzut la loc după trei pași șovăielnici. Erau urme de vomă peste tot, asta se mai întâmplase, uneori pisicile nu digerau complet oasele rozătoarelor. L-a dus în brațe în bucătărie, a încercat să-l facă să bea apă, dar brusc lăbuțele i-au devenit rigide și pisiul a început să aibă convulsii. Richard a dedus că acestea erau simptome de otrăvire. A trecut rapid în revistă substanțele toxice pe care le ținea în casă, bine încuiate, și i-au trebuit câteva minute să găsească vinovatul, sub chiuveta din bucătărie: sticla de antigel, răsturnată. Precis că pisica linsese, se vedeau urme de lăbuțe. Richard era convins că închisese bine sticla și ușa dulăpiorului, era de neînțeles ce se întâmplase, dar deocamdată urgența era să ducă pisica la veterinar; antigelul era mortal.

Traficul era restricționat cu excepția urgențelor, ceea ce era tocmai cazul lui.

A găsit pe internet adresa unei clinici veterinare deschise, chiar una pe care o știa, a învelit pisica într-o pătură și a pus-o în mașină. Ce bine că o dezăpezise, ce bine că accidentul nu avusese loc cu o zi în urmă, în timpul viscolului, i-ar fi fost imposibil să iasă din casă. Brooklynul se transformase într-un oraș nordic, alb pe alb, cu unghiuri îndulcite de zăpada depusă, cu străzi pustii, cufundate într-un soi de pace neobișnuită, de parcă natura ar fi dormitat. „Să nu-ți treacă prin cap să mori, te rog, Três, tu ești un motan proletar, ai măruntaie de oțel, nu te doboară pe tine un pic de antigel, hai, curaj“, îl îndemna Richard abia înaintând prin nămeți, conștient că fiecare minut de întârziere scurta viața motanului. „Calm, amice, rezistă, nu pot să merg mai repede, iartă-mă, dacă patinăm ne-am ars, mai avem puțin, ține-te tare.“

Drumul, care în condiții normale i-ar fi luat douăzeci de minute, a durat de două ori mai mult. Când a ajuns la clinică ninsoarea începuse iar, la fel și convulsiile. Au fost primiți de o doctoriță eficientă și calmă, care nu s-a arătat optimistă în ceea ce privește viitorul motanului și a avut grijă să-i precizeze asistentului, pe un ton nu destul de scăzut ca să nu fie auzit și de Richard, că stăpânul se făcea vinovat de neglijență. În alte condiții ar fi reacționat, dar un val uriaș de amintiri supărătoare a năvălit peste el, amuțindu-l, umilit. Nu era prima dată când neglijența lui avea urmări fatale. De atunci devenise atât de grijuliu și atât de precaut, că avea uneori impresia că pășește pe coji de ouă. Veterinara i-a explicat că prea multe nu erau de făcut: analizele de sânge și de urină vor stabili dacă rinichii erau distruși în mod ireversibil, caz în care ar fi fost indicat un sfârșit demn, pentru a-i curma suferințele. Motanul va rămâne internat, un diagnostic definitiv va avea după două zile, dar mai bine să se pregătească pentru ce e mai rău. Gata să izbucnească în plâns, Richard a acceptat, plecând capul. Cu inima strânsă, și-a luat rămas-bun de la Três, simțind în ceafă privirea tăioasă a veterinarei; o acuzație și o condamnare.

Recepționera, o tânără cu păr morcoviu și un inel în nas, a observat că omul tremura în timp ce-i întindea cardul de credit pentru prima plată și i s-a făcut milă. L-a asigurat că pisica lui avea să fie bine îngrijită și i-a arătat automatul de cafea. Topit de gestul minimal de amabilitate, Richard a avut o reacție disproporționată de grațitudine și a suspinat din rărunchi. Dacă l-ar fi întrebat cineva ce simțea pentru cele patru animale de companie, ar fi răspuns că-și îndeplinea responsabilitatea de a le hrăni și a le schimba nisipul din lădiță; relația sa cu ele era doar protocolară, cu excepția lui Dois, care cerea să fie răsfățată. Nu-și imaginase niciodată că felinele astea indiferente puteau deveni aproape

rudele pe care nu le avea. S-a așezat pe un scaun sub privirile înțelegătoare ale recepționerei și a băut o cafea apoasă și amară, cu două pastile verzi pentru nervi și una roz împotriva acidității, până și-a revenit. Trebuia să se întoarcă acasă.

Farurile automobilului luminau peisajul dezolant al străzilor lipsite de viață. Richard mergea încet, scrutând atent drumul prin semicercul gălbui lăsat liber de gheața de pe parbriz. Avea impresia că mergea printr-un oraș necunoscut, parcă se rătăcise, deși mai făcuse traseul; prins între timpul imobil, zumzetul instalației de căldură și tic-tacul accelerat al ștergătoarelor de parbriz, îl încerca senzația că vehiculul plutea în vată și că el era unicul suflet viu într-o lume abandonată. Vorbea singur, capul îi vuia de gânduri nefaste despre ororile inevitabile din univers și din propria viață. Cât va mai trăi și cum? Dacă trăiești destul de mult, te paște cancerul de prostată. Dacă trăiești și mai mult, creierul se duce dracu'. Ajunsesse la vârsta spaimelor, călătoriile nu-l mai atrăgeau, voia numai comoditatea căminului, refuza neprevăzutul, îi era frică să nu se rătăcească, să se îmbolnăvească și să moară și să fie găsit după câteva săptămâni, după ce pisicile îi vor fi mâncat o mare parte din cadavru. Ideea de a fi descoperit într-o baltă grețoasă de viscere putrede îl îngrozea în așa hal, încât stabilise cu vecina sa, o văduvă coaptă cu temperament de oțel și inimă bună, să-i trimită în fiecare seară un SMS. Dacă treceau două zile și nu primea nimic, ea trebuia să vină și să arunce o privire, drept care primise și un set de chei. SMS-ul era compus din două cuvinte: „Încă trăiesc“. Vecina nu avea obligația să răspundă, însă resimțea aceleași temeri și îi răspundea cu ceva mai multe: „În mă-sa, și eu“. Treaba cea mai rea cu moartea era aia cu veșnicia. Să fii mort pentru vecie, ce oroare!

Și-a dat seama că norul negru al anxietății se apropia, caz în care își lua pulsul, care ori nu se simțea defel, ori o lua la galop. În trecut avusese câteva atacuri de panică de acest fel, atât de asemănătoare unei crize cardiace, și ajunsesse la spital, dar nu se mai repetaseră în ultimii ani, grație pastilulelor verzi, dar și pentru că învățase să și le controleze. Se concentra și vizualiza norul negru străpuns de niște raze puternice de lumină, ca în vechile stampe religioase; cu această imagine, plus niște exerciții de respirație, norul se risipea. De data asta n-a fost necesar să recurgă la vechiul truc pentru că a făcut ceva nou: s-a văzut pe sine de departe, ca într-un film în care nu era protagonistul, ci spectatorul.

De mulți ani trăia într-un mediu perfect controlat, lipsit de surprize și spaima, însă nu dăduse uitării cele câteva aventuri din tinerețe, ca de pildă amorul nebun pentru Anita. A zâmbit, căci a conduce de-a lungul câtorva cvartale prin

Brooklyn pe vremea rea nu era tocmai o aventură. Și-atunci și-a dat seama cât de mărunță și limitată îi devenise existența și l-a cuprins spaima, teama adâncă și autentică de a fi pierdut atâția ani închistat în sine, teama de viteza cu care trecea timpul, iar peste el năvăleau bătrânețea și moartea. Ochelarii i s-au aburit de transpirație sau de lacrimi; și i-a scos rapid și a dat să-i ștergă cu mâneca. Se întuneca, vizibilitatea scăzuse. Cu stânga încleștată pe volan, a încercat să-și pună ochelarii pe nas cu dreapta, dar n-a reușit din cauza mănușilor și i-au căzut între pedale. A scăpat o înjurătură.

Chiar atunci, în timp ce el bâjbâia după ochelari, o mașină albă care mergea înaintea lui confundându-se cu zăpada a frânat la o intersecție și Richard a izbit-o din spate. Impactul a fost atât de neașteptat, încât pentru o fracțiune de secundă Richard și-a pierdut cunoștința. Și-a revenit însă imediat, cu aceeași senzație de a se afla în afara propriului corp, cu inima bubuind, scăldat în sudoare, cu cămașa lipită de spinare. Dar dincolo de disconfortul fizic, mintea se afla în alt plan, separată de realitate. Bărbatul din film continua să înjure în mașină, însă el, din altă dimensiune, evalua indiferent și rece cele întâmplate. Impactul fusese minor, cu siguranță. Ambele mașini rulau extrem de încet. Trebuia să-și recupereze ochelarii, să coboare și să vorbească civilizată cu celălalt șofer. La asta erau bune asigurările.

A fost cât pe ce să alunece pe asfaltul înghețat, s-a ținut de portieră ca să nu cadă pe spate. A înțeles că vehiculele s-ar fi ciocnit oricum, chiar dacă ar fi pus frână, mașina lui tot ar fi patinat câțiva metri până să se oprească. Cealaltă mașină, un Lexus SC, încasase lovitura în spate și fusese împinsă înainte. Cu vântul în față, Richard a patinat până la șoferul care coborâse din automobil. Inițial i s-a părut că era vorba de cineva prea tânăr pentru a avea carnet de conducere, apoi a constatat că era vorba de o fată scundă. Purta pantaloni, cizme negre de cauciuc și-un hanorac cam prea larg. Gluga îi acoperea chipul.

— Scuze, a fost vina mea, nu v-am văzut. Daunele vor fi suportate de asigurarea mea.

Fata a cercetat iute stopul spart și portbagajul înfundat și semideschis. A încercat fără succes să-l închidă, în timp ce Richard îi dădea zor cu asigurarea.

— Dacă doriți, chemăm poliția, dar nu e necesar. Luați cartea mea de vizită, o să mă găsiți ușor.

Fata nici nu părea să-l audă. Vizibil agitată, continua să bată cu pumnii în portbagaj, supărată că nu se închidea, apoi s-a repezit în mașină cât de repede îi permiteau rafalele vântului, urmată de Richard, care insista să-i lase datele lui. A

intrat în Lexus fără să-i arunce nici măcar o privire, el i-a aruncat cartea de vizită în poală chiar în clipa când fata apăsa pe accelerație cu portiera încă deschisă, trântindu-l pe jos. Mașina a cotit și s-a făcut nevăzută. Richard s-a ridicat anevoie, frecându-și brațul lovit. A tras concluzia că fusese o zi proastă și că tot ce mai lipsea era să-i moară pisica.

Lucía, Richard, Evelyn

Brooklyn

În condiții normale, la această oră târzie Richard Bowmaster, care se scula la cinci dimineața să se ducă la sală, s-ar fi aflat în pat numărând oi, cu Dois torcând alături, numai că evenimentele neplăcute de peste zi îl dăduseră peste cap și, prost dispus, se pregătea pentru o insomnie și o tâmpenie oarecare la televizor. Ceea ce i-ar fi limpezit mintea. Filmul ajunsese la inerenta scenă sexuală, parcă îl vedea pe regizor cum se lupta cu scenariul cu aceeași disperare cu care se luptau actorii în pat ca să ațâțe publicul cu un erotism dulceag, care nu reușea decât să rupă ritmul acțiunii. „Hai, continuați povestea, ce dracu’!“ s-a răstit la ecran, nostalgic după timpurile când la cinema acuplarea era sugerată de o ușă care se închide discret, de-o lampă care se stinge sau o țigară care arde abandonată într-o scrumieră. Tocmai atunci s-a auzit soneria, făcându-l să tresară. Richard s-a uitat la ceas: era zece fără douăzeci, nici măcar Martorii lui Iehova, care bătuiau prin cartier de vreo două săptămâni în căutare de adepți, n-ar fi venit atât de târziu. Intrigat, s-a dus la ușă, fără să aprindă lumina, și a privit prin geam, zărind un fel de mogâldeță. Voia să plece, dar soneria s-a auzit din nou. A aprins lumina și a deschis ușa.

Abia luminată de becul slab care o contura în noaptea neagră, în fața lui se afla fata cu hanorac, pe care a recunoscut-o pe dată. Zgribulită, cu capul vârat între umeri și chipul umbrat de glugă, părea și mai mică decât în urmă cu câteva ceasuri. „Da?“ a mormăit el, iar drept răspuns fata i-a întins cartea de vizită pe care i-o aruncase în mașină și pe care figurau numele, funcția de la universitate și adresele de la birou și de acasă. A rămas în prag cu cartea de vizită în mână, neștiind ce să facă, preț de un minut întreg, până când viscolul și ninsoarea care năvăleau pe ușa deschisă l-au împins să reacționeze: a pășit în lături, i-a făcut fetei semn să intre și a închis ușa. După care a rămas încremenit, uitându-se la ea.

— Nu trebuia să veniți aici, domnișoară, trebuie să sunați direct la societatea

de asigurări, a bâiguit.

Fata tăcea. Nemișcată, semăna cu o stafie îndărătnică. N-a reacționat nici când i s-a repetat că trebuia să sune la asigurări.

— Vorbiți engleza? a întrebat Richard în cele din urmă.

Nimic. A repetat întrebarea în spaniolă, fata era scundă, poate că provenea din America Centrală, deși putea fi vorba și de sud-estul asiatic. A murmurat ceva de neînțeles, niște cuvinte care sunau ca o apă care picură întruna. Situația se prelungea cam prea mult, așa că Richard a poftit-o în bucătărie, unde era mai multă lumină și poate aveau să comunice mai bine. Fata l-a urmat cu privirile în pământ și pășind exact pe unde pășea el, de parcă ar fi mers pe sârmă. Richard a eliberat masa de hârțoage și i-a tras un taburet.

— Regret că v-am lovit, sper că n-au fost daune serioase...

A repetat apoi în spaniola lui precară, fata a clătinat din cap în semn de neașteptare. A continuat să se chinuie inutil încercând să afle ce căuta la el acasă la ora aceea târzie: accidentul ușor nu justifica starea ei, părea terorizată, poate că fugea de cineva sau de ceva.

— Cum vă numiți?

Cu greu, împiedicându-se la fiecare silabă, fata și-a rostit numele: Evelyn Ortega. Depășit de situație, Richard și-a dat seama că avea nevoie de ajutor ca să scape de vizita inoportună. Câteva ore mai târziu, analizând cele întâmplate, avea să se mire că apelase la chiliana de la subsol. De când o cunoștea, femeia se dovedise a fi o profesionistă capabilă, dar de ce să fi fost pregătită să rezolve un inconvenient atât de neobișnuit ca acela?

La zece seara, Lucía Maraz a auzit telefonul. Doar fiică-sa Daniela putea suna la o astfel de oră. Ei bine, era Richard care o ruga să urce imediat la el. După ce dârdâise o zi întreagă, Lucía se încălzise în fine în pat și n-avea nici un chef să-și părăsească cuibul pentru cineva care o condamnase să viețuiască într-un iglu și care îi refuzase compania cu o seară înainte. Mai ales că nu exista acces direct de la subsol, trebuia să se îmbrace, să-și croiască drum prin zăpadă și să urce douăsprezece trepte alunecoase; Richard nu merita un asemenea efort.

Săptămâna trecută îi reproșase că apa câinelui înghețase peste noapte, dar nici atunci omul nu a reușit să ridice temperatura, s-a mulțumit să-i dea o pătură electrică, un obiect nefolosit de decenii și care, odată băgat în priză, scosese fum și produsese un scurtcircuit. Frigul era cel mai nou motiv de nemulțumire, înainte mai fuseseră și altele; de exemplu, noaptea auzea prin pereți ceva ce

semăna cu o adunare șoricească, dar proprietarul susținea că așa ceva nu era cu putință, pisicile lichidau rozătoarele, zgomotul provenea de la țevăria ruginită și de la lemnăria veche.

— Iartă-mă că te sun la ora asta, Lucía, dar am nevoie de ajutor, e o problemă serioasă.

— Ce problemă? Dacă nu ești rănit și nu sângerezi, așteaptă până mâine.

— Uite, o persoană latino-americană isterică mi-a năvălit în casă și nu știu ce să fac. Eu nu pricep mai nimic, poate o ajuți tu...

— Bine, ia o lopată și vino să mă dezgropi din nămeți, a acceptat ea, mânată de curiozitate.

Ceva mai târziu, încotoșmănat precum un inuit, Richard a scos-o din casă împreună cu Marcelo și a adus-o la el, unde era aproape la fel de frig. Bombănind ceva despre cei ce se zgârcesc la căldură, Lucía l-a urmat în bucătăria în care mai fusese și înainte. Abia ajunsă în Brooklyn, îl vizitase sub pretextul de a-i găti o cină vegetariană, cu gândul că asta i-ar fi putut apropia, numai că tipul s-a dovedit recalcitrant. Pentru ea, vegetarienii erau niște excentrici care nu fuseseră niciodată flămânzi, cu toate astea s-a apucat de gătit. Richard a dat gata cele două feluri, i-a mulțumit și nu i-a întors gestul. Cu acea ocazie Lucía constatare că viața austeră ducea gazda sa. Printre obiecte de mobilier puține, banale și în stare îndoielnică strălucea un pian cu coadă. Miercuri și sâmbătă seara în văgăuna ei ajungeau acordurile recitalurilor date de Richard, alături de alți trei muzicieni care se adunau din plăcerea de a cânta. Și o făceau bine, credea ea, deși nu prea avea ureche și nici cultură muzicală. Așteptase în van, luni în șir, să fie invitată să asculte un cvartet...

Richard ocupa dormitorul cel mai mic din casă, patru pereți și o ferestruică de deținut, plus salonul de la parter, transformat într-un depozit de tipărituri. La fel de potopită de teancuri de cărți, bucătăria era recognoscibilă prin chiuvetă și prin mașina capricioasă de gătit cu gaz, care se aprindea singură, fără intervenția omului, și imposibil de reparat, fiindcă nu se mai găseau piese de schimb.

Persoana despre care îi vorbise Richard era o pitică. Așezată la masa rustică ce slujea drept birou și masă de sufragerie, cu picioarele bălăbănindu-i-se fără să atingă podeaua, vârată într-un hanorac galben aprins, cu gluga trasă pe cap, și încălțată cu cizme de pompier. Nu părea defel isterică, dimpotrivă, mai degrabă năucită. Nici n-a băgat-o în seamă, dar Lucía s-a dus la ea cu mâna întinsă, cu Marcelo în brațe și nescăpând din priviri mâțele zburlite:

— Lucía Maraz, sunt chiliană.

Din hanoracul galben a ieșit o mânuță tremurătoare de copil, care a strâns-o moale pe-a Lucíei.

— O cheamă Evelyn Ortega, a anunțat Richard, dregându-și vocea nervos. I-am tamponat mașina venind de la veterinar. Mi s-a otrăvit o pisică, a înghițit niște antigel. Cred că e speriată de ceva. Vorbește cu ea, o să vă înțelegeți.

— De ce?

— Pentru că ești femeie. Și pentru că vorbești limba mai bine decât mine.

Lucía i s-a adresat în spaniolă fetei ca să afle de unde era și ce se întâmplase. Ieșind din starea catatonică, fata și-a lepădat gluga și și-a pironit privirile în pământ. Nu era pitică, era o tânără slabă și scundă, cu un chip și niște mâini deosebit de delicate, tenul de nuanța lemnului și părul negru strâns la ceafă. Pesemne amerindiană, și-a zis Lucía, poate mayașă, deși trăsăturile tipice acestei rase nu erau foarte pronunțate, adică nas acvilin, pomeți marcați și ochi migdalați. Richard i-a spus că putea avea toată încrederea în Lucía, vorbind tare, în ideea că străinii înțeleg engleza dacă răcnești. A funcționat: cu un glas ca de canar, fata a lămurit că era din Guatemala. Se bâlbâia atroce, era greu s-o înțelegi, când termina o frază nu mai știai care fusese începutul.

Lucía a dedus că Evelyn luase mașina stăpânei ei, o anume Cheryl Leroy, fără s-o anunțe pentru că dormea; că după ce fusese lovită de mașina lui Richard nu se întorsese acasă, dar nu a spus și de ce; nu de doamna îi era frică, ci de domnul Leroy, care avea o fire aprigă și era periculos; că mersese dintr-un loc în altul, încercând să găsească o soluție, zăpăcită; capacul deteriorat al portbagajului se mai căscase pe drum, se oprise să-l lege cu șiretul hanoracului; străbătuse în tot acest timp diferite locuri din oraș, dar nu staționa mult ca să nu atragă atenția și să nu se înzăpezească; la una dintre aceste opriri zărise pe jos cartea de vizită a lui Richard și venise aici, dintr-un impuls disperat.

În timp ce Evelyn stătea în continuare pe taburet, Richard a tras-o deoparte pe Lucía și i-a spus că, după părerea lui, fata avea probleme mentale sau era drogată.

— De ce crezi asta? a întrebat ea, tot pe șoptite.

— Nici să vorbească nu poate, Lucía.

— Păi, e bâlbâită, nu ți-ai dat seama?

— Zău?

— Sigur, omule! Și e speriată, biata fată.

— Cum o putem ajuta?

— E târziu, acum nu putem face nimic. Ce-ar fi să rămână peste noapte aici și mâine s-o ducem la angajatorii ei și să le explicăm povestea cu accidentul? Asigurarea ta va plăti reparația, nici o problemă, nu vor avea de ce să facă scandal.

— Doar că a luat mașina fără să ceară voie. O s-o dea afară.

— Vedem mâine. Deocamdată trebuie să o liniștim.

Din bombardamentul de întrebări la care o supusese, aflase câte ceva despre viața pe care fata o ducea la familia Leroy, pentru care lucra. Evelyn nu avea un program fix, teoretic lucra de la nouă la cinci, dar practic stătea toată ziua cu copilul pe care îl îngrijea și cu care dormea. Adică echivalentul a trei ture normale. Era plătită mult sub ce se practica, au calculat ei, totul semăna cu munca forțată sau cu sclavia, dar fetei nu-i păsa: avea un acoperiș deasupra capului și era în siguranță. Doamna se purta foarte bine cu ea, domnul o ignora, rareori îi cerea câte ceva. Domnul Leroy se purta la fel de rece și disprețuitor și cu nevastă-sa, și cu fiu-său. Era un tip violent și toți îi știau de frică, mai ales soția. Când va afla că a luat mașina...

— Calmează-te, n-o să pățești nimic, a intervenit Lucía.

— Rămâi să dormi aici, a spus Richard. Nu e chiar atât de grav, te vom ajuta.

— Acum ne-ar prinde bine ceva de băut. Ai așa ceva, Richard? O bere poate?

— Știi bine că nu beau, Lucía.

— Atunci niște iarbă, presupun că ai. Ne va fi de folos, Evelyn e moartă de frică, iar eu de frig.

Richard a dedus că nu era cazul să facă figuri și a scos din frigider o cutie cu negrese cu marijuana. Obținuse de câțiva ani aprobare pentru marijuana de uz medicinal, pentru ulcerul și durerile lui de cap. A tăiat trei bucăți. Lucía a dat să-i explice fetei proprietățile produsului, dar Evelyn a mâncat fără să întrebe nimic.

— Ți-o fi foame, cu toată tevatura asta precis că n-ai pus nimic în gură. Ne trebuie ceva cald, a hotărât Lucía, deschizând frigiderul. Dar aici nu e nimic, Richard!

— De obicei, sâmbăta e zi de cumpărături pentru toată săptămâna, dar azi n-am putut din cauza zăpezii și-a pisicii.

Ea și-a amintit de supa cea sățioasă de acasă, dar nu s-a văzut ieșind iar și revenind cu oala în brațe pe treptele acoperite cu gheață. A reușit să pregătească pâine prăjită fără gluten și cafea cu lapte fără lactoză, în timp ce Richard se plimba de colo-colo bombănind, iar Evelyn îl mângâia compulsiv pe Marcelo.

Trei sferturi de ceas mai târziu tustrei pluteau într-o ceață dulce lângă

șemineul aprins. Richard pe jos, sprijinit de perete, Lucía trântită pe o pătură cu capul pe picioarele lui. O intimitate care n-ar fi fost cu puțință în condiții normale: Richard nu încuraja contactul fizic, mai ales în zona coapselor. Iar cât despre Lucía, era prima dată după niște luni bune când simțea mirosul și căldura unui bărbat, textura aspră a unor blugi pe obraz, moliciunea unui pulover vechi de cașmir sub palmă. Ar fi preferat să fie cu el într-un pat, dar și-a gonit imaginea din minte cu un suspin și s-a resemnat să se bucure de el îmbrăcat, în timp ce se gândea la posibilitatea îndepărtată de a înainta cu el pe cărarea întortocheată a senzualității. „Sunt cam amețită, o fi efectul negresei“, și-a zis. Evelyn încălecase singura pernă din încăperea, călăreț minuscul, și-l ținea în brațe pe Marcelo. Negresa avusese la ea un efect contrar: în vreme ce Richard și Lucía se relaxaseră și, cu ochii aproape închiși, încercau să rămână treji, Evelyn, euforică, le povestea bâlbâindu-se traseul tragic al vieții sale. S-a dovedit că știa mai multă engleză decât crezuseră inițial, dar uita tot când avea emoții mari. Se făcea înțeleasă cu neobișnuită elocvență în *spanglis*, amestecul de spaniolă și engleză care e limba oficială a multor hispanici din Statele Unite.

Afară zăpada acoperea lin Lexusul alb. În următoarele trei zile, când viscolul a renunțat treptat să biciuie uscatul și se dizolva deasupra oceanului, viețile Lucíei Maraz, a lui Richard Bowmaster și a lui Evelyn Ortega aveau să se întrețasă în mod irevocabil.

Evelyn

Guatemala

Verde, o lume verde, bâzâit de țânțari, țipete de papagali, susurul trestiiilor legănate de vânt, aromă lipicioasă de fructe coapte, de fum de lemne și cafea prăjită, umezeală caldă pe piele continuată și în vis – așa își amintea Evelyn Ortega cătunul natal, Monja Blanca del Valle. Pereții zugrăviți în culori aprinse, războaiele de țesut, florile și păsările, culori peste culori, toată gama curcubeului și mai mult de-atât. Și pretutindeni și în orice clipă, bunica omniprezentă, mamita ei, Concepción Montoya, cea mai bună, mai muncitoare și mai catolică dintre femei, după părerea părintelui Benito, care le știa pe toate pentru că era iezuit și basc – „și mă mândresc cu asta“, repeta el pe tonul ironic al meleagului de baștină, deloc apreciat prin părțile astea. Părintele Benito bătuse pământul în lung și-n lat și Guatemala toată, cunoștea bine viața țăranilor, pentru că era legat de ei. Pentru nimic în lume nu și-ar fi schimbat viața: își iubea comunitatea, marele trib, cum îi zicea el. Guatemala era cea mai frumoasă țară din lume, grădina Raiului răsfățată de Domnul și stricată de oameni, iar satul său preferat era Monja Blanca del Valle, care-și luase numele de la floarea națională, cea mai albă și mai pură dintre orhidee.

Preotul fusese martor la exterminarea indigenilor din anii '80, văzuse tortura sistematică, gropile comune și satele transformate în cenușă, văzuse cum soldații – cu fețele înnegrite ca să nu fie recunoscuți – înăbușeau orice încercare de revoltă și orice scânteie de speranță a acestor ființe la fel de sărmene ca și ei, cu scopul de a păstra lucrurile așa cum fuseseră dintotdeauna. Departe de a-l căli, toate astea îi înmuiaseră inima. Imaginilor atroce de atunci le opunea spectacolul fantastic al țării pe care o iubea, varietatea infinită a florilor și a păsărilor, peisajul dominat de lacuri, păduri și munți, cerul imaculat. Oamenii îl acceptau ca pe unul de-al lor, cum în fond și era. Mai spuneau că rămăsese în viață grație Fecioarei de la Asunción, patroana națională, ce altă explicație să fi fost? Se zvonea că ascunsese *guerrilleros* și propovăduise reforma agrară de la amvon:

pentru mult mai puțin, altora li se tăiasse limba și li se scosese ochii. Necredincioșii și scepticii, căci erau și din ăștia, erau de altă părere: ce Fecioară, ce baliverne, omul era de la CIA, era apărat de narcotrafanți sau era informatorul militarilor. Numai că ăștia aveau grijă să nu audă, pentru că bascul, cu oasele lui de fachir, le-ar fi rupt nasul cu un pumn. Nimeni nu avea mai multă autoritate morală decât acest preot cu accent aspru venit de aiurea. Dacă el o respecta pe Concepción Montoya ca pe o sfântă, o fi avut motivele lui, își zicea Evelyn, deși bunica asta cu care conviețuia, muncea și dormea i se părea mai curând omenească decât divină.

După ce Miriam, mama ei, plecase în nord, bunica cea invincibilă o luase în grijă împreună cu cei doi frați mai mari. Evelyn era abia născută când tatăl emigrase în căutare de lucru; ani de zile n-au știut de soarta lui, la un moment dat s-a zvonit că ajunsese în California și își făcuse altă familie, însă nimeni n-a putut confirma. Iar când avea șase ani, i-a plecat și mama, fără să-și ia rămas-bun. Miriam plecase în zori, pe furiș, neavând putere să-și îmbrățișeze pentru ultima oară copiii. Asta le spunea bunica plângăcioșilor care întrebau de mama lor, adăugând că de pe urma sacrificiului pe care-l făcuse femeia mâncau în fiecare zi, mergeau la școală și primeau pachete cu jucării, adidași Nike și bunătăți de la Chicago.

Ziua în care Miriam plecase era marcată în calendarul Coca-Cola din 1998, decolorat de vreme și prins și acum în cuie pe peretele colibeii. Băieții mai mari, Gregorio, de zece, și Andrés, de opt ani, au renunțat repede s-o mai aștepte, mulțumindu-se cu vederile și cu vocea cu întreruperi la telefonul de la poșta de Crăciun sau de ziua lor, când se scuza că nici de data asta nu putea veni. Doar Evelyn era convinsă că într-o bună zi mama va reveni cu bani pentru a-i face o casă frumoasă bunicii. Toți trei copiii își idealizaseră mama, dar Evelyn cel mai mult: îi uitase înfățișarea și glasul, dar și le imagina. Miriam trimitea fotografii în care apărea tare schimbată; se îngrășase, își vopsea părul cu șuvițe blonde, își răsese sprâncenele și-și desenase altele, la jumătatea frunții, ceea ce-i dădea un aer etern mirat sau speriat.

Copiii Ortega nu erau singurii fără părinți, două treimi din colegii de școală se aflau în aceeași situație. Acum plecau și femeile la muncă, nu numai bărbații, ca înainte vreme. Părintele Benito susținea că emigranții trimiteau câteva mii de milioane de dolari pe an ca să-și întrețină familiile, contribuind astfel și la stabilitatea guvernului, și la indiferența celor bogați. Puțini terminau școala, apoi plecau și ei în căutare de lucru sau eșuau în droguri ori intrau în bande, fetele

rămâneau gravide, plecau la rândul lor sau ajungeau prostituate. Școala era lipsită de resurse, dacă n-ar fi fost misionarii evanghelici, care îi făceau o concurență neloială părintelui Benito, pentru că primeau bani de-afară, nici măcar caiete și creioane nu ar fi avut.

Părintele Benito se ducea la singura cârciumă din sat și, cu o bere de care trăgea o seară întreagă, vorbea despre represiunea nemiloasă a indigenilor care ținuse treizeci de ani și pregătise terenul pentru dezastru. „Acum trebuie să-i mituiești pe toți, de la politicienii cei mai mari până la ultimul jandarm, ce să mai zicem de delincvență și de crime“, se plângea el, exagerând un pic lucrurile. De fiecare dată era întreat de ce nu se întorcea în țara lui, dacă nu-i plăcea Guatemala. „Ce, ești prost, n-am spus de o mie de ori că asta e țara mea?“ sărea el atunci.

La paisprezece ani Gregorio Ortega, fratele cel mare, s-a lăsat definitiv de școală. Fără nimic de făcut, rățăcea împreună cu alți băieți pe străzi cu ochii sticloși și mintea în ceață de atâta inhalat aurolac, benzină, diluant pentru vopsea și ce mai găseau, se dedau la furțișaguri, se băteau și agresau fetele. Când se plictisea, se proțăpea pe șosea și făcea autostopul, astfel ajungea cu câte un camion în locuri unde nu-l știa nimeni și de unde revenea cu ceva bani șterpeliți. Dacă reușea să pună mâna pe el, Concepción îi trăgea o bătaie pe care băiatul o suporta cu stoicism, căci încă depindea de ea ca să mănânce. Uneori băieții drogați picau într-o razie a poliției, erau bătuți zdravăn și închiși doar cu pâine și apă, până când erau găsiți și salvați de părintele Benito. Omul era de un optimism imbatabil și, în ciuda oricăror dovezi, continua să creadă în capacitatea de regenerare a speciei umane. Polițaii îi predau cu o ultimă lovitură în dos băiatul plin de vânătăi și păduchi. Bascul îl urca în camionetă certându-l amar, îl ducea să-și astâmpere foamea la birtul din sat în timp ce-i prevestea cu o cruzime iezuită o viață cumplită și o moarte prematură dacă n-avea să-și bage mințile în cap.

Chelfănelile bunicii, închisoarea și muștrările preotului n-au folosit la nimic. Gregorio a mers mai departe în derivă. Vecinii care-l știau de mic îl evitau. Dacă nu avea câțiva bani în buzunar, se întorcea spăsit la bunică-sa ca să mănânce ce se gătea zilnic acolo: fasole, ardei și turte de porumb. Concepción era mult mai realistă decât părintele Benito, drept care a încetat să-i predice virtuți inaccesibile nepotului care nu avea cap pentru învățătură și nici chef să deprindă o meserie. Pentru cei de teapa lui nu exista o muncă cinstită. A anunțat-

o pe Miriam că băiatul abandonase școala, dar nu i-a spus chiar totul, căci ce ar fi putut face ea de-acolo? Se ruga în genunchi alături de ceilalți nepoți, Andrés și Evelyn, ca Gregorio să ajungă la optsprezece ani și să fie luat la armată. Bunica disprețuia adânc Forțele Armate, dar poate că serviciul militar obligatoriu avea să-i aducă pe calea cea dreaptă nepotul care o luase razna.

Gregorio Ortega n-a apucat să beneficieze de rugăciunile bunicii și de lumânările pe care ea le aprindea la biserică în numele lui. Când mai lipseau câteva luni până să fie luat în armată, MS-13, mai cunoscută drept Mara Salvatrucha, banda cea mai feroce din țară, l-a primit în rândurile ei. A trebuit să depună jurământul de sângeră: lealitate față de camarazi mai presus de orice – familie, femei, droguri sau bani. A trecut prin proba riguroasă a oricărui aspirant: o bătaie soră cu moartea aplicată de câțiva membri ai bandei cu scopul de a-i testa rezistența. Ritualul de inițiere l-a lăsat lat, cu câțiva dinți rușiți și urinând cu sângeră preț de două săptămâni, însă odată refăcut a avut dreptul la primul tatuaj tip MS-13. În timp, pe măsură ce avea să adune crime la activ și să câștige respect, spera să ajungă și el ca membrii cei mai fanatici, cei tatuati pe tot corpul și chiar și pe obraji. Auzise că la închisoarea de la Pelican Bay din California era închis un salvadorian orb, fiindcă își tatuase până și albul ochilor.

În cei peste treizeci de ani de existență, banda, originară din Los Angeles, își întinsese tentaculele în tot restul Statelor Unite, în Mexic și America Centrală și avea peste șaptezeci de mii de membri care se ocupau cu asasinările, extorsiunile, sechestrările, traficul de arme, de droguri și de persoane; era atât de faimoasă pentru cruzimea sa, încât alte bande apelau la ea pentru operațiunile cele mai murdare. În America Centrală, unde avea parte de mai multă impunitate decât în State sau în Mexic, își marca teritoriul semănând la tot pasul cadavre imposibil de recunoscut. Nimeni nu avea curaj să-i înfrunte pe membrii bandei, nici poliția, nici armata. Vecinii erau la curent cu faptul că nepotul cel mare al lui Concepción Montoya intrase în MS-13, dar vorbeau în șoaptă și doar în spatele ușilor închise, ca să nu-și atragă vreo răzbunare. Inițial, nici cu bunica și cu ceilalți doi nepoți nu voiau să aibă de-a face, nu voiau încurcături. Erau obișnuiți cu frica încă de pe vremea represiunii, nici măcar nu-și imaginau că se poate trăi și altfel; MS-13 era o plagă în plus, încă o pedeapsă pentru păcatul de a exista, încă un motiv de a umbla cu fereală. Concepción a înfruntat stigmatul cu fruntea sus, neluând în seamă tăcerea care se lăsa în jurul ei pe stradă sau la piață, unde-și vindea sâmbăta plăcintele sau îmbrăcămintea la mâna a doua trimisă de

Miriam de la Chicago. Curând, Gregorio a plecat din zonă, n-a mai fost văzut o lungă perioadă, frica a mai scăzut în sat, erau probleme mai urgente. Concepción le-a interzis copiilor să-i pomenească numele; ca să nu cheme nenorocirea, le spunea.

După un an, Gregorio s-a întors pentru prima dată; era ras în cap, avea doi dinți de aur, și pe gât un tatuaj care imita sârma ghimpată, iar pe falangele degetelor era tatuat cu cifre, litere și hârci. Parcă se mai înălțase cu câțiva centimetri, făcuse mușchi și purta cicatrice demne de un membru al bandei. Salvatrucha îi devenise familie și identitate, nu mai trebuia să cerșească, putea lua ce-și dorea: bani, droguri, băutură, arme, femei – totul era la îndemână. Uitase aproape cu totul vremea umilințelor. A intrat în casa bunicii pășind zgomotos și strigând. A găsit-o dezghiocând porumb cu Evelyn, în vreme ce Andrés, care nu crescuse aproape deloc și părea mai mic decât anii pe care-i avea, își făcea lecțiile la celălalt capăt al singurei mese din casă.

Andrés a sărit în picioare, cu gura căscată de sperietură și admirație pentru fratele mai mare. Gregorio l-a salutat cu un ghiont afectuos și l-a înghesuit cu niște mișcări de box, etalându-și tatuajele de pe pumni. S-a apropiat apoi de Evelyn, cu intenția de a o îmbrățișa, dar s-a oprit din drum. În bandă prinsese un sentiment de neîncredere și dispreț față de femei, dar cu soră-sa era altceva. Spre deosebire de restul femelelor, ea era bună și pură, încă o fetiță nedevoltată. S-a gândit la pericolele care o pândeau pentru simplul fapt că se născuse femeie și s-a bucurat că o va putea apăra; nimeni nu va îndrăzni să-i facă rău fără să aibă de-a face cu banda și cu el.

Bunica și-a găsit glasul și l-a întrebat de ce venise. Gregorio a privit-o disprețuitor și după o pauză prea lungă a spus că pentru a-i primi binecuvântarea. „Dumnezeu să mi-l binecuvânteze“, a bâiguit femeia, cuvintele pe care le spunea în fiecare seară înainte de culcare, adăugând: „Și să mi-l ierte“.

Băiatul a scos din buzunarul blugilor largi cu talie joasă un teanc de quetzali pe care l-a întins mândru bunicii, ca o primă contribuție la bugetul familiei, dar Concepción Montoya a refuzat banii și l-a rugat să nu mai vină, era un exemplu rău pentru frații lui. „Babă afurisită și de căcat!“ a țipat Gregorio. A azvârlit banii pe jos, a plecat urlând amenințări și n-a mai fost văzut cu lunile. În rarele dăți când trecea prin sat își pândea frații pe după vreun colț de stradă ca să nu fie recunoscut, temător ca în copilărie. Învățase să-și disimuleze nesiguranța, căci în bandă era obligatoriu să fii ostentativ și machist. Îi aștepta pe Andrés și pe Evelyn când ieșeau de la școală, îi trăgea într-un loc ascuns să le dea bani și să-i

întrebe ce mai știau de mama lor. Legea bandei cerea desprinderea de afecte și sentimentalism, care trebuiau înăbușite scurt: familia era o povară, gata cu nostalgiile și amintirile, trebuia să devii bărbat, iar bărbații nu plâng, bărbații nu se plâng, bărbații nu iubesc, bărbații se descurcă singuri. Tot ce contează e curajul; onoarea se apără cu sânge, respectul se câștigă cu sânge. Cu toate astea, Gregorio era legat de frații săi prin amintirea anilor trăiți împreună. Lui Evelyn i-a promis o petrecere când avea să împlinească cincisprezece ani, fără să se uite la bani, lui Andrés i-a dăruit o bicicletă, pe care puștiul a ascuns-o câteva săptămâni până când bunica a auzit ceva zvonuri și l-a silit să spună adevărul. Pentru că primise un cadou de la un membru al unei bandei, chiar dacă acesta îi era frate, i-a tras o mamă de bătaie și a doua zi a vândut bicicleta la piață.

Amestecul de spaimă și venerație resimțit de Andrés și Evelyn pentru Gregorio se transforma într-o timiditate paralizantă în prezența sa. Lanțurile cu cruci atârnate de gât, ochelarii verzi de aviator, cizmele americane, tatuajele care se întindeau precum lepra pe piele, faima de bătăuș, viața nebunească, indiferența față de durere și moarte, secretele și violențele sale – totul îi fascina. Vorbeau despre acest frate fioros în șoaptă, departe de urechile bunicii.

Concepción se temea ca Andrés să nu o ia pe urmele fratelui mai mare, dar puștiul nu avea vocație de ticălos; era deștept, prudent și neiubitor de scandal, visul lui era să plece în nord și să se îmbogățească, mai exact să câștige bani în State, să-i economisească trăind la limită, ca un cerșetor, și să le aducă acolo pe bunică și pe Evelyn. Aveau să trăiască bine, drumul îl vor face cu un „coiot“, adică o călăuză specializată în trecerea ilegală a frontierei, unul responsabil, care le va face rost de pașapoarte cu viză și certificatele de vaccin împotriva hepatitei și a tifosului, cerute și astea de americani. Vor trăi împreună cu mama într-o casă de ciment cu apă curentă și electricitate. Dar mai întâi să emigreze. Drumul prin Mexic, pe jos sau pe acoperișul vagoanelor de tren era o probă de foc, riscai să fii atacat de bandiți înarmați cu macete sau de polițiști cu câini. Sau exista pericolul să cazi de pe tren, și-atunci îți pierdeai picioarele sau viața. Iar dacă reușeai să treci granița, se putea să mori de sete în deșert, sau să fii împușcat de grănicerii care vânau emigranții ca pe iepuri. Asta povesteau băieții care făcuseră drumul și se întorseseră deportați în „Autobuzul lacrimilor“³, famelici, zdrentăroși și extenuați, dar nu înfrânți. Își reveneau și-n câteva zile o luau de la capăt. Andrés îl știa pe unul care făcuse drumul de opt ori și se pregătea pentru a noua încercare, însă el nu avea curaj pentru așa ceva. Prefera să aștepte, maică-sa

îi promisese un „coiot“ de încredere după terminarea școlii și înainte de a fi luat la armată.

3. Nume dat drumului pe care îl fac în autobuze cei prinși în Mexic încercând să ajungă în Statele Unite, și care sunt trimiși înapoi în Guatemala. (N. red.)

Bunica se plictisise să-l tot audă vorbind de acest plan, doar Evelyn îi sorbea cuvintele, deși nu-și dorea să plece. Nu cunoștea decât satul și casa bunicii. Amintirea mamei era intactă, dar nu mai aștepta cu sufletul la gură cărțile poștale și apelurile telefonice sporadice. N-avea timp să viseze. Se scula în zori să-și ajute bunica, mergea după apă, stropea curtea de pământ bătătorit ca să nu se facă praf, aducea lemne în bucătărie, încălzea mâncarea de fasole neagră rămasă de cu seară, făcea *tortillas* de porumb, prăjea bananele culese din pomul din curte, fierbea și îndulcea cafeaua pentru bunică-sa și pentru Andrés; mai trebuiau hrănite găinile și porcul, ori atârinate rufele puse seara la înmuiat. Andrés nu ajuta, asta era treabă de femei, el pleca la școală mai devreme să joace fotbal cu băieții.

Evelyn se înțelegea cu bunică-sa fără a fi nevoie de cuvinte, într-un dans de gesturi repetate și treburi metodice. Vinerea se apucau de treabă de la trei dimineața: preparau umplutura pentru *tamales*, sâmbătă înveleau plăcintele în frunze de bananier, le coceau și le duceau la piață. La fel ca orice negustor, oricât de mărunț ar fi fost el, și bunica plătea o taxă de protecție bandelor care operau nestingherite în zonă, uneori și gărzilor civile. Era o sumă infimă, pe măsura încasărilor mizere, dar i-o smulgeau cu amenințări, iar dacă nu plătea îi aruncau plăcintele în șanț și o mai și plesneau peste față. Abia dacă-i rămânea cât să-și hrănească nepoții. Fără pachetele de la Miriam ar fi fost muritori de foame. Duminica și în zilele de sărbătoare, dacă aveau noroc și părintele Benito era prezent, bunica și nepoata măturau biserica și aranjau florile pentru slujbă. Hobotnicele satului îi dădeau dulciuri fetei: „Doamne, da’ drăgălașă se face Evelyn a noastră. Ascunde-o bine, *doña* Concepción, să n-o strice vreun ticălos lipsit de inimă“.

În cea de-a doua zi de vineri din luna februarie trupul lui Gregorio Ortega a apărut ținut de podul peste râu, plin de sânge uscat și excremente, cu un carton atârnat de gât pe care se aflau temutele și bine-cunoscutele semne ale bandei MS-13. Muștele albastre se înfruptau din el cu mult înainte de venirea primilor gură-cască și a celor trei membri ai Poliției Naționale Civile în uniformă. După

câteva ore cadavrul a început să duhnească, pe la prânz lumea a plecat, gonită de căldură, putoare și frică. Au rămas doar polițaii în așteptarea ordinelor, un fotograf plictisit trimis din alt sat pentru a immortaliza „fapta sângeroasă“, dar care nu reprezenta nimic ieșit din comun, și Concepción Montoya cu cei doi nepoți, tustrei nemișcați și muți.

— Du copiii de-aici, mamaie, ăsta nu e circ! s-a răstît cel care părea să fie șeful.

Dar Concepción încremenise precum un copac bătrân. Mai văzuse ea orori, tatăl și doi frați îi pieriseră arși de vii în război, credea că nimic n-o mai poate zdruncina, dar când o vecină venise într-un suflet s-o anunțe, îi căzuse din mână cratița cu cocă pentru plăcinte. Se aștepta de mult ca nepotul cel mare să ajungă la închisoare sau să-și găsească sfârșitul într-o încăierare, dar nu unul ca acesta.

— Hai, babo, pleacă până nu mă supăr, a repetat șeful polițaiilor, împingând-o.

Copiii s-au trezit din stupeoare, și-au luat bunica de brațe și au luat-o aproape pe sus. Dintr-odată, Concepción îmbătrânise, își târa picioarele și se gârbovise. Pășea cu ochii în pământ, bâțâind din cap și repetând veșnica litanie: „Dumnezeu să mi-l binecuvânteze și să mi-l ierte, Dumnezeu să mi-l binecuvânteze și să mi-l ierte...“

Părintele Benito a primit trista misiune de a o suna pe mama lui Gregorio ca să-i spună ce nenorocire se întâmplase și să încerce s-o consoleze. Miriam suspina fără să poată înțelege; la rugămintea bunicii, preotul a sărit peste amănunte, i-a spus că fusese un accident legat de crima organizată, ca atâtea alte cazuri de morți accidentale, că Gregorio fusese victima întâmplătoare a violenței dezlănțuite; n-avea rost să vină la înmormântare, i-a mai spus, oricum nu ar ajunge la timp; era însă nevoie de bani pentru sicriu și pentru locul de veci. El avea să se îngrijească de o îngropăciune creștinească și de slujbele de pomenire. Nu i-a spus nici că trupul se găsea într-o morgă aflată la șaptezeci de kilometri distanță și că familia avea să-l primească abia după raportul poliției, iar asta putea dura luni bune dacă nu dădeai șpagă pentru a face uitată autopsia. O parte din bani pentru asta erau. Și tot părintele Benito avea să se ocupe de ingrata intervenție.

Cartonul cu semnele bandei Mara Salvatrucha anunța pe revers că așa mor trădătorii și familiile lor. Nimeni nu știa în ce constase trădarea lui Gregorio Ortega. Uciderea lui era un avertisment pentru membrii bandei care ar fi putut uita de jurămintele făcute, o provocare la adresa Poliției Naționale Civile, cu pretențiile ei de a controla crima organizată, și o amenințate la adresa populației.

Părintele Benito a aflat de mesajul de pe carton de la un polițist și a găsit de cuviință să o anunțe pe Concepción de pericolul în care se aflau ai ei. „Și ce vrei să facem, părinte?” S-a hotărât deocamdată ca Andrés să o însoțească pe Evelyn la și de la școală și în loc să taie drumul prin pădurea de bananieri s-o ia pe șosea, deși asta lungea cu douăzeci de minute traseul; n-a fost nevoie, pentru că fata a refuzat să mai meargă la școală.

Era limpede că imaginea fratelui ținut de pod îi legase vorbele. Urma să împlinească cincisprezece ani, i se desenau de-acum oarece rotunjimi pe trup și începuse să-și depășească timiditatea. Până la asasinarea lui Gregorio, Evelyn răspundea la ore, știa cântecele la modă și trăgea cu ochiul la băieți prefăcându-se indiferentă. După vinerea de groază și-a pierdut pofta de mâncare și capacitatea de vorbire; se bâlbâia atât de cumplit, că nici bunica nu mai avea răbdare s-o înțeleagă.

Lucía

Chile

Mama ei Lena și fratele Enrique au fost cele două puncte de referință ale copilăriei și tinereții Lucíei Maraz, înainte ca lovitura de stat să-i răpească fratele. Tatăl murise într-un accident de mașină pe când era micuță și a fost ca și cum nu ar fi existat niciodată, însă ideea unui tată a rămas în mintea copiilor plutind ca o ceață. În rarele amintiri ale Lucíei, mai curând niște scene evocate de fratele ei, ea se vedea la zoo, purtată în spate de tata și cu mâinile încleștate de părul lui negru și țepos, plimbându-se printre cuștile maimuțelor. În alta, la fel de vagă, se afla într-un carusel călare pe un unicorn; alături, în picioare, el o ținea de mijloc. Nici mama, nici fratele nu apăreau în aceste scene.

Lena Maraz, care iubise acest bărbat de la șaptesprezece ani, cu o abnegație dincolo de orice îndoială, a primit vestea tragică și a jelit doar până să descopere, câteva ore mai târziu, că persoana identificată astfel într-un spital public, unde i s-a arătat un cadavru pe o masă de fier și acoperit cu un cearșaf, era un necunoscut, iar căsătoria ei o înșelătorie monumentală. Același ofițer de poliție care i-a dat vestea a revenit ceva mai târziu împreună cu un detectiv și a supus-o unui tir de întrebări cam crude, având în vedere situația, și fără legătură cu accidentul. A trebuit să se repete de două ori până ca Lena să priceapă ce-i spuneau. Soțul ei era bigam. La o sută șaiszeci de kilometri distanță, într-un oraș de provincie, trăia altă femeie tot atât de înșelată ca ea, care credea că e soția legitimă și mama singurului fiu. Bărbatul dusese o viață dublă ani în șir, acoperit de meseria care îi cerea să călătorească des, excelent pretext pentru absențe îndelungate. Cum se însurase mai întâi cu Lena, a doua relație nu era valabilă legal, însă fiul fusese recunoscut și purta numele tatălui.

Doliul Lenei s-a transformat într-un uragan de resentimente și gelozie retroactivă, luni în șir a recapitulat trecutul căutând minciunile și omisiunile, punând firele cap la cap ca să-și explice orice situație suspectă, orice cuvânt fals, orice promisiune neîmplinită, îndoindu-se până și de felul în care făceau

dragoste. Pornită să se informeze despre cealaltă, a mers în provincie s-o spioneze: era o tânără banală, prost îmbrăcată și cu ochelari, care nu semăna defel cu vampa pe care și-o imaginase. A urmărit-o de departe pe stradă, fără să se apropie. După câteva săptămâni, când femeia a sunat-o ca s-o roage să se vadă și să vorbească, pentru că ambele suferiseră la fel și copiii lor avuseseră același tată, Lena i-a tăiat-o scurt. Nu aveau nimic în comun, i-a spus; păcatele omului erau doar ale lui și precis că plătea pentru ele în Purgatoriu.

Ranchiuna îi mistuia viața. La un moment dat și-a dat seama că bărbatul continua să o rănească și de dincolo de mormânt și că propria ei furie o distrugea în mai mare măsură decât trădarea. A ales o soluție draconică: l-a șters pe infidel dintr-o trăsătură de condei, i-a distrus toate fotografiile, i-a aruncat lucrurile, a încetat să se vadă cu prietenii comuni, a evitat orice contact cu familia Maraz, dar numele l-a păstrat, căci era al copiilor.

Enrique și Lucía au primit o explicație elementară: tăticu' murise într-un accident, dar viața merge înainte, e nesănătos să te gândești la cei plecați. Trebuiau să dea pagina; era suficient să-l pomenească în rugăciunile pentru veșnica odihnă a sufletului. Lucía nu putea decât să și-l imagineze pornind de la cele câteva poze alb-negru pe care fratele ei le salvase pe furiș de maică-sa. Înfățișau un bărbat înalt și zvelt, cu priviri intense și părul gominat. Într-una era foarte tânăr, în uniforma marinei, în cadrul căreia studiase și lucrase o vreme ca inginer de sunet, în alta, făcută după câțiva ani, apărea cu Lena și cu Enrique de câteva luni în brațe. Se născuse în Dalmația și emigrase de copil în Chile cu părinții, la fel ca Lena și alte sute de croați care au intrat în țară ca iugoslavi și s-au stabilit în nord. Pe Lena o cunoscuse la un festival folcloric. Descoperirea atâtor lucruri în comun le-a alimentat iluzia dragostei, numai că erau fundamental diferiți. Lena era serioasă, conservatoare și credincioasă, el era boem, vesel și irreverențios; ea respecta orbește regulile și legile, era muncitoare și chibzuită, el era leneș și risipitor.

Lucía a crescut fără să știe nimic despre tatăl ei, era un subiect tabu: Lena îl evita cu buzele strânse și sprâncenele încruntate, așa că cei doi copii învățaseră să nu-și manifeste curiozitatea. Mama îl pomenea arareori pe fostul ei soț, abia în ultimele săptămâni de viață i-a răspuns Lucíei la toate întrebările. „De la mine ai moștenit simțul răspunderii și puterea. Tatălui tău îi poți fi recunoscătoare pentru sprinteneala minții și pentru că te faci plăcută imediat; din multele lui defecte, slavă Domnului, n-ai luat nimic.“

În copilărie, absența tatălui fusese pentru Lucía ca o cameră ferecată, cu o ușă ermetic închisă dincolo de care se aflau cine știe ce secrete. Cum ar fi fost să deschidă acea ușă? Pe cine ar fi găsit acolo? Cu cât privea mai mult personajul din fotografii, cu atât mai străin i se părea. Când era întrebată despre familia ei, făcea mai întâi o mutră posomorâtă, ca să scape de un posibil interogatoriu, și spunea că tăticu' murise. Asta stârnea milă – biata fată, e orfană – și întrebările încetau. În taină, o invidia pe Adela, prietena ei cea mai bună, copil cu părinți despărțiți, răsfățată precum o prințesă de tatăl ei, un medic specializat în transplanturi de organe, care călătorea des în Statele Unite și îi aducea păpuși care vorbeau pe englezește și pantofiori roșii de lac cum avea Dorothy în *Vrăjitorul din Oz*. Doctorul era amuzant și drăgăstos, le ducea pe cele două prietene la salonul de ceai al hotelului Crillon și le trata cu cupe de înghețată cu o coamă de frișcă deasupra, la zoo să vadă focile și la Parcul Forestier să călărească, dar asta nu era nimic: clipele preferate de Lucía erau cele când putea să meargă de mână cu tatăl Adelei și să dea de înțeles că Adela era sora ei și amândouă împărțeau acest tătic de poveste. Visa cu fervoare ca bărbatul perfect să se însoare cu maică-sa și să devină tatăl ei vitreg, dar ca în atâtea alte cazuri, pronia i-a refuzat această dorință.

Pe atunci, Lena Maraz era o femeie tânără și frumoasă, cu umeri drepti, gât lung și ochi sfidători de culoarea spanacului, dar tatăl Adelei nu a îndrăznit să o curteze. Taioarele ei severe, aproape masculine, bluzele ei caste nu reușeau să-i ascundă formele seducătoare, numai că atitudinea ei impunea respect și distanță. Dacă ar fi permis, претендентii ar fi roit în jurul ei, dar își asumase văduvia cu o aroganță de împărăteasă. Minciunile soțului îi insuflaseră o neîncredere de nestins în sexul masculin.

Enrique Maraz, cu trei ani mai mare decât soră-sa, păstra niște amintiri idealizate ori inventate despre tatăl lor, pe care i le împărtășea pe șoptite Lucíei, dar cu timpul nostalgia a dispărut. Nu-l interesa defel tatăl Adelei cu cadourile lui americănești și cupele de înghețată de la hotelul Crillon. Voia un tată personal și cu care să semene când va fi mare, unul pe care să-l recunoască în oglindă când va veni timpul să se bărbierească, unul care să-l învețe fundamentele virilității. Mama îi repeta că acum el era bărbatul casei, el trebuia să aibă grijă de ea și de soră-sa, căci rolul bărbaților e să protejeze și să apere. A întrebat-o o dată cum se învață așa ceva dacă nu ai tată, iar mamă-sa i-a răspuns sec că va trebui să improvizeze, căci și dacă ar trăi, tatăl nu i-ar putea fi exemplu,

n-ar avea ce să învețe de la el.

Frații erau la fel de deosebiți unul de celălalt precum părinții lor. În vreme ce Lucía rătăcea prin labirinturile unei imaginații febrile și ale unei curiozități neostoite, mereu cu sufletul în palmă și gata să plângă pentru suferința omenească și animalele maltratate, Enrique era tipul cerebral. Încă de copil manifestase o ardoare prozelitistă care inițial îi făcea să râdă pe cei mari, ca mai apoi să fie de-a dreptul plictisiți; băiatul mult prea vehement era greu de suportat cu aerele sale de superioritate și apucăturile lui de predicator. În perioada cercetășiei umblase ani în șir îmbrăcat în uniforma cu pantaloni scurți, încercând să-i convingă pe cei care aveau ghinionul să-i pice în plasă de avantajele disciplinei și ale traiului în aer liber. Mai târziu și-a mutat tenacitatea către filozofia lui Gurdjieff, Teologia Eliberării și revelațiilor LSD-ului, pentru ca vocația definitivă să și-o găsească în Karl Marx.

Diatribele incendiare ale lui Enrique o enervau cumplit pe mama lui, pentru care stânga era doar o pălăvrăgeală scandalosă, iar pe soră-sa o lăsau rece, eleva de liceu fiind cu gândul doar la băieți și la vedetele rock. Cu o bărbuță scurtă, plete lungi și bască neagră, Enrique îl imita pe faimosul *guerrillero* Che Guevara, căzut în Bolivia cu doi ani în urmă, în 1967. Îi citise scrierile și îl cita întruna, că era cazul sau nu, spre iritarea explozivă a mamei și admirația năucită a soră-sii.

La finele anilor '60, Enrique s-a alăturat forțelor care îl sprijineau pe candidatul socialist la alegerile prezidențiale, Salvador Allende, care pentru mulți era Satana reîncarnat. Enrique credea că salvarea omenirii consta în răsturnarea capitalismului printr-o revoluție care să nu lase piatră peste piatră; alegerile erau o păcăleală, dar iată că aveau acum șansa unică să voteze un marxist, o șansă care nu trebuia ratată. Ceilalți candidați promiteau reforme ce nu aduceau nimic nou, în schimb, programul stângii era radical. Dreapta a pornit o campanie de teroare, prevestind că Chile va sfârși precum Cuba, că sovieticii aveau să fure copiii ca să le spele creierul, că vor dărâma bisericile, vor viola călugărițele și vor împușca preoții, vor lua pământul proprietarilor de drept și vor lichida proprietatea privată, astfel că și ultimul țăran va rămâne fără găini și va ajunge sclav în Siberia.

În ciuda campaniei, țara a înclinat spre partidele de stânga, care s-au unit într-o coaliție, Unitatea Populară, condusă de Allende. Spre spaima celor care deținuseră puterea și a Statelor Unite, care urmăreau alegerile din Chile cu

gândul la Fidel Castro și la a sa revoluție, coaliția a câștigat în 1970. E posibil ca persoana cea mai mirată să fi fost Allende însuși, care mai candidase de trei ori și glumea că pe piatra sa tombală avea să se scrie „Aici zace viitorul președinte al Chile“. Alt mare surprins a fost Enrique Maraz, care s-a pomenit de pe o zi pe alta fără oponenti. Toate acestea s-au schimbat de cum s-a potolit euforia inițială.

Triumful lui Salvador Allende, primul marxist ales prin vot democratic, a atras interesul lumii întregi și mai ales al CIA. A guverna cu partidele de diverse tendințe care-l sprijineau și cu opoziția înverșunată a celorlalți semăna cu o misiune imposibilă – ceea ce avea să se vadă foarte curând, când a început vijelia care a ținut trei ani și a zdruncinat bazele societății. Nimeni n-a putut rămâne indiferent.

Dar pentru Enrique Maraz adevărata revoluție era cea din Cuba, iar reformele lui Allende nu făceau decât să o amâne. Partidul lui de extrema stângă a sabotat guvernul cu aceeași fervoare ca dreapta. După alegeri, tânărul și-a abandonat studiile și a plecat de-acasă. Nu mai știa nimic de el, trecea rar pe la ele, suna la fel de rar, mereu grăbit, căci era implicat în activități secrete. Barbă și plete purta și acum, dar renunțase la bască și cizme și părea mai cumpătat: nu mai vitupera împotriva burgheziei, religiei și imperialismului american, asculta aparent politicos ceea ce califica drept opinii cavernicole ale mamei și cretinisme ale surorii.

Lucía își decorase camera cu un afiș cu Che Guevara dăruit de frate-său, pentru că tipul i se părea sexy, dar și ca s-o enerveze pe mama ei, care din derbedeu nu-l scotea. Mai avea și câteva discuri ale cantautorului Victor Jara; știa cântece de protest și ceva sloganuri despre „avangarda marxist-leninistă a clasei muncitoare și a claselor oprimate“, cum se autodefinea partidul lui Enrique. Participa la marșurile care sprijineau guvernul, răcnind din răsuperi „Poporul unit nu poate fi înfrânt“, pentru ca săptămâna următoare să iasă, cu același entuziasm, la alt miting, la fel de numeros, care protesta împotriva guvernului pe care abia îl susținuse. Cauza o interesa mult mai puțin decât plăcerea de a striga în stradă. Coerența ei ideologică lăsa de dorit, îi reproșase Enrique după ce o zărise de departe la un marș al opoziției. Erau la modă minijupa, cizmele cu platformă și ochii machiați vârtos cu negru – Lucía le-a adoptat imediat – și hipioții, copiii florilor, imitați de o mică parte a tinerilor chilieni, care se drogau, dansau agitând tamburine și făceau sex prin parcuri, ca la Londra sau în California. Până într-acolo Lucía nu a ajuns, maică-sa nu i-ar fi permis să se amestece cu acei bucolici degenerați, cum îi numea ea.

Dat fiind că țara avea o singură temă de discuție – politica – motiv de conflicte și rupturi violente între rude și prieteni, Lena a impus legea tăcerii în chestiunea cu pricina, exact ca în cazul soțului. Lucía, în plină revoltă adolescentină, o enerva pe maică-sa pomenind de Allende. Lena ajungea acasă seara, epuizată de muncă, de transportul public defectuos, de traficul întrerupt de greve și manifestații, de cozile interminabile pentru un pui rahitic sau pentru țigările fără de care nu putea trăi, dar mai găsea resurse și pentru a bate cu vecinele în cratițe, formă anonimă de protest împotriva penuriei în particular și a socialismului în general. Mai întâi auzea niște bătăi solitare într-o curte, pentru ca rapid totul să se transforme într-un vacarm asurzitor, care cuprindea cartierele clasei de mijloc și pe-ale celei de sus, de parcă ar fi vestit Apocalipsa. Ajunsă acasă, Lena dădea de fie-sa zăcând înaintea televizorului sau trâncănind cu prietenele la telefon, în timp ce cântecele acelea urlau la volum maxim. O îngrijora fata asta inconștientă, cu trup de femeie și creier de mucoasă, dar nu mai mult decât Enrique: se temea ca fiul ei să nu fie un cap înfierbântat care dorea puterea pe căi violente.

Criza profundă ce cuprinsese țara a devenit de nesuportat. Țăranii luau cu japca pământul ca să înființeze comunități agricole, băncile și industriile erau expropriate, s-au naționalizat minele de cupru din nord, care fuseseră dintotdeauna în mâinile companiilor americane, penuria a devenit endemică, dispăruseră seringile și pansamentele din spitale, piesele de schimb pentru mașini, laptele pentru copii, se trăia într-o stare de paranoia. Industriașii sabotau economia retrăgând de pe piață produse esențiale, în replică muncitorii se organizau în comitete, dădeau jos șefii și se făceau stăpâni peste fabrici. Prin centru se vedeau pichete muncitorești păzind în jurul focurilor birourile și magazinele de grupurile de dreapta, la țară adunări similare se făceau pentru apărarea de foștii moșieri. În ambele tabere acționau bătăuși înarmați. În ciuda atmosferei războinice, stânga a ieșit victorioasă la alegerile parlamentare din martie. Și atunci opoziția, care conspira de trei ani, a înțeles că guvernul nu putea fi dărâmat prin sabotaj: era necesar să se apeleze la arme.

Pe 11 septembrie 1973 militarii s-au ridicat împotriva guvernului. Încă de dimineață, Lena și Lucía au auzit zborul jos al elicopterelor și al avioanelor, iar pe străzile aproape pustii treceau tancuri și camioane. Televiziunea își încetase emisia, se vedea doar mira. Ele au aflat de la radio de puciul militar, dar abia câteva ore mai târziu au priceput ce voia să însemne asta: s-a reluat emisiunea

postului oficial, pe ecran au apărut patru generali în uniformă de luptă, în picioare lângă drapelul național, anunțând sfârșitul comunismului în scumpa noastră patrie și ordinele cărora populația trebuia să le dea ascultare.

A fost declarată stare de urgență, Congresul a fost suspendat pe termen nedefinit, la fel și drepturile civile, timp în care onorabilele Forțe Armate aveau să reinstaureze legea, ordinea și valorile civilizației creștine occidentale. Spuneau că Salvador Allende urzise un plan prin care mii și mii de oameni din opoziție urmau să fie executați într-un genocid fără precedent, dar ei i-o luaseră înainte și reușiseră să evite acest lucru. „Și-acum ce-o să se întâmple?“ a întrebat-o Lucía pe maică-sa. Bucuria Lenei, care destupase o sticlă de șampanie ca să sărbătorească, i s-a părut de rău augur, mai ales că, undeva, fratele ei pesemne că era disperat. „Nimic, dragă, aici soldații respectă Constituția, în curând vor convoca alegeri“, a răspuns Lena, fără să-și imagineze că până atunci aveau să treacă mai bine de șaisprezece ani.

Mama și fiica au stat închise în casă până s-a ridicat interdicția de circulație și au putut ieși după cumpărături. Nu mai erau cozi, în magazine apăruseră grămezi de pui, dar Lena nu a cumpărat pentru că i s-au părut prea scumpi, în schimb s-a aprovizionat cu câteva cartușe de țigări. „Unde au fost puii ăștia până acum?“ a vrut să știe Lucía. „În cămara lui Allende“, i-a răspuns maică-sa.

Au aflat că președintele murise în bombardamentul asupra palatului prezidențial, televiziunea a retransmis știrea până la sațietate, s-a zvonit despre cadavrele care pluteau pe râul Mapocho care scâldea orașul, despre focurile în care ardeau cărțile interzise și despre miile de suspecți înghesuiți în camioane și duși în locuri de detenție improvizate, precum Stadionul Național pe care se jucau meciurile de fotbal. Vecinii din cartier erau la fel de euforici ca Lena. Dar ei îi era frică, niște vorbe auzite întâmplător i se înfipseseră în inimă ca o amenințare directă la adresa lui Enrique: „Blestemații ăștia de comuniști vor fi duși în lagăre, cine protestează va fi împușcat exact cum plănuiseră să facă nenorocirii cu noi“.

Când s-a zvonit că trupul lui Victor Jara, cu mâinile zdrobite, fusese descoperit într-un cartier sărac, ca învățătură de minte, Lucía a plâns amarnic, cu orele. „Bârfe, dragă, exagerări. Nu mai știu ce să inventeze ca să discrediteze Forțele Armate, care ne-au salvat din ghearele comunismului. Cum crezi că așa ceva se poate petrece în Chile?“ a spus Lena. La televizor se transmiteau desene animate și muzică de fanfară, țara era liniștită. Prima îndoială a avut-o Lena când a văzut numele fiului ei pe una dintre listele negre care cereau celor care apăreau

acolo să se prezinte la poliție.

Trei săptămâni mai târziu, niște tipi fără uniformă, dar înarmați, au dat buzna în casa Lenei căutându-i copiii: Enrique era acuzat ca membru al gherilei, iar Lucía, ca simpatizantă. De fiul ei nu mai știa nimic de luni de zile – și chiar de-ar fi știut n-ar fi spus nimic, iar Lucía rămăsese să doarmă la o prietenă. Lena nu s-a lăsat intimidată de amenințări și de loviturile primite în timpul percheziției; cu un calm uimitor, le-a spus agenților că fiul o rupsesse cu familia și nu mai știa nimic de el, iar fiica era în călătorie la Buenos Aires. Au plecat, promițând să revină și, în caz că nu apar tinerii, au s-o aresteze pe ea.

Bănuind că telefonul îi era ascultat, Lena a așteptat până la ora cinci dimineața, când s-a ridicat interdicția de circulație; s-a dus la casa prietenei ca s-o anunțe pe Lucía de cele întâmplate. Apoi s-au dus la cardinalul care, înainte de a urca treptele celeste ale Vaticanului, fusese prieten de familie cu ai săi. Nu ceruse favoruri în viața ei, dar acum a lăsat mândria la o parte. Copleșit de situație și de știrile de oameni care implorau să fie ajutați, a ascultat-o și a reușit să o plaseze pe Lucía în azil la ambasada Venezuelei. A sfătuit-o pe Lena să plece și ea, înainte de întoarcerea poliției politice. „Eu aici rămân, Eminența Voastră. Până nu aflu de soarta lui Enrique, nu plec nicăieri“, a sunat răspunsul ei. „Dacă afli ceva, spune-mi și mie, Lena, căci băiatul va avea nevoie de ajutor.“

Richard

Brooklyn

Richard Bowmaster și-a petrecut noaptea de sâmbătă sprijinit de perete, cu picioarele amortite de greutatea Lucíei, ba treaz, ba visând, buimăcit de prăjiturica magică. De mult timp nu mai fusese atât de mulțumit. Calitatea produselor comestibile cu marijuana nu era constantă, era greu să calculezi cât puteai consuma pentru a obține efectul scontat fără să exagerezi. Să o fumezi era preferabil, numai că lui fumul îi declanșa astmul. Negresa aia fusese și ea cam tare, ar fi trebuit să taie bucăți mai mici. Iarba îl ajuta să se relaxeze după o zi grea sau să alunge fantomele cele rele. Nu că ar fi crezut în fantome, era un om rațional. Dar apăreau. În universul Anitei, în care trăise câțiva ani, viața și moartea se întretaie irevocabil, iar spiritele bune și cele rele umblau pretutindeni. Recunoștea că era alcoolic, de aceea și evita băutura de ani de zile, dar alte dependențe și vicii nu credea să aibă, doar dacă mersul pe bicicletă putea intra în categoria adicțiilor sau a viciilor. Cât despre marijuana, pe care o consuma în catități mici, nici nu se punea problema. Dacă prăjitura n-ar fi avut un efect atât de puternic, s-ar fi ridicat de cum s-ar fi stins focul în șemineu și s-ar fi dus să se culce în pat, în loc să doarmă pe jos, cu mușchii înțepeniți și voința paralizată.

În noaptea asta, în care lăsase garda jos, simțise ghearele demonilor în perioadele de semiveghe sau de vis. Mai demult încercase să-i țină închiși într-un compartiment blindat al memoriei; a renunțat, odată cu demonii dispăreau și îngerii. Pe urmă a învățat să-și gestioneze amintirile, chiar și pe cele mai rele, căci fără ele ar fi uitat că fusese vreodată tânăr, că iubise și că fusese tată. Dacă prețul pe care trebuia să-l plătească însemna o suferință și mai mare, îl plătea. Uneori, demonii ieșeau învingători, iar rezultatul era o migrenă groaznică, dar făcea și asta parte din preț. Era copleșit de povara greșelilor comise, povară pe care nu o împărțășise nimănui până în iarna asta a anului 2016, când împrejurările i-au desferecat inima cu forța. Începutul a fost făcut în noaptea

petrecută întins între două femei și un cățel caraghios, exorcizându-și trecutul, în timp ce Brooklynul dormea.

Când își deschidea computerul, pe ecran apărea o poză cu Anita și Bibi; îl acuzau sau îi zâmbeau, în funcție de starea sa sufletească din ziua respectivă. Nu era un remember, nu avea nevoie de asta. Dacă memoria i-ar fi jucat vreodată feste, Anita și Bibi l-ar fi așteptat în dimensiunea atemporală a viselor. Unul, mai ales, deosebit de viu, îi rămânea lipit de piele și-l făcea să stea toată ziua cu un picior pe lumea asta și cu celălalt pe terenul incert al coșmarului. Când stingea lumina ca să se ducă la culcare le evoca pe Anita și pe Bibi, sperând să le vadă aievea. Știa că visele erau de producție proprie; dacă mintea îl putea pedepsi cu coșmaruri, poate că putea și să-l recompenseze, dar încă nu descoperise metoda de a produce vise de consolare.

Cu timpul, doliul își modificase tonalitatea și textura. La început fusese roșu și ascuțit, apoi devenise cenușiu, gros și aspru precum pânza de sac. Se obișnuise cu durerea în surdina, o incorporase neplăcerilor zilnice, laolaltă cu aciditatea stomacală. Însă vina continua să fie aceeași, rece și dură ca sticla, implacabilă. Prietenul său Horacio, veșnic dispus să vadă binele și să minimalizeze răul, îi spusese într-o zi că era îndrăgostit de nenorocire: „Și mai dă-ți dracului superegoul ăsta al tău, omule! Felul tău de a-ți cerceta fiecare pas trecut sau prezent și de a te flagela întruna e o perversiune, un păcat de trufie. Nu ești chiar atât de important. Trebuie să te ierți o dată pentru totdeauna, așa cum te-au iertat Anita și Bibi“.

Lucía Maraz îi spusese odată, mai în glumă, mai în serios că avea să ajungă un moș ipohondru și sperios. „Sunt deja“, încercase și el să glumească, dar se simțise atins, căci era vorba de un adevăr. Stăteau în picioare la o plicticoasă reuniune mondenă a facultății cu prilejul ieșirii la pensie a unei profesoare. Se apropiase de Lucía cu un pahar de vin pentru ea și unul cu apă minerală pentru el; era singura persoană cu care avea chef să stea de vorbă. Chiliana avea dreptate, era îngrijorat în permanență. Lua vitamine cu pumnul de frică să nu-și piardă sănătatea și să se ducă totul naibii. Își instalase o alarmă în casă pentru că auzise că în Brooklyn, ca de altfel peste tot, hoții intrau în plină zi, își proteja computerul și mobilul cu parole atât de complicate, încât i se întâmpla des să le uite. Plus asigurările de sănătate, de viață, pentru mașină... lipsea doar una, cea care să-l ferească de amintirile dureroase, care îl asaltau de cum ieșea din rutină și cădea pradă hazardului. Studenților săi le spunea că ordinea e arta ființelor

raționale, o bătălie fără preget împotriva forțelor centrifuge, dat fiind că dinamica naturală a lumii este expansiunea, multiplicarea și haosul; drept dovadă, era de-ajuns să observi comportamentul uman, voracitatea naturii și complexitatea infinită a Universului. Pentru a păstra măcar o aparență de ordine, nu se neglija și își gestiona existența cu o precizie cazonă, cu ajutorul listelor și după calendar, descoperire care o făcuse să râdă pe Lucía. Lucrau împreună, iar partea proastă era că femeii nu-i scăpa nimic.

— Cum îți închipui tu bătrânețea? îl întrebase ea atunci.

— Păi sunt deja bătrân.

— Ba nu, mai ai zece ani până atunci.

— Sper să nu trăiesc prea mult, ar fi o jale. Idealul e să mori perfect sănătos, să zicem în jur de șaptezeci și cinci de ani, când trupul și mintea îți funcționează cum trebuie.

— Mi se pare un plan bun, a zis ea veselă.

Dar Richard vorbea serios. La șaptezeci și cinci de ani trebuia să găsească o modalitate eficientă de autoeliminare. Avea să se ducă la New Orleans, să asculte muzică printre personajele trăsnite ale cartierului francez. Acolo avea de gând să-și sfârșească zilele, cântând la pian alături de niște negri formidabili, care aveau să-l primească în orchestra lor, auzind trompeta și saxofonul, amețit de entuziasmul african al bateriei. Și dacă cerea prea mult, ei bine, atunci avea să părăsească blând lumea asta așezat sub un ventilator decrepit și bând cocteiluri exotice fără a se gândi la consecințe, căci avea pastila letală în buzunar. Avea să fie ultima sa noapte, așa că putea să-și permită câteva pahare.

— Nu simți nevoia unei partenere, Richard? Pe cineva în patul tău? îi făcuse Lucía cu ochiul.

— Deloc.

Ce sens ar fi avut să-i spună de Susan? Nu era o relație importantă nici pentru Susan, nici pentru el. Precis că mai avea și alți amanți, care o ajutau să suporte o căsnicie nefericită care ar fi trebuit să se termine de mult. Dar era un subiect pe care îl evitau, ea nu povestea, el nu întreba. Erau colegi, camarazi buni, uniți printr-o prietenie senzuală și interese intelectuale. Întâlnirile erau fără complicații, a doua zi de joi din lună, mereu la același hotel. Și Susan era la fel de metodică. O seară pe lună era suficient, fiecare cu viața lui.

Ideea de a se afla în fața unei femei la o recepție ca aceasta, căutând subiecte de conversație și gândindu-se la următorul pas pe care să-l facă i-ar fi provocat lui Richard o criză de ulcer cu trei luni în urmă, dar de când o avea pe Lucía la

subsol își imagina tot felul de dialoguri cu ea. De ce tocmai cu ea, se întreba, când existau atâtea femei disponibile, de exemplu vecina care îl ispitea să devină amant, doar locuiau atât de aproape și din când în când ea avea grijă de pisicile lui. Singura explicație pentru conversațiile închipuite cu chiliana era că singurătatea începea să-l apese, încă un semn de bătrânețe, își zicea el. Nimic mai jalnic decât clinchetul unei furculițe într-o casă pustie. Să mănânci singur, să dormi singur, să mori singur. Dar cum ar fi să aibă o parteneră, cum îi sugerase Lucía? Să gătești pentru ea, s-o aștepti seara, să te plimbi ținând-o de mână, să dormiți îmbrățișați, să-i spui ce gândești, să-i scrii poeme... Cineva ca Lucía... Era o femeie matură, solidă, inteligentă, știa să râdă, era înțeleaptă pentru că suferise, dar nu se agăța de suferință ca el, în plus era și drăguță. Dar îndrăzneală și poruncitoare. O astfel de femeie ocupă mult spațiu, parcă te-ai lupta cu un harem întreg, prea greu, nu, nu e o idee bună. A zâmbit. Înfumuratule, de unde știi c-o să te accepte? Nu-i dăduse nici un semn că ar fi fost interesată de el, în afară de ziua aceea când îi gătise, dar atunci abia venise, iar el era în defensivă sau pe altă lume. M-am purtat ca un idiot, aș vrea să o iau de la început cu ea.

Pe plan profesional, Lucía era admirabilă. După o săptămână de la sosirea la New York, el o rugase să țină un seminar. Se înscriesese mai multă lume decât se așteptau, așa că se ținuse în aula mare. Richard a prezentat-o. Subiectul era intervenția CIA în America Latină, care contribuise la răsturnarea unor democrații și la înlocuirea lor cu un tip de guvernare totalitară pe care nici un nord-american nu ar fi admis-o. Lucía vorbea liber în engleză, cu un accent care lui i se părea simpatic. La sfârșit, un coleg a întrebat-o despre miracolul economic chilian. După ton, era limpede că aproba represiunea. Lui Richard, care stătea în sală, i s-a zbârlit părul de pe ceafă și a făcut un efort să-și țină gura, însă Lucía nu avea nevoie de ajutor. A răspuns că presupusul miracol s-a dezumflat și că statisticile economice nu ținneau seamă de uriașa inegalitate socială și de sărăcie.

O profesoară de la Universitatea California a pomenit de violența din Guatemala, Honduras și El Salvador, de zecile de mii de copii singuri care treceau granița fugind pur și simplu sau căutându-și părinții, și a propus reactivarea *Sanctuary Movement* din anii '80. Richard a luat microfonul și a lămurit, pentru cei care nu știau despre ce era vorba, că aceea fusese inițiativa a peste cinci sute de biserici, avocați, studenți și activiști din Statele Unite cu scopul de a ajuta refugiații, care erau tratați ca niște delincvenți și deportați de

guvernul lui Reagan. Lucía a vrut să știe dacă participase cineva din sală la acea mișcare; s-au ridicat patru mâini. Pe atunci, Richard se afla în Brazilia, dar tatăl său se implicase atât de mult, că ajunsese la închisoare de vreo două ori; niște momente memorabile din viața bătrânului Joseph Bowmaster.

Seminarul ținuse două ore și Lucía primise ovații la sfârșit. Richard a fost impresionat de elocința ei și i s-a părut și foarte atrăgătoare într-o rochie neagră, cu un colier de argint și cu șuvițe colorate, cu pomeții și energia ei de tătar. O ținea minte cu plete roșcate și în pantaloni strâmți, dar asta fusese demult. Se schimbase, dar tot drăguță era. Nu i-a spus-o, ca să nu pară deplasat. S-a felicitat că o invitase; știa că trecuse printr-o perioadă dificilă, printr-un divorț... Îi venise ideea să o invite să predea politica chiliană timp de un semestru, poate i-ar fi făcut plăcere, iar studenților le-ar fi prins bine: unii erau de o ignoranță monumentală, ajungeau la universitate neștiind să situeze Chile pe hartă, precis că nici propria lor țară în lume; credeau că Statele Unite sunt lumea.

Voia ca Lucía să mai rămână, dar era complicat să facă rost de fonduri, zgârcenia administrației universitare o concura pe cea a Vaticanului. Odată cu contractul i-a oferit și apartamentul separat din casa lui, care era liber. Credea că femeia va fi încântată de locuința situată în inima cartierului Brooklyn, aproape de metrou și cu o chirie atât de mică, dar Lucía abia și-a ascuns dezamăgirea. Dificilă tipă, și-a zis atunci Richard. Începuseră prost, dar lucrurile se mai aranjaseră cu timpul.

El era convins că se purtase cu multă bunăvoință, suporta până și câinele – ea pretinsese că era ceva temporar, dar uite că trecuseră mai bine de două luni. Deși contractul de închiriere interzicea animalele de companie, acceptase ca prostul prezența acestui chihuahua care lătra ca un ciobănesc german și speria poștașul și vecinii. Nu se pricepea la câini, dar vedea că Marcelo era special: avea ochi exoftalmici de broscoi, care-i ieșeau din orbite, limba îi atârna din gură pentru că îi lipseau dinți, iar hăinuța de lână cu model scoțian nu îmbunătățea defel lucrurile. Lucía spunea că-l găsisese în fața ușii într-o seară, pe moarte și fără zgardă de identificare. Ce om lipsit de inimă ar putea să-l gonească? i-a spus lui Richard cu o privire rugătoare. Atunci s-a uitat el prima dată în ochii ei, negri ca măslinile, cu gene dese și înconjuțați de o rețea de riduri fine de răs, ochi orientali; dar detaliul era nesemnificativ, înfățișarea ei nu conta. De când cumpărase casa își impusese să evite familiarismele cu chiriașii ca să-și apere intimitatea și n-avea de gând să facă acum o excepție.

În dimineața aceea de duminică Richard s-a trezit primul; era șase dimineața și întuneric beznă. După orele în care plutise între somn și trezie, adormise ca anesteziat. Din foc rămăseseră câțiva tăciuni, casa era un mausoleu înghețat. Îl durea spatele, avea gâtul înțepenit. Cu ani în urmă, când făcea camping cu prietenul său Horacio, punea sacul de dormit direct pe pământul tare, dar acum era prea bătrân pentru a se lipsi de confort. În schimb, Lucía, ghemuită lângă el, avea expresia placidă a cuiva care doarme în puf. Pe pernă și acoperită cu hanoracul, cu cizmele în picioare și mănușile în mâini, Evelyn sforăia ușurel cu Marcelo pe burtă. I-au trebuit niște secunde lui Richard s-o recunoască și să-și amintească ce căuta puștoaica asta la el acasă: mașina, bușitura, zăpada. După ce ascultase o parte din povestea ei, simțise iar ultragiul moral care îl mânase la un moment dat să apere migranții și care îl înflăcăra în continuare pe tatăl său. Renunțase la acțiune și se închistase în lumea academică, departe de realitatea dură a săracilor din America Latină; era însă convins că angajatorii lui Evelyn o exploatau și poate că o și băteau – așa se justifica starea ei de teroare.

A împins-o pe Lucía fără multe menajamente, ca să și-o scoată din cap, s-a scuturat ca un câine plouat și s-a ridicat cu greu. Avea gura uscată și îl chinuia o sete de beduin. Și-a zis că negresa din seara trecută nu fusese o idee bună și pune pe seama ei confidențele de peste noapte – povestea lui Evelyn, istoria Lucíei și cine știe ce le spusese și el. Nu-și amintea să le fi furnizat detalii despre trecutul său – nu o făcea niciodată –, dar precis că pomenise de Anita, pentru că Lucía comentase că la atâția ani după ce-și pierduse soția continua să-i fie dor de ea. Și adăugase: „Eu n-am fost niciodată atât de iubită, Richard, am avut parte doar de dragoste pe jumătate“.

A socotit că era prea devreme să-și sune tatăl, deși bătrânul se trezea în zori și îi aștepta nerăbdător telefonul. Duminica prânzeau împreună, la un restaurant ales de Joseph, căci dacă ar fi fost după Richard, ar fi mers mereu în același loc. „Astăzi măcar aș avea ceva deosebit de povestit, tata“, și-a zis în sinea lui. Joseph ar fi ascultat cu interes povestea lui Evelyn, preocupat cum era de migranți și refugiați...

Joseph Bowmaster, acum foarte bătrân, dar perfect lucid, fusese actor. Se născuse în Germania într-o familie evreiască de anticari și colecționari de artă, ale cărei rădăcini urcau până în Renaștere. Oameni cultivați și rafinați, dar care și-au pierdut averea adunată de strămoși în timpul Primului Război Mondial. La finele anilor '30, când ascensiunea lui Hitler devenise inevitabilă, părinții l-au trimis pe Joseph în Franța ca să studieze serios pictura impresionistă. De fapt, l-

au trimis ca să-l îndepărteze de pericolul iminent al nazismului, în vreme ce ei se organizau să emigreze ilegal în Palestina, pe atunci controlată de Marea Britanie. Pentru a nu-i supăra pe arabi, englezii limitau imigrația evreilor, dar nimic nu-i oprea pe cei disperați.

Joseph a rămas în Franța, dar în loc să studieze pictura, s-a dedicat teatrului. Avea un talent înnăscut pentru scenă și pentru limbile străine: în afară de germană, stăpânea bine franceza și învățarea englezei a fost un adevărat succes, căci putea imita varii accente, de la cockney până la engleza BBC. În 1940, când naziștii au invadat Franța și au ocupat Parisul, a trecut în Spania, apoi a ajuns în capitala Portugaliei. N-avea să uite toată viața bunătatea oamenilor care l-au ajutat în acea odisee, înfruntând riscuri enorme. Richard avea să crească legănat de poveștile tatălui său din timpul războiului și cu ideea – dăltuită în creier – că a-i ajuta pe cei urmăriți e o datorie morală ineluctabilă. De cum a fost suficient de mare, tatăl l-a dus în Franța, unde s-au întâlnit cu cele două familii care-l ascuseseră de nemți, apoi în Spania, unde Richard i-a cunoscut pe cei care-l ajutaseră să supraviețuiască și îl trecuseră în Portugalia.

În 1940 Lisabona devenise ultimul refugiu a sute de mii de evrei europeni care încercau să obțină documente pentru a ajunge în Statele Unite, America de Sud sau Palestina. Cât a durat așteptarea, Joseph a stat în gazdă în cartierul Alfama, un labirint de străduțe și case misterioase, la o pensiune cu miros de iasomie și portocale. Acolo s-a amoretat de Cloé, fiica proprietăresei, mai mare decât el cu trei ani, funcționară la poșta ziua și cântăreață de fadô seara. O frumusețe brună cu o expresie tragică, perfectă pentru cântecele triste din repertoriu. Joseph n-a avut curaj să le spună părinților de iubirea lui neevreică decât în momentul plecării împreună, mai întâi la Londra, unde au stat doi ani, apoi la New York. Între timp, războiul făcea ravagii în Europa, iar părinții lui Joseph, instalați precar în Palestina, n-au mai obiectat: tot ce conta era ca fiul lor să fie la adăpost de genocidul pe care-l comiteau germanii.

La New York, Joseph și-a schimbat numele de familie în Bowmaster, care suna pur englezește, și cu accentul său aristocratic a jucat timp de patru decenii în piese de Shakespeare. În schimb, Cloé nu a reușit să învețe prea bine engleza și nu a avut succes cu fadourile tânguitoare din țara ei, dar în loc să cadă într-o deznădejde de artistă frustrată, s-a apucat să studieze moda și a ajuns să țină familia, căci cu ce câștiga Joseph la teatru nu reușeau să trăiască de la o lună la alta. Femeia cu aere de divă pe care o cunoscuse la Lisabona a dovedit simț practic și capacitate de muncă; în plus, a rămas constantă sentimentelor sale,

dedicându-se iubirii pentru bărbatul ei și pentru unicul lor fiu, Richard, care a crescut răsfățat ca un prințisor în apartamentul modest din Bronx, apărat de lume de iubirea alor săi. Amintindu-și de copilăria fericită, avea să se întrebe nu o dată de ce nu se dovedise la înălțimea acelor părinți iubitori și eșuase ca soț și ca tată...

Richard era la fel de chipeș ca și tatăl său, doar ceva mai scund și lipsit de temperamentul de actor al lui Joseph. Era mai curând melancolic din fire, ca maică-sa. Destul de ocupați cu ale lor, părinții îl iubeau fără să-l sufoce și îl tratau cu neglijența tipică acelei epoci, când copiii încă nu deveniseră proiecte. Asta îi plăcea, căci era lăsat în pace cu cărțile lui și nu i se cerea prea mult, doar să ia note bune și să aibă purtări și sentimente frumoase. Petrecea timpul mai mult cu tatăl lui, pentru că Joseph avea un orar flexibil, în vreme ce Cloé, asociată la un atelier de croitorie, lucra până seara târziu. Joseph își lua fiul la ceea ce Cloé numea „expediții de ajutorare”: duceau îmbrăcăminte și alimente donate de biserici și de sinagogi familiilor celor mai sărace din Bronx, atât evreiești cât și creștine. „Pe cel ajuns la nevoie nu-l întrebi cine e și de unde vine, Richard. Toți suntem egali în nenorocire”, îi spunea Joseph fiului său. Avea să se convingă de asta după douăzeci de ani, înfruntându-se pe străzi cu poliția pentru a apăra imigranții ilegali, victime ale raziilor polițienești de la New York.

A privit-o pe Lucía cu o tandrețe neașteptată. Continua să doarmă întinsă pe jos, iar somnul îi dădea un aer vulnerabil și tineresc. Femeia asta destul de în vârstă pentru a fi bunică i-a amintit-o pe Anita dormind, Anita lui de la douăzeci și ceva de ani. Timp de o clipă a fost tentat să se aplece, să-i ia chipul în mâini și s-o sărute, dar s-a stăpânit, mirat de impulsul trădător.

— Sus, trezirea! a bătut el din palme.

Lucía a deschis ochii și a clipit până să recunoască locul.

— Cât e ceasul?

— Cât trebuie ca să ne punem în mișcare.

— Dar e încă întuneric afară! Mai întâi vreau cafea, nu pot gândi fără cofeină. Richard, aici e un ger polar, pentru Dumnezeu, nu fi atât de zgârcit, fă mai cald. Unde e baia?

— Folosește-o pe cea de la etaj.

Lucía s-a ridicat în etape, întâi în patru labe, apoi în genunchi, pe urmă a pus palmele pe podea și fundul în aer, cum învățase la cursul de yoga, și-n sfârșit în

picioare.

— Pe vremuri făceam genuflexiuni, acum fac cârcei și dacă mă întind. Bătrânețea e un căcat, a mormăit ea îndreptându-se spre scară.

„Uite că nu sunt singurul pe care-l înhață bătrânețea“, și-a zis Richard cu satisfacție. S-a dus să pună de cafea și să hrănească pisicile, în timp ce Evelyn și Marcelo se dezmeticeau alene, de parcă ar fi avut înaintea o zi de leneveală. Nu a zorit-o pe fată, pesemne că era epuizată.

Baia de la etaj, curată și aparent nefolosită, era mare și demodată, cu o cadă cu labe de leu și robinete aurii. Lucía a văzut în oglindă o necunoscută cu ochii umflați, obraji roșii și șuvițe în care se amesteca albul și rozul, amintind de-o perucă de paiată. Inițial, șuvițele avuseseră nuanța sfeclei roșii, dar se decoloraseră. Și-a făcut un duș rapid, s-a șters cu tricoul, în lipsă de prosop, și s-a pieptănat cu degetele. Îi lipseau periuța de dinți și trusa de machiaj. „Nu mai poți ieși în lume fără rimel și nerujată“, i-a comunicat oglinzii. Dintotdeauna își cultivase vanitatea ca pe o virtute, cu excepția lunilor de chimioterapie, când se neglijase până când Daniela o silise să revină la viață. În fiecare dimineață se aranja îndelung, chiar dacă rămânea în casă fără să vadă pe nimeni. Se pregătea atent, se farda, își alegea hainele de parcă ar fi fost o armură: era felul ei de a se prezenta singură în fața lumii. O încântau pensulele, vopselele, loțiunile, culorile, pudra, țesăturile, texturile, răgaz de plăcută meditație. Nu se putea lipsi de machiaj, de computer și de telefonul mobil; computerul era unealta ei de lucru, mobilul o lega de oameni, mai ales de Daniela, iar nevoia de a avea un animal de companie începuse la Vancouver, când trăise singură, și continuase în anii de căsnicie cu Carlos. Cățelusa ei Olivia murise de bătrânețe exact când începuse lupta cu cancerul. Fusesse epoca în care Lucía plânsese pentru moartea mamei, pentru apariția bolii și pierderea Oliviei, credincioasa ei companioană. Marcelo era un trimis al cerului, era confidentul perfect, cu care vorbea și de a cărui urâțenie râdea; acest chihuahua cu ochi de batracian și privire iscoditoare, care lătra la șoareci și la fantome, era obiectul uriașei ei tandreți, pe care n-o putea revărsa asupra fiică-sii, fiindcă ar fi plictisit-o.

Lucía și Richard

Brooklyn

Zece minute mai târziu, Lucía l-a găsit pe Richard în bucătărie, prăjind pâine. Cafetiera era plină și pe masă pusese trei căni. Evelyn s-a întors de afară cu câinele tremurându-i în brațe și s-a repezit să mănânce. Flămândă, se legăna ca un copil pe taburet cu gura plină. Richard a fost înduioșat. Câți ani să fi avut? Pesemne mai mulți decât arăta, poate era chiar de vârsta lui Bibi.

— Te ducem acasă, Evelyn, i-a spus Lucía după ce și-a băut cafeaua.

— Nu, nu! a țipat fata, ridicându-se atât de brusc că a răsturnat taburetul și Marcelo s-a pomenit pe jos.

— Dar mașina nu are mai nimic, Evelyn, nu te speria. Am să-i explic chiar eu patronului tău ce s-a întâmplat. Cum îl cheamă?

— Frank Leroy... Dar nu e doar mașina... a bâiguit fata.

— Ce mai e? a vrut să știe Richard.

— Hai, Evelyn, spune, de ce te temi atâta? a insistat Lucía.

Atunci, bâlbâindu-se cumplit și tremurând toată, tânăra le-a spus că în portbagaj se afla un cadavru. A trebuit să repete de două ori pentru ca Lucía să priceapă. Pentru Richard a fost mai greu: vorbea el spaniola, dar punctul lui forte era portugheza dulce și cântată din Brazilia. Mărturisirea l-a lăsat mască; dacă înțelegea bine, nu existau decât două posibilități: ori fata era o nebună și delira, ori chiar avea un mort în Lexus.

— Un cadavru spui? Ce fel de cadavru?

— Richard, nu fi caraghios! Un cadavru de om, firește, a intervenit Lucía, luptându-se cu un râs nervos.

— Și cum a ajuns acolo? a întrebat Richard, încă neconvins.

— Nu știu...

— L-ai călcat cu mașina?

— Nu.

La gândul că se pomeniseră pe cap cu un mort anonim, Richard a început să se

scarpine nervos pe brațe și pe piept. Ca de obicei, stările de tensiune îi stârneau alergia. Era un om al obiceiurilor și al rutinei absolute, nepregătit pentru neprevăzut. Încă nu știa, însă viața sa potolită și stabilă luase sfârșit.

— Trebuie să sunăm la poliție, a zis el, apucând mobilul.

Tânăra din Guatemala a scos un țipăt înspăimântat și s-a pornit să plângă sfâșietor, dintr-un motiv perfect înțeles de Lucía, nu și de Richard, deși omul era la curent cu eterna nesiguranță a majorității imigranților hispanici.

— Presupun că nu ai documente legale, a spus Lucía. Nu putem suna la poliție, Richard, pentru că am băga-o pe fata asta într-o mare încurcătură. A luat mașina fără permisiune, o pot acuza de furt și chiar de omucidere. Știi doar că poliția e dură cu imigranții ilegali. Așa se rupe unde e mai subțire.

— Ce ață?

— E o metaforă, Richard.

— Cum a murit persoana asta, cine e? a insistat Richard.

Evelyn le-a spus că nu se atinsese de cadavru. Cumpărase de la farmacie scutecele, deschisese portbagajul cu o mână, în cealaltă ținea punga, și când s-o pună înăuntru constatase că era plin: înăuntru era înghesuit un fel de balot făcut dintr-un covor. L-a tras puțin și a zărit un trup încovoiat. De spaimă, s-a lăsat jos pe trotuarul din fața farmaciei, a reușit să-și înăbușe urletul de groază, s-a ridicat și a trântit capacul portbagajului. A pus punga pe bancheta din spate și a stat o vreme în mașină, douăzeci sau treizeci de minute cel puțin, până s-a calmat ca să poată conduce până acasă. Cu ceva noroc, absența ei nici n-ar fi fost observată, nimeni n-ar fi știut că folosise mașina, dar impactul cu Richard, portbagajul înfundat și semideschis schimbaseră lucrurile.

— Nici măcar nu știm dacă persoana e moartă, poate e doar inconștientă, a sugerat Richard, ștergându-și fruntea cu un șervet de bucătărie.

— Puțin probabil, ar fi murit deja de hipotermie, dar putem verifica.

— Pentru Dumnezeu, Lucía! Doar n-ai de gând să constați asta pe stradă...

— Ai tu altă idee? Nu e nimeni afară, e devreme, e încă întuneric și e duminică. Cine să ne vadă?

— Nu, categoric nu. Pe mine să nu contezi.

— Bine, dă-mi o lanternă. Mă duc eu cu Evelyn să aruncăm o privire.

Aici suspinele fetei au crescut cu câțiva decibeli. Lucía a luat-o în brațe, impresionată de câte suferise Evelyn în ultimele ore.

— Eu n-am nici o treabă cu povestea asta! Asigurarea mea va plăti daunele mașinii, e tot ce pot face. Iartă-mă, Evelyn, dar trebuie să pleci, a glăsuț Richard

în spaniola lui de pirat.

—Vrei s-o gonești, Richard? Ai înnebunit? Parcă n-ai ști ce înseamnă să fii ilegal în țara asta!

— Ba știu, Lucía. Dacă n-aș ști-o din activitatea mea de la Centru, aș ști de la tata, care mă înnebunește de cap cu subiectul ăsta... Ce știm noi despre fata asta?

— Că are nevoie de ajutor. Ai rude aici, Evelyn?

Tăcere mormântală. Doar nu era să pomenească de mama ei de la Chicago și s-o înfunde și pe ea. Richard se scărpină nervos: poliție, cercetări, presă – reputația sa se ducea dracului. Dar de undeva din piept auzea parcă vocea tatălui său reamintindu-i de datoria de a-i ajuta pe cei persecutați. „Eu nu aș mai fi pe lumea asta și tu nu te-ai fi născut dacă niște suflete curajoase nu m-ar fi ascuns de naziști“, îi repetase el de un milion de ori.

— Trebuie să vedem dacă persoana mai e în viață, nu e timp de pierdut, a spus Lucía.

A luat de pe masă cheile mașinii, i-a pus în brațe lui Evelyn Ortega cățelul, ca să nu se bată cu pisicile, și-a pus căciula și mănușile și a cerut lanterna.

— Nu te las singură. În mă-sa de treabă! Merg cu tine, s-a resemnat Richard. Trebuie să dezghețăm capacul portbagajului ca să-l deschidem.

Au umplut o oală mare cu apă fierbinte și oțet, abia au dus-o alunecând pe oglinda de gheață de pe trepte, ținându-se de balustradă ca să nu cadă. Lentilele de contact ale Lucíei înghețaseră, și le simțea ca pe niște cioburi în ochi. Richard obișnuia să pescuiască iarna în lacurile înghețate din nord și știa să lupte cu gerul, dar nu în Brooklyn. Becurile desenau cercuri de un galben fosforescent pe zăpadă, vântul se repezea în rafale și se potolea brusc, obosit parcă de efort, ca să revină apoi și să ridice zăpada afânată în vârtejuri. Între două rafale – tăcerea adâncă, o liniște amenințătoare. Pe stradă, mașini acoperite de nămeți; Lexusul alb al lui Evelyn era aproape invizibil. Nu era parcat în fața casei, cum se temuse Richard, ci la vreo cincisprezece metri mai încolo, dar era tot aia. La ora asta nu circula nimeni. Echipajele de dezăpezire lăsaseră munți de zăpadă pe trotuare.

Într-adevăr, așa cum spusese Evelyn, portbagajul era legat cu un șiret galben. Le-a fost greu să desfacă nodul cu mâinile înmănușate, căci Richard devenise paranoic în privința amprentelor. În fine, au ridicat capacul și au dat de o mogâldeată acoperită sumar cu un covor pătat de sânge uscat; l-au tras la o parte și au văzut o femeie îmbrăcată în haine de sport, cu chipul ascuns de brațe. Era

îndoită într-o poziție ciudată, neomenească, precum o păpușă dezarticulată. Pielea, atât cât se vedea, era de culoare violet. Era moartă, fără doar și poate. Au privit-o preț de vreo două minute fără a descoperi de ce murise, lovituri nu se vedeau, ar fi trebuit s-o întoarcă. Nefericita era înghețată bocnă, tare precum cimentul, de neclintit, în ciuda eforturilor Lucíei. Richard, pe punctul de a plânge de atâta tensiune, o lumina cu lanterna.

— Cred că a murit ieri, a spus ea.

— De ce?

— *Rigor mortis*. Corpul devine rigid la opt ore după deces și starea durează treizeci și șase de ore.

— Atunci poate c-a murit înainte de ieri-seară.

— Sigur. Sau poate chiar mai înainte, pentru că e foarte frig. Iar cine a pus-o aici a contat pe asta. Poate că nu a putut scăpa de cadavru din cauza viscolului de vineri, e clar că nu era grăbit.

— Dar poate că perioada de *rigor mortis* a trecut și trupul a reînghețat, și-a dat cu părerea Richard.

— Un om nu e un pui, ar avea nevoie de două zile la congelator ca să reînghețe complet, Richard. Cred că a murit între alaltăieri noapte și ieri.

— De unde știi tu atâtea?

— Nu vrei să afli, i-a replicat ea sec.

— Oricum, asta e treaba medicului legist și a poliției, nu a noastră, a conchis Richard.

De parcă ar fi fost chemate prin magie, luminile farurilor unei mașini tocmai apăreau de după colț, apropiindu-se încet. Au apucat să închidă cât de cât portbagajul exact când mașina poliției se oprea în dreptul lor. Un geam a fost coborât și un polițist s-a interesat dacă aveau probleme.

— Nu, totul e în regulă, domnule ofițer, a răspuns Lucía.

— Ce faceți afară la ora asta? a insistat polițistul.

— Am venit să luăm scutecele pentru maică-mea, au rămas în mașină, a scos ea pachetul mare de pe banchetă.

— Bună dimineața, a spus și Richard cu un glas cam subțirel.

Au așteptat ca polițiștii să plece și au legat la loc capacul, s-au întors patinând pe gheață cu oala și pachetul în brațe, rugându-se cerului ca mașina poliției să nu se întoarcă și să privească mai atent Lexusul.

Evelyn, Marcelo și mâțele erau cum îi lăsaseră. Au întrebat-o pe fată pentru cine erau scutecele. Le-a spus că pentru Freddy, copilul de care avea grijă și care

suferea de paralizie cerebrală.

— Câți ani are copilul? a vrut să știe Lucía.

— Treisprezece.

— Și folosește scutece de adult?

Evelyn s-a înroșit jenată și a explicat că băiatul era foarte dezvoltat pentru vârsta lui și că scutecele trebuiau să fie largi, că altfel i se scula cocoșelul. Lucía i-a tradus lui Richard: erecție.

— L-am lăsat singur de ieri, trebuie să fie disperat. Cine-o să-i facă insulina?

— Are nevoie și de insulină?

— Dacă am putea s-o sunăm pe doamna Leroy... Frankie nu poate sta singur.

— E riscant...

— Putem suna de pe mobilul meu, are număr secret, a propus Lucía.

A sunat de două ori înainte ca un glas isterizat să răspundă țipând. Lucía a închis imediat și Evelyn a răsuflat ușurată: doar mama lui Frankie răspundea la acest număr, deci băiatul era în siguranță.

— Evelyn, chiar nu știi cum a ajuns cadavrul acelei femei în portbagaj?

— Nu. Lexusul e al domnului Leroy.

— Care acum probabil că își caută mașina.

— E în Florida, cred că vine mâine.

— Crezi că are vreo legătură cu toată povestea asta? a întrebat Richard.

— Da.

— Adică e posibil s-o fi ucis el, vrei să spui.

— Când domnul Leroy se supără, se poartă ca un diavol, a spus fata, începând să plângă.

— Las-o să se liniștească, Richard, a intervenit Lucía.

— Acum chiar că nu mai putem suna la poliție: cum să le spunem că i-am mințit pe cei din mașina de patrulare?

— Ia mai lasă poliția acum...

— Greșeala e a mea, că te-am chemat. Dacă aș fi știut că fata se plimbă cu un cadavru după ea, aș fi sunat imediat la poliție, a continuat Richard, mai curând gânditor decât enervat, turnându-i iar cafea Lucíei. Lapte?

— Neagră și fără zahăr.

— Of, în ce ne-am băgat!

— În viață mai apar și lucruri neprevăzute, Richard.

— Nu într-a mea!

— Da, am constatat. Numai că, vezi tu, viața nu ne lasă în pace, mai devreme

sau mai târziu ne ajunge din urmă.

— Fata asta trebuie să-și ia cadavrul și să plece.

— N-ai decât să-i spui tu, a făcut ea un gest spre tânăra care plângea în tăcere.

— Ce ai de gând să faci, copilă? a întrebat-o Richard.

Evelyn a ridicat din umeri și a bâiguit o scuză pentru deranj.

— Ceva tot trebuie să faci, a insistat moale Richard.

Lucía l-a apucat de mânecă și l-a tras lângă pian, departe de Evelyn.

— Mai întâi trebuie să scăpăm de corpul delict, asta în primul rând.

— Nu pricep.

— Să scăpăm de mașină și de cadavru.

— Ești nebună!

— Și asta te privește și pe tine, Richard.

— Pe mine??

— Da, din clipa în care i-ai deschis ușa lui Evelyn și m-ai sunat. Trebuie să hotărâm unde să ducem cadavrul.

— Cred că glumești. Ce idee trăsniță e asta?

— Uite ce e, Richard. Fata nu se poate întoarce acasă la patronii ei și nu se poate duce nici la poliție. Ce vrei să faci? Să umble aiurea cu un cadavru într-o mașină străină? Pentru cât timp?

— Sunt sigur că totul se poate lămurii.

— Cu poliția? Imposibil.

— Atunci ducem mașina în alt cartier și-o lăsăm acolo.

— Va fi găsită imediat. Evelyn are nevoie de timp ca să se pună la adăpost, cred că ți-ai dat și tu seama că e terorizată. Știe mai mult decât ne-a spus; cred că îi e frică de Leroy ăla: bănuiește că el a ucis femeia și acum o caută pe ea, știe că a luat Lexusul și n-o s-o lase să-i scape.

— Atunci, și noi suntem în pericol...

— Nimeni nu bănuiește că fata e cu noi. Hai să ducem mașina departe de-aici.

— Asta ne face complici!

— Păi suntem deja, dar dacă facem treaba bine nu va ști nimeni. Nimeni nu va face vreo legătură cu noi, nici măcar cu Evelyn. Zăpada asta e o binecuvântare, trebuie să profităm cât mai ține. Trebuie să plecăm chiar azi.

— Unde?

— Ce știi eu! Gândește-te la ceva. Trebuie să plecăm spre frig, că să nu se împută cadavrul.

S-au întors în bucătărie și au mai băut cafea, trecând în revistă diverse posibilități, sub privirile speriate ale lui Evelyn Ortega. Își ștersese lacrimile, dar recăzuse în muțenie cu resemnarea celor care n-au avut niciodată viața sub control. Lucía era de părere că șansele de a ieși cu bine din aventura asta depindeau de un drum cât mai lung.

— Odată am fost să văd cascada Niagara și am trecut în Canada fără să mi se ceară actele și fără să mi se controleze mașina.

— O fi fost așa acum cincisprezece ani, acum se cere pașaportul.

— Am putea ajunge repede în Canada și să lăsăm mașina într-o pădure, e plin de păduri pe-acolo.

— Și în Canada vor identifica mașina, Lucía, că nu e Bangladesh.

— Apropo, ar trebui să identificăm victima. Nu putem s-o abandonăm fără să știm măcar cine e.

— De ce? s-a mirat Richard.

— Din respect. Hai să ne mai uităm o dată la ea, înainte să iasă lumea pe stradă, a decis Lucía.

Au luat-o pe Evelyn aproape pe sus, au împins-o practic spre mașină.

— O cunoști? a întrebat-o Richard după ce a desfăcut cordonul, luminând interiorul cu lanterna, deși se făcuse dimineață.

A trebuit să repete întrebarea de trei ori înainte ca tânăra să deschidă ochii. Tremura, pradă aceleiași terori atavice pe care o simțise pe podul din satul ei, o teroare care o chinuia de opt ani, la fel de vie de parcă fratele ei Gregorio s-ar fi aflat chiar el în portbagaj, vânăt și însângerat.

— Fă un efort, Evelyn. E foarte important să știm cine e femeia asta, a insistat Lucía.

— Domnișoara Kathryn. Kathryn Brown, a șoptit fata în cele din urmă.

Evelyn

Guatemala

Pe 22 martie 2008, în Sâmbăta Mare, la cinci săptămâni după moartea lui Gregorio Ortega, le-a venit rândul fraților săi. Răzbunătorii au profitat de absența bunicii Concepción, care se dusese la biserică să pregătească florile pentru Duminica Paștelui, și au năvălit în colibă ziua în amiaza mare. Erau patru, identificabili prin tatuaje și insolență. Ajunseseră la Monja Blanca del Valle pe două motociclete zgomotoase, care răscoliseră praful în satul cu oameni care mergeau pe jos sau pe bicicletă. N-au stat mai mult de optsprezece minute în casă, a fost de-ajuns. Dacă vreun vecin i-a văzut, nimeni nu a intervenit, iar mai târziu nimeni nu a vrut să depună mărturie. Faptul că au făcut ce au făcut tocmai în Săptămâna Mare, perioadă sacră de post și rugăciune, avea să fie comentat ani în șir drept cel mai mare păcat.

Concepción Montoya s-a întors acasă pe la ora unu, sub un soare nemilos care îi făcuse și pe papagali să amuțească printre ramuri. N-a fost mirată de liniștea și de pustietatea de pe străzi, era ora siestei, iar cine nu se odihnea se ocupa de pregătirile pentru procesiunea Domnului Reînviat și pentru slujba cea mare, pe care avea s-o țină părintele Benito a doua zi, înveșmântat în odăjdii albe și casulă vișinie, nu în veșnicii blugi răpănoși și etola grosolană țesută la Chichicastenango cu care umbla în restul anului. Orbită de lumina de afară, femeii i-au trebuit câteva clipe să se obișnuiască cu semiîntunericul din colibă și să-l vadă pe Andrés după ușă, încolăcit precum un câine adormit. „Ce ți-e, copile?” a apucat ea să întrebe înainte de a observa dâra ce înnegrea dușumeaua și tăietura de la gât. Un urlat răgușit a sfâșiat-o de sus până jos. S-a lăsat pe vine lângă el, l-a strigat pe nume, și-a amintit fulgerător de Evelyn. Fata zăcea în celălalt capăt al încăperii, cu trupușorul subțire expus vederii, cu sânge pe obraz, sânge între picioare, sânge pe rochița de bumbac sfâșiată. Bunica s-a târât spre ea, implorându-l pe Dumnezeu să n-o ia, să aibă milă. Și-a luat nepoata de umeri și a scuturat-o, atunci a văzut că un braț îi atârna într-un unghi imposibil, i s-a

părut că murise și ea și a ieșit afară invocând-o pe Fecioară cu niște strigăte teribile.

A venit o vecină, apoi alte două. Au ținut-o pe Concepción, care parcă înnebunise, au constatat că pentru Andrés nu mai era nimic de făcut, dar Evelyn respira. Au trimis un băiat pe bicicletă la poliție și au încercat să o trezească pe fată fără s-o ridice, din cauza brațului rupt și pentru că sângera pe gură și de jos.

Părintele Benito a sosit cu camioneta înaintea polițiștilor, găsind locul ticsit de lume care comenta și încerca să fie de folos. Trupul lui Andrés fusese întins pe masă, cu capul îndreptat, gâtul bandajat cu un șal, fusese spălat cu cârpe ude și acum căutau o cămașă curată, în vreme ce alte femei încercau s-o trezească pe Evelyn cu comprese reci și s-o liniștească pe Concepción. Preotul și-a dat seama că acești vecini bine intenționați șterseseră toate urmele, deși, pe de altă parte, era tot aia, dată fiind indolența poliției. Pesemne că nici o autoritate n-avea să se deranjeze pentru familia asta sărmană. Oamenii i-au făcut loc cu respect și speranță, de parcă puterea divină pe care o reprezenta ar fi putut anula tragedia. Într-o clipă, părintele Benito a evaluat starea fetei; i-a înfășat brațul și a cerut să se pună o saltea și o pătură în camionetă; patru oameni au ridicat-o și au întins-o pe saltea. Concepción și încă două femei aveau să vină cu ei, ceilalți rămâneau să aștepte polițiștii, dacă ar fi binevoit să apară.

S-au dus la clinica misionarilor evanghelici, la unsprezece kilometri distanță, unde făceau în permanență de gardă unul sau doi medici, căci deservea mai multe localități din zonă. Ca niciodată, asul șoselelor care era preotul a condus cu grijă, căci la fiecare denivelare sau curbă Evelyn gema de durere. Au transportat-o pe pătură, ca într-un hamac, și au pus-o pe o targă. Au fost primiți de Nuria Castell, o doctoriță catalană și agnostică, deloc evanghelică, după cum a constatat mai târziu părintele Benito. Bandajul de pe brațul drept al fetei căzuse pe drum; judecând după vânătăi, avea probabil și câteva coaste rupte. Avea să se vadă la radiografie, a spus doctorița. Era posibil să fi suferit și o contuzie cerebrală: era conștientă, dar incoerentă, nu-și recunoștea bunica și nu înțelegea unde se afla.

— Ce-a pățit? s-a interesat catalana.

— Au dat năvală în casă. Cred că a văzut cum îi era ucis fratele, a răspuns părintele Benito.

— Și probabil înainte de a-l omorî l-au silit pe el să vadă ce-i făceau ei.

— Dumnezeu! a strigat el, dând cu pumnul în perete.

— Atenție cu pereții ăștia, că sunt șubrezi și proaspăt văruiți. Acum mă duc să

verific dacă nu are leziuni interne, a spus Nuria Castell, cu un suspin de resemnare dată de experiență.

Părintele Benito a sunat-o pe Miriam și de data asta i-a expus crudul adevăr și i-a cerut bani pentru înmormântarea celui de-al doilea fiu și pentru plata unui „coiot“ care să o ducă pe Evelyn în nord: fata era în primejdie, căci banda ar fi încercat s-o lichideze ca să nu identifice agresorii. Sfârșită de plâns, încă neasimilând pe de-a-ntregul amploarea tragediei, femeia a spus că pentru înmormântarea lui Gregorio trimisese o parte din banii economisiți pentru venirea lui Andrés după ce-ar fi terminat școala, așa cum îi promisesese. Nu mai avea mult, dar făcea tot posibilul să împrumute restul pentru fiică-sa.

Evelyn a stat internată până când a reușit să înghită suc de fructe și fiertură de porumb și să meargă cât de cât. Între timp, bunica se întorsese în sat ca să-l îngroape pe Andrés. Părintele Benito s-a prezentat la postul de poliție și a cerut, cu glas tare și accent spaniol, o copie semnată și parafată a raportului despre atacul asupra familiei Ortega. Nimeni nu s-a ostenit să o interogheze pe Evelyn și oricum n-ar fi folosit la nimic, căci fata era dusă. Preotul i-a cerut și Nuriei Castell o copie a certificatului medical: ar fi fost poate de folos la un moment dat. În zilele acelea, doctorița catalană și iezuitul basc au avut ocazia să stea îndelung de vorbă. Au discutat pe larg despre religie, fără să se pună de acord, dar au descoperit că în privința treburilor lumești gândeau la fel „Păcat că ești popă, Benito. Atât de arătos, dar celibatar, mare pierdere!“, glumea doctorița între două cești de cafea.

Banda se ținuse de cuvânt și se răzbunase. Pesemne că trădarea lui Gregorio fusese destul de gravă ca să merite o astfel de lecție, și-a zis iezuitul, sau poate fusese doar un gest de lașitate ori o vorbă aruncată aiurea care jignise pe cineva. Imposibil de știut, nu cunoștea codurile bandei.

— Blestemații, nenorociții... bombănea supărat.

— Nu s-au născut așa, Benito, inițial au fost niște puști inocenți, dar au crescut în mizerie, fără legi, fără modele de urmat. Ai văzut copiii care cerșesc? Care vând ace și sticle cu apă pe marginea drumului? Care scurmă în gunoaie și dorm sub cerul liber alături de șobolani?

— I-am văzut, Nuria, am văzut tot ce se întâmplă în țara asta.

— Dacă intră în bandă, măcar nu mai suferă de foame.

— Violența asta e consecința războiului perpetuu împotriva săracilor: două sute de mii de indigeni lichidați, cincizeci de mii de dispăruți, un milion și

jumătate de persoane emigrate. E o țară mică, socotește ce înseamnă asta în procente. Ești tânără, Nuria, nu le știi pe toate.

— Nu mă subestima, omule, știu despre ce vorbești.

— Soldații comiteau atrocități împotriva unor oameni ca ei, de aceeași rasă, din aceeași clasă socială, la fel de săraci lipiți pământului ca ei. E drept, îndeplineau niște ordine, dar le îndeplineau intoxicați cu drogul cel mai puternic: puterea cu impunitate.

— Noi doi am avut noroc, Benito, n-am gustat din drogul ăsta. Dacă ai avea putere și impunitate, i-ai pedepsi pe vinovați cu aceeași monedă?

— Cred că da.

— Deși ești omul bisericii și Dumnezeuul tău îți poruncește să ierți?

— Treaba asta cu celălalt obraz mi s-a părut întotdeauna o tâmpenie, slujește doar ca să primești încă o palmă!

— Păi dacă și pe tine te tentează răzbunarea, imaginează-ți ce simt muritorii de rând... Eu i-aș castra fără anestezie pe violatorii lui Evelyn.

— Pe mine creștinismul mă trădează întruna, Nuria. O fi pentru că sunt basc și din topor, ca taică-meu, odihnească-se în pace! Poate că dacă m-aș fi născut la Luxemburg, n-aș fi atât de revoltat.

— E nevoie de mai mulți indignați ca tine pe lumea asta, Benito.

Era o supărare veche. De ani de zile se lupta cu ea și credea că, la vârsta lui, după ce trăise și văzuse atâtea, era cazul să se împace cu realitatea. Numai că anii nu-l făcuseră mai înțelept și nici mai blând, doar mai revoltat. În tinerețe, revolta fusese împotriva guvernului, a militarilor, a americanilor, a bogătașilor, iar acum era îndreptată împotriva poliției, a politicienilor corupți, a traficantilor de droguri și de tot felul, a gangsterilor și a celorlalți vinovați pentru tot prăpădul acesta. De treizeci și șase de ani trăia în America Centrală – cu două pauze, când fusese trimis în Congo pentru un an, apoi în Extremadura la o mănăstire pentru câteva luni, ca să ispășească un păcat de trufie și să-i treacă patima justițiară, după ce fusese închis în 1982. Slujise Biserica în Honduras, El Salvador și Guatemala – așa-numitul Triunghi al Nordului, locul cel mai violent din lume fără a fi în război – și în tot acest timp încă nu învățase să conviețuiască cu nedreptatea și inegalitatea.

— Cred că e greu să fii preot cu firea asta a ta, a zâmbit doctorița.

— Legământul de supunere cântărește o tonă, Nuria, dar să știi că niciodată nu m-am îndoit de credința și de vocația mea.

— Dar legământul de castitate? Ai fost vreodată îndrăgostit?

— Tot timpul, dar Dumnezeu mă ajută și-mi trece repede, așa că nu încerca să mă seduci, femeie.

După ce l-a îngropat pe Andrés lângă fratele lui, bunica s-a întors la clinică. Părintele Benito le-a dus pe amândouă la niște prieteni din Sololá, unde aveau să fie la adăpost în timpul convalescenței lui Evelyn, iar el urma să caute un „coiot“ de încredere ca s-o treacă în Statele Unite. Fata avea brațul în atele și fiecare respirație era un chin din cauza coastelor rupte. Slăbise mult după moartea lui Gregorio, rotunjimile adolescenței i se topiseră, era atât de fragilă că aveai impresia că o pală de vânt putea s-o ridice la cer. Nu spusese nimic despre cele întâmplate în fatidica Sâmbătă Mare, de fapt, nu rostise nici un cuvânt de când se trezise pe salteaua din camionetă. Există speranța că nu văzuse cum îi fusese înjunghiat fratele, că fusese inconștientă. Doctorița Castell a interzis să fie chestionată: fata era traumatizată și avea nevoie de liniște și de timp ca să se refacă.

Înainte de plecare, Concepción Montoya a întrebat-o pe doctoriță dacă nu cumva nepoata ei rămăsese însărcinată, așa cum pățise ea în tinerețe după ce o prinseseră soldații; fiica ei Miriam era produsul aceluiași viol. Dar catalana a tras-o pe bunică la baie și i-a spus că nu era cazul: îi dăduse fetei o pastilă inventată de americani pentru a evita sarcina, era ilegală în Guatemala, nu trebuia să știe nimeni. „Vă spun asta ca nu cumva să recurgeți la cine știe ce leac băbesc, fata asta a suferit destul.“

Dacă până atunci Evelyn se bâlbâia, după viol a încetat pur și simplu să vorbească. Se odihnea ore în șir acasă la prietenii părintelui Benito, deloc interesată de noutățile pe care le vedea acolo: apă curentă, electricitate, două WC-uri, telefon, chiar și un televizor în camera ei.

Concepción a dedus că boala asta a nevorbitului era mai presus de știința doctorilor și a decis să facă ceva înainte să fie prea târziu. Imediat ce nepoata a putut să se țină pe picioare și să respire fără dureri, și-a luat rămas-bun de la gazdele generoase care le primiseră și a pornit-o spre Petén, un drum de multe ore cu microbuzul, unde avea să o viziteze pe Felicitas, șaman, vindecătoare și păstrătoare a tradiției maya. Femeia era celebră, lumea venea din capitală, ba chiar din Honduras și Belize s-o consulte în probleme de sănătate și destin. I se luase un interviu la televiziune, socotiseră că avea o sută și doisprezece ani și era cea mai bătrână din lume. Felicitas nu a dezmințit, însă avea aproape toți dinții și două cozi groase pe spate: prea mulți dinți și prea mult păr pentru cineva de

vârsta asta.

Au nimerit ușor, vindecătoarea era cunoscută. Felicitas nu s-a arătat mirată de sosirea lor, era obișnuită să primească suflete – așa-și numea vizitatorii –, deci le-a deschis cu drag ușa casei. Pretindea că lemnul pereților, pământul bătut de pe jos și paiele acoperișului respirau și gândeau precum orice vietate; vorbea cu ele și le cerea sfatul în cazurile mai grele, acestea îi răspundeau în timp ce ea visa. Locuința ei era o colibă rotundă cu o singură încăpere, acolo viețuia, acolo își pregătea leacurile și făcea ceremoniile. Un *sarape*, un poncho mexican, separa micul spațiu în care dormea Felicitas, pe un prici de scânduri negeluite. Vindecătoarea le-a primit făcând semnul crucii, le-a poftit să stea pe jos și i-a oferit o cafea amară bunicii și un ceai de mentă nepoatei. A acceptat plata legiuită pentru serviciile ei, punând banii într-o cutie de tablă fără să-i numere.

Bunica și nepoata au băut într-o tăcere respectuoasă, așteptând răbdătoare ca Felicitas să ude cu stropitoare plantele medicinale înșirate în ghivece la umbră, să dea porumb găinilor care umblau peste tot și să pună fasolea la fiert pe vatra din curte. Odată făcute treburile cele mai urgente, bătrâna a întins pe jos o pânză țesută în culori țipătoare și a umplut-o cu elementele altarului ei: lumânări, mănunchiuri de ierburi aromatice, pietre, scoici și obiecte de cult mayașe și creștine. A aprins o ramură de salvie și a dus fumul prin încăpere, mergând în cerc și rostind vrăji într-o limbă străveche pentru a goni spiritele rele. Abia apoi s-a așezat în fața lor și le-a întrebat de ce veniseră. Concepción i-a spus că nepoata ei nu putea să vorbească.

Pupilele vindecătoarei, licărind pe sub pleoapele ridate, au cercetat chipul fetei preț de câteva minute bune. „Închide ochii și spune-mi ce vezi“, i-a poruncit lui Evelyn. Fata a închis ochii, dar n-a avut glas să descrie scena de pe pod și nici groaza resimțită când bărbații tatuați îl chinuiau pe Andrés, o loveau pe ea și o târau. A încercat să vorbească, vorbele i s-au oprit în gât, au răzbătut doar niște gemete înfundate. Concepción a intervenit cu gând să-i spună ce pățise familia ei, dar vindecătoarea a întrerupt-o, spunându-i că ea canaliza energia vindecătoare a Universului, un dar primit la naștere și cultivat de-a lungul lungii sale vieți alături de alți șamani. Pentru asta călătorise departe, cu avionul, la seminolii din Florida și la inuiții din Canada, însă cunoașterea supremă venea de la planta sacră din Amazonia, poarta prin care pătrundeai în lumea spiritelor. A aprins ierburile sacre într-o ulcică din gresie lut cu simboluri precolumbiene și a suflat fumul spre pacientă, după care a silit-o să bea un ceai grețos.

În curând, poziunea a început să-și facă efectul și Evelyn s-a prăbușit în poala bunicii. Își simțea oasele moi, corpul i se topise precum sarea într-o mare opalescentă, s-a văzut învăluită în vârtejuri colorate violent, galben ca floarea-soarelui, negru ca obsidianul, verde ca smaraldul. Gustul scârbos al fierțurii i-a umplut gura, a vomitat icnind într-un lighean de plastic. În fine, greața a trecut și Evelyn s-a întins tremurând pe fustele bunicii. Viziunile se succedau rapid: era cu mama ei, așa cum o văzuse pentru ultima oară, erau scene din copilărie, când se scălda în râu cu alți copii, avea cinci ani și fratele ei mai mare o purta pe umeri; a văzut un jaguar cu doi pui, din nou pe mama ei și pe un bărbat necunoscut, poate tatăl ei. Și din nou podul de care atârna fratele ei. A țipat, îngrozită: era doar ea cu Gregorio. Pământul exala o brumă caldă, se auzea foșnetul bananierilor, bâzâiau uriașe muște albastre, păsări negre încremeniseră pe cer în zbor, flori carnivore pluteau pe apa ruginie a râului, fratele ei era crucificat. A țipat iar, încercând să fugă și să se ascundă, dar nu se clintea din loc, se transformase într-o stană de piatră. Departe, un glas depăna o litanie în limba maya, a avut impresia că era legănată și învelită. Într-un târziu s-a liniștit: a ridicat privirile și a văzut că Gregorio nu mai atârna ca o vită la abator, ci stătea în picioare, nevătămat și netatuat, așa cum era înainte de a-și pierde inocența. Iar lângă el stătea Andrés, teafăr și el, strigând-o și fluturându-și mâna în semn de la revedere. Le-a trimis o sărutare și frații i-au zâmbit înainte de a se dizolva lent într-un cer purpuriu. Timpul s-a răsucit, s-a încurcat, nu mai știa dacă era înainte sau după, dacă treceau minute sau ore. S-a lăsat în puterea drogului și i-a trecut frica. Mama jaguar s-a întors cu puii, a îndrăznit s-o mângâie pe spinare, avea blana aspră și mirosea a smârc. Marea pisică galbenă venea și pleca, privind-o cu ochii ei de ambră, arătându-i drumul când se rătăcea în labirinturi abstracte, apărând-o când o asaltau creaturi malefice...

După câteva ore Evelyn a părăsit lumea magică și s-a trezit întinsă pe prici și învelită cu pături, zăpăcită și cu tot corpul străbătut de o durere vie, fără să știe unde se afla. A mijit ochii și a zărit-o pe bunica ei, care se ruga, și încă o femeie, de care uitase. „Spune-mi ce ai văzut, copilă“, i-a cerut Felicitas. Evelyn s-a forțat din răspuțeri să articuleze ceva, dar era epuizată și a bâiguit doar două cuvinte: frați și jaguar. „Era femelă?“ a insistat vindecătoarea. Fata a confirmat, iar tămăduitoarea a continuat: „Forța mea este cea feminină, este puterea vieții, pe care în vremuri străvechi o aveau toți, atât femeile cât și bărbații. Acum puterea asta a adormit la bărbați, de-aia avem războaie. Dar se va trezi, și-atunci binele va cuprinde întreg pământul, Marele Spirit va domni, va fi pace și vor

înceta ticăloșiile. N-o spun doar eu: o spun toți bătrânii și bătrânele cu darul înțelepciunii din toate popoarele pe care le-am vizitat. Și tu ai puterea asta, de-aia a venit la tine mama-jaguar. Ține minte. Și nu uita că frații tăi sunt acum cu spiritele și nu suferă“.

Ostenită, Evelyn s-a prăbușit într-un somn adânc, fără vise, s-a trezit vioaie după câteva ceasuri în patul vindecătoarei, amintindu-și totul și flămândă. A devorat fasolea cu tortillas pe care i-a dat-o tătăduitoarea, iar când i-a mulțumit pentru masă glasul i-a răsunat tare, deși se bâlbâia. „Boala ta, copilă, nu ține de trup, ci de suflet. Poate să treacă de la sine, poate să fii bine un timp și-apoi să se întoarcă, poate să nu te vindeci niciodată. Vom vedea“, a dat Felicitas verdictul. La plecare, i-a dăruit fetei o iconiță cu Fecioara Maria binecuvântată de papa Ioan Paul cu ocazia vizitei sale în Guatemala și o amuletă de piatră cu imaginea feroce a lui Ixchel, zeița-jaguar. „Suferințele nu te vor ocoli, copilă, dar vei fi apărată de două spirite: sfânta mamă jaguar a mayașilor și sfânta mamă a creștinilor. Cheamă-le și vor veni să te ajute.“

În regiunea din Guatemala de lângă granița mexicană, zonă de contrabandă și trafic, mii de bărbați, femei și copii își câștigau pâinea la marginea legii, dar nu era ușor să găsești un „coiot“ sau o călăuză de încredere. După ce încasau jumătate din bani, mulți își părăseau clienții undeva în Mexic sau îi transportau în condiții inumane. Uneori duhoarea trăda prezența unui container în care muriseră zeci de migranți sufocați sau copti în căldura nemiloasă. Fetele înfruntau și riscul să fie violate sau vândute proxeneților ori bordelurilor. Nuria Castell l-a mai ajutat încă o dată pe părintele Benito, recomandându-i o agenție discretă și cu reputație bună printre evanghelici.

Era vorba de patroana unei brutării care mai scotea un ban din contrabanda de persoane. Se mândrea că nici unul dintre clienții ei nu căzuse victima traficului de persoane, nici unul nu fusese sechestrat sau asasinat pe drum, nici unul nu căzuse sau nu fusese împins de pe tren. Oferea deci oarece siguranță într-o afacere oricum riscantă, lua măsurile de prevedere care-i stăteau în putere, restul îl lăsa în mâinile Domnului, care veghea din cer asupra umililor săi supuși. I se plătea suma convenită călăuzei pentru acoperirea cheltuielilor și a riscurilor, plus un comision pentru ea. Era permanent în contact cu călăuzele prin telefonul mobil, îi urmărea, știa mereu unde anume se aflau clienții ei. Nuria pretindea că până acum nu se pierduse nimeni.

Părintele Benito s-a dus la ea și s-a pomenit înaintea unei femei de vreo

cincizeci de ani, boită în exces și plină de aur: la urechi, la gât, la încheieturile mâinilor și în gură. I-a cerut un rabat în numele Domnului, apelând la inima ei de bună creștină, numai că tipa nu amesteca afacerile cu credința și s-a arătat inflexibilă: avansul pentru „coiot“ și comisionul ei, pe loc. Restul cădea în seama rudelor din Statele Unite sau urma să-l plătească tot clientul, dar, firește, cu dobândă. „Și de unde să scot eu banii ăștia, cucoană?“ s-a jeluie iezuitul. „Din cutia milei, părințele“, i-a replicat brutăreasa. N-a fost însă nevoie, din fericire, căci suma trimisă de Miriam a acoperit atât înmormântarea lui Andrés, cât și comisionul mijlocitoare și un procent de treizeci la sută din plata „coiotului“, restul urmând să fie încasat la sosirea lui Evelyn la destinație – se făcuse o chitanță, era o datorie sfântă.

Călăuza aleasă de brutăreasă pentru Evelyn Ortega era un anume Berto Cabrera, mexican, mustăcios, cu burtă de băutor de bere, de treizeci și doi de ani și cu o experiență de peste zece în domeniu. Făcuse drumul de zeci de ori, cu sute de migranți, când erau oameni la mijloc, era de o cinste ireproșabilă; dacă era vorba de alt fel de contrabandă, morala sa era negociabilă. „Munca mea nu e bine văzută, dar să știți că eu fac o activitate socială: eu am grijă de oameni, nu îi transport în vagoane pentru vite și nici pe acoperișul trenului“, i-a spus iezuitului.

Evelyn Ortega s-a alăturat unui grup de patru bărbați care plecau în nord în căutare de lucru, plus o femeie cu un bebeluș de două luni care pleca la Los Angeles la iubitul ei. Copilașul avea să reprezinte o dificultate, dar la rugămintele fierbinți ale mamei brutăreasa a acceptat. Clienții s-au adunat în camera din spate a brutăriei, unde au primit acte false și sfaturi pentru aventura care îi aștepta. De-acum încolo trebuiau să folosească identitatea cea nouă, era preferabil nici să nu cunoască numele adevărate ale celorlalți. Cu capul plecat, Evelyn nu se uita la nimeni, dar femeia cu copilul s-a apropiat de ea și s-a prezentat: „Acum mă cheamă María Inés Portillo. Și pe dumneata?“ Evelyn i-a arătat actul de identitate. Noul ei nume era Pilar Saravia.

Odată ieșiți din Guatemala aveau să treacă drept mexicani și trebuiau să-l asculte întocmai pe „coiot“. Evelyn era, chipurile, elevă la o școală de călugărițe pentru copii surdo-muți din Durango. Ceilalți au învățat imnul național al Mexicului și câteva cuvinte de uz comun, diferite de cele din țara lor. „Coiotul“ le-a interzis să vorbească cu „dumneata“, ca în Guatemala; persoanelor cu autoritate trebuiau să li se adreseze cu „dumneavoastră“, în rest se folosea termenul informal „tu“. Dacă autoritățile ar fi întrebat-o ceva, Evelyn, de vreme

ce era surdo-mută, trebuia să tacă, Berto avea să le arate certificatul școlii-fantomă. Le-a mai spus să se îmbrace cu ce aveau mai bun și să poarte pantofi sau espadrile, dar nu șlapi, ca să nu bată la ochi. Femeile puteau călători mai comod în pantaloni, dar nici gând de blugii de ăia la modă, gata ruți din fabrică. Aveau nevoie de încălțări sport, lenjerie și o haină groasă, toate astea încăpeau într-o sacoșă sau într-un rucsac. „În deșert e de mers, nu puteți căra mult. O să vă schimbăm quetzalii în pesos mexicani; cheltuielile de transport sunt acoperite, dar vă trebuie bani pentru mâncare.“

Părintele Benito i-a dat lui Evelyn un plic din plastic în care se aflau actul ei de naștere, copii după certificatul medical și raportul făcut de poliție, precum și o scrisoare care adevărea calitatea ei morală: cineva îi spusese că ar fi folosit la obținerea azilului în Statele Unite, posibilitate vagă, după părerea lui, dar mai bine să le aibă. A mai pus-o să învețe pe dinafară numărul de telefon din Chicago al maică-sii și pe cel al mobilului propriu. Îmbrățișând-o la despărțire, i-a dat toți banii pe care-i avea.

Concepción Montoya a încercat să se țină tare, dar lacrimile nepoatei au făcut-o și pe ea să plângă.

— Tare tristă sunt că pleci... ești îngerul vieții mele și n-am să te mai văd, fetița mea. Asta e ultima durere de care am parte... dacă Domnul mi-a dat soarta asta, o fi știind El de ce...

Și atunci Evelyn a rostit limpede prima frază după multe săptămâni și ultima pe care avea s-o spună vreme de două luni:

— Așa cum mă vezi acum plecând, tot așa o să mă vezi cum o să mă întorc, *mamita*.

Lucía

Canada

Lucía Maraz împlinise nouăsprezece ani și tocmai se înscrișese la universitate, la jurnalistică; atunci a început viața de refugiată. Nu s-a mai aflat nimic despre fratele ei Enrique; cu timpul, după ce-l tot căutaseră, avea să fie și el încă unul dintre cei dispăruți fără urmă. Tânăra a stat două luni la ambasada Venezuelei din Santiago așteptând un permis de liberă trecere ca să părăsească țara. Sutele de „oaspeți“, cum îi numea ambasadorul pentru a îndulci umilința azilanților, dormeau pe unde apucau și stăteau la coadă la puținele băi din clădire. De câteva ori pe săptămână alți urmăriți reușeau să sară gardul, în ciuda pazei militare de pe stradă. Lucíei i s-a pus în brațe un nou-născut, ajuns acolo într-o mașină diplomatică, ascuns într-un coș cu zarzavaturi, de care urma să aibă grijă până la sosirea părinților lui.

Înghesuiala și angoasa colectivă n-au iscat conflicte, oamenii au acceptat regulile de conviețuire și au învățat să-și țină nerăbdarea în frâu. Permisul Lucíei a întârziat cam mult pentru cineva fără antecedente politice sau penale, dar în cele din urmă a sosit. Înainte de a fi condusă de doi funcționari ai ambasadei la avionul de Caracas, a apucat să le dea pruncul părinților. A mai apucat și să-și sune mama de rămas-bun, promițându-i că va reveni curând. „Să nu te întorci înainte de revenirea democrației!“ i-a strigat Lena.

În bogata și generoasa Venezuelă au sosit la început sute de chilieni, apoi veneau cu miile, și lor li se adăugau și cei care fugeau de războiul murdar⁴ din Argentina și din Uruguay. Comunitățile de refugiați din sudul continentului erau tot mai mari în anumite cartiere, unde mâncarea și accentul spaniolei de pe stradă erau tipice țărilor mai sudice. Un comitet de ajutorare a exilaților i-a făcut rost Lucíei de o cameră gratis timp de șase luni și o slujbă de recepționeră la o elegantă clinică de chirurgie plastică. Nu s-a bucurat de ele decât patru luni, pentru că a cunoscut alt exilat chilian, un sociolog aiurit de extremă stângă, ale cărui perorații i-l aminteau dureros pe fratele ei. Era frumușel și zvelt precum un

toreador, cu plete lungi și cam grăsoase, mâini fine și buze senzuale și disprețuitoare. Nu-și ascundea defel proasta dispoziție și aroganța. După câțiva ani, Lucía avea să și-l reamintească perplexă, nepricepând de ce se amoretase de un tip atât de dezagreabil. Singura explicație posibilă: era foarte tânără și singură. Omul era uluit de veselia înnăscută a venezuelienilor, în care vedea un semn incontestabil de decădere morală, și a convins-o pe Lucía să emigreze cu el în Canada, unde nimeni nu bea șampanie la micul dejun și nici nu se pornea să danseze cu orice pretext.

4. *La Migra* – prescurtare de la *migración*; denumire informală dată mai multor agenții și instituții care se ocupă de probleme de migrație ilegală. Colocvial, termenul este folosit atât cu trimitere la poliția de frontieră din Mexic, cât și din Statele Unite. (N. red.)

La Montréal, Lucía și îngălatul ei *guerrillero* au fost primiți cu brațele deschise de alt comitet de oameni buni, care i-a instalat într-un apartament mobilat, cu o bucătărie utilată și cu haine pe măsura lor în șifonier. Era luna ianuarie și Lucía și-a spus că frigul îi intrase pentru totdeauna în oase. Umbla gheboșată și mereu tremurând, încotoșmănată în mai multe haine de lână, tot mai convinsă că iadul nu era un cuptor dantesc, ci o iarnă la Montréal. Au fost lunile în care se adăpostea în magazine, în autobuzele încălzite, în tunelurile subterane ce legau clădirile între ele, la serviciu, oriunde în afara apartamentului în care temperatura era cea potrivită, dar era numai bună de tăiat cu cuțitul.

Luna mai a adus o primăvară exuberantă; între timp, istoria personală a numitului *guerrillero* suferise o serie de modificări, transformându-se într-o aventură hiperbolică. S-a dovedit că nu părăsise ambasada din Honduras cu un permis de liberă trecere, cum crezuse Lucía, ci că trecuse prin Villa Grimaldi, infamul centru de tortură, de unde ieșise adânc rănit trupește și sufletește, că fugise prin periculoasele trecători ale cordiliei andine din Chile și ajunsese în Argentina, unde scăpase ca prin urechile acului de războiul murdar din acea țară. Cu un trecut atât de dureros, era firesc ca bietul om să rămână traumatizat și să nu poată munci. Din fericire, se bucura de înțelegerea comitetului de ajutorare a refugiaților, care l-a trimis la terapie în limba maternă și i-a oferit mijloacele necesare pentru a-și așterne pe hârtie amintirile. În schimb, Lucía a acceptat două slujbe, nu-i trebuia mila comitetului, alți refugiați o duceau mai rău. Muncea douăsprezece ore pe zi, iar acasă gătea, făcea curat, spăla rufe și îi ridica moralul partenerului ei.

A suportat cu stoicism preț de câteva luni, până într-o seară când, ajungând

acasă ruptă de oboseală, l-a găsit pe întuneric, într-un miros greu de vomă. Își petrecuse toată ziua în pat, cu sticla de gin alături și deprimat până la inerție pentru că se împotmolise la primul capitol al memoriilor sale. „Ai adus ceva de mâncare? N-a mai rămas nimic și mor de foame“, a mârâit scriitorul aspirant când ea a aprins lumina. Atunci Lucía a avut revelația grotescului acestei conviețuirii; a comandat pizza la telefon și s-a apucat să strângă mizeria în care zăcea marele *guerrillero*. Noaptea, în timp ce bărbatul era cufundat în somnul adânc produs de gin, și-a strâns lucrurile și a plecat. Avea ceva bani economisiți și aflase că la Vancouver începea să prindă rădăcini o colonie de chilieni exilați. A doua zi a luat trenul și a traversat continentul spre coasta de vest.

Lena Maraz își vizita fiica în Canada o dată pe an și rămânea trei sau patru săptămâni, niciodată mai mult, pentru că nu renunțase să-l caute pe Enrique. Cu trecerea timpului, această căutare disperată îi devenise o a doua natură, o rutină pe care o urma cu religiozitate și care dădea un sens vieții ei. La puțin timp după puciul militar, cardinalul înființase Vicariatul Solidarității, o organizație menită să-i ajute pe cei urmăriți și pe familiile lor; acolo se ducea Lena săptămânal, de fiecare dată în zadar. A cunoscut în acel loc alte persoane aflate în aceeași situație, s-a împrietenit cu oamenii bisericii și cu voluntarii, a deprins legile birocrăției durerii. Ajungea destul de rar la cardinal, înaltul prelat era omul cel mai ocupat din țară. Guvernul înghițea în silă prezența mamelor și a bunicilor care defilau cu fotografiile fiilor și nepoților prinse la piept și zăboveau în tăcere la poarta garnizoanelor și a închisorilor cu pancarte care cereau dreptate. Căpoasele astea refuzau să priceapă că cei pe care-i căutau nu fuseseră niciodată arestați; plecaseră sau nu mai trăiau.

Într-o dimineață de martie, o patrulă a bătut la ușa Lenei Maraz ca s-o anunțe că fiul ei fusese victima unui accident fatal și că putea să ridice rămășițele pământești a doua zi de la adresa cutare, musai la ora șapte dimineața și cu o mașină în care să încapă sicriul. Lenei i s-au înmuiat genunchii și a căzut grămadă. Așteptase cu anii o veste despre Enrique și faptul că fusese găsit, chiar și mort, o năucise.

N-a trecut pe la Vicariat din prudență, deși presupunea că miracolul se datora intervenției Bisericii sau chiar a cardinalului. A luat-o pe sora ei, ca să nu meargă singură, n-avea destul curaj. În haine de doliu, s-au dus la adresa indicată: într-o curte pătrată înconjurată de ziduri umede li s-a arătat o ladă de scânduri și li s-a poruncit să facă înmormântarea în aceeași zi, până în ora șase

seara. Lada era sigilată. Nu aveau voie s-o deschidă. Li s-a înmânat certificatul de deces, Lena a semnat un document de primire care declara că totul era legal. A primit o copie a documentului, lada a fost urcată în camionul de marfă pe care-l închiriasse.

Nu s-au dus direct la cimitir, ci acasă la sora Lenei, undeva la periferia orașului Santiago. Cu ajutorul camionagiului, au scos sicriul și l-au pus pe masa din sufragerie. Rămase singure, au tăiat banda metalică a sigiliului. Nu era Enrique. Lena a fost cuprinsă de oroare văzând starea în care se afla trupul tânărului necunoscut, dar a fost și ușurată pentru că nu era vorba de fiul ei: mai avea o speranță să-l găsească în viață. La insistențele soră-sii, care se temea de represalii, l-a sunat pe unul dintre prietenii ei de la Vicariat, un preot belgian care a venit după o oră pe motocicletă, cu un aparat foto.

— Ai idee cine poate fi bietul băiat, Lena?

— Nu e fiul meu, e tot ce vă pot spune, părinte.

— O să comparăm fotografia cu cele din arhiva noastră, dacă-l identificăm îi vom anunța familia.

— Până atunci am să-l îngrop cum se cuvine, astea sunt ordinele și nu vreau să am probleme.

— Ai nevoie de ajutor, Lena?

— Mulțumesc, mă descurc. Deocamdată băiatul ăsta se va odihni alături de soțul meu în Cimitirul catolic. Iar dacă-i găsiți pe-ai lui, pot să-l mute unde vor.

N-au găsit nimic printre pozele din arhiva Vicariatului. Poate că tânărul nici măcar nu era chilian, i-au explicat Lenei, poate că venise din altă țară, din Argentina sau Uruguay. În cadrul Operațiunii Condor, care unea serviciile secrete și de represiune ale dictaturilor din Chile, Argentina, Uruguay, Paraguay, Bolivia și Brazilia – cu un total de șaiszeci de mii de morți – mai aveau loc și confuzii în traficul de prizonieri, cadavre și documente de identitate. Poza necunoscutului a rămas pe pereții biroului, în caz că cineva ar fi putut vreodată să-l recunoască.

Avea să treacă o bucată bună de timp până când Lenei să-i treacă prin cap că tânărul pe care-l îngropase era poate fratele vitreg al lui Enrique și al Lucíei, fiul pe care bărbatul ei îl avusese cu cealaltă soție. Ipoteza a chinuit-o îndelung. S-a hotărât să o găsească pe femeia pe care o urâse cu ani în urmă, s-a căit, în fond nici ea și nici băiatul n-aveau nici o vină, fuseseră victimele aceleiași înșelăciuni. Logica disperării o făcea să vadă cum undeva altă mamă deschidea un sicriu

sigilat în care se afla Enrique; credea că dacă o găsea pe mama băiatului pe care-l îngropase, altcineva avea să o caute la rândul ei. N-a reușit să dea de urma femeii, nici cei de la Vicariat nu au rezolvat nimic, astfel că a apelat la serviciile unui detectiv particular specializat în persoane dispărute, cum scria pe cartea sa de vizită, dar nici el nu a dat de urma femeii sau a fiului ei. „Or fi plecat în străinătate, doamnă. După cum se vede, multă lume e apucată mai nou de dorul de ducă...“, a conchis detectivul.

Pe urmă Lena a îmbătrânit brusc. S-a pensionat de la banca la care lucrase ani mulți, s-a închis în casă și ieșea doar ca să-și continue căutările. Se ducea și la cimitir, stătea înaintea mormântului tânărului necunoscut să-i povestească de necazurile ei și să-l roage, dacă s-ar fi întâlnit cu fiul ei pe lumea cealaltă, să-i spună să-i dea un semn ca să nu-l mai caute. Treptat, necunoscutul i-a devenit ca o rudă, o fantomă discretă. Cimitirul tăcut, cu alei umbrite și porumbei indiferenți, o liniștea și o împăca. În toți anii care trecuseră, nu mersese niciodată la mormântul bărbatului ei, acum se ruga și pentru el.

Lucía Maraz și-a continuat exilul la Vancouver, un oraș frumos și cu o climă mai plăcută decât Montréalul, unde sute de exilați din Conul Sudic se stabiliseră în comunități atât de închise, c-ai fi zis că nici nu-și părăsiseră țara; cu canadienii aveau doar o relație minimă. Nu a fost cazul ei; cu tenacitatea moștenită de la maică-sa, Lucía a învățat engleza, pe care o vorbea cu accent chilian, a studiat jurnalistică și a făcut reportaje de investigație pentru reviste politice și televiziune. S-a adaptat, și-a făcut prieteni, a adoptat-o pe cățeaua Olivia, care avea să trăiască paisprezece ani alături de ea, și-a cumpărat un apartamentel – era mai convenabil decât să stea cu chirie. Când se îndrăgostea – și asta s-a întâmplat de câteva ori – visa să se mărite și să prindă rădăcini în Canada, dar de cum amorul se răcea, dorul de Chile revenea intact. Acolo era locul ei, în sudul sudului, în țara aia lungă și îngustă care o chema. Avea să se întoarcă într-o zi, era sigură. Destui exilați chilieni se întorseseră deja și trăiau bine-mersi și nederanjați. Până și prima ei iubire, acel *guerrillero* melodramatic cu plete unuroase, se întorsese tiptil în Chile și lucra la o companie de asigurări, fără ca nimeni să-și amintească de trecutul lui. Numai că ea n-ar fi avut bafta asta, căci participase fără rezerve la campania internațională împotriva guvernului militar. Și îi jurase maică-sii că nici nu va încerca: posibilitatea ca și fiica ei să cadă victimă represiunii ar fi fost prea mult pentru Lena.

Drumurile Lenei în Canada s-au rărit, dar s-a intensificat corespondența: îi

scria zilnic Lucíei, care scria și ea de câteva ori pe săptămână. Scrisorile se încrucișau ca o conversație între surzi, nici una, nici alta nu aștepta răspuns. Erau de fapt jurnalele lor, în care înregistrau tot ce li se întâmpla în fiecare zi. Cu timpul, aceste scrisori au devenit ceva indispensabil pentru Lucía: dacă nu-i scria maică-sii, era de parcă nimic nu s-ar fi petrecut, iar viața cădea în uitare. Dialogul epistolar Vancouver – Santiago le-a cimentat o prietenie atât de adâncă, încât atunci când Lucía a revenit în Chile mama și fiica se cunoșteau mai bine decât dacă ar fi viețuit alături zi de zi.

Într-una din vizitele în Canada, pomenind de tânărul primit pe post de Enrique, Lena i-a spus fiicei sale adevărul despre tatăl ei.

— Dacă băiatul ăsta pe care mi l-au predat în sicriu nu e fratele tău vitreg, undeva trăiește unul cam de vârsta ta, care-ți poartă numele și are același sânge cu tine.

— Cum îl cheamă? s-a mirat Lucía încă năucită că tatăl ei fusese bigam.

— Enrique Maraz, ca pe tatăl și pe fratele tău. Am încercat să-l găsesc, dar și el, și mama lui au dispărut. Trebuie să știu dacă băiatul de la cimitir este fiul tatălui tău cu cealaltă femeie.

— Nu are rost, mamă. Probabilitatea să fie fratele meu vitreg e nulă, asta se întâmplă doar în telenovele. Mai curând e cum ți-au spus cei de la Vicariat, se fac greșeli de identitate în cazul victimelor. Nu-l mai căuta. De atâția ani te obsedează soarta lui Enrique, acceptă adevărul, oricât de crud ar fi, că altfel ai s-o iei razna.

— N-o iau deloc razna, Lucía, voi accepta moartea lui Enrique atunci când voi avea dovada.

Lucía i-a mărturisit că nici ea, nici fratele ei nu crezuseră în copilărie pe de-a-ntregul versiunea accidentului tatălui. Fusese prea misterioasă, prea de poveste. Cum să creadă când nu tu doliu, nu tu mormânt, doar o explicație sumară și o tăcere precaută. Inventau versiuni: că tata trăia undeva departe, că făcuse ceva rău și era fugar, că vâna crocodili în Australia... Orice era preferabil explicației oficiale: a murit și gata, nu mai întrebați atâta.

— Erați încă mici, Lucía, nu puteați pricepe, obligația mea era să vă feresc de durere. Mi s-a părut mai sănătos să vă fac să uitați de el. Știu, am păcătuit prin trufie. Mi-am propus să-i țin locul, să vă fiu și mamă, și tată.

— Și ai făcut-o foarte bine, dar mă întreb dacă ai fi procedat la fel dacă n-ar fi fost bigam.

— Nu, categoric, chiar l-aș fi idealizat, probabil. Am fost mânată de ranchiună

și de rușine. Nu am vrut să vă atingă urâțenia celor petrecute, de aceea nu v-am spus nici mai târziu, când erați destul de mari ca să înțelegeți. Știu că v-a lipsit un tată.

— Mai puțin decât crezi. Sigur c-ar fi fost bine să avem și tată, dar tu ne-ai crescut foarte bine.

— Lipsa unui tată lasă un gol în inima unei fete, Lucía. O fată are nevoie să se simtă apărată, are nevoie de energie masculină ca să poată avea încredere în bărbați și să poată iubi. Care e versiunea feminină a complexului lui Oedip? Electra? Tu nu l-ai avut, de-aia ești atât de independentă și sari de la o iubire la alta, de fapt tu cauți siguranța unui tată.

— Mamă dragă, lasă jargonul ăsta freudian! Nu-mi caut tatăl în amanții mei și nici nu sar dintr-un pat într-altul. Sunt monogamă în serie și iubirile mele durează, doar dacă tipul nu e un dobitoc sadea! a pufnit Lucía în râs, amintindu-și de marele *guerrillero* pe care-l părăsise la Montréal.

Lucía și Richard

Brooklyn

După ce Evelyn Ortega a identificat-o pe Kathryn Brown, au legat la loc capacul portbagajului și s-au întors, dar mai întâi Richard a pus mâna pe lopată și a dezăpezit ușa de la subsol, pentru ca Lucía să poată lua oala cu supă, mâncarea pentru Marcelo și obiectele ei de toaletă. Întorși în bucătăria lui Richard, au dat gata fiertura cea succulentă și au mai pus de cafea. Zăpăcit de atâtea evenimente, Richard a mâncat două porții, deși printre cartofi, fasole verde și bucăți de dovleac pluteau și bucăți de carne de vită. Grație unui regim disciplinat, reușise să-și țină în frâu sistemul digestiv: se ferea de gluten, era alergic la lactoză și evita alcoolul dintr-un motiv mult mai serios decât ulcerul. Idealul lui era să se hrănească cu plante, dar avea nevoie de proteine, drept care inclusese în regim oarece produse ale mării lipsite de mercur, șase ouă bio și o sută de grame de brânză uscată pe săptămână. Urma un plan de cincisprezece zile, două meniuri fixe pe lună; astfel cumpăra strictul necesar și gătea în ordinea prestabilită ca să nu arunce nimic. Duminica improviza ceva cu produsele proaspete din piață, doar atunci își permitea să dea frâu liber imaginației. Nu punea gura pe carne de mamifere, cum să mănânce animale pe care nu voia să leucidă, nici pe carne de pasăre – avea oroare de crescătoriile industriale și nici n-ar fi fost în stare să sucească gâtul unui pui. Dar îi plăcea să gătească, iar când o mâncare îi ieșea bine, visa să o împartă cu cineva, de pildă cu Lucía Maraz, care se dovedise mai interesantă decât precedentii chiriași de la subsol. Se gândea tot mai des la ea, era bucuros să o aibă acum în casa lui, chiar dacă pretextul incredibil fusese Evelyn Ortega. Și culmea, era mult mai binedispus decât ar fi fost cazul; se întâmpla ceva ciudat, trebuia să aibă grijă...

— Cine e Kathryn? a întrebat-o pe Evelyn.

— Kinetoterapeuta lui Frankie. Venea luna și joia. M-a învățat și pe mine câteva exerciții pe care să le fac împreună cu copilul.

— Adică e vorba de cineva de-al casei. Cum ziceai că-i cheamă pe cei la care

lucrezi?

— Cheryl și Frank Leroy.

— Și se pare că Frank Leroy e cel care...

— De ce presupui asta, Richard? Fără dovezi nu poți fi sigur de nimic, a sărit Lucía.

— Dacă femeia ar fi murit de moarte naturală, n-ar fi acum în portbagajul mașinii lui Frank Leroy.

— Poate a fost un accident.

— Ca de exemplu: s-a vârat singură în portbagaj, s-a acoperit cu covorul, a închis capacul, a murit de inaniție și nu s-a prins nimeni! Haide, zău! Cineva a ucis-o, e limpede, Lucía, și avea de gând să scape de ea când se curăța zăpada de pe străzi. Acum s-o întreba unde naiba e mașina cu cadavrul.

— Ia să vedem, Evelyn, cum crezi că a ajuns femeia asta în mașină? a insistat Lucía.

— Nu știu, nu știu...

— Când ai văzut-o ultima oară?

— Venea luna și joia, a repetat fata.

— Deci joia trecută?

— Da, a venit la opt dimineața, dar a plecat repede, pentru că lui Frankie i s-a modificat glicemia. Doamna era tare supărată. I-a spus lui Kathryn să plece și să nu mai vină.

— S-au certat?

— Da.

— Ce-avea doamna Leroy cu tipa asta?

— Zicea că era obraznică și vulgară.

— Și i-o spunea în față?

— Mi-o spunea mie. Și soțului ei.

Evelyn le-a mai spus că femeia se ocupa de un an de zile de Frankie și că de la bun început nu se înțelesese bine cu Cheryl Leroy, care o considera vulgară pentru că venea la lucru cu tricouri decoltate care îi lăsau sânii la vedere. O nerușinată ordinară cu maniere de sergent, așa spunea. În plus, Frankie nu progresa deloc. Evelyn primise instrucțiuni să fie de față la tratament și s-o anunțe imediat dacă ar fi perceput vreun abuz. Nu avea încredere în ea, exercițiile i se păreau cam violente. Chiar voise s-o concedieze de două ori, dar se opusese soțul; de fapt, o contrazicea în toate: pretindea că Frankie era un

mucos răsfățat și Cheryl era geloasă pe terapeută pentru că era tânără și frumoasă, asta era problema. La rândul ei, Kathryn Brown o forfecă și ea pe la spate: o acuza că-și tratează fiul ca pe un sugar, dar un copil se crește cu autoritate, Frankie ar trebui să mănânce singur – dacă poate folosi computerul, poate să țină și o furculiță în mână și să se spele singur pe dinți, dar cum să învețe ceva cu mama asta alcoolică și drogată, care își petrece timpul la sală, de parcă asta ar putea ține bătrânețea la distanță; o s-o lase și bărbatul, precis.

Evelyn asculta confidențele amândurora ferecându-și mintea și neducând vorba mai departe. Bunica le frecase gurile cu săpun de rufe când erau mici – băieților pentru că vorbau porcos, ei pentru că repetase o bârfă. Era la curent cu altercațiile stăpânilor pentru că pereții casei nu erau prea groși. Frank Leroy, atât de rece cu personalul și cu fiu-său, atât de stăpânit chiar atunci când copilul avea o criză, își pierdea cumpătul cu nevastă-sa. În acea zi de joi, speriată de hipoglicemia lui Frankie și bănuind că fizioterapeuta era de vină, Cheryl încălcase ordinele soțului ei.

— Uneori o amenință pe doamna, odată i-a pus pistolul la cap. Nu trăgeam cu ochiul, vă jur, dar ușa era întredeschisă. A zis că o omoară, și pe ea, și pe Frankie.

— O bate? Își bate copilul? a vrut să știe Lucía.

— De copil nu se atinge, dar Frankie știe că tatăl lui nu-l iubește.

— Nu mi-ai răspuns dacă își bate nevasta.

— Din când în când doamna are vânătăi pe corp, niciodată pe față. Zice că a căzut...

— Și tu o crezi?

— Mai cade de la pastile și de la whisky, și-atunci trebuie s-o ridic de jos și s-o culc. Dar vânătăile sunt de la bătaile pe care i le dă domnul Leroy. Mi-e milă de doamna, e tare nefericită.

— Logic, cu bărbatul și cu copilul acela...

— Pe Frankie îl adoră! Zice că o să se vindece cu iubire și terapie.

— Imposibil, a mormăit Richard.

— Să știți că Frankie e singura ei bucurie. Se iubesc mult de tot, dac-ați ști ce bucuros e când e cu mama lui, când se joacă ore întregi! De multe ori doamna doarme cu el.

— O fi îngrijorată pentru sănătatea lui, a dedus Lucía.

— Da, Frankie e tare debil... Putem suna încă o dată?

— Nu, Evelyn, e riscant. Știm că azi-noapte a stat cu mama lui, iar dacă nu

ești tu acolo, precis că o să aibă ea grijă de Frankie. Avem ceva mai urgent de făcut: să scăpăm de dovadă, le-a reamintit Lucía.

Richard a cedat cu o ușurință de care avea să se mire mai apoi. Pesemne că ani de zile se temuse de orice schimbare care i-ar fi putut strica rutina și siguranța în care se complăcea. Ori poate că nu frică fusese, ci anticipare, poate că în sinea lui își dorise ca o intervenție divină să-i întrerupă viața cea desăvârșită și monotună. Evelyn Ortega, cu cadavrul ăla pe care-l căra după ea, era un răspuns perfect la această dorință latentă. Trebuia să-și sune tatăl, să-i spună că nu vor putea lua masa împreună, ca în fiecare duminică; a fost tentat să-i povestească ce aveau de gând să facă, precis că bătrânul Joseph ar fi aplaudat entuziasmat din scaunul său cu roțile... Mai bine avea să-i spună mai târziu, abia aștepta să-l vadă radiind de bucurie. Cert este că a acceptat argumentele Lucíei cu o minimă rezistență și s-a dus să caute o hartă și o lupă. Ideea de a scăpa de un cadavru, lucru de neacceptat înainte, i se părea acum ceva inevitabil, singura soluție logică a unei probleme care devenise și a lui.

Cercetând harta, Richard și-a amintit de lacul la care se dusese cu Horacio Amado-Castro până în urmă cu doi ani. Acolo prietenul său avea o cabană rustică la care, înainte de a se muta în Argentina, mergea vara cu ai săi, iar iarna cu Richard, ca să pescuiască la copcă. Evitau locurile aglomerate, unde se adunau sute de rulote cu ocazia gălăgioaselor festivaluri populare, pentru ei pescuitul era un sport meditativ, un prilej special pentru liniște, singurătate și cimentarea unei prietenii de aproape patruzeci de ani. Partea aceea a lacului avea un acces dificil și nu atrăgea hoardele de turiști pe timp de iarnă. Ajungeau acolo cu un vehicul de teren burdușit cu cele necesare: fierăstraie și alte scule de găurit gheața, undițe și momeli, baterii, lampă, sobă cu kerosen, combustibil și provizii. Făceau copcile și pescuiau cu o răbdare nesfârșită niște păstrăvi cam firavi, care odată fripți erau doar piele și oase. Horacio plecase în Argentina când îi murise tatăl cu gând să revină după câteva săptămâni, dar timpul trecea și, ocupat cu afacerile familiei, apuca să vină în State doar de două ori pe an.

Richard îi ducea dorul și în lipsa prietenului său se ocupa de lucrurile lui: avea cheile cabanei de pe lac și îi folosea mașina, un Subaru Legacy cu portbagaj pe capotă pentru schiuri și bicicletă, pe care Horacio refuza să-l vândă. Richard ajunsese la Universitatea din New York la insistențele lui Horacio; fusese timp de trei ani asistent, apoi încă trei profesor asociat. Ajunsese șef de catedră înlocuindu-l pe Horacio; îi cumpărase și casa din Brooklyn la preț de chilipir.

Singura modalitate de a-și răsplăti prietenul pentru toate astea, obișnuia să spună, ar fi fost să-i doneze plămâni pentru un transplant, căci omul fuma trabuc, la fel ca tatăl și frații lui, și tușea întruna...

— E o regiune cu păduri dese, nimeni nu umblă iarna pe-acolo, cred că nici vara, i-a explicat el Luciei.

— Și cum ne organizăm? Trebuie să închiriem o mașină cu care să ne întoarcem.

— Asta ar însemna să lăsăm urme și nu trebuie să atragem atenția în nici un fel. Ne întoarcem cu Subaru. Teoretic, totul ne-ar lua doar o zi, dar pe vremea asta vor fi două.

— Ce faci cu pisicile?

— Le las mâncare și apă, sunt obișnuite să stea singure câteva zile.

— Și dacă intervine ceva neprevăzut?

— Adică să fim arestați sau să ne omoare Frank Leroy? a rânjit Richard. În cazul ăsta, o să se ocupe vecina de ele.

— Dar pe Marcelo îl luăm cu noi, a decretat Lucia.

— Nici gând!

— Și ce propui?

— Îl lăsăm vecinei.

— Câinii nu sunt ca pisicile, Richard, suferă la despărțire. E musai să-l luăm.

Richard a răspuns cu un gest teatral. Îi era greu să priceapă dependența semenilor de animale în general și de acest chihuahua pocit în particular. Mâțele lui erau independente, le putea părăsi cu săptămânile fără ca ele să-i ducă dorul. Singura care-l primea cu manifestări drăgăstoase era Dois, celelalte habar n-aveau că fusese plecat.

Lucia l-a urmat într-una din încăperile nelocuite de la etaj, unde își ținea sculele și un banc de lucru. La așa ceva nu se așteptase: crezuse că era la fel de neajutorat precum bărbății de care avusese ea parte în viață, dar era limpede că omul se ocupa cu plăcere de treburile gospodărești. Uneltele erau aliniat ordonat pe pereți, pe panouri de plută; le desenase conturul cu cretă, astfel că vedea imediat dacă lipsea vreuna. Domnea o ordine riguroasă la fel ca în cămară, unde totul își avea locul exact. Unicul indiciu de dezordine era dat de hârtiile și cărțile care invadau livingul și bucătăria, dar poate că era doar un haos aparent și erau ordonate conform unui sistem secret pe care doar Richard îl știa. O fi în zodia Fecioarei, a tras ea concluzia.

Întremați de supa chiliană, cei doi au ieșit din nou pe stradă, unde Richard a cercetat îndelung încuietorea ruptă a portbagajului, apărat de ninsoare de-o umbrelă neagră ținută de Lucía. „Nu am cum s-o repar, o s-o leg cu sârmă“. Sub mânușile chirurgicale din plastic pe care și le pusese ca să nu lase amprente, mâinile i se învinețiseră și degetele îi amortiseră, dar a reușit. Apoi a vopsit în roșu lumina de poziție, căci apărătoarea de plastic se spărsese. Acum capacul era bine închis, sârma nici nu se vedea. Trecuseră douăzeci și cinci de minute. S-au întors dârdâind în casă, cafeaua mai era caldă.

— Sârma o să țină, n-ai să ai probleme pe drum, a liniștit-o el pe Lucía.

— Eu? Nu, Richard, tu o să conduci Lexusul. Eu sunt cam împiedicată, mai ales acum, în tensiune. Dacă mă oprește poliția?

— Atunci să-l conducă Evelyn, iar eu merg înainte cu Subaru.

— Evelyn nu are acte.

— Nici permis de conducere?

— Are, am întrebat-o, dar pe un nume fals. Să nu riscăm mai mult decât trebuie. Tu ai să conduci Lexusul.

— De ce eu?

— Pentru că ești bărbat și alb. Nici un polițist n-o să-ți ceară actele, chiar dacă din portbagaj s-ar iți un picior de om, în schimb două hispanice care șofează prin nămeți devin automat suspecte.

— Dacă soții Leroy au reclamat dispariția mașinii, putem avea probleme.

— De ce s-o fi făcut?

— Ca să încaseze asigurarea.

— Ce idee, Richard! Păi, unul din ei e criminalul, cum o să facă așa ceva?

— Și celălalt?

— De ce pui tot timpul răul în față?

— Nu mă încântă defel să traversez tot statul New York cu o mașină furată.

— Nici pe mine, dar n-avem alternativă.

— Auzi, Lucía, ți-a trecut prin minte că poate chiar Evelyn a omorât-o pe femeia aia?

— Nu, Richard, e o idee stupidă. Nefericita asta nu e în stare să omoare nici o muscă. Și de ce-ar fi venit cu moarta la tine?

Au mai privit o dată pe hartă cele două trasee până la lac; unul era mai scurt, dar cu puncte de trecere cu taxă de autostradă unde ar fi putut fi controale; celălalt era plin de curbe și mai puțin folosit. L-au ales pe cel de-al doilea, sperând că fusese dezăpezit.

Evelyn

Mexic

Berto Cabrera, „coiotul“ mexican angajat să o ducă pe Evelyn în nord, și-a chemat clienții la brutărie la opt dimineața. I-a pus să stea în cerc și să se țină de mâini și a rostit o rugăciune: „Suntem pelerinii unei biserici fără frontiere. Te rugăm, Doamne, să ne lași să călătorim sub protecția Ta divină feriți de bandiți și de grăniceri. Te rugăm în numele fiului Tău, Isus Nazarineanul. Așa să fie!“ Toți au spus „Amin“, în afară de Evelyn, care plângea tăcută. „Păstrează-ți lacrimile, Pilar Saravia, c-o să ai nevoie de ele mai încolo“, a sfătuit-o Cabrera. Le-a împărțit biletele de autobuz și le-a interzis să comunice între ei prin priviri sau cuvinte, să se împrietenească cu alți pasageri și să ocupe locurile de la geam. Începătorii așa obișnuiau și polițiștii îi luau ca din oală. „Iar tu, puștoaico, ai să stai lângă mine, de-acum înainte eu sunt unchi-tu. Nu scoți o vorbă și nimeni n-o să te bănuiască de nimic, cu mutra asta prăpădită pe care o ai. Ne-am înțeles?“ Evelyn a dat din cap că da.

O furgonetă a brutăriei i-a transportat până la localitatea de graniță Tecún Umán, despărțită de Mexic prin râul Suchiate. Atât pe apă, cât și pe pod se circula intens și se făcea comerț. Era o frontieră permeabilă. Federalii mexicani se străduiau și nu prea să intercepteze droguri, arme și alte produse de contrabandă, dar nu se legau de migranții care nu atrăgeau atenția. Speriată de aglomerație, de mulțimea de biciclete, tricicluri și motociclete zgomotoase, Evelyn s-a încleștat de brațul „coiotului“, care îi instruiseră pe ceilalți cum să ajungă, separat, la hotelul Cervantes. Ei doi s-au urcat într-un taxi local, adică o bicicletă cu ataș și cu o prelată deasupra, mijlocul de transport cel mai folosit; în curând, s-au reîntâlnit cu ceilalți la modestul hotel de tranzit unde și-au petrecut noaptea.

A doua zi, Berto Cabrera i-a dus pe malul râului ticsit de bărci și plute făcute din cauciucuri de camioane și câteva scânduri. Așa treceau dincolo mărfurile, animalele și pasagerii. Cabrera a închiriat două plute trase de câte un băietan cu

ajutorul unei frânghii legate de mijloc, în timp ce un altul manevra de pe plută o prăjină lungă. În nici zece minute se aflau în Mexic, iar un autobuz i-a dus la Tapachula, în centru.

Cabrera le-a explicat clienților săi că se aflau în statul Chiapas, bucata de drum cea mai periculoasă pentru călătorii care nu se bucurau de protecția unei călăuze și care s-ar fi aflat la mâna bandiților, a hoților și a oamenilor în uniformă, care i-ar fi ușurat de tot ce aveau, de la bani până la teniși. Nu-i puteai păcăli, cunoșteau toate ascunzătorile posibile, căutau oamenii chiar și în fund. Cât despre polițai, cine n-avea bani să-i mituiască ajungea la închisoare; întâi era bătut bine, apoi deportat. Pericolul cel mai mare erau „nășicile“, le-a mai spus, civili voluntari care, cu pretextul de a ajuta autoritățile, se dedau la violuri și torturi; erau niște sălbatici. În Chiapas dispăreau deseori oameni. Nu trebuiau să aibă încredere în nimeni, nici în civili, nici în autorități.

Au trecut pe lângă un cimitir cufundat într-o tăcere deplină, dar de unde, de cum s-a auzit șuieratul unui tren, au țâșnit zeci de migranți care stăteau ascunși. Adulți și copii au ieșit dintre morminte și tufișuri și-au luat-o la goană spre tren, traversând un canal puturos și sărind din piatră în piatră. Berto Cabrera le-a spus că trenul era supranumit „Bestia“, „Viermele de Fier“ sau „Trenul Morții“; ca să străbată Mexicul, oamenii se urcau în cel puțin treizeci de astfel de trenuri.

— Nici nu știți câți cad și ajung sub roți. Vară-mea, Olga Sánchez, a transformat o fostă fabrică de tortillas într-un refugiu pentru cei cărora trenul le-a amputat un braț sau un picior, a salvat multe vieți cu ajutorul lui Isus, Păstorul cel Milostiv. E o sfântă vară-mea Olga, dac-am avea timp, am merge s-o cunoașteți. Voi sunteți călători de lux, n-o să mergeți cocoțați pe tren. Dar nici cu autobuzul nu putem merge: îi vedeți pe ăia cu câini care controlează actele și bagajele? Sunt federalii. Câinii simt drogurile și frica oamenilor.

„Coiotul“ i-a dus la un camionagiu prieten, care după ce-a primit plata convenită i-a vârat printre cutiile cu aparatură electrocasnică, în fundul camionului. Locul era strâmt, nu-și puteau întinde picioarele, nu se puteau ridica. Era întuneric, aerul lipsea, căldura era infernală, la hârtoape lăzile stăteau să le cadă în cap. Berto călătorea comod, în cabină, dar uitase să le spună că așa aveau să petreacă multe ore; apucase doar să le spună să raționalizeze apa și să se țină, că nu va fi nici o oprire ca să meargă la toaletă. Bărbații și Evelyn i-au făcut cu rândul vânt Mariei Inés cu o bucată de carton și i-au dat din apa lor, că trebuia să alăpteze pruncul.

Camionul i-a dus fără incidente la Fortín de las Flores, în statul Veracruz, unde Berto i-a adăpostit într-o casă părăsită de la periferie, lăsându-le bidoane cu apă, pâine, mortadela, brânză frământată și biscuiți. „Așteptați aici, mă întorc curând“, a spus și a plecat. După două zile proviziile se terminaseră și nu aveau nici o veste de la „coiot“; bărbații erau convinși că fuseseră părăsiți, María Inés zicea să mai aștepte, doar omul fusese recomandat de evanghelici. Evelyn nu s-a pronunțat și nici nu i-a cerut nimeni părerea. În cele patru zile de când călătoreau împreună, bărbații deveniseră protectorii mamei cu copilul și ai ciudatei fătuci slăbănoage cu capul în nori. Știau că nu era chiar surdo-mută, o auziseră rostind câte un cuvânt, dar îi respectau tăcerea, o fi fost vreun legământ religios sau un ultim refugiu. Mâncau mai întâi femeile, care și dormeau în singura încăpere care mai avea acoperiș. Noaptea, trei se culcau și unul stătea de pază.

În seara celei de-a treia zile, trei dintre ei au plecat să cumpere de mâncare, să învețe împrejurimile și să se intereseze cum ar putea merge mai departe fără Cabrera. Bebelușul refuzase sânul, plângea și tușea, respira greu, mama era deznădăjduită. Evelyn și-a amintit de lecurile bunicii ei în astfel de cazuri; a udat niște tricouri cu apă rece și a înfășat pruncul până i-a scăzut febra, în timp ce María Inés plângea și vorbea de întoarcerea în Guatemala. Cu copilul în brațe, Evelyn i-a cântat fără cuvinte, cu sunete de păsări și de vânt, până l-a adormit.

Cei trei au venit cu cârnați, tortillas, fasole și orez, cu bere pentru bărbați și sucuri pentru femei. După acest banchet s-au simțit mai înviorați și au croit planuri pentru a-și continua drumul spre nord. Aflaseră de existența unor adăposturi pentru migranți de-a lungul drumului și de ajutorul dat de mai multe biserici; mai existau și Grupurile Beta ale Institutului Național de Migrație, a căror misiune nu era să impună legea, ci să ajute călătorii cu informații umanitare și primul ajutor în caz de accident. Culmea e că o făceau gratis, drept care nu era nevoie de mită. Una peste alta, nu erau chiar în bătaia vântului. Și-au numărat banii, ca să-i pună la comun, și-au promis să rămână împreună.

A doua zi dimineața copilașul avea poftă de mâncare, deși tot mai respira cu greutate; au hotărât să pornească după ce se potolea căldura. Nu cu autobuzul, că era prea scump, ci cu un camion sau, în ultimă instanță, cocoțați pe un tren de marfă.

Își făcuseră de-acum bagajele când a apărut Berto Cabrera, vesel nevoie mare, cu multe sacoșe într-o furgonetă închiriată. L-au primit cu un potop de reproșuri, dar omul le-a explicat calm că fusese nevoit să-și schimbe planul inițial pentru

că autobuzele erau prea păzite și niște oameni de contact îl lăsaseră baltă. Cu alte cuvinte, erau de dat alte șpăgi. Avea cunoștințe la punctele de control de pe traseu cărora le plătea o sumă pe cap de om; șeful primea jumătate, restul se împărțea, astfel câștiga fiecare de pe urma negoțului acesta de furnici. Era nevoie de multă precauție, oricând puteau da nas în nas cu o patrulă dificilă și apoi să fie deportați; riscul sporea dacă era vorba de polițiști necunoscuți.

Ar fi ajuns la graniță în două zile, dar copilul a făcut iar febră; l-au dus la un spital din San Luis Potosí. Au stat la coadă, au luat număr de ordine, au așteptat cu orele într-o sală aglomerată. Un medic cu cearcăne de oboseală și halat mototolit l-a diagnosticat cu tuse convulsivă și l-a internat pentru a-l trata cu antibiotice. Berto a făcut tărăboi, asta îi dădea planurile peste cap, dar doctorul a fost inflexibil: copilul avea o infecție serioasă a căilor respiratorii. Cabrera n-a avut încotro; a asigurat-o pe María Inés că va veni să-i ia după o săptămână și că nu va pierde banii de avans. Femeia a acceptat suspinând, dar ceilalți au refuzat să plece fără ea: „Deie Domnul ca pruncul să trăiască, dar dacă moare, biata femeie va avea nevoie de noi “.

Au vrut să doarmă la un hotel de doi bani, dar „coiotul“ n-a fost de acord cu cheltuielile neprevăzute, drept care s-au oploșit în curtea unei biserici, alături de zeci de alți migranți. Primeau o mâncare caldă, puteau face duș și-și spălau rufele, dar la opt dimineața erau dați afară până la apusul soarelui. Zilele le păreau din ce în ce mai lungi în timp ce rățăceau prin oraș, cu ochii în patru, gata s-o ia la fugă. Bărbații încercau să facă un ban spălând mașini sau cărând materiale de construcție fără să atragă atenția poliției omniprezente. Cabrera le-a spus că americanii plăteau guvernului mexican milioane de dolari ca să prindă migranții înainte de a ajunge la graniță. În fiecare an erau deportate din Mexic mai bine de o sută de mii de persoane cu celebrele Autobuze ale lacrimilor.

Evelyn nu avea glas să cerșească și putea pica în mâinile proxeneților care vânau fetele singure, astfel că Berto Cabrera a luat-o la el în furgonetă. Tăcută și invizibilă, Evelyn aștepta acolo în timp ce el făcea afaceri îndoielnice la mobil și petrecea cu prostituate prin tractiruri insalubre. Revenea în zori, cu ochii umflați și mergând pe două cărări, o găsea dormind ghemuită pe scaun și realiza că stătuse toată ziua și toată noaptea nemâncată și fără apă. „Mare porc sunt!“ își zicea atunci și o ducea la toaletă și să mănânce pe săturate.

— Dar e numai vina ta, pișpirico, dacă nu scoți o vorbă, ai să crăpi de foame în lumea asta de rahat. Cum o să te descurci singură în nord? o certa el cu o duioșie neașteptată.

După patru zile María Inés și copilul ei au fost externați, însă Berto s-a temut ca pruncul să nu moară pe drum, era prea riscant. Căci urma ce era mai greu, trecerea peste Río Grande, apoi traversarea deșertului. I-a propus femeii să rămână în Mexic și să-și găsească ceva de lucru, puțin probabil cu un sugar în brațe, sau să se întoarcă în Guatemala. María Inés s-a despărțit de tovarășii de drum care îi deveniseră apropiați ca niște rude.

După ce-a urcat în autobuz mama și copilul, Berto Cabrera i-a dus pe ceilalți spre Tamaulipas. Le-a spus că într-un drum precedent năvăliseră peste el în fața hotelului doi tipi la costum și cravată cu mutre de funcționari, care îi luaseră banii și mobilul. De atunci era precaut cu hotelurile astea, pentru că Migra⁵, agenții federali și detectivii stăteau cu ochii pe călăuze.

⁵. *Los Zetas* – cartel mexican al drogurilor fondat de foști militari, foarte temut pentru răpiri, extorsiuni și asasinat. (N. red.)

Au dormit la un cunoscut de-al lui Cabrera, pe jos, pe păturile aduse din furgonetă, iar dimineața au pornit spre Nuevo Laredo, ultima etapă din Mexic; după câteva ore se aflau în Piața Hidalgo, în centru, printre sute de migranți mexicani și din America Centrală și tot soiul de traficanti care-și ofereau serviciile. În Nuevo Laredo operau nouă grupuri organizate de contrabandiști, fiecare avea arondați mai bine de cincizeci de „coioți“, oameni cu faimă cumplită, care furau și violau sau erau în cârdășie cu bande de tâlhari și cu proxeneții.

— Nu sunt cinstiți ca mine. De când mă ocup cu meseria asta, nimeni n-a avut nici un cuvânt urât de spus despre mine: eu sunt om de onoare și îmi asum responsabilitatea, a subliniat Cabrera.

Au cumpărat cartele telefonice ca să-și sune rudele și să le spună că se aflau la graniță. Evelyn l-a sunat pe părintele Benito, dar se bâlbâia atât de tare, că Berto a luat telefonul și a vorbit el:

— Fătuca e bine, nu vă îngrijorați, îi transmite toate cele bune bunicii. În curând trecem dincolo. Fiți drăguț și sunați-o pe mama ei să fie pregătită.

I-a dus la un chioșc unde au mâncat *tacos* și *burritos*, iar apoi la parohia San José, la părintele Leo. Pe drum le-a povestit că părintele era la fel de sfânt precum vară-sa Olga Sánchez, nu dormea ca să ajute zi și noapte șirurile nesfârșite de migranți și nevoiași care aveau nevoie de apă, mâncare, prim-ajutor, telefon sau îndrumare spirituală, pe care o administra sub formă de pilde

și povești inventate pe loc. De fiecare dată, Berto Cabrera trecea pe la parohie ca să-i înmâneze cele cinci procente din ce câștiga, minus cheltuielile, primind în schimb binecuvântarea și câteva rugăciuni pentru călătorii lui; era asigurarea sa de muncă, taxa de protecție plătită Cerului, spunea el râzând. Desigur, îi plătea și pe Zetas⁶, niște șnapani sadea, ca să nu-i fie sechestrați clienții. În caz de sechestru, pungașii încasau răscumpărarea de la rude. Sechestru expres, așa se chema procedeul. Dar cât timp Cabrera conta pe rugăciunile sfântului și vărsa suma convenită pentru Zetas, putea fi cât de cât liniștit. Așa fusese mereu.

6. Fiertură din plante cu efect halucinogen, folosită ca remediu în ritualuri șamanice. (N. red)

L-au găsit pe preot desculț și cu pantalonii suflecați, alegând fructele și legumele bune de cele stricate primite de la piață. O baltă de zeamă stătută și dulceagă atrăgea muștele. Părintele Leo l-a primit pe Cabrera recunoscător pentru contribuția economică și pentru faptul că omul încerca să convingă și alți „coioți“ de avantajele asigurării garantate de Pronie.

Evelyn și tovarășii ei s-au descălțat și cu picioarele în băltoacă au salvat ce putea fi folosit la bucătăria bisericii, în vreme ce preotul se odihnea la umbră și îl informa pe Cabrera de noile obstacole inventate de yankei: în afară de ochelarii cu vedere nocturnă și de aparatele care detectau căldura corpului, mai împânziseră deșertul și cu senzori seismici care înregistrau pașii pe pământ. Au comentat apoi ultimele „evenimente“, eufemism pentru jafuri. Nu foloseau nici termenii de „bandă“ sau „narcotraficanți“. Vorbeau frumos.

De la parohia San José au plecat la o tabără de pe malul fluviului Río Grande, o așezare mizeră de cartoane, prelate, saltele, câini vagabonzi, pungași, drogați și migranți în așteptarea unei șanse. „Rămânem aici până găsim ocazia să trecem dincolo“, le-a spus Berto. Oamenii au cârtit, nu așa fusese înțelegerea, brutăreasa le spusese că vor sta la hotel.

— Ați uitat cum erau hotelurile la care am stat? Aici, pe graniță, stăm cum putem, cui nu-i place să plece pe unde a venit! s-a răstit „coiotul“.

Vedeau malul nord-american păzit zi și noapte de camere de luat vederi, lumini, agenți în mașini militare, șalupe și elicoptere. Megafoanele îi avertizau pe cei care se aventurau în apă că se aflau pe teritoriu american și trebuiau să se întoarcă. În ultimul timp întăriseră granița cu mii de agenți dotați cu tehnologia cea mai nouă, însă disperții găseau cum să păcălească paza. Văzându-le mutrele speriate de torentul involburat al râului cu ape verzui, Cabrera i-a liniștit: se

înecau doar proștii care încercau să traverseze înot sau agățați de-o frânghie, mureau astfel sute de oameni pe an și cadavrele lor umflate rămâneau prinse între stânci și stufăriș sau ajungeau până în Golful Mexic. Diferența între viață și moarte stătea în informație: să știi unde, când și cum să traversezi. Totuși, pericolul cel mare nu era râul, ci deșertul, cu temperaturile lui infernale care topeau pietrele, fără apă, pândiți de scorpioni, pisici sălbatice și coioți flămânzi. A te rătăci în deșert însemna să mori într-o zi sau două. Șarpele cu clopoței, șarpele coral, șarpele mocasin și cel indigo ieșeau noaptea la vânătoare, la ceasul la care migranții o porneau la drum, căci ziua era ucigător de cald. Lanterne nu puteau folosi, căci ar fi fost descoperiți, așa că nădejdea și-o puneau în rugăciuni și noroc. Le-a repetat că ei erau călători de lux și n-aveau să fie abandonați în deșert la cheremul viperelor. Misiunea lui se încheia după ce ar fi traversat Río Grande, dar în State se va afla asociatul său, pregătit să-i ducă la loc sigur.

Bombănind, călătorii s-au instalat în tabără sub un acoperiș de carton care-i ferea cât de cât de dogoare și le dădea iluzia siguranței pe timp de noapte. Spre deosebire de ceilalți, care dormeau în saci de plastic, mâncau o dată pe zi la vreo parohie sau câștigau câțiva pesos muncind pe undeva, ei aveau ceva bani și Berto le aducea zilnic alimente și apă îmbuteliată.

Pe urmă Cabrera a plecat să-și caute un cunoscut, pe care-l bănuia zăcând pe undeva drogat, care să-i traverseze dincolo. Le-a spus să stea împreună și să n-o lase nici o clipă nesupravegheată pe fată; erau înconjurați de oameni lipsiți de scrupule, mai ales dependenții de droguri, în stare să ucidă ca să le fure încălțările sau rucsacul. În tabără lipsea mâncarea, dar găseai din belșug băutură, marijuana, crack, heroină și o puzderie de pastile fără nume, care, în amestec cu alcoolul, puteau fi letale.

Richard

New York

În excursiile pe care Richard Bowmaster și Horacio Amado-Castro le făcuseră ani în șir, alegeau locuri depărtate: ajungeau cu mașina, continuau pe biciclete cu rucsacul și un cort în spate. Lipsa prietenului era o rană deschisă, Horacio îi lăsase un gol în spațiu și timp, ar fi avut atâtea să-i spună! Ar fi găsit o soluție corectă și rațională pentru cadavrul din Lexus și ar fi dus-o la bun sfârșit fără să ezite și prăpădindu-se de răs. El, în schimb, simțea că ulcerul îl înțepa amenințător, de parcă avea o pasăre speriată în stomac. „Ce câștigi dacă te gândești întruna la viitor, viața merge înainte și nu poți controla nimic, relaxează-te, frate!“ obișnuia el să-i spună. Îi reproșa că trăia într-o permanentă ceartă cu el însuși, că bombănea, își amintea, se căia, urzea planuri peste planuri, că făcea parte dintre cei care nu se gândesc decât la ei, că doar oamenii sunt sclavi ai propriului ego și se cercetează la nesfârșit, deși nu-i amenință nici un pericol.

Lucía susținea ceva asemănător, dându-l ca exemplu pe Marcelo, care viețuia etern recunoscător și doar în prezent, acceptând totul și neașteptându-se la nimic rău, deși avusese parte de destule nenorociri în viața lui de chihuahua abandonat. „Cam prea multă înțelepciune zen la o potaie atât de mică“, mormăise Richard. Recunoștea că era dependent de gândirea negativă, cum zicea Horacio. La șapte ani el era deja îngrijorat că soarele s-ar putea stinge și s-ar termina cu viața pe planeta asta. Mare lucru că încă nu se întâmplase! Pe Horacio însă nu-l interesa nici cât negru sub unghie încălzirea globală; când polii se vor topi și continentele vor fi acoperite de apă, stră-strănepoților săi le vor fi crescut între timp branhii sau vor fi murit de bătrânețe. Și-a zis că Horacio și Lucía s-ar fi înțeles de minune cu optimismul lor deșănțat și apetența lor inexplicabilă pentru fericire. Dar el se simțea bine cu pesimismul său rezonabil.

Când pleca împreună cu Horacio, fiecare gram conta, căci urmau să-l care, și

fiecare calorie era calculată ca să-i țină până la întoarcere. Horacio, improvizator înăscut, râdea de pregătirile obsesive ale lui Richard, însă experiența dovedise cât erau ele de necesare. Odată uitaseră acasă chibriturile, iar după o noapte în care se învinișeră de frig și rămăseseră flămânzi trebuieră să se întoarcă: a aprinde focul frecând două bețe era o fantezie de cercetași.

Cu aceeași meticulozitate cu care plănuia excursiile cu Horacio, Richard a organizat drumul spre lac, făcând o listă cu tot ce le-ar fi fost necesar în caz de urgență, de la hrană până la saci de dormit și baterii suplimentare pentru lanterne.

— Mai lipsește un closet portabil, Richard. Nu mergem la război, sunt hoteluri și restaurante peste tot, l-a ironizat Lucía.

— Nu ne putem arăta în locuri publice.

— De ce?

— Persoanele și mașinile nu dispar în ceață, probabil că poliția face cercetări de-acum. Dacă lăsam urme, putem fi identificați.

— Nimeni nu se uită, Richard. Iar noi semănăm cu un cuplu matur în vacanță.

— Prin nămeți? Cu două mașini? Cu o fată plângăreață și un cățel îmbrăcat ca Sherlock Holmes? Iar tu, cu ciuful ăsta roșiatic... Sigur că sărim în ochi!

A băgat bagajele în Subaru, le-a lăsat destulă mâncare pisicilor, a sunat la clinică să se intereseze de Três (era stabilă, mai rămânea câteva zile sub observație) și la vecină s-o anunțe că lipsea vreo două zile și s-o roage să arunce o privire celorlalte trei mâțe. A verificat încă o dată sârma care lega portbagajul Lexusului și a rașchetat gheața de pe geamurile ambelor mașini. Presupunerea că actele mașinii erau în regulă, dar a vrut să se asigure. În torpedo a găsit ce căuta, dar și o telecomandă și un breloc aurit cu o singură cheie.

— Asta probabil e de la garajul familiei Leroy.

— Da, a confirmat Evelyn.

— Iar cheia e de la casă.

— Nu.

— Dar de unde? Ai mai văzut-o?

— Mi-a arătat-o doamna Leroy.

— Când?

— Ieri. Doamna a stat vineri în pat, era foarte deprimată, zicea că o doare tot corpul; uneori așa e, nici nu poate să se scoale. Și unde să plece pe viscolul ăla? Dar ieri s-a simțit mai bine și a vrut să iasă. Înainte să plece mi-a arătat brelocul. A zis că-l găsisese în buzunarul de la haina domnului Leroy. Era tare nervoasă.

Poate pentru că joi Frankie se simțise rău. Mi-a zis să-i măsoz glicemia din două în două ore.

— Și?

— Furtuna de vineri l-a speriat pe Frankie, dar ieri se simțea bine. Glicemia era stabilă. Și în mașină mai e și-un pistol.

— Un pistol? a tresărit Richard.

— Domnul Leroy îl ține pentru apărare. Pentru serviciu, zice el.

— Și ce serviciu are?

— Asta nu mai știu. Doamna zice că bărbatul ei n-o să divorțeze niciodată de ea, pentru că știe prea multe despre serviciul ăla al lui.

— Un cuplu ideal, după cum se vede. Presupun că e o armă legală. Numai că aici nu e nici un pistol, Evelyn, cu atât mai bine, o problemă în minus, a spus Richard după ce a căutat încă o dată în torpedo.

— Frank Leroy asta probabil că e un mafirot în toată regula, a bombănit Lucía.

— Ar trebui s-o luăm din loc, Lucía. Vom merge în caravană. Pe cât posibil, încercați să nu mă scăpați din ochi, dar lăsați destulă distanță ca să frânați, drumul e alunecos. Și ține farurile aprinse, ca să fii văzută de ceilalți șoferi. Iar dacă dăm de o coloană oprită, pune luminile intermitente pentru cei care vin din urmă...

— Sunt șoferiță de o jumătate de secol, Richard...

— Da, dar nu una bună. Încă ceva: gheața e mai periculoasă pe poduri, pentru că acolo e mai frig decât pe șosea, a mai adăugat el și, cu un gest șovăilenic, a arătat că era gata de drum.

Lucía s-a instalat la volanul mașinii Subaru, cu Evelyn și Marcelo pe post de copiloți. Avea drumul trasat cu roșu pe hartă, căci nu prea avea încredere în GPS și se temea să nu-l scape din ochi pe Richard. Stabiliseră să se întâlnească în anumite locuri în caz că s-ar fi pierdut unul de altul și aveau telefoanele mobile; era cea mai sigură călătorie imposibilă, a liniștit-o ea pe Evelyn. Au ieșit din Brooklyn urmându-l pe Richard. Nu era trafic, dar zăpada îngreuna drumul. Ducea dorul muzicii ei preferate – Judy Collins sau Joni Mitchell, dar a auzit că Evelyn se ruga în șoaptă și n-a vrut s-o deranjeze. Marcelo, neobișnuit cu mașina, chelălăia în poala fetei.

Cât despre Richard, era pe jumătate congelat și extrem de nervos, în ciuda pastilei verzi luate la plecare. Dacă-l oprea poliția să verifice mașina, ăla era. Ce explicație plauzibilă ar fi putut da atunci? Se deplasa într-un vehicul străin,

probabil furat, cu nenorocita aia de Kathryn Brown – pe care n-o văzuse în viața lui – în portbagaj. Cadavrul stătea acolo de niște ore bune, dar precis că din cauza gerului era tot în *rigor mortis*. Teoretic, ar fi vrut să-i vadă chipul ca să-l țină minte și să afle mai târziu cum murise, însă nici el, nici Lucía, cu atât mai puțin Evelyn nu voiseră să redeschidă portbagajul. Cine era de fapt femeia aceea? Din spusele fetei, era posibil să fi fost ucisă ca să i se închidă gura – probabil că descoperise ceva ce-l incrimina pe Frank Leroy. Activitățile sale misterioase și purtarea sa violentă conduceau lesne la astfel de presupuneri. Mai era și întrebarea cum făcuse rost Evelyn de acte false, pesemne că tot ilegal; Lucía îi spusese că fata avea un permis de conducere emis de un trib de nativi americani.

Simțea nevoia să-și sune tatăl, i-ar fi plăcut să-i ceară sfatul, sau mai bine zis să se dea mare spunându-i că nu era un papă-lapte, că era în stare să se arunce cu capul înainte într-o nebunie ca asta. Numai că ar fi fost imprudent să-i relateze tărășenia la telefon. Parcă-l vedea pe bătrânul Joseph, surprins și fericit. Precis că ar fi vrut s-o cunoască pe Lucía; s-ar fi înțeles de minune... „Asta dacă scăpăm cu viață... Devin paranoic, cum zice Lucía. Ajutați-mă, Anita și Bibi“, a rostit cu glas tare, așa cum făcea când se simțea singur. „Doar că acum am nevoie de protecție“, a mormăit apoi.

A perceput atât de limpede prezența Anitei, că s-a întors să vadă dacă nu era lângă el. N-ar fi fost pentru prima dată când apărea, dar venea și pleca fulgerător, făcându-l să se îndoiască de facultățile lui mintale. Nu era el omul care să se lase în seama fanteziilor, se considera rațional și bine înfipt în realitate, însă Anita depășise mereu acești parametri. Acum, la șaizeci de ani, implicat într-o misiune dementă, înțepenit de frig – nu dăduse drumul la căldură ca să păstreze cadavrul congelat și lăsase și geamul întredeschis ca să nu se aburească și să nu înghețe parbrizul – Richard și-a analizat încă o dată trecutul și a ajuns la concluzia că anii cei mai fericiți fuseseră cei petrecuți alături de Anita, înainte de nenorocirea care se abătuse asupra lor.

Atunci fusese el viu cu-adevărat. A dat uitării frecușurile de zi cu zi, diferențele de limbă și cultură, socrii și cumnații băgăreți, prietenii care năvăleau la ei la orice oră neinvitați, ritualurile Anitei – superstiție curată din punctul lui de vedere – și mai ales scandalurile ei de o violență exacerbată când el bea un pahar în plus. Nu-și amintea acele crize, când ochii ei aurii deveneau ca smoala, uita accesesele ei de gelozie sau zilele în care trebuia s-o țină cu forța ca să nu plece. Și-o amintea doar ca la început, pasională, vulnerabilă și generoasă. Anita

cea pasională și dragostea ei sălbatică. Erau fericiți. Certurile treceau repede, împăcarea se prelungea zile și nopți în șir...

Richard fusese un copil studios și timid, veșnic suferind de stomac. Ceea ce l-a ferit de sporturile dure din școlile americane și l-a orientat firesc spre viața academică. A studiat științele politice, apoi s-a specializat în Brazilia pentru că vorbea portugheza: petrecuse multe vacanțe la bunicii materni de la Lisabona. Și-a scris teza de doctorat despre manevrele oligarhiei braziliene și ale aliaților săi, care determinaseră în 1964 prăbușirea carismaticului președinte de stânga João Goulart și a modelului său politic și economic. Goulart fusese dat jos în urma unui puci militar sprijinit de Statele Unite în cadrul Doctrinei de Siguranță Națională de combatere a comunismului, la fel ca atâtea alte guverne de pe continent, înainte și după Brazilia. Urmaseră succesive dictaturi militare care aveau să dureze douăzeci și unu de ani, cu perioade de represiune dură, cu oponenți încarcerati, cu cenzura presei și a culturii, cu torturi și persoane dispărute.

Goulart a murit în 1976, după un deceniu de exil în Uruguay și Argentina. Versiunea oficială vorbea de infarct, versiunea populară spunea că fusese otrăvit de inamicii politici care se temeau să nu se întoarcă din exil și să-i ridice la luptă pe cei deposedați. În lipsa unei autopsii, zvonul a rămas zvon, însă după niște ani a servit drept motiv pentru ca Richard să-i ia un interviu Mariei Thereza, văduva lui Goulart, care revenise în țară. A întâlnit o doamnă cu prestanța și siguranța date de frumusețea înnăscută. Văduva i-a răspuns la întrebări, dar n-a putut lămuri zvonurile legate de moartea soțului ei. Femeia, reprezentantă a unui ideal politic și a unei epoci care de-acum erau istorie, i-a trezit lui Richard fascinația pentru Brazilia și brazilieni.

Richard Bowmaster a ajuns acolo în 1985, la aproape douăzeci și nouă de ani. Între timp, dictatura se mai îmblânzise, se recâștigaseră unele drepturi politice, exista un program de amnistie pentru cei acuzați de delictе politice și cenzura se relaxase. Dar, mai ales, guvernul permisesе victoria opoziției în alegerile parlamentare din 1982.

A trăit primele alegeri libere. Oamenii au respins guvernul militar și pe acoliții săi și l-au ales pe candidatul opoziției; dar istoria le-a jucat o festă și omul a murit înainte de a apuca să-și ocupe postul. Vicepreședintelui său, José Sarney, un latifundiar apropiat de militari, i-a revenit sarcina de a inaugura „Noua Republică” și de a consolida tranziția spre democrație. Era un moment fascinant

pentru un împătimit de științe politice precum Richard. Țara se confrunta cu probleme de tot soiul, avea cea mai mare datorie externă din lume, stagna în recesiune, puterea economică era concentrată în câteva mâini, inegalitatea îi condamna pe mulți la sărăcie. Avea deci material din belșug pentru cercetare și pentru articolele pe care avea de gând să le publice, dar, pe lângă pariurile intelectuale, exista tentația irezistibilă de a profita din plin de tinerețe în ambianța hedonistă în care aterizase.

S-a instalat într-un apartament studentesc din Rio de Janeiro, a schimbat accentul dur al Portugaliei cu cel dulce al Braziliei, a învățat să bea *caipirinha*, băutura națională făcută din rachiu de melasă și lămâie – care pentru stomacul lui avea efectul acidului de baterie – și s-a aventurat cu oarece precauție în viața tumultuoasă a orașului. Cum fetele cele mai atrăgătoare se găseau la plajă și pe ringul de dans, și-a propus deci să înoate și să învețe să danseze, ceva ce până atunci nu i se păruse necesar. Cineva i-a recomandat școala Anitei Farinha, s-a înscris ca să învețe samba și alte ritmuri la modă, însă avea încheieturile rigide ale omului alb și un simț al ridicolului exagerat. A fost elevul codaș al școlii, dar a meritat, căci acolo și-a cunoscut singura dragoste.

Îndepărtata moștenire africană a Anitei Farinha se vedea în formele ei pline, în talia fină, picioarele robuste și fundul rotund care se legăna la fiecare pas și fără nici o intenție de cochetărie. Purta muzica și grația în sânge. Dacă la școală splendoarea fapturii sale o scotea în evidență, în rest Anita era o tânără cuminte, retrasă, cu o purtare ireproșabilă și foarte legată de marea și gălăgioasa ei familie. Își practica religia specială fără fanatism – un ghiveci de credințe catolice și animiste, asezonat cu mitologie feminină. Uneori asista împreună cu surorile ei la ceremonii candomblé, religia sclavilor africani, înainte vreme limitată la negri, care mai nou câștigase adepti printre albiile clasei mijlocii. Anita își avea *orixá* ei personală – ghidul ei divin întru împlinirea destinului: pe Yemayá, zeița maternității, a vieții și a oceanelor. Așa i-a explicat ea lui Richard când a însoțit-o (o singură dată) la o ceremonie. El a luat-o în glumă; păgânismul, ca atâtea alte obiceiuri ale Anitei, i se părea exotic și adorabil. A râs și ea atunci, căci credea pe jumătate; era de preferat să creadă în toate decât să nu creadă în nimic, astfel risca mai puțin să-i supere pe zei, în caz că ar fi existat.

Richard a urmărit-o cu o tenacitate nebună, nebănuită la un om atât de rațional, până a reușit să se însoare cu ea, după ce a fost acceptat de cei treizeci și șapte de membri ai familiei Farinha. Pentru asta a fost nevoit să facă nenumărate

vizite de curtoazie, însoțit de tatăl lui, care venise special în Brazilia, căci n-ar fi ieșit prea bine dacă se prezenta singur. Joseph Bowmaster era în doliu complet după moartea recentă a soției sale, Cloé, pe care o iubise enorm, dar purta o floare roșie la butonieră în cinstea logodnei fiului. Richard ar fi preferat o nuntă mică, însă numai rudele și prietenii apropiați ai Anitei depășeau două sute de invitați. Din partea lui n-au participat decât tatăl, prietenul său Horacio Amado-Castro și Maria Thereza Goulart, care prinsese un drag matern de chipeșul student american.

Văduva președintelui, încă tânără și frumoasă, căci fusese cu douăzeci de ani mai tânără decât soțul ei, a fost în centrul atenției și un atu valoros pentru Richard în ochii zdrobitorului clan al Anitei. Tot ea i-a deschis capul: căsătoria cu Anita însemna și căsătoria cu toată familia ei. Cheltuielile de nuntă au căzut în seama mamei, surorilor și cumnatelor Anitei, femei vorbărețe și afectuoase, care trăiau într-o comunicare permanentă, la curent cu fiecare amănunt al existenței tuturor. Ele au hotărât totul, de la meniul banchetului până la vălul de dantelă de culoarea untului pe care l-a purtat mireasa, căci fusese al răposatei străbunici. Bărbații familiei aveau mai curând un rol decorativ, puterea lor, câtă era, se exercita în afara căminului. Cu toții îl tratau pe Richard atât de cordial, încât avea să treacă ceva timp până ce tânărul să își dea seama că neamul Farinha în masă îl privea cu neîncredere. Dar nu-i păsa, nu-l interesa decât dragostea pentru Anita. Nici nu bănuia influența pe care familia Farinha avea s-o aibă asupra căsniciei lui.

Fericirea cuplului a crescut și mai mult când s-a născut Bibi. Fetița a apărut după un an, exact cum prevestise Yemayá în ghiocurile de ghicit, *búzios*, și fusese un dar atât de prețios, că Anita s-a temut de prețul pe care zeița avea să i-l ceară pentru copila cea minunată. Richard râdea de brățările de cristal de cuarț pe post de pavăză împotriva deochiului și de alte precauții luate de nevastă-sa, dar Anita i-a interzis să se împăuneze cu fericirea lui, fiindcă risca să provoace gelozie.

Clipele cele mai fericite ale acelei perioade, care și acum, după mulți ani, aveau darul să-i accelereze bătăile inimii, erau cele în care Anita se lipea de pieptul lui duioasă ca o pisică, i se suia pe genunchi și-și înfunda nasul în gâtul lui, sau când Bibi făcea primii pași cu grația mamei ei și râdea arătându-și dințișorii de lapte. Anita încinsă cu un șorț, curățând fructe de vară; Anita la școala de dans, unduindu-se precum o anghilă în sunetul chitarei; Anita torcând adormită în brațele lui după ce făcuseră dragoste; Anita greoaie, cu pântecul cât

un pepene, sprijinindu-se de el când urca scările; Anita în balansoar cu Bibi la sân, cântându-i încetișor în lumina portocalie a după-amiezii...

Nu și-a dat niciodată voie să pună la îndoială că acei ani au fost cei mai buni și pentru Anita.

Lucía și Richard

La nord de New York

Prima oprire a fost la o benzinărie, la o jumătate de oră după ieșirea din Brooklyn, ca să cumpere lanțuri pentru roțile Lexusului. Richard Bowmaster avea cauciucuri de iarnă la Subaru de pe vremea când mergea cu Horacio să pescuiască la copcă în lacul înghețat. O prevenise pe Lucía cât de periculoasă era gheața neagră de pe carosabil, de vină pentru majoritatea accidentelor grave pe timp de iarnă. „Un motiv în plus ca să fii calm. *Relax, omule*“, repetase ea fără să știe că acesta era eternul sfat al lui Horacio. Cât el cumpăra lanțurile, ea trebuia să-l aștepte la o jumătate de kilometru mai departe, într-o deviere.

Richard a fost servit de o bunicuță căruntă cu mâini roșii de tăietor de lemne, singura ființă vie de-acolo, dar care s-a dovedit mai puternică și mai dibace decât s-ar fi putut crede. I-a pus lanțurile în nici douăzeci de minute, neluând în seamă frigul, în timp ce-l informa răcnind că era văduvă și se ocupa singură de afacere, optsprezece ore pe zi, șapte zile pe săptămână, inclusiv o duminică precum aceasta, când nu trece nimeni. Pentru stopul din spate nu avea piesă de schimb.

— Și unde te duci pe vremea asta? I-a întrebat în timp ce el plătea.

— La o înmormântare, a spus el trecându-l fiorii.

Au părăsit șoseaua statală și au avansat vreo doi kilometri pe un drum rural, dar au fost siliți să se întoarcă: mașinile de dezăpezire nu apucaseră să treacă pe acolo. S-au întâlnit cu foarte puține mașini, nu și cu uriașele camioane de marfă sau cu autobuzele care uneau New Yorkul cu Canada: acestea primiseră ordin să nu circule decât de luni încolo, după ce traficul avea să se normalizeze. Pădurile de pini albiți de promoroacă se confundau cu albul cerului, drumul era o dungă cenușie între munții de zăpadă. Trebuia să se oprească periodic și să curețe gheața de pe parbriz; erau câteva grade sub zero și temperatura continua să scadă. L-a apucat invidia pentru cele două femei plus câțelul, care se deplasau în Subaru la căldurică. Cu o mască de schi pe figură și încotoșmănat cât cuprinde, Richard abia putea să-și flexeze coatele și genunchii.

Cu trecerea orelor, pastilele verzi și-au făcut efectul și s-a mai liniștit. Nu l-au mai chinuit întrebările despre Kathryn Brown, totul făcea parte dintr-un roman scris de altcineva. Era oarecum curios în privința viitorului imediat, voia să știe cum se termină romanul, însă scăpase de zorul de a ajunge la destinație: va ajunge și acolo, mai devreme sau mai târziu, și își va îndeplini misiunea. Mai bine zis, va îndeplini misiunea încredințată de Lucía. Ea era la comandă, el nu trebuia decât să asculte. Plutea.

Peisajul era neschimbat, ceasul înregistra trecerea timpului, kilometrii se adunau, dar el nu înainta, parcă era încremenit, cufundat în spațiul alb, hipnotizat de monotonie. Nu mai șofase niciodată în condiții de iarnă atât de dure. Era conștient de riscuri – o prevenise și pe ea – și de pericolul cel mare, acela de a adormi la volan, simțea somnul în pleoape. A deschis radioul, dar se auzea prost și a renunțat. A făcut un efort să revină la realitate: mașina, șoseaua, destinația. A sorbit din cafeaua caldută din termos, s-a gândit că în prima localitate va trebui să meargă la baie și să bea o cafea neagră și fierbinte și să ia două aspirine.

În oglinda retrovizoare zărea în depărtare farurile mașinii Subaru dispărând la curbe și apoi reapărând; și-a zis că Lucía trebuie să fi fost la fel de obosită ca și el. Prezentul se încâlcea, la fel și gândurile, amestecându-se cu imagini din trecut.

În Subaru, Evelyn continua să se roage în șoaptă pentru Kathryn Brown, înșirând rugăciunile pentru morți din satul ei. Sufletul femeii nu apucase să se ridice la cer, pentru că moartea o prinsese pe neașteptate, deci rămăsese înțepenit la jumătate de drum; precis că se afla și acum în portbagaj; era un sacrilegiu, un păcat, o lipsă de respect de neiertat. Cine avea s-o petreacă pe Kathryn cu riturile convenite? Un suflet rătăcit e lucrul cel mai jalnic de pe lume. Iar de vină era ea: dacă nu ar fi scos mașina ca să se ducă la farmacie n-ar fi aflat nicicând de soarta tinerei, dar așa amândouă erau acum legate. Era nevoie de multe rugăciuni pentru eliberarea sufletului, pe urmă de nouă zile de doliu. Biata Kathryn, nimeni nu plânsese pentru ea și nimeni nu-și luase rămas-bun. În sat se tăia un cocoș care să însoțească răposatul până în lumea de dincolo și se bea rom în cinstea drumului spre cer.

Și Evelyn se tot ruga, rozariu după rozariu, în timp ce Marcelo, obosit să tot geamă, adormise cu limba atârând și cu ochii întredeschiși, fiindcă pleoapele nu-i acopereau decât pe jumătate. Lucía balmăjise și ea niște Tatăl Nostru și

niște Ave Maria, învățate în copilărie și neuitate, deși nu se mai rugase de peste patruzeci de ani. Repetiția o trăgea la somn, ca să n-adoarmă s-a apucat să-i povestească fetei câte ceva despre ea și s-o întrebe la rândul ei una-alta; prinseseră încredere și Evelyn parcă se bâlbâia mai puțin.

Se însera, ninsoarea reîncepuse, exact de ce se temuse Richard, și nu ajunseseră în satul unde hotărâseră să meargă la baie și să mănânce. A încercat să o sune pe Lucía pe mobil, dar nu era semnal și s-a oprit pe marginea șoselei cu luminile intermitente. Lucía a apărut imediat și au curățat geamurile, au pulverizat spray antigel și au dat gata un termos cu ciocolată caldă cu gogoși. Au fost nevoiți s-o convingă pe Evelyn că nu era cazul să postească pentru Kathryn Brown, rugăciunile erau de ajuns. În Lexus era la fel de frig ca afară, Richard dârdâia în ciuda faptului că era înfoclit. A țopăit un pic să se dezmoștească, a verificat starea celor două vehicule, s-a mai uitat o dată pe hartă și a decis continuarea drumului.

— Mai e mult? a întrebat Lucía.

— Destul. N-o să avem timp să mâncăm.

— Conducem de șase ore, Richard!

— Și eu sunt obosit, plus că mor de frig, am să fac pneumonie, o simt deja în oase, dar trebuie să ajungem la cabană pe lumină: e izolată și, dacă nu văd intrarea, riscăm să mergem prea departe.

— Dar GPS-ul?

— Nu îmi poate semnala locul de intrare. Știu să ajung, dar am nevoie de vizibilitate. Ce-a pățit chihuahua?

— Nimic.

— Pare mort.

— Așa e când doarme.

— Urât animal!

— Taci că te aude. Vreau să fac pipi.

— Fă aici și vezi să nu-ți înghețe fundul.

Femeile s-au ghemuit după mașina lor, Richard a urinat și el după mașina lui. Marcelo s-a trezit singur, s-a uitat afară și a hotărât să se țină: nu pune el labele pe zăpada asta.

Au pornit mai departe, iar după douăzeci și șapte de kilometri au intrat într-un sat; o stradă principală cu magazine de-a lungul ei, o benzinărie, două baruri și case pe un singur nivel. Richard a realizat că n-aveau cum ajunge la cabană pe

lumină, deci trebuiau să petreacă noaptea aici. Vântul și frigul se întetiseră, era congelat și îi clănțneau dinții de-l dureau fălcile. Erau nevoiți să tragă la un hotel, asta-l îngrijora, nu voia să atragă atenția, însă alternativa era să meargă mai departe pe întuneric și să se rățească. Avea semnal la mobil și a anunțat-o pe Lucía de schimbarea de plan. Slabe speranțe să găsească o cazare bună, dar au dat de un motel care avea marele avantaj că fiecare cameră dădea spre parcare, deci puteau trece neobservați. La recepția care trăsnea a creozot li s-a spus că motelul era în reparație și n-aveau decât o cameră liberă. Richard a plătit 49, 90 de dolari cash, apoi a chemat femeile.

— Asta-i situația, va trebui să dormim într-o singură cameră.

— În sfârșit, ai să dormi cu mine, Richard! a exclamat Lucía.

— Mda... Mă îngrijorează Kathryn în mașină, a schimbat el subiectul.

— Vrei să dormi cu ea?

Camera mirosea la fel ca recepția și semăna cu o scenografie proastă de teatru. Tavanul era jos, mobila hodorogită, totul era acoperit de patina lugubră a banalității. Două paturi, un televizor prăpădit, o baie cu pete vechi și cu o chiuvetă care picura, dar era cald, era apă fierbinte la duș și o cană electrică pentru fiert apa. De fapt, în cameră era o căldură sufocantă; după câteva minute, Richard a început să-și lepede hainele cele groase. Mocheta cafenie și cuverturile în carouri negre și albastre țipau după o curățenie zdravănă, dar cearșafurile și prosoapele, deși uzate, erau curate. Marcelo a fugit la baie și a urinat îndelung într-un colț, spre amuzamentul Lucíei și groaza lui Richard.

— Și-acum ce facem? a întrebat el.

— Bănuiesc că prin muniția de război pe care ai încărcat-o s-or găsi și niște prosoape de hârtie. Mă duc să caut, tu ai tremurat destul.

Ceva mai târziu Richard a uitat de pneumonie și a declarat că se duce să ia ceva de mâncare, că pe vremea asta nimeni n-o să le aducă pizza, motelul nu avea bucătărie, iar la bar nu găseai decât măslina și chipsuri expirate. Oricât de prăpădit, satul trebuia să aibă un restaurant mexican sau chinezesc. Provizii mai aveau, dar era preferabil să le păstreze pentru a doua zi. Patruzeci de minute mai târziu, se întorcea cu mâncare chinezească și două termosuri cu cafea. Între timp, Lucía și Evelyn urmăriseră la televizor buletinul meteo.

— Vineri în statul New York s-au înregistrat cele mai scăzute temperaturi din 1869 încoace. Viscolul a ținut trei ore, dar zăpada va continua să facă probleme mai multe zile. S-au produs pagube de milioane de dolari. I-au dat și un nume viscolului: *Jonas*, l-a pus Lucía la curent.

— Spre lac va fi și mai rău, cu cât urci spre nord, cu atât e mai frig, a spus Richard începând să-și lepede canadiana, haina, fularul, căciula, masca de schi și mănușile. Pe cămașă a zărit o găză minusculă, a dat s-o scuture, dar insecta s-a făcut nevăzută dintr-un salt.

— Un purice! a țipat el, scuturându-se disperat, dar femeile erau impasibile. Aci sunt purici!! a repetat el, scărpinându-se de zor.

— Și la ce te așteptai, pentru 49,90 de dolari? Pe chilieni nu-i pișcă.

— Nici pe mine, a spus Evelyn.

— Pe tine te pișcă pentru că ai sângele subțire, i-a pus Lucía diagnosticul.

Cutiile de carton cu aspect nu prea grozav de la restaurantul chinezesc conțineau ceva destul de gustos. Cu toate că ingredientul principal era sarea, au mâncat și le-a mai venit inima la loc. Până și câinele cel mofturos care avea dificultăți la mestecare a gustat din *chow mein*. Richard s-a mai scărpinat ce s-a mai scărpinat, după care s-a împăcat cu puricii și și-a mutat gândul la gândacii ce-aveau să apară de prin colțuri de cum aveau să stingă lumina. Se simțea la adăpost și în siguranță în camera tristă de motel de doi bani, legat de cele două femei prin aventura pe care o începuseră, tatonând tărâmul prieteniei și emoționat să fie aproape de Lucía. Era atât de puțin obișnuit cu senzația asta blândă de fericire, că n-a fost în stare să o recunoască.

Cumpărase și o sticlă de tequila Méndez, doar asta aveau la bar, la rugămintea Lucíei, ca să adauge în cafeaua ei și a fetei. Pentru prima dată după mulți ani a avut chef să tragă o dușcă, mai curând din camaraderie decât din nevoie, dar a renunțat. Știa din experiență că trebuia să fie precaut cu alcoolul: mai întâi își înmoui buzele, apoi ajungi dependent. Era încă devreme ca să se culce, deși afară era întuneric beznă.

Cum n-au reușit să se pună de acord ce să vadă la televizor și cum singurul lucru care lipsea din bagaje era ceva de citit, s-au apucat să-și povestească viețile așa cum făcuseră cu o seară în urmă, fără negresa magică, dar la fel de sincer și dezinvolt. Richard a vrut să afle mai multe despre mariajul ratat al Lucíei, pentru că-l cunoscuse pe soțul ei, pe Carlos Urzúa, la universitate. Îl admira, dar asta nu i-a spus și ei, presupunând că pe plan personal omul nu era chiar de admirat.

Lucía

Chile

În cei douăzeci de ani de căsnicie, Lucía Maraz ar fi putut să jure că bărbatul ei îi era credincios, căci îl credea mult prea ocupat ca să navigheze pe mările amorurilor furișe, numai că și-n privința asta, ca și-n atâtea altele, timpul avea să-i demonstreze că greșise. Se mândrea că-i oferise un cămin stabil și o fiică excepțională. Participarea lui la acest proiect fusese inițial forțată, iar apoi neglijentă, cum spunea Daniela după ce ajunsese la vârsta la care își putea judeca părinții fără să-i condamne. De la bun început, rolul Lucíei fusese să-l iubească, iar al lui să se lase iubit.

Se cunoscuseră în 1990. Lucía revenise în Chile după șaptesprezece ani de exil și găsisese de lucru ca producătoare de televiziune – cu greu, căci mii de profesioniști mai calificați decât ea umblau după un loc de muncă. Cei care se întorceau nu erau defel simpatizați: stânga îi acuza că plecaseră din lașitate, dreapta îi numea comuniști.

Capitala se schimbaseră mult, Lucía nu recunoștea străzile tinereții sale, vechile nume de sfinți și flori fuseseră înlocuite cu cele ale militarilor și eroilor trecutelor războaie. Orașul strălucea de curățenie și ordine, panourile și lozincile socialiste dispăruseră, în locul lor erau ziduri albe și arbori bine îngrijiți. Pe malurile râului Mapocho apăruseră parcuri pentru copii și nimeni nu-și mai amintea de gunoaiele și cadavrele târâte cândva de apele sale. În centru, clădirile cenușii, îmbulzeala de autobuze și motocicletele, sărăcia abia disimulată a funcționarilor, oboseala oamenilor și băiețandrii care cerșeau la semafoare câțiva pesos făcând jonglerii contrastau cu centrele comerciale intens luminate din cartierul de sus, unde îți puteai satisface capriciile cele mai extravagante: caviar din țările baltice, ciocolată vieneză, ceai din China, trandafiri din Ecuador, parfumuri de la Paris... totul la îndemâna cui își permitea să plătească. Două națiuni conviețuiau în același spațiu, mica națiune a belșugului și-a fumurilor cosmopolite și marea națiune a celorlalți. În cartierele clasei mijlocii se respira

un aer de modernitate pe credit, în cele ale clasei de sus, unul de rafinament de import. Acolo vitrinele erau aidoama celor de pe Park Avenue și conacele erau apărate de garduri electrificate și de câini firoși. Dar în preajma aeroportului și de-a lungul autostrăzii cartierele mizere erau ascunse de ochii turiștilor de ziduri lungi și uriașe panouri publicitare cu fete blonde în lenjerie intimă.

Aparent, puțin rămăsese din țara modestă și vitează pe care o știa Lucía, ostentația era la modă. Dar era de-ajuns să lași în urmă orașul și regăseai ceva din țara cea veche, sate de pescari, târguri populare, birturi cu supă de pește și pâine atunci scoasă din cuptor, oameni simpli și primitivi, care vorbeau ca pe vremuri și râdeau acoperindu-și gura cu mâna. Ar fi vrut să trăiască în provincie, departe de zgomot, dar numai în capitală își putea face munca.

Se știa străină în țara ei, era în afara rețelei de relații sociale fără de care nimic nu era cu putință, rătăcită în vestigiile unui trecut care nu se potrivea cu acest Chile grăbit din prezent. Nu pricepea cheile și codurile, până și umorul se schimbase, limba colcăia de eufemisme și de precauție pentru că gustul cenzurii din vremurile dure nu dispăruse. Nimeni n-a luat-o la întrebări despre anii în care lipsise, nimeni n-a vrut să afle unde fusese și cum trăise. Acea paranteză din viața ei s-a șters definitiv.

Își vânduse locuința din Vancouver și avea ceva bani cu care s-a instalat la Santiago într-un apartament mic, dar bine situat. Maică-sa era jignită că nu venise să stea cu ea, numai că la treizeci și șase de ani Lucía avea nevoie de independență. „Așa o fi în Canada, dar aici fiicele nemăritate stau cu părinții“, insista Lena. Salariul îi ajungea cât de cât să trăiască în timp ce-și pregătea prima carte. Socotise că avea să-i ia un an, dar apoi și-a dat seama că documentarea avea să fie mai complicată decât crezuse. Guvernul militar fusese înfrânt în urma unui plebiscit, trecuseră de-atunci câteva luni, o democrație condiționată și timidă făcea primii pași într-o țară plină de rănille trecutului. Se respira un aer de prudență, iar informațiile pe care le căuta Lucía aparțineau istoriei ascunse.

Carlos Urzúa era un avocat cunoscut și controversat, care colabora cu Comisia Interamericană pentru Drepturile Omului. Lucía s-a dus să-i ia un interviu pentru carte după ce a așteptat săptămâni în șir, căci tipul călătorea des și era foarte ocupat. Biroul, situat într-o clădire anodină din centrul orașului Santiago, era compus din trei încăperi ticsite de mese și fișete metalice din care se revărsau dosare și culegeri de legi, pe un panou erau prinse în piuneze fotografii alb-negru ale unor persoane mai ales tinere, pe o tablă se înghesuiau date și termene.

Singurele semne de modernitate erau două computere, un fax și o imprimantă Xerox. Într-un colț, tastând precum o pianistă la o mașină de scris electrică, se afla Lola, secretara, o femeie îndesată și îmbujorată, cu o înfățișare nevinovată de călugăriță. Carlos a primit-o pe Lucía în cea de-a treia încăpere, a cărei unică deosebire față de primele două era dată de prezența unui copac plantat într-un hârdău, plantă ce reușea să trăiască în penumbra tenebroasă printr-un adevărat miracol. Avocatul era nerăbdător.

Împlinise cincizeci și unu de ani și radia o vitalitate de atlet. Era bărbatul cel mai atrăgător pe care-l văzuse vreodată, o pasiune instantanee și devastatoare a cuprins-o pe loc, o căldură primitivă și neînfrânată, care avea să se transforme rapid în fascinație pentru personalitatea și activitatea lui. Încerca să se concentreze la întrebări, minutele treceau, el bătea nervos cu creionul în tăblia mesei. I-a fost frică să n-o trimită la plimbare, i-au venit lacrimi în ochi și i-a spus că trăise mulți ani în străinătate și că obsesia ei pentru tema persoanelor dispărute avea rădăcini personale, fratele ei era și el unul dintre dispăruți. Descumpănit, bărbatul i-a întins o cutie cu șervețele și i-a oferit o cafea. Lucía și-a suflat nasul, rușinată că-și pierduse cumpătul în fața unuia care pesemne că văzuse mii de cazuri de acest fel.

Lola a adus o ceașcă cu nes pentru ea și una cu ceai la pliculeț pentru el. Punându-i cafeaua înainte, și-a lăsat preț de câteva clipe mâna pe umărul ei, iar gestul neașteptat i-a declanșat Lucíei altă criză de plâns, care l-a înduioșat pe Carlos.

Apoi au vorbit. Lucía a tras de nesul acela cât a putut de mult. Carlos avea informații pe care nu le-ar fi putut obține din altă parte. Mai bine de trei ore i-a răspuns la întrebări, încercând să-i explice inexplicabilul, iar la sfârșit, când afară se lăsase întunericul și amândoi erau epuizați, i-a permis accesul la arhivele sale. Lola plecase între timp, dar Carlos i-a spus să revină, că secretara avea s-o ajute să găsească informațiile căutate.

Situația numai romantică nu era, dar avocatul era conștient de impresia pe care i-o făcuse Lucíei și, pentru că și lui i se părea atrăgătoare, s-a hotărât s-o conducă acasă, deși în principiu refuza relațiile cu tipele complicate și mai ales plângăcioase. Dacă voia traume emoționale, era servit din belșug de nenorocirile de care avea parte zilnic în profesia sa. Ajuns în apartamentul ei, a acceptat să guste rețeta Lucíei de *pisco sour*; mai târziu, în glumă, avea să afirme că-l amețise cu băutura și-l cucerise cu trucuri de vrăjitoare. Prima noapte a trecut în aburii alcoolului și cu mirarea reciprocă de a se trezi în același pat. În zori, a

plecat sărutând-o cast și asta a fost tot. Carlos nu a mai sunat-o și nici nu i-a răspuns la telefon.

Trei luni mai târziu, Lucía Maraz s-a înființat neanunțată la biroul lui Urzúa. Secretara Lola țacănea la fel de furios la mașină, a recunoscut-o imediat și a întrebat-o când avea să vină să caute în arhive. Nu i-a spus că avocatul nu-i răspunsese la telefon, probabil că secretara era la curent. Lola a instalat-o în biroul șefului, i-a adus un nes cu lapte condensat și i-a spus să aibă răbdare, că șeful era la tribunal, dar bărbatul a apărut după o jumătate de oră, descheiat la guler și cu haina pe braț. Lucía l-a primit în picioare și l-a anunțat sec că era însărcinată.

A avut impresia că nici nu-și mai amintea de ea, deși el a asigurat-o că da, sigur că știa cine era și ce amintire frumoasă avea el din noaptea aceea cu *pisco sour*, că reacția lui întârziată se datora surprizei. Când i-a explicat că pentru ea era probabil ultima ocazie să fie mamă, i-a cerut la fel de sec un test de paternitate. Lucía a fost tentată să plece și să-și crească singură copilul, dar a oprit-o amintirea propriei copilării lipsite de tată. Testul a confirmat dincolo de orice dubiu paternitatea lui Carlos și atunci neîncrederea și iritarea avocatului s-au topit, înlocuite de un entuziasm autentic. Se vor căsători, a spus, era și pentru el ultima ocazie să-și depășească spaima de căsnicie și să devină tată, deși la vârsta lui putea fi bunic.

Lena i-a prezis fiică-sii că mariajul avea să se termine după câteva luni, pentru că o diferență de cincisprezece ani între soți, plus venirea copilului aveau să-l pună pe fugă pe Carlos Urzúa; un holtei împătimit ca el n-avea să suporte zbieretele nou-născutului. Lucía s-a pregătit sufletește pentru această posibilitate cu un simț filozofic al realității. În Chile nu exista o lege a divorțului, abia în 2004 avea să fie votată, însă existau formule de a dobândi dizolvarea căsătoriei cu martori falși și judecători complezenți. Era o metodă atât de comună și de eficientă, încât cuplurile care rămâneau unite pe viață se numărau pe degete. I-a propus deci viitorului tată să se despartă amical după ce se va naște copilul; era îndrăgostită, dar nu voia ca bărbatul să se simtă prins în plasă și să ajungă să o urască. Carlos a respins pe loc propunerea, care i se părea imorală, iar ea și-a spus că timpul și intimitatea vor face ca și el să o iubească. Își dorea din tot sufletul.

S-au mutat în casa pe care Carlos o moștenise de la părinți, cam dărăpănată și

Într-un cartier sărăcit de când Santiago începuse să se întindă spre poalele munților, unde cei bogați fugeau de smogul toxic care acoperea orașul. La sfatul mamei ei, Lucía a amânat cercetările pentru carte: subiectul dureros putea afecta psihicul copilului nenăscut; cum să-ți începi viața în pânțele unei mame care caută cadavre, așa s-a exprimat Lena. Era pentru prima dată când se referea la cei dispăruți cu acest termen, era ca și cum ar fi așezat o lespede peste fiul ei.

Carlos a fost de acord cu teoria soacră-sii și a refuzat să o ajute pe Lucía la carte până după nașterea copilului. Lunile de așteptare trebuiau să fie de răsfăț, liniște și odihnă, i-a spus el, numai că sarcina s-a tradus în cazul ei printr-o energie debordantă și, în loc să croșeteze botoșei, s-a apucat să zugrăvească pe dinăuntru și pe dinafară casa; în timpul liber a urmat niște cursuri practice și a refăcut mobila din salon, după care a schimbat și țevăria din bucătărie. Bărbatul venea de la birou și o găsea cu ciocanul în mână și cuie în gură, sau târându-și pântecul pe sub chiuvetă înarmată cu un ciocan de lipit. Cu aceeași pasiune s-a apucat să amenajeze curtea lăsată în paragină de mai bine de zece ani, transformând-o într-o grădină cam haotică în care tufele de trandafiri conviețuiau cu ceapa și lăptucile.

În timp ce făcea pe zidarul i s-au udat pantalonii de lichid amniotic. Nu, nu făcuse pipi pe ea, cum crezuse, noroc cu maică-sa care trecuse pe-acolo și care a chemat un taxi care s-o ducă la maternitate.

Daniela s-a născut la șapte luni și Carlos a pus faptul pe seama comportamentului iresponsabil al Lucíei: cu câteva zile în urmă, în timp ce picta norișori albi pe tavanul albastru al camerei copilei, căzuse de pe scară. Daniela a stat trei săptămâni în incubator și încă două luni sub observație. Făptura plâpândă, semănând cu o maimuțică fără păr legată de sonde și monitoare, îi provoca tatălui un gol în stomac asemănător cu greața, dar când, în cele din urmă, fetița a fost adusă acasă și l-a apucat zdravăn de degetul mic, a fost cucerit pe vecie. Daniela avea să fie singura ființă în fața căreia Carlos Urzúa se topea tot, singura pe care a fost în stare să o iubească.

Prevestirea pesimistă a Lenei Maraz nu s-a adeverit, căsnicia fiicei ei a durat două decenii. Timp de cincisprezece ani Lucía a păstrat vie flacăra, fără participarea lui, un tur de forță de imaginație și tenacitate. Până să se mărite, Lucía avusese patru amoruri importante; primul fusese presupusul *guerrillero* exilat pe care-l cunoscuse la Caracas, devotat luptei teoretice în slujba visului socialist, egalitarist, dar în care femeile nu-și aveau locul, cum avea să constate

ea destul de repede, iar ultimul, un muzicant african cu codițe rasta pline de mărgele de plastic, care i-a mărturisit că în Senegal avea două neveste legitime și mai mulți copii. Lena numea „sindromul pomului de Crăciun“ tendința fiică-sii de a-și împodobi alesul cu calități inventate: lua un molid ordinar, îl împopoțona cu globuri și ghirlande colorate, care cu timpul cădeau și rămânea doar scheletul uscat. Lena punea sindromul ăsta pe seama karmei și susținea că depășirea tâmpeniei cu pomul de Crăciun era una dintre lecțiile pe care fiică-sa trebuia să le învețe în timpul acestei reîncarnări, ca să nu repete aceeași greșală în următoarea. Era o catolică ferventă, dar adoptase ideea de karma și reîncarnare sperând că fiul ei Enrique avea să renască și să apuce să trăiască o viață întreagă.

Ani în șir Lucía a pus indiferența soțului pe seama muncii intense, nebănuind că o bună parte din timp și energie și-o cheltuia cu alte femei. Conviețuiau blând, fiecare cu treaba, lumea și camera lui. Până la opt ani, Daniela a dormit în pat cu mama ei. Lucía și Carlos făceau dragoste doar când se ducea tiptil în camera lui, ca să nu trezească fetița, și umilită, căci inițiativa era mai mereu a ei.

Se mulțumea cu firimituri de tandrețe, din orgoliu nu cerea mai mult. Se descurca singură, iar el îi era recunoscător pentru asta.

Richard

La nord de New York

Ultimele ceasuri ale zilei de duminică ar fi putut să se târască prea încet pentru Richard, Lucía și Evelyn în camera de motel care mirosea a creozot și mâncare chinezească, dar au zburat în timp ce ei își povesteau viețile. Mai întâi au adormit Evelyn și cățelul. Fata ocupa un spațiu minim în pat, însă Marcelo s-a întins și s-a lăbărțat, ocupând restul.

— Ce-or face pisicile tale? l-a întrebat Lucía pe Richard pe la zece, când începeau și ei să caște.

— Bine, am sunat-o pe vecină de la chinezi; nu vreau să folosesc mobilul, poate fi localizat.

— Dar cui îi pasă ce vorbești tu, Richard? În plus, cred că telefoanele mobile nu pot fi interceptate.

— Am mai discutat asta, Lucía. Dacă descoperă mașina...

— Milioane de convorbiri telefonice se încrucișează în eter, l-a întrerupt ea. În fiecare zi dispar mii de mașini, sunt abandonate, furate, făcute bucăți pentru piese de schimb, ajung la fier vechi, sunt trimise prin contrabandă în Columbia...

— Sau sunt folosite ca să se arunce cadavre pe fundul unui lac.

— Ți pare rău că te-ai băgat?

— Da, dar e cam târziu să dau înapoi. Mă duc să fac un duș.

„Lucía chiar arată bine cu părul ăsta trăsniț și cu cizmoaiele ei de iarnă“, și-a zis Richard în timp ce apa fierbinte îl ardea pe spinare, un leac excelent pentru oboseală și pentru înțepăturile de purici. Se mai ciondăneau ei pe mărunțișuri, dar în general se înțelegeau bine; îi plăcea la ea amestecul de bruschețe și dulceață, felul în care lua viața în piept fără teamă, expresia ei la jumătate de drum între amuzament și ironie, zâmbetul ei pieziș. În comparație cu Lucía, el era un zombi în pragul vârstei a treia, însă alături de ea parcă învia. „N-ar fi rău să îmbătrânim împreună“, mână în mână, și-a mai spus. Îi bubuia inima

imaginându-și părul colorat al Lucíei pe perna lui, cizmele la picioarele patului și chipul ei atât de aproape de-al său, încât se putea pierde în ochii ei de prințesă turcă. „Iartă-mă, Anita“, a șoptit. Era de mult timp singur, uitase tandrețea aceea aspră, golul din stomac, clocotul sângelui, valurile de dorință. „Oare dragoste să fie asta? Că dacă e, zău dacă știu ce să fac! Sunt prins în laț.“ De vină era oboseala, mâine-dimineată va avea mintea limpede. Vor scăpa de mașină și de Kathryn Brown, se vor despărți de Evelyn Ortega, Lucía va fi din nou doar chiriașa de la subsol. Numai că nu dorea să vină clipa aceea, voia să se oprească timpul și să nu trebuiască să se despartă niciodată. Și-a pus tricoul și pantalonii pentru că s-a jenat să-și scoată pijamaua din bagaj: dacă Lucía îl luase peste picior pentru că adunase atâtea lucruri pentru doar două zile, pijamaua i s-ar fi părut ceva de-a dreptul ridicol. Dacă se gândea bine, chiar era. S-a întors înviorat în cameră, știind că-i va fi greu să adoarmă; orice lucru care-l scotea din rutină îi provoca insomnie, cu atât mai mult cu cât nu avea nici perna hipoalergenică cu formă ergonomică. Mai bine să nu-i pomenească Lucíei de perna aia. A găsit-o întinsă în spațiul minuscul lăsat liber de câine.

— Dă-l jos din pat, Lucía, s-a apropiat el gata să treacă la fapte.

— Nici să nu te gândești, Richard. Marcelo e foarte sentimental, s-ar simți jignit.

— E un pericol să dormi cu animalele.

— Ce pericol?

— Pentru sănătate, în primul rând, cine știe ce boli ar putea...

— Pentru sănătate este rău să te speli întruna pe mâini, așa cum faci tu.

Noapte bună, Richard.

— Cum vrei. Noapte bună.

După o oră și jumătate l-au apucat primele simptome: o piatră în stomac și un gust ciudat în gură. S-a închis în baie și a deschis toate robinetele ca să disimuleze vacarmul intestinelor în ebuliție. A deschis și geamul ca să iasă mirosul și a rămas așa, dârdâind pe closet, blestemând ceasul în care gustase mâncarea chinezească și întrebându-se de ce îi făcuse rău doar lui. Era scaldat într-o sudoare rece. Nu a trecut mult timp și Lucía a bătut la ușă.

— Ești bine?

— Mâncarea era otrăvită, a bâiguit el.

— Pot să intru?

— Nu!!!

— Deschide, Richard, lasă-mă să te ajut.

— Nu, nu! a strigat el adunându-și toate forțele rămase.

Lucía a încercat clanța, dar zăvorul era tras. A urât-o în clipele acelea; tot ce-și dorea era să moară pe loc, mânjit de rahat și pișcat de purici, singur, absolut singur, fără martori, Lucía și Evelyn să se evapore, mașina cu Kathryn în portbagaj să dispară în ceață, să i se calmeze burta, să dea afară toată mizeria, să urle de neputință și de furie. De dincolo de ușă, Lucía l-a asigurat să mâncarea nu fusese stricată, că lor nu le căzuse rău, că era o chestiune de nervi și că îi făcea un ceai. Nu i-a răspuns, frigul îi încleștase fălcile. După zece minute, ca prin minune, intestinele i s-au potolit, a fost în stare să se ridice, să-și privească în oglindă chipul verzui și să facă încă un duș cald, care i-a potolit tremuratul. Prin geam pătrundea un ger de crăpau pietrele, dar n-a avut curaj să-l închidă sau să deschidă ușa, îngreșat de miros. Dar nici să stea toată noaptea în baie nu era o soluție. Cu genunchii moi și încă dârdâind a ieșit în cele din urmă, a închis ușa în urma lui și s-a târât până la pat. Desculță, ciufulită, într-un tricou lălâu și lung până la genunchi, Lucía i-a adus o cană aburindă. Richard și-a cerut iertare pentru duhoare, umilit până în măduva oaselor.

— Ce duhoare? Eu nu simt nimic, nici Evelyn și Marcelo, care dorm. Acum te odihnești și mâine ești ca nou. Dă-te mai încolo, o să dorm cu tine.

— Ce-ai zis?!

— Fă-mi loc ca să mă bag în pat.

— Zău, Lucía, nu puteai alege un moment mai prost, sunt bolnav...

— Ce te mai lași rugat, omule! Începem rău, inițiativa trebuia s-o iei tu, dar uite că în loc de asta mă și jignești.

— Iartă-mă, am vrut să spun că...

— Lasă prostiile. N-o să te deranjez defel, dorm ca lemnul toată noaptea, nici nu mă mișc.

Și s-a vârat în așternut, din trei mișcări și-a găsit poziția, în vreme ce Richard își sorbea ceaiul, suflând în cană, descumpănit, neștiind cum să interpreteze ce i se întâmpla. În cele din urmă s-a întins lângă ea, slăbit, îndurerat și uimit, conștient de prezența femeii, de forma trupului său, de căldura ei reconfortantă, de șuvițele sale, de atingerea inevitabilă și excitantă a brațului, a șoldului, a piciorului ei. Lucía spusese adevărul: dormea pe spate, cu brațele încrucișate pe piept, solemnă și tăcută precum un cavaler medieval sculptat în piatra sarcofagului. De unde crezuse că nu avea să pună geană peste geană, că avea să rămână treaz aspirând aroma necunoscută și dulce a Lucíei, Richard a adormit înainte de a-și termina gândul. Fericit.

Ziua de luni a început bine. Viscolul se topise în sfârșit la mai multe mile deasupra oceanului, zăpada acoperea totul ca o pătură de frișcă și înăbușea sunetele. Lucía dormea alături de Richard în aceeași poziție din seara precedentă, Evelyn dormea în celălalt pat cu câinele încolăcit pe pernă. Trezindu-se, Richard a simțit mirosul mâncării chinezești plutind în cameră, numai că acum nu-l mai deranja. La început fusese neliniștit, își pierduse obiceiul de a sta și de a dormi lângă o femeie, însă somnul îl prinsese repede, făcându-l să plutească lin într-un spațiu sideral, un abis gol și infinit. Pe vremuri, când bea peste măsură, i se întâmpla la fel, numai că era vorba de o stupoare apăsătoare, diferită de pacea binecuvântată pe care o simțise acum, alături de Lucía. A văzut pe ecranul mobilului că era opt și un sfert, s-a mirat că dormise atâtea ore după rușinosul episod din baie. S-a ridicat cu grijă și primul lui gând a fost să iasă și să le aducă femeilor cafea proaspătă; avea nevoie de aer ca să recapituleze ultimele evenimente, se simțea răvășit, scuturat de un ciclon de emoții noi. Se trezise cu nasul lipit de gâtul ei, cu un braț petrecut peste mijlocul Lucíei și o erecție de adolescent. Cădura femeii, respirația ei liniștită, părul vâlvoi – totul era mai frumos decât își închipuise și îi inspira un amestec de erotism intens și duiosie insuportabilă de bun.

S-a gândit fugitiv la Susan, cu care se întâlnea periodic la un hotel din Manhattan ca măsură profilactică. Se înțelegeau bine și, odată potolită nevoia fizică, trăncăneau despre toate cele, în afară de sentimente. Niciodată nu dormiseră împreună, dacă mai aveau timp se duceau să mănânce la un restaurant marocan foarte discret, după care se despărțeau ca doi buni prieteni. Dacă se încrucișau pe culoarele universității se salutau cu o indiferență amabilă, care nu era o fațadă menită să ascundă relația clandestină, ci exact ceea ce simțeau. Se respectau, iar tentația îndrăgostirii nici nu-i atinsese vreodată.

Ceea ce simțea pentru Lucía era însă ceva incomparabil, era exact opusul. Brusc, parcă i se șterseseră decenii întregi din viață, parcă avea iar optsprezece ani. Se credea imun, dar iată-l victima hormonilor, ca un băiețandru. Dacă afla Lucía, precis avea să-l ia peste picior fără milă. Dar în noaptea asta dormise pentru prima dată după douăzeci și cinci de ani cu o femeie – atât de aproape, respirând în același ritm. Ce simplu fusese să doarmă cu ea, ce complicat era ce simțea acum, vălmășagul ăsta de fericire și de teroare, de anticipare și pornire de a o lua la goană, urgența asta a dorinței!

„E o nebunie“, și-a zis apoi; trebuia să stea de vorbă cu ea, să lămurească

lucrurile, să vadă dacă simțea și ea la fel, dar nu imediat, ca să n-o sperie și să strice totul. În plus, cu Evelyn de față, nici nu prea aveau cum să vorbească. Trebuia să aștepte, dar cât durea așteptarea! Poate că peste o zi urmau să se despartă și ocazia să-i spună ce simțea avea să treacă. Dacă ar fi avut curaj i-ar fi spus pe loc, fără nici un preambul, că o iubea, că în noaptea ce trecuse ar fi vrut s-o ia în brațe și să nu-i mai dea drumul. I-ar fi spus totul dacă ar fi știut măcar o fărâmă din ce gândea ea. Și ce-ar fi putut el să-i ofere Luciei? Purta în cârcă un bagaj înfiorător de amintiri; bun, la vârsta lui toată lumea are un trecut, numai că al său era greu ca o stâncă.

A privit-o încă o dată cum dormea. Ca o fetiță, nici nu-și dăduse seama că el se trezise, parcă erau un cuplu matur care împărțea patul de ani de zile. A avut impulsul s-o trezească cu sărutări, să o roage să-i dea o șansă, să-l invadeze, să vină în casa lui, să-i ocupe întreaga viață cu tandrețea ei ironică și poruncitoare. Niciodată nu fusese mai sigur de ceva. Ar fi fost adevărată minune dacă Lucia l-ar fi iubit și ea. Cum de durase atât ca să înțeleagă dragostea asta care-l sufoca, care-i umplea fiecare fibră, ce fusese în capul lui? Pierduse patru luni ca prostul. Căci acest torent de pasiune nu putea fi o chestiune de moment, precis că tot crescuse începând din luna septembrie, de la venirea ei. Îl durea pieptul de frică, dar era o durere delicioasă. „Binecuvântată să fii, Evelyn Ortega, că ție ți se datorează miracolul. Da, miracolul, nu există altă definiție pentru ceea ce simt.“

Tocmai deschisese ușa căutând frigul, oxigenul și calmarea noianului de sentimente care-l năpădiseră, dar n-a apucat să iasă că s-a pomenit nas în nas cu un elan. Sperietura l-a făcut să dea înapoi și să scoată un strigăt care le-a trezit pe Lucia și pe Evelyn. Deloc temător, animalul a dat să intre în cameră, dar coarnele uriașe l-au împiedicat. Evelyn s-a ghemuit îngrozită, nu mai văzuse un astfel de monstru, iar Lucia își căuta mobilul să-l fotografieze. Poate că până la urmă elanul ar fi reușit să pătrundă în cameră dacă n-ar fi intervenit Marcelo, care a tranșat chestiunea cu niște lătrături răgușite și belicoase. Rumegătorul s-a retras, zguduind construcția din lemn dând cu coarnele în prag, apoi a luat-o la trap urmărit de un cor de râsete nervoase și lătrături furioase.

Transpirat din pricina exploziei de adrenalină, Richard a anunțat că se duce după cafea până se îmbracă ele, dar n-a ajuns departe. La doi pași de ușă, elanul depozitase un morman de excremente proaspete, două kilograme de mingiuțe moi în care a intrat cu cizma până la gleznă. Blestemând, a țopăit într-un picior până la recepția care, din fericire, avea o fereștrică spre parcare, ca să ceară un

furtun să se spele. Se străduise din răputeri să treacă neobservat, pentru ca nimeni să nu-și amintească de prezența lor în timpul temerarului pelerinaj, și iată că un animal dă de pământ cu precauțiile lui. „Că, dacă e ceva de neuitat, e tocmai fraierul ăla care a intrat în căcat“, a conchis Richard. Semn rău. „Sau o fi un semn bun? Nu, nu se poate întâmpla nimic rău, sunt apărat pentru că m-am îndrăgostit copilărește.“ Și a râs, căci dacă nu ar fi descoperit dragostea care picta lumea în culori arzătoare, s-ar fi crezut victima unui blestem. De parcă n-ar fi fost de ajuns povestea cu nefericita de Kathryn Brown, mai avusese parte și de viscol, de purici, mâncare stricată, ulcer și răhățeală – și-a lui, și-a elanului.

Evelyn

Granița dintre Mexic și Statele Unite

Zilele se târau parcă pentru Evelyn Ortega, în plictiseala și căldura sufocantă a taberei de la Nuevo Laredo, dar cum se lăsa răcoarea nopții locul se transforma într-un furnicar de afaceri clandestine și vicii. Cabrera îi prevenise să nu se amestece cu ceilalți și să-și țină banii ascunși, dar asta era imposibil. Erau înconjurați de migranți ca ei, dar mult mai năpăstuiți. Erau unii care stăteau acolo de luni de zile, încercaseră să treacă râul de câteva ori sau fuseseră arestați pe malul celălalt și deportați tot în Mexic, era mai ieftin decât să fie trimiși în țările lor de origine. Cei mai mulți nu-și puteau permite să plătească un „coiot”. Cei mai nenorociți erau copiii care călătoreau singuri, nici măcar cel mai zgârcit nu refuza să-i ajute. Grupul lui Evelyn și-a împărțit proviziile și apa cu doi frați care se țineau tot timpul de mână, un băiat de opt ani și o fetiță de șase. Fugiseră de un an din El Salvador din casa unor unchi care-i băteau, străbătuseră Guatemala trăind din cerșit și în ultimele luni umblau de colo-colo prin Mexic, lipindu-se de câte un grup de migranți. Spuneau că mama lor era în Statele Unite, dar nu știau în ce oraș.

Noaptea, protejării lui Cabrera dormeau pe rând ca să nu fie jefuiți. Chiar a doua zi după sosirea lor, o ploaie torențială a topit cartoanele și au rămas sub cerul liber, la fel ca toți ceilalți. Dar când s-a lăsat seara zilei de sâmbătă, tabăra parcă s-a trezit din letargie: era o noapte fără lună. În timp ce mulți se pregăteau să treacă râul, bandiți și polițiști laolaltă intrau în acțiune.

Însă Cabrera negociase libera trecere pentru grupul său cu bandele și cu oamenii în uniformă; noaptea următoare, când cerul era înnorat și nici stelele nu se vedeau, a venit și cunoștința lui Cabrera, un tip scund, ciolănos și gălbejit, cu priviri rătăcite de drogat împătimit, care s-a prezentat drept Expertul. Cabrera i-a asigurat că în ciuda înfățișării îndoielnice, nimeni nu era mai calificat decât el; dacă pe uscat era un amărât, în apă era de toată încrederea, căci nimeni nu cunoștea mai bine curenții și vârtejurile. Când era lucid, urmărea mișcările

patrulelor și lumina puternică a proiectoarelor; știa să aleagă momentul potrivit pentru a se arunca în apă și să traverseze între două fascicule de lumină, ajungând fix la locul ascuns în bălării unde nu putea fi văzut. Era plătit în dolari pe cap de om, iar Cabrera nu făcea nazuri, căci fără istețimea și îndrăzneala Expertului era greu să ajungi pe pământ american. „Știți să înotați?” i-a întrebat Expertul, dar oamenii au ridicat din umeri. Le-a spus atunci că nu pot lua cu ei nimic, doar actele și banii, asta dacă le mai rămăsese ceva. I-a pus să se dezbrace și să se descalțe, le-a pus hainele în pungi negre de plastic pe care le-a legat de o anvelopă de camion pe post de plută. Le-a arătat cum să se țină de ea cu un braț și să vâslească cu celălalt, având grijă să nu facă zgomot. „Cine nu se ține s-a ars“, le-a mai spus.

Berto i-a îmbrățișat la despărțire pe toți și le-a dat ultimele sfaturi. Doi migranți, doar în chiloți, au intrat primii în apă, s-au încleștat de anvelopă și au dispărut în întuneric împreună cu Expertul. După un sfert de oră omul s-a întors pe mal, cu anvelopa târâș. Îi lăsase pe o insuliță din mijlocul râului, ascunși între trestii, unde aveau să-i aștepte pe ceilalți. Berto Cabrera i-a dat o ultimă îmbrățișare lui Evelyn, îi era milă de ea, se îndoia că ar fi putut supraviețui încercărilor care o așteptau.

— Nu te văd mergând preț de o sută treizeci și cinci de kilometri prin deșert, fetițo, așa că ascultă de asociatul meu, el știe ce să facă...

Râul s-a dovedit mai periculos decât părea de pe mal, dar nu au șovăit, aveau puține secunde de întuneric deplin. Evelyn a intrat în apă în chiloți și sutien, încadrată de ceilalți doi, gata s-o ajute la nevoie. Îi era frică să nu se înece, dar teama cea mare era să nu fie descoperiți din cauza ei. Și-a stăpânit țipetele când a intrat în apa rece și a constatat că pe jos era mâl și pe lângă ea treceau, atingându-o, crengi, gunoaie, poate chiar șerpi de apă. Anvelopa de cauciuc ud era alunecoasă, abia ajungea s-o cuprindă cu brațul sănătos, pe celălalt îl ținea la piept; după câteva clipe nu mai ajungea la fund și curentul o zguduia. Se scufunda și ieșea la suprafață înghițind apă și luptându-se să nu scape cauciucul. Un bărbat a apucat-o de mijloc chiar înainte să fie trasă de curent și i-a spus să se țină cu ambele mâini, dar umărul dislocat și încă nevindecat complet o durea înfiorător, brațul și mâna nu o ascultau, așa că tovarășii ei au întins-o cu totul pe cauciuc cu fața în sus. Evelyn a închis ochii și s-a lăsat în voia sorții.

După puține minute s-au pomenit pe insuliță. Pitiți în vegetație, pe un sol nisipos, nemișcați, observau malul american atât de apropiat că puteau auzi ce

vorbeau doi polițiști care stăteau de pază lângă o mașină prevăzută cu un far puternic îndreptat chiar spre locul unde se aflau ei. S-a scurs mai bine de un ceas fără ca Expertul să dea semne de nerăbdare, părea chiar că adormise, în vreme ce ei tremurau de frig, le clănțăneau dinții și simțeau insectele și reptilele care se târau primpregur. Pe la miezul nopții, Expertul s-a dezmeticit de parcă ar fi sunat ceasul și chiar atunci farul s-a stins și patrula a plecat.

— Avem mai puțin de cinci minute până să vină schimbul. Pe aici curentul e mai slab, mergem cu toții, putem să și plescăm prin apă, dar odată ajunși dincolo, vă țineți gura!

Au intrat iar în râu, ținându-se de anvelopa care, sub greutatea a șase trupuri, coborâse la firul apei, și au luat-o drept înainte. Au ajuns repede dincolo și, ținându-se de trestii, s-au cățărat pe panta măloasă a malului, ajutând-o cu toții pe Evelyn. Erau în Statele Unite.

După câteva secunde au auzit motorul patrulei, dar acum erau apărați de vegetație și lumina nu bătea până la ei. Expertul i-a dus mai departe. Mergeau în șir indian și ținându-se unul de altul, să nu se rățăcească în întuneric, făcându-și loc printre trestii. Au ajuns într-un fel de poieniță, unde călăuza a aprins o lanternă, a orientat-o în jos și le-a făcut semn să se îmbrace. Și-a scos tricoul ud și l-a folosit pe post de bandaj ca să-i prindă brațul lui Evelyn, pe primul și-l pierduse în apă. Atunci și-a dat ea seama că nu mai avea nici plicul de plastic cu actele date de părintele Benito. L-a căutat pe jos, la lumina slabă a lanternei, sperând că-i căzuse chiar acolo; apoi a înțeles că fusese luat de curent când o salvase acel bărbat ridicând-o de mijloc, atunci se desprinsese cureaua cu plicul. Nu mai avea nici iconița binecuvântată de papă, doar amuleta zeiței-jaguar care trebuia s-o apere de rele îi rămăsese la gât.

Se îmbrăcau când s-a ivit precum un duh al nopții asociatul lui Cabrera, un mexican aflat de atâția ani în State, că vorbea spaniola cu un accent ciudat. Le-a întins un termos cu cafea fierbinte în care turnase și ceva alcool; au băut tăcuți, recunoscători, în timp ce Expertul o ștergea fără un cuvânt de rămas-bun.

Cu glas scăzut, omul le-a ordonat bărbaților să-l urmeze, iar lui Evelyn să plece singură în sens opus. Fata a dat să protesteze, dar n-a putut scoate nici un sunet, amuțită și îngrozită că fusese trădată după ce ajunsese.

— Mi-a zis Berto c-o ai pe maică-ta aici. Predă-te primului polițai sau primei patrule pe care o vezi. N-o să te deporteze pentru că ești minoră, a asigurat-o asociatul, convins că fata n-avea mai mult de doisprezece ani. Evelyn nu l-a crezut, dar ceilalți auziseră și ei că așa era legea în Statele Unite. Au strâns-o

rapid în brațe și au luat-o la picior, dispărând în beznă.

Tremurând, Evelyn s-a ascuns printre bălării. A încercat să spună o rugăciune, dar nu și-a putut aminti nici una dintre multele pe care le învățase de la bunica. A stat așa o oră, două, poate trei; nu mai avea noțiunea timpului, încremenise, nu se putea mișca, avea o durere surdă în umăr. La un moment dat a perceput niște fluturări rapide deasupra capului și a ghicit că era vorba de lilieci care căutau hrană, la fel ca în Guatemala. S-a afundat și mai mult în vegetație, speriată, doar toată lumea știe că ăștia sug sânge de om. Ca să nu se mai gândească la vampiri, șerpi și scorpioni s-a concentrat asupra unui plan de a pleca de-acolo. Precis că vor veni și alte grupuri de migranți, se va alătura lor, totul era să rămână trează. Le-a invocat pe mama-jaguar și pe mama lui Isus, așa cum o sfătuisese Felicitas, însă nici una n-a venit să o ajute; aceste maici cerești își pierd puterile în Statele Unite. Prin urmare, era abandonată.

Nu mai era mult până în zori, dar orele i s-au părut interminabile. Treptat, ochii i s-au obișnuit cu noaptea fără lună, la început atât de impenetrabilă, și a văzut ce creștea în jur – niște ierburi înalte și uscate. Restul nopții a fost chinuitor, în cele din urmă s-a luminat de ziuă. Până atunci nu auzise nimic, nu apăruseră nici fugari, nici polițiști. A privit în jur. Era înțepenită, îi era foame și sete, dar durerea trecuse. Simțea că va fi o zi caldă, din pământ ieșea un abur fin ca un văl de mireasă. Peste noapte nu auzise decât, în depărtare, avertizările megafoanelor, dar dimineața a adus zumzet de insecte, crenguțe strivite de pașii rozătoarelor, vuietul trestiiilor în vânt și țipetele vrăbiilor. Prin tufișuri a zărit pete de culoare: pieptul roșu al unei păsări-vrăjitor, o silvie galbenă, o gaiță verde cu cap albastru, niște păsărele atât de șterse în comparație cu cele din satul ei. Crescuse în zarva înaripatelor cu penaj multicolor, erau șapte sute de specii, raiul ornitologilor, spunea părintele Benito. Și-a ciulit urechile să prindă avertismentele severe în spaniolă ale megafoanelor, a încercat să socotească ce distanță era până la graniță, la turnurile de control și la drum, dacă exista un drum. Habar nu avea unde se afla. I-au revenit în minte poveștile spuse de migranți despre pericolele nordului, ale deșertului nemilos, ale grănicerilor care trăgeau în cei care intrau pe proprietăți în căutare de apă, paznici înarmați ca pentru război, câini dresați să miroasă sudoarea fricii, închisorile în care puteai sta cu anii uitat de toți. Dacă erau precum cele din Guatemala, mai bine să moară decât să ajungă într-o celulă.

Ziua se târa alene, minut cu minut, ceas după ceas, cu o lentoare atroce.

Soarele urca pe cer înfierbântând pământul cu o zăpușeală uscată, atât de diferită de ce știa ea. Setea o făcuse să uite de foame. În lipsa unui copac cu umbră, a scurmat cu un băț printre bălării, a gonit jivinele târâtoare și s-a ghemuit acolo, înfigând bățul în pământ pentru ca umbra lui să-i indice trecerea timpului – așa cum învățase de la bunica ei. La intervale regulate auzea huruitul mașinilor și zborul jos al elicopterelor; urmau același traseu, a dedus ea și n-a mai fost atentă la ele. Era amețită, parcă avea vată în cap, gândurile i se învâlmășeau. Umbra bățului pe pământ indica miezul zilei și atunci au început primele halucinații: formele și culorile date de *ayahuasca*⁷, un cortegiu de șobolani, tatu, puii de jaguar fără mama lor, câinele negru al lui Andrés mort de patru ani, dar viu și dând din coadă. Copleșită de căldura arzătoare, de foame și sete, adormea și se trezea.

7. Fiertură din plante cu efect halucinogen, folosită ca remediu în ritualuri șamanice. (N. red)

A amurgit repede, dar temperatura nu a scăzut. Un șarpe negru, lung și gros i-a trecut peste picior ca o mângâiere groaznică. Împietrită, fata a uitat să respire, urmărind trecerea reptilei, atingerea pielii mătăsoase, ondulația fiecărui mușchi al trupului ca un furtun care aluneca fără grabă și care nu semăna cu șerpii din satul ei. După care s-a ridicat dintr-un salt și a respirat lacom, speriată și cu inima bubuindu-i în piept. S-a liniștit cu greu, n-avea putere să rămână toată ziua în picioare și să se uite pe jos după șerpi. Avea buzele crăpate și însângerate, limba umflată ca un melc în gura uscată ca iasca, pielea arsă de febră.

S-a lăsat noaptea, s-a răcorit. Dar Evelyn era epuizată, nu-i mai păsa nici de șerpi, nici de lilieci, nici de grănicerii cu puști, nici de monștrii din coșmaruri; nu voia decât să bea apă și să se odihnească. Încolăcită pe pământ, s-a lăsat pradă nefericirii și singurătății, dorindu-și să moară repede, să moară în somn și să nu se mai trezească.

Nu a murit în a doua noapte petrecută pe pământ american, așa cum spera. S-a trezit în zori în aceeași poziție în care adormise, fără să-și amintească ce se petrecuse după plecarea din tabăra de la Nuevo Laredo. Era deshidratată, i-a trebuit mult să-și întindă picioarele, să se ridice, să-și așeze brațul în legătura pe post de bandaj, să facă pași. O durea tot corpul, dar cel mai rău o chinuia setea. Trebuia să găsească apă. Nu vedea bine și nu gândea limpede, dar experiența i-a indicat apropierea apei: era înconjurată de trestii și bălării, astea cresc la umezeală. Mânată de sete și de frică, sprijinindu-se în bățul care îi arătase orele,

a înaintat orbește.

A mers în zigzag vreo cincizeci de metri, a oprit-o zgomotul unui motor, foarte aproape. Instinctiv, s-a lăsat în jos, ascunzându-se în iarbă. Mașina a trecut pe lângă ea, auzea glasul unui bărbat care vorbea în engleză și încă una, întreruptă, ca de la radio sau telefon, răspunzându-i. A mai stat așa o vreme, apoi setea a făcut-o să meargă în patru labe în căutarea apei. Obrazul și gâtul îi erau zgâriate de spini, o creangă joasă i-a sfâșiat tricoul, pietrele îi juleau genunchii și mâinile. S-a ridicat, a continuat să meargă aplecată, neîndrăznind să ridice capul ca să se orienteze. Lumina dimineții era deja orbitoare.

Deodată i-a ajuns la urechi, cu limpezimea unui coșmar, sunetul apei, iar asta a făcut-o să dea uitării orice precauție și să grăbească pasul. Mai întâi a simțit noroiul sub tălpi, apoi a dat la o parte niște trestii și a văzut Río Grande. Cu un strigăt, s-a repezit în apă până la brâu, a băut cu ambele mâini, cu disperare. Apa rece a umplut-o ca o binecuvântare, a băut îndelung, fără să se gândească la gunoaiele și la hoiturile de animale care pluteau pe apele râului. Acolo apa nu era adâncă, s-a scufundat complet, a simțit plăcerea uitată a apei pe pielea crăpată, pe brațul dizlocat, pe obrajii zgâriați, pletele negre pluteau în jurul ei precum algele.

Abia ieșise din apă și stătea întinsă pe mal, revenind încet la viață, când a fost descoperită de grăniceri.

Agentă de la Imigrație a găsit-o pe Evelyn Ortega, arestată la graniță, într-o cămăruță; a văzut o fată care aștepta cu capul aplecat, tremurând toată, fără să se fi atins de sucul de portocale și de biscuiții oferii ca să capete încredere. A dat s-o liniștească mângâind-o ușor pe păr, dar n-a reușit decât s-o sperie și mai mult. Fusese prevenită că fata avea probleme mentale, drept care a cerut mai mult timp pentru interviu. Mulți minori care ajungeau aici erau traumatizați, însă fără un ordin oficial nu putea cere o evaluare psihologică. Trebuia să se bazeze pe intuiție și experiență.

Pentru că fata tăcea cu încăpățănare, agenta a crezut că nu știa spaniola, poate doar limba maya. I-a luat câteva minute bune să realizeze că înțelegea de fapt tot, dar nu putea vorbi și-atunci i-a dat creion și hârtie ca să scrie răspunsurile, rugându-se ca fata să știe să scrie și să citească: majoritatea copiilor ajunși la Centrul de Detenție nu fuseseră în viața lor la școală.

— Cum te cheamă? De unde vii? Ai rude în State?

Cu o caligrafie bună, Evelyn și-a scris numele, cel al satului și al țării, apoi cel

al mamei, urmat de un număr de telefon. Agentă a răsuflat ușurată.

— Asta ușurează mult lucrurile, o vom suna pe mama ta să vină să te ia. O să stai la ea până când un judecător va decide în cazul tău.

Evelyn a petrecut trei zile la Centrul de Detenție fără să vorbească cu nimeni, deși era înconjurată de femei și copii din America Centrală și din Mexic. Erau destui și din Guatemala. Primeau trei mese pe zi, lapte și scutece pentru cei mici, aveau paturi de campanie și păaturi militare, foarte necesare pentru că aerul condiționat păstra o temperatură hibernală, care-i făcea pe mulți să tușească și să răcească. Era un loc de tranzit, nimeni nu rămânea mult acolo, arestații erau iute trimiși mai departe. Minorii cu părinți în State erau predați fără multe cercetări, lipsea atât timpul, cât și personalul necesar fiecărui caz în parte.

Nu Miriam a venit s-o ia pe Evelyn, ci un tip pe nume Galileo León, care s-a prezentat ca tată vitreg. Dar ea habar nu avea cine era bărbatul, nu a vrut să plece cu el, auzise de proxeneții și traficantii de minori; uneori copiii erau ceruți de necunoscuți care semnau o hârtie și îi luau. Un ofițer a sunat-o pe Miriam ca să lămurească situația, astfel a aflat Evelyn că mama ei avea un soț. Curând avea să descopere că în afară de tată vitreg mai avea și doi frați vitregi, unul de patru ani, altul de trei.

— De ce nu a venit mama ei s-o ia? l-a întrebat pe Galileo León ofițerul de serviciu.

— Pentru că și-ar pierde serviciul. Nici pentru mine nu e ușor, pentru că pierd patru zile de muncă pentru puștoaica asta. Știți, sunt zugrav și clienții nu așteaptă, a răspuns omul pe un ton umil.

— Vă încredințăm fata sub prezumția de teamă credibilă. Știți ce înseamnă asta?

— Mai mult sau mai puțin...

— Judecătorul trebuie să decidă dacă motivele pentru care fata a părăsit țara ei sunt viabile. Evelyn va trebui să dovedească o teamă evidentă și concretă, de pildă că a fost agresată sau amenințată.

— Trebuie să plătesc o cauțiune? s-a speriat el.

— Nu, e doar o cifră care se scrie în registru, dar nu se impută migrantului. Veți fi anunțați prin poștă la adresa mamei când să vă prezentați la un tribunal de imigrație. Înainte de audiere, Evelyn va vorbi cu un oficial de la departamentul de azil politic.

— Un avocat? Nu ne permitem să-l plătim...

— Sistemul e destul de aglomerat, mulți copii vin să ceară azil. Adevărul este

că nici jumătate dintre ei nu fac rost de un avocat, dar dacă găsiți unul, să știți că e gratis.

— Afară mi s-a spus că pentru trei mii de dolari mi se face rost de unul.

— Aia care stau pe-afară sunt traficanți și escroci, să nu vă luați după ei. Așteptați notificarea de la tribunal, e tot ce trebuie să faceți deocamdată, a mai spus ofițerul.

A făcut o copie după permisul de conducere al lui Galileo León și l-a atașat la fișa lui Evelyn, o măsură aproape inutilă, pentru că Centrul nu avea posibilitatea să urmărească fiecare copil. Și-a luat grăbit la revedere, îl așteptau alte cazuri.

Galileo León, născut în Nicaragua, imigrase ilegal în Statele Unite la optsprezece ani, dar obținuse rezidența în virtutea Legii Amnistiei din 1995. Din neglijență nu făcuse demersurile pentru obținerea cetățeniei. Era scund, nevorbăreț și urât; la prima vedere nu inspira nici încredere, nici simpatie.

A dus-o mai întâi la Walmart ca să-i cumpere haine și articole de toaletă. Fata a crezut că visează văzând dimensiunile magazinului și varietatea infinită a articolelor, de toate culorile și mărimile, un labirint de culoare cu rafturi pline până la refuz. De teamă să nu se rătăcească, se ținea strâns de brațul tatălui vitreg, care s-a orientat precum un explorator hârșit, a dus-o la raionul potrivit și i-a spus să-și aleagă lenjerie de corp, tricouri, trei bluze, două perechi de blugi, o fustă, o rochie și pantofi de oraș. Deși mai avea puțin până să împlinească șaisprezece ani, avea măsurile unei fete americane de zece sau doisprezece ani. Jenată, Evelyn a dat să aleagă ce era mai ieftin, dar nu cunoștea valoarea dolarului și trăgea de timp.

— Nu te uita la preț, aici totul e ieftin și mamă-ta mi-a dat bani să te îmbrac, a scos-o Galileo din încurcătură.

A dus-o apoi la un McDonald's și i-a dat hamburgeri cu cartofi prăjiți și o cupă uriașă de înghețată cu o cireașă în vârf, din care în Guatemala s-ar fi săturat o familie întreagă.

— Nu te-a învățat nimeni să spui mulțumesc? a întrebat-o mai curând curios decât cu reproș.

Evelyn a încuviințat din cap, fără să-l privească, în timp ce lungea ultima linguriță de înghețată.

— Ce, ți-e frică de mine? Să știi că nu sunt un căpcăun.

— Mul... mul... sunt...

— Ești proastă sau bâlbâită?

— Bâl... bâl...

— Am înțeles, iartă-mă! Dar dacă nu poți vorbi ca oamenii, cum o să te descurci în engleză? Poftim ce încurcătură, ce ne facem cu tine?

Au tras la un motel pentru camionagii de la marginea șoselei. Camera era cam jechoasă, dar avea duș cu apă caldă. Galileo i-a spus să facă baie, să-și spună rugăciunile și să se culce în patul de pe stânga, că el dormea mereu în cel dinspre ușă, avea mania asta. „Eu ies să fumez, când mă întorc să te găsesc adormită.“ Evelyn l-a ascultat fără să stea pe gânduri, a făcut un duș rapid și s-a culcat îmbrăcată și încălțată, acoperită până la nas cu pătura, prefăcându-se adormită și gata s-o rupă la fugă dacă bărbatul ar fi atins-o. Era frântă, o durea umărul și îi era frică, dar și-a făcut curaj gândindu-se la bunica ei. Știa că *mamita* se ducea la biserică să aprindă lumânări pentru ea.

Galileo a zăbovit mai bine de o oră. Și-a scos pantofii, a intrat la baie și a închis ușa. Evelyn a auzit cum a tras apa la closet și, cu coada ochiului, l-a văzut cum intra în cameră în chiloți, maieu și șosete. Se pregătea să sară din pat. Tatăl vitreg și-a pus pantalonii pe singurul scaun disponibil, a încuiat ușa și a stins lumina. Prin storurile uzate de la geam pătrundeau reflexiile albastre ale firmei de neon cu numele motelului. Omul a îngenuncheat lângă patul său și, în șoaptă, s-a rugat îndelung. Când s-a urcat în pat, Evelyn dormea dusă.

Richard

Rio de Janeiro

Au părăsit motelul la ora nouă flămânzi, căci băuseră doar câte o cafea. Lucía a decretat că trebuiau să mănânce undeva, avea nevoie de o mâncare caldă pusă pe o farfurie adevărată, nici gând de cartoane și bețișoare chinezești. Au ajuns la un Denny's, unde femeile s-au îndopat cu clătite fierbinți cu miere, în timp ce Richard ciugulea niște fulgi de ovăz fără gust. Cu o zi în urmă, plecând din Brooklyn, stabiliseră să nu stea toți în locuri publice, dar între timp precauția asta dispăruse, începeau să se simtă bine împreună, până și biata Kathryn Brown fusese integrată în grup.

Drumul era mai bun decât în ziua precedentă. Ninsese foarte puțin peste noapte, temperatura tot negativă era, dar vântul se oprise și șoselele erau dezăpezite. Au putut merge mai repede, la viteza asta puteau ajunge la cabană în jurul prânzului, a socotit Richard, pe lumină, tocmai bine ca să scape de Lexus. Numai că, după o oră și jumătate, ieșind dintr-o curbă, au zărit la o sută de metri distanță luminile intermitente albastre și roșii ale câtorva mașini pe poliție care blocau șoseaua. Nu exista nici un drum lateralnic, iar dacă ar fi făcut cale întoarsă ar fi atras atenția.

Stomacul i-a urcat în gât, gura i s-a umplut de bilă. Greța și amintirea fantomă a diareei din seara precedentă l-au alarmat. A pipăit în buzunarul de sus al hainei, unde în mod normal trebuia să se afle flaconul cu pastile roz – nu l-a găsit. În oglinda retrovizoare a zărit-o pe Lucía care-i făcea semne optimiste cu degetele încrucișate. În față erau mai multe mașini oprite, o ambulanță și o mașină de pompieri. Un polițist i-a făcut semn să se așeze la coadă. Richard și-a scos masca de schi și, străduindu-se să adopte un ton calm, l-a întrebat ce se întâmplase.

- Ciocnire în lanț.
- Ceva grav, domnule ofițer?
- Nu sunt în măsură să vă ofer această informație.

Cu fruntea sprijinită de brațele puse pe volan, disperat, Richard a așteptat împreună cu ceilalți, numărând secunde. Îl ardea stomacul, îl ardea esofagul. Niciodată nu avusese o aciditate atât de cumplită, s-a temut să nu i se fi perforat ulcerul și să se fi declanșat o hemoragie internă. Ca să vezi ce ghinion, să nimerească peste un ambuteiaj tocmai acum, când umblau cu un mort după ei și el trebuia să meargă urgent la baie. Dacă era apendicită? Ovăzul fusese o greșeală, uitase că era un aliment laxativ. „Dacă afurisiții ăștia de polițai nu eliberează drumul, am să fac pe mine, asta-mi mai lipsea. Ce-o să zică Lucía, o să creadă că sunt o zdreanță de om, un nenorocit cu diaree cronică“, a rostit el cu glas tare.

Minutele se târau cu încetineala melcului pe ceasul mașinii. A sunat mobilul.

— Te simți bine? Că pari cam leșinat, a auzit el vocea Lucíei.

— Nu știu, a ridicat el capul de pe volan.

— E ceva psihosomatic, Richard, ești nervos. Ia-ți pastilele.

— Au rămas în sacul meu, la tine în mașină...

— Ți le aduc.

— Nu!!

A văzut-o ieșind din Subaru pe partea ei, în timp ce Evelyn cobora cu cățelul în brațe de cealaltă portieră. Cu un aer firesc, femeia s-a apropiat de Lexus și a bătut în geam. I-a pasat iute flaconul în timp ce un polițist se apropia cu pași mari:

— *Miss!* Rămâneți în mașina dumneavoastră!

— Scuzați, domnule ofițer, nu aveți un foc? a făcut ea gestul universal de a-și duce țigara la gură.

— Înapoi în vehiculul dumneavoastră, amândouă! a strigat omul.

Au așteptat treizeci și cinci de minute, Subaru cu motorul mergând ca să păstreze căldura, Lexusul înghețat ca un frigider. După ce au plecat salvarea și mașina de pompieri, circulația pe ambele sensuri a fost reluată. Trecând pe lângă locul accidentului, au văzut o camionetă cu roțile în sus, un automobil de nerecunoscut, care fusese izbit din spate și un al treilea care se urcase peste el. Ziua era senină, viscolul trecuse, dar nici unul din cei trei șoferi nu se gândise la gheața neagră...

Richard luase patru pastile antiaciditate dar tot mai avea gura amară și dureri de stomac. Aplecat asupra volanului, scăldat într-o transpirație rece, cu vederea împăienjenită, era din ce în ce mai sigur că sângera pe dinăuntru. A sunat-o pe Lucía că nu mai rezistă și s-a oprit pe prima bandă de refugiu întâlnită. Ea a tras

după el în clipa în care deschisese portiera și vomita.

— Ai nevoie de ajutor, trebuie să fie un spital pe aici, a spus ea, în timp ce-i întindea un șervețel și o sticlă cu apă.

— Nu vreau la spital, o să-mi treacă. Vreau la toaletă...

Fără să stea la discuții, Lucía i-a spus lui Evelyn să conducă ea Subaru, iar ea s-a instalat la volanul Lexusului. „Să mergi încet, ai văzut ce se poate întâmpla dacă patinezi“, a sfătuit-o Richard în timp ce se ghemuia în poziție de fetus pe bancheta din spate. I-a trecut prin minte că exact în aceeași poziție, despărțită doar de spătarul scaunului și de o placă din plastic, se găsea Kathryn Brown.

Pe când locuia la Rio de Janeiro, Richard bea metodic; era o obligație socială, făcea parte din cultură, era o cerință indispensabilă pentru orice reuniune, chiar și de lucru, un paliativ pentru serile ploioase sau amiezile fierbinți, un stimulent pentru discuțiile politice, un leac pentru răceală, tristețe, amoruri nereușite sau pentru dezamăgirea produsă de rezultatul unui meci de fotbal. El nu mai fusese de mulți ani la Rio, dar bănuia că lucrurile nu se schimbaseră. Anumite obiceiuri mor după mai multe generații. Pe atunci se alcooliza la fel ca prietenii și cunoștințele sale, credea că nu era nimic ieșit din comun. Se îmbăta extrem de rar până la inconștiență, nici nu-i plăcea; prefera senzația de plutire, când vedea lumea fără asperități, blândă, plăcută, călduță. N-a dat importanță faptului până să se alerteze Anita și să înceapă să-i țină socoteala paharelor, mai întâi discret, apoi făcându-l de râs în public. Ținea la băutura, putea da peste cap patru beri și trei cocktailuri *caipirinha* fără consecințe neplăcute, dimpotrivă, așa îi trecea timiditatea și se credea fermecător; dar se controla ca să-și liniștească nevasta și ulcerul, care uneori îi făcea surprize dezagreabile. Cu tatăl său, căruia îi scria des, nu comentase niciodată subiectul: Joseph era abstinent și nu l-ar fi înțeles.

După ce o născuse pe Bibi, Anita mai rămăsese gravidă de trei ori, dar de fiecare dată avusese avort spontan. Visa la o familie mare, ca a ei, căci avea zece frați și nenumărați veri și nepoți. După fiecare sarcină pierdută disperarea ei sporea, credea că era o încercare divină sau o pedeapsă pentru cine știe ce greșeală comisă; încet-încet, forța și veselia îi dispăreau.

Pierzând aceste virtuți esențiale, dansul n-a mai avut sens pentru ea, așa că și-a vândut faimoasa școală. Femeile familiei Farinha – bunica, mama, surorile, mătușile, verișoarele – au făcut cerc în jurul ei, făceau cu rândul ca să nu stea singură. Cum nu se dezlipea de Bibi, pe care o păzea de frică să nu pățească ceva, au încercat să-i dea de lucru: să scrie o carte de bucate cu rețetele mai

multor generații Farinha, în ideea că orice supărare trece dacă ai o ocupație, mai ales dacă e vorba de mâncare. Au mai pus-o să organizeze cronologic cele optzeci de albume de fotografii de familie, iar după ce a terminat și treaba asta, au inventat altele. De voie, de nevoie, Richard a acceptat și plecarea nevestei și a fiicei pentru câteva luni la ferma bunicilor. Soarele și vântul au făcut minuni, Anita s-a întors de la țară cu patru kilograme în plus și regretând vânzarea școlii, căci avea iar chef să danseze.

Și din nou au făcut dragoste ca în vremea când doar asta făceau. Se duceau să asculte muzică și să danseze. Învingându-și stângăcia atavică, Richard se învârtea cu ea pe ring, apoi, când vedea că toți ochii erau numai la Anita, trădând admirație sau dorință, ori pentru că o recunoscuseră pe regina școlii de dans, o ceda galant altora mai talentați, iar el se ducea să bea la o masă, privind-o duios și meditănd vag la sensul vieții.

Era la vârsta la care putea să-și planifice viitorul, dar ce simplu era să amâne asta cu un pahar în mână. Își luase doctoratul de peste doi ani, dar fără nici un folos, în afară de două articole plasate în publicații universitare din Statele Unite, unul despre drepturile indigenilor la pământ în Constituția din 1988 și altul despre violența de gen din Brazilia. Își câștiga pâinea dând lecții de engleză. Mai curând din curiozitate decât din ambiție, cerceta din când în când ofertele din *American Political Review*. Considera timpul petrecut la Rio de Janeiro o pauză agreabilă a vieții, un fel de vacanță prelungită; sigur, în curând trebuia să-și pună la punct o carieră, dar asta mai putea aștepta un pic. Orașul invita la plăcere și timp liber. Anita avea o casuță aproape de plajă, cu banii obținuți din vânzarea școlii de dans și cu ce câștiga el cu lecțiile de engleză, se descurcau.

Bibi mergea pe trei ani când, în sfârșit, zeii au auzit rugăciunile Anitei și ale celorlalte femei din familie. „Yemayá a făcut asta, ei i-o datorez“, a spus ea anunțându-și bărbatul că era însărcinată. „Ca să vezi, credeam că mie mi se datorează“, a râs el, ridicând-o în brațe. Sarcina a decurs normal, dar nașterea a ridicat oarece probleme, a fost nevoie de cezariană. Medicul a prevenit-o că nu mai trebuia să aibă copii, măcar câțiva ani, dar asta nu a afectat-o din cale-afară, căci în brațele ei se afla Pablo, un băiețel sănătos cu un apetit vorace, frățiorul îndelung așteptat al lui Bibi .

O lună mai târziu în zori, Richard se apleca deasupra leagănului și lua copilul ca să i-l pună Anitei în brațe, mirat că nu țipa de foame, așa cum făcea la fiecare trei sau patru ore. Dormea atât de adânc, că nici nu i-a venit să-l ridice. Un val de

duioșie l-a cuprins până în măduva oaselor, i s-au umezit ochii și l-a sufocat același sentiment de recunoștință pe care i-l provoca și Bibi. Anita a primit născutul cu cămașa desfăcută și a apucat să-l pună la sân înainte de a constata că nu respira. Un urlet visceral de animal înjunghiat a zguduit casa, cartierul, universul.

A fost necesară o autopsie. Richard a încercat să nu-i spună Anitei, pentru care ideea că micul Pablo avea să fie tăiat în bucăți era mult prea sinistru, însă trebuiau să afle de ce murise. Raportul a constatat că fusese vorba de sindromul de moarte subită, cum scria cu litere mari, un accident imposibil de prevăzut. Anita s-a prăbușit într-o durere neagră și adâncă, într-un hău fără fund la care soțul ei nu avea acces. Richard s-a văzut respins de soție și familia Farinha l-a gonit în ultima încăpere din casă ca pe un element nociv și s-a instalat la ei ca să aibă grijă de Anita și de Bibi, toate deciziile se luau peste capul lui. Rudele s-au înstăpânit peste mica lui familie, socotindu-l incapabil să priceapă magnitudinea tragediei, sensibilitatea sa deosebindu-se de a lor. În definitiv, Richard s-a simțit cumva ușurat, adevărul e că era un străin pe acest teritoriu al doliului. Și-a luat și mai mulți elevi, pleca dimineața și venea seara târziu. A fost perioada în care a băut și mai mult. Alcoolul în cantitate suficientă era o ocupație necesară.

Rămăseseră puțini kilometri până la drumul lăturalnic când au auzit sirena mașinii de poliție care a ieșit de după niște tufișuri ninse. Lucía a văzut luminile rotitoare între cele două mașini, Subaru venea în urmă. A avut impulsul de a călca pedala de accelerație, dar un strigăt al lui Richard a oprit-o. A avansat câțiva metri și a oprit pe marginea drumului. „Am încurcat-o“, a spus Richard îndreptându-se cu greu. Lucía a coborât geamul și a așteptat ținându-și respirația, în timp ce agentul se oprea în spatele mașinii. Pe lângă ei a trecut mașina Subaru, încetinind, dar Lucía a apucat să-i facă semn lui Evelyn să meargă mai departe.

— Actele la control.

— Am comis vreo infracțiune, domnule ofițer?

— Actele la control, vă rog.

Lucía a căutat în torpedou, și i-a dat actele mașinii și permisul ei de conducere internațional, care poate că și expirase, nu-și amintea când îl scosese în Chile. Omul le-a cercetat pe îndelete, trăgând cu ochiul la Richard, care se ridicase și-și aranja hainele pe bancheta din spate.

— Coborâți din mașină, i-a ordonat Lucíei.

Femeia i-a dat ascultare. Îi tremurau picioarele, abia se ținea. I-a trecut fugitiv prin minte că pesemne așa se simțea un afro-american oprit de poliție și că, dacă ar fi condus Richard, alta ar fi fost situația. Exact atunci Richard a deschis portiera și a ieșit cocârjat din mașină.

— Așteptați înăuntru, domnule! a strigat polițistul ducându-și mâna dreaptă la tocul pistolului.

Dar Richard s-a încovoiat, scuturat de spasme, și a vomitat ce mai rămăsese din terciul de ovăz fix la picioarele polițaiului, care s-a tras înapoi, scârbit.

— E bolnav, are ulcer, a explicat Lucía.

— În ce relație sunteți cu el?

— Știți, eu sunt... sunt...

— Este menajera mea, lucrează pentru mine, a reușit să articuleze Richard între două icnituri.

Polițistul a recompus în mod automat stereotipurile: angajata hispanică își duce patronul la spital, căci omul chiar pare bolnav; curios, tipa are un permis de conducere străin, nu e pentru prima dată că vede un permis internațional. Chile? Unde o fi asta? A așteptat ca Richard să-și revină și i-a repetat să intre în mașină, dar acum folosea un ton mai blând. A dat ocol mașinii, a chemat-o pe Lucía și i-a arătat capacul portbagajului.

— Știu, domnule ofițer, s-a întâmplat cu puțin timp în urmă: a fost o ciocnire în lanț pe șosea, trebuie să știți, iar o mașină care n-a frânat la timp m-a izbit din spate, dar nu e grav, e un pic înfundat, plus apărătorea unui far, de-aia am dat cu lac de unghii până ajungem s-o reparăm.

— Trebuie să vă completez un proces-verbal de constatare.

— Trebuie să-l duc la doctor pe domnul Bowmaster...

— De data asta vă iert, dar în douăzeci și patru de ore să înlocuiți farul, ați înțeles?

— Sigur, domnule ofițer.

— Aveți nevoie de ajutor? Vă pot escorta până la spital.

— Mii de mulțumiri, domnule, nu e nevoie.

Lucía s-a așezat la volan. Avea tahicardie, se chinuia să respire normal în timp ce mașina poliției se depărta. „O să fac infarct“, și-a zis, dar treizeci de secunde mai târziu era scuturată de un râs nervos. Dacă i-ar fi dat amendă, identitatea și datele mașinii ar fi rămas înregistrate la poliție, și-atunci chiar că temerile lui Richard s-ar fi confirmat în toată oroarea lor!

— Am scăpat cu o muștruluală, și-a șters ea lacrimile, dar Richard nu găsea

nimic de râs.

Evelyn aștepta în Subaru un kilometru mai departe, iar în scurt timp Richard a găsit drumul lateral ce ducea la cabana lui Horacio, un drumeag aproape invizibil, acoperit de un strat de zăpadă de câțiva centimetri, care șerpuia printre pini. Au înaintat cu precauție prin pădure, rugându-se să nu se împotmolească, preț de vreo zece minute, fără să vadă nici țipenie; brusc, în fața ochilor a apărut acoperișul înclinat al unei cabane de basm, de care atârnavă țurțuri de gheață ca niște decorațiuni de Crăciun.

Slăbit de vomă, dar scăpat de dureri, Richard a descuiat poarta, apoi au parcat mașinile și au coborât. A fost silit să se împingă cu toată forța în ușa care se umflase de umezeală. I-a izbit o duhoare grețoasă. După ce a fugit la baie, Richard a venit și cu explicația: casa fusese închisă mai bine de doi ani, pesemne că înăuntru își făcuseră sălaș lilieci și alte jivine.

— Când scăpăm de Lexus? a vrut să știe Lucía.

— Azi, dar lasă-mă o jumătate de ceas să-mi revin, a zis el și s-a trântit pe o canapea desfundată din living, neîndrăznind s-o roage să se întindă lângă el și să-l ia în brațe ca să-l încălzească.

— Bine, odihnește-te, dar dacă stăm mult aici o să înghețăm bocnă.

— Trebuie pornit generatorul și umplute sobele cu combustibil. În bucătărie sunt bidoane cu kerosen. Țevile or fi înghețat, unele s-or fi spart, asta se va vedea la primăvară. Ca să gătim, vom topi zăpadă. Șemineul nu-l aprindem, că se vede fumul.

— Tu nu trebuie să faci nimic, nu ești în stare. Hai, Evelyn, la treabă! a hotărât Lucía, acoperindu-l cu o pătură mâncată de molii și țeapănă precum cartonul.

Ceva mai târziu, Lucía și Evelyn aprinseseră sobele, dar nu reușiseră să pornească generatorul defect; n-a reușit nici Richard, după ce a fost în stare să se țină pe picioare. În cabană mai era și o lampă de gătit care mergea cu kerosen, pe care o foloseau când se duceau la pescuit pe lac, iar Richard pusese în bagaj trei lanterne, saci de dormit și alte obiecte necesare pentru o expediție amazoniană, dar și câteva pachete cu hrană vegetariană deshidratată, din aceea pe care o lua când făcea excursii lungi cu bicicleta. „Mâncare pentru măgari“, a mormăit binedispusă Lucía, în timp ce pune apa la fiert pe lampa de gătit, care inițial s-a arătat la fel de recalcitrantă ca generatorul. Dar odată amestecată cu apa fierbinte, hrana pentru măgari s-a dovedit a fi o cină aproape plăcută. Richard s-a mulțumit cu puțină supă și cu o jumătate de cană de ceai, ca să se hidrateze, căci

altceva nu putea înghiți. După care s-a întins la loc, sub pătură.

Evelyn

Chicago

Miriam, mama lui Evelyn Ortega, nu-și mai văzuse copiii lăsați în Guatemala, cu bunica lor, de mai bine de zece ani, dar la Chicago a recunoscut-o imediat pe Evelyn, după fotografii, dar și pentru că era leit bunica. „Noroc că nu seamănă cu mine“, și-a zis văzând-o coborând din furgoneta lui Galileo León. Căci Concepción Montoya, bunica, avea sânge amestecat și luase ce era mai bun și de la rasa maya, și de la cea albă: fusese o frumusețe în adolescență, asta până să pice în ghearele soldaților. Evelyn îi moștenise trăsăturile fine, sărind o generație. În schimb, Miriam avea trăsături grosolane, era îndesată și cu picioare scurte, așa cum probabil fusese tatăl ei, acel „violator indian coborât de la munte“, cum avea grijă să sublinieze mereu. Fiică-sa era încă o copilă, cu coada ei neagră și groasă, atârânănd până la mijloc, și cu chipul ei delicat. Miriam a fugit la ea și a strâns-o în brațe, repetându-i numele și plângând de fericire că o vedea și de jale pentru cei doi fii asasinați. Fata s-a lăsat îmbrățișată, dar nu i-a întors efuziunile: femeia aceea grasă și cu părul galben era o necunoscută.

Acea întâlnire a dat tonul relației lor ulterioare. Evelyn vorbea cât mai puțin ca să scape de neplăcerile bâlbâielii, iar Miriam înțelegea tăcerea fiicei ca pe un reproș. Deși fiica ei nu deschisese niciodată subiectul, mama repeta cu orice ocazie că nu-și lăsase copiii ca să se afle în treabă, ci din nevoie. Ar fi făcut foamea cu toții dacă ar fi rămas la Monja Blanca del Valle vânzând plăcinte ca bunica, înțelegi, Evelyn, nu-i așa? Când ai să fii mamă, vei înțelege sacrificiul uriaș pe care l-am făcut pentru familie.

Alt subiect care plutea în aer era soarta de care avuseseră parte Gregorio și Andrés. Miriam credea că dacă ar fi rămas în Guatemala și-ar fi crescut băieții cu mână forte, Gregorio n-ar fi luat-o pe drumul delincvenței și Andrés n-ar fi murit din vina fratelui său. Atunci Evelyn deschidea gura să ia apărarea *mamitei*, care îi crescuse bine; fratele ei apucase pe drumul cel rău din slăbiciune, nu pentru că n-ar fi fost chelfănit suficient de bunică.

Membrii familiei León își duceau viața într-o tabără de rulote, erau douăzeci de locuințe similare, fiecare cu câte-o curtică; într-a lor conviețuiau cu un papagal și o cățea mare și blândă. Evelyn dormea pe o saltea în bucătărie. Aveau o toaletă minusculă și un spălător în curte. În ciuda înghesuiei se înțelegeau bine, asta și pentru că lucrau în ture diferite. Miriam făcea curat în birouri seara, iar ziua prin case, lipsea de la miezul nopții până a doua zi la prânz. Galileo nu avea program fix, iar când era acasă era atât de discret că nici nu-l vedeai, ca să scape de eterna cicăleală a nevesti-sii. O vecină avea grijă de copii pentru o sumă rezonabilă, dar după venirea lui Evelyn asta a intrat în sarcina ei. După masă Miriam era acasă, ceea ce i-a permis lui Evelyn să meargă la cursurile de engleză în primul an, o șansă pe care Biserica o oferea imigranților; în al doilea an a început să muncească alături de maică-sa. Miriam și Galileo erau pentecostali și viața lor se învârtea după slujbele și activitățile sociale ale acestei biserici.

Galileo i-a povestit lui Evelyn cum își găsisse el salvarea întru Domnul și o familie printre frații și surorile de credință: „Eu am fost un depravat până să mă duc la biserică, acolo Sfântul Duh a pogorât peste mine; sunt nouă ani de atunci“. Fetei îi venea greu să creadă că habotnicul de-acum fusese un depravat. Galileo i-a povestit că o rază divină îl trântise la pământ în timpul unei slujbe, că în timp ce se zvârcolea în transă, Satana îi ieșise din trup, în vreme ce congregația entuziasmată cânta și se ruga vârtos. De atunci viața lui luase alt curs, o cunoscuse pe Miriam, care era poruncitoare, dar bună la suflet și-l ajuta să țină drumul drept. Dumnezeu îi dăruise și doi copii. Relația sa cu Domnul era familiară, stăteau de vorbă precum un tată cu fiul său, era de-ajuns să-i ceară ceva din tot sufletul și se rezolva. Își mărturisise credința și fusese botezat într-o piscină locală, cum spera să facă și Evelyn, dar fata amâna clipa din lealitate față de părintele Benito și de bunică, pentru care schimbarea bisericii ar fi fost un afront.

Armonia ocupațiilor rulotei era pusă în pericol cu ocazia vizitelor – rare – pe care le făcea Doreen, o fiică a lui Galileo, produs al legăturii vremelnice din tinerețe cu o imigrantă din Republica Dominicană, care trăia din contrabandă și ghicitul în cărți. Miriam pretindea că Doreen moștenise de la maică-sa talentul de a-i păcăli pe tâmpiți, era mai mereu drogată și învăluită într-un fum fatidic, drept care tot ce atingea se transforma în rahat de câine. Avea douăzeci și șase de ani, dar părea de cincizeci, nu muncise cinstit nici măcar o zi din viață, dar se lăuda că are bani cu carul. Nici unul n-avea curaj s-o întrebe cum îi câștiga –

bănuiau ei prin ce mijloace –, dar așa cum îi câștiga, îi și pierdea. Și atunci venea la taică-său să ceară un împrumut pe care nici nu se gândea să-l restituie vreodată. Miriam o detesta, lui Galileo îi era frică de ea, dar în prezența ei se târa ca un vierme, îi dădea cât putea, oricum mai puțin decât ceruse. Miriam spunea că are sângele stricat, fără să lămurească ce însemna asta, și o disprețuia pentru că era neagră, dar nici ea nu îndrăznea să o înfrunte. Nimic din aspectul lui Doreen nu inspira teamă, era slabă, prăpădită, cu ochi de rozătoare, dinți și unghii galbene, umbla încovoiată dar plină de o furie stăpânită, ai fi zis că era o oală sub presiune gata să explodeze. Miriam i-a spus fiică-sii să se țină departe de femeia asta de la care nu te puteai aștepta la nimic bun.

Sfat inutil, căci lui Evelyn i se tăia respirația când apărea Doreen. Cățeaua începea să urle în curte cu câteva minute înainte, semn că Evelyn trebuia s-o șteargă, însă nu apuca să se ascundă de fiecare dată. „Unde fugi, surdo-mută retardată?” o oprea Doreen amenințătoare. Era singura care o jignea, ceilalți se obișnuiseră să-i priceapă frazele întrerupte chiar înainte să le termine. Galileo León se grăbea să-i dea bani ca să plece mai repede și o ruga să vină cu el la biserică, măcar o dată. Spera ca Sfântul Duh să se milostivească și de ea și s-o salveze, așa cum făcuse și cu el.

Au trecut mai bine de doi ani și notificarea de la tribunal pentru Evelyn nu a sosit, cum i se spusese la Centrul de Detenție. Miriam urmărea poșta, deși era posibil ca între timp dosarul fiică-sii să se fi rătăcit prin sertarele Serviciului de Imigrație și fata să trăiască pentru restul zilelor fără documente și fără să fie deranjată. Evelyn terminase ultimul an de gimnaziu, absolvise cu togă și tocă, împreună cu restul clasei, fără ca cineva să-i ceară vreun act doveditor.

Criza economică din ultimii ani zgândărise vechiul resentiment împotriva hispanicilor; milioane de americani păcăliți de finanțiști și de bănci își pierduseră casele sau locurile de muncă și găsiseră țapul ispășitor: imigranții. „Să-l văd eu pe americanul de orice culoare ar fi care ar munci pentru mizeria care ni se plătește nouă“, argumenta Miriam, care câștiga mai puțin decât salariul minim garantat și făcea ore suplimentare ca să poată plăti facturile, căci prețurile creșteau și salariile erau înghețate. Evelyn mergea cu ea și cu alte două femei, seara, la făcut curat în birouri. Echipa se deplasa cu o Honda Accord, în care-și duceau materialele și un radio cu tranzistori la care ascultau predicatorii evangheliști și muzică mexicană. Lucrau împreună ca să se apere de pericolele nopții: de la hoții de pe străzi la hărțuitorii sexuali din clădirile închise. Și își

creaseră o faimă de amazoane după ce năvăliseră cu măturile, gălețile și periile peste un funcționar întârziat care se dăduse la Evelyn într-o baie. Paznicul clădirii, tot un hispanic, făcuse pe surdul o bună bucată de timp, iar când în fine intervenise, armăsarul părea călcat de camion, dar n-a făcut plângere la poliție, preferând să-și înghită umilința pe tăcute.

Miriam și Evelyn lucrau cot la cot, își împărțeau treburile casei, îngrijirea copiilor, a papagalului și a cățelei, însă le lipsea acea legătură dintre o mamă și-o fiică: se purtau ca-ntr-o vizită. Miriam nu știa ce metodă ar fi fost bună cu fata asta atât de tăcută, ezita între a o lăsa în voia ei sau a-i arăta iubirea prin cadouri. Evelyn era un suflet solitar, nu legase prietenii cu nimeni, nici la școală, nici la biserică. Maică-sa credea că nu atrăgeau băieții pentru că avea o înfățișare de puștoaică nemâncată. Imigranții veneau doar piele și os, dar în doar câteva luni o apucau pe drumul obezității pentru că se îndopau cu mâncare ieftină, fast-food, însă Evelyn era lingavă din fire, îi era silă de grăsimi și de zahăr și ducea dorul fasolei de la bunică-sa. Miriam n-avea cum să știe că orice bărbat care se apropia la mai puțin de un metru de ea o pune pe jar: trauma violului era gravată cu fierul roșu în corpul și în mintea ei, asocia contactul fizic cu violența, cu sângele și, mai ales, cu frate-său Andrés căsăpît. Miriam știa, firește, de cele întâmplare, dar nu aflase amănuntele, fata nu i le împărtășise. Lui Evelyn îi convenea izolarea, așa nu trebuia să se chinuie să vorbească.

În rest, Miriam n-avea a se plânge, fata își făcea treaba la timp, nu stătea degeaba, urmând preceptele bunică-sii, după care lenea era mama tuturor viciilor. Se relaxa doar cu cei doi frați și cu copilașii de la biserică, căci aceștia nu o judecau. În timp ce părinții asistau la slujbă, ea avea grijă de vreo douăzeci de copii într-o sală alăturată, scăpând astfel de predica nesfârșită a pastorului, un mexican exaltat care-și galvaniza enoriașii până la isterie. Evelyn inventa jocuri pentru cei mici, le cânta, îi pune să danseze zdrăngănind dintr-o tamburină și le spunea chiar și povești fără să se bâlbâie prea mult, pentru că nici un adult nu era de față. Pastorul a sfătuit-o să se facă învățătoare, era limpede că Domnul îi dăduse acest talent și a-l ignora însemna să nesocotești darul Lui. I-a promis și că o va ajuta cu actele de rezidență, numai că influența lui, însemnată în cele cerești, s-a dovedit inefficientă în aridele birouri ale Serviciului de Imigrație.

Întâlnirea cu judecătorul s-ar fi amânat cine știe cât dacă n-ar fi fost întâmplarea cu Doreen. Fiica lui Galileo León decăzuse și mai mult în acești ani, își pierduse și din aroganță, doar furia îi rămăsese intactă. Era plină de vânătași,

sărea la bătaie la cea mai mică provocare, avea o cicatrice de pirat pe spinare, lăsată de o tăietură de pumnal, pe care o arăta copiilor ca pe un semn de mândrie, lăudându-se că fusese lăsată să se golească de sânge într-o fundătură, lângă niște lăzi de gunoi. Evelyn nu prea avusese de-a face cu ea, de regulă strategia ei de a o lua la picior dădea rezultate. Dacă era singură cu copiii, îi înșfăca și pe ei și o ștergea de cum auzea cățeaua urlând. Numai că de data asta n-a reușit, căci cei mici aveau scarlatină. Cu trei zile în urmă începuse febra, cu dureri în gât, iar acum erau plini de blânde; nu-i putea ridica din pat în ziua rece de început de octombrie. Doreen intrase în casă dând cu piciorul în ușă și amenințând să otrăvească blestemata aia de cățea. Evelyn se aștepta la potopul de înjurături ce urma să se reverse asupra ei când femeia avea să constate că tatăl ei nu era acolo și nici bani nu se găseau în casă.

Din cămăruța copiilor Evelyn o auzea răscolind dincolo și blestemând. Și-a luat inima în dinți și s-a dus în bucătărie ca s-o oprească înainte de a intra peste cei mici. S-a gândit să-și facă un sendviș, ca pretext, dar n-a apucat. Doreen s-a repezit ca un taur în arenă și a apucat-o de gât cu ambele mâini, zgâlțâind-o. „Unde sunt banii? Vorbește, handicapato, sau te omor!“ În zadar a încercat Evelyn să scape din ghearele ei. Auzind zbieretele, copiii au venit speriați și au izbucnit în plâns, exact când cățeaua, care nu prea intra în casă, o înșfăca pe agresoare de haină și o trăgea mârâind. Doreen a împins-o pe Evelyn și s-a întors ca să dea în câine. Evelyn s-a dezechilibrat, a căzut pe spate și s-a izbit cu ceafa în colțul mesei. Doreen dădea cu piciorul ba în cățea, ba în fată, dar în toată nebunia ei a avut o sclipire de luciditate, și-a dat seama ce făcuse și a plecat ca din pușcă. O vecină a venit atrasă de vacarm, a văzut-o pe Evelyn căzută și pe copiii care plângeau și i-a sunat pe Miriam, Galileo și poliția, în această ordine.

Galileo León a ajuns imediat după sosirea poliției; Evelyn încerca să se țină pe picioare, ajutată de o femeie în uniformă. Capul i se învârtea, vedea pete negre, durerea din ceafă o împiedica să spună ce se petrecuse, doar frățiorii repetau printre lacrimi și sughițuri numele lui Doreen. Evelyn a fost dusă cu ambulanța la spital și poliția a întocmit un raport, Galileo n-a avut ce să facă.

La urgență i-au făcut fetei mai multe puncte de sutură și au ținut-o câteva ore sub observație, după care au trimis-o acasă cu un flacon cu analgezice și recomandarea de a se odihni. Numai că incidentul nu putea fi lipsit de urmări, dat fiind că exista raportul. Așa că a doua zi un polițist a interogat-o preț de două ore despre legătura ei cu Doreen. Două zile mai târziu au luat-o iar la poliție, de data asta întrebările s-au referit la intrarea sa în Statele Unite și la motivele

pentru care își părăsise țara. Ezitând și speriată, Evelyn a încercat să relateze cele întâmplate alor săi, dar se făcea greu înțeleasă și agenții își pierdeau răbdarea. În aceeași încăpere se afla și un tip în civil; lua notițe și nu scotea o vorbă.

Doreen fusese acuzată pentru deținere de droguri și alte delictе, drept care trei agenți plus un câine dresat s-au înființat la domiciliul lor pentru o percheziție ca la carte, dar care nu a dus la nimic. Galileo León a avut grijă s-o șteargă de acasă, drept care Miriam a suportat singură rușinea de a vedea cum smulgeau linoleumul de pe jos și spintecau saltelele ca să caute droguri. Câțiva vecini s-au apropiat curioși și au rămas și după plecarea agenților, ca să aștepte actul al doilea. Într-adevăr, când s-a întors Galileo, nevastă-sa s-a repezit la el ca o furie. Totul era din vina lui și a putorii de fii-sa, de câte ori îi spusese că nu voia s-o vadă în casa lor, dar el nu era decât un nenorocit slab de înger, de-aia nu-l respecta nimeni, și dă-i, și dă-i, o psalmodie epică începută în casă, continuată în curte, apoi în stradă și terminată la biserică, unde cuplul a ajuns escortat de mai mulți martori curioși ca să ceară sfatul pastorului. După două ore, lui Miriam i-a secat inspirația și i s-a potolit furia, iar Galileo a promis spăsit că fiică-sa nu va mai călca pe la ei.

În aceeași zi, pe la opt seara, pe când lui Miriam încă nu-i trecuse roșeața supărării, cineva a bătut în ușa rulotei. Era tipul care luase notițe la poliție. „De la Serviciul de Imigrație“, s-a prezentat el. Au înghețat, dar n-aveau ce face. Omul era obișnuit să sperie lumea; a încercat să reducă tensiunea vorbindu-le în spaniolă, le-a spus că fusese crescut de doi bunici mexicani, că era mândru de originea sa și că se mișca firesc între cele două culturi. L-au ascultat neîncrezători, căci tipul era alb-alb, cu ochi albaștri ca de pește și le masacra limba fără milă. Constatând că nu se făcuse plăcut, omul a trecut la subiect. Știa că Miriam și Galileo obținuseră rezidența și că fiii lor erau născuți în State, problema era Evelyn Ortega. Avea fișa de la Centrul de Detenție cu data la care fusese arestată la graniță și, în lipsa certificatului de naștere, presupunea că împlinise optsprezece ani; șederea ei era deci ilegală și putea fi deportată.

Tăcerea mormântală a ținut două minute, timp în care Miriam se întreba dacă tipul ținea cu dinții de lege ori s-ar fi lăsat mituit. Și-atunci, șovăielnicul de Galileo León a rostit cu un glas limpede și răspicat, pe care îl auzeau acum pentru întâia dată:

— Fata e refugiată. Nimeni nu este ilegal în această viață, cu toții avem dreptul să trăim pe lume. Banii și crima nu respectă granițele, de ce-ar face-o

oamenii, vă întreb eu, domnule?

— Nu eu fac legile, rolul meu este să fac să fie respectate...

— Uitați-vă bine la ea, câți ani credeți că are? a arătat Galileo spre Evelyn.

— Pare o copilă, dar ca să dovedesc am nevoie de certificatul de naștere. În fișă zice că l-a pierdut când a trecut râul; asta a fost acum trei ani, între timp ați fi putut face rost de un duplicat.

— Și cine s-o facă? Maică-mea e o bătrână analfabetă și în Guatemala demersurile astea durează mult și costă bani, a spus Miriam, care-și revenise din surpriza de a-și auzi bărbatul vorbind ca un avocat.

— Ceea ce spune fiica dumneavoastră despre bandele acelea și despre frații săi omorâți nu e nimic nou, am mai auzit așa ceva, astfel de povești sunt frecvente la imigranți. Le-au auzit și judecătorii. Unii le cred, alții nu. Dreptul de azil sau deportarea depind de judecătorul la care va nimeri, a mai spus agentul înainte de a pleca.

Docil, Galileo León era de părere să aștepte decizia justiției, care uneori întârzie, dar până la urmă sosește, cum zicea el. Însă Miriam credea că, și dacă sosește, niciodată nu este în avantajul celor slabi, drept care trebuia s-o facă pe Evelyn dispărută. Nu și-a întrebât fiica dacă era de acord sau nu când a apelat la rețeaua clandestină de imigranți ilegali și când a acceptat s-o trimită să lucreze la o familie din Brooklyn. Promise pontul de la o femeie de la biserică, a cărei soră știa pe cineva care lucrase ca menajeră la oamenii aceia și se jura că tipii nu se încurcau în acte sau alte amănunte. Cât timp fata își vedea de treabă, nimeni nu avea s-o întrebe de sănătate. Evelyn a vrut doar să știe ce avea de făcut și i s-a spus că trebuia să aibă grijă de un copil suferind, atât.

Miriam i-a arătat pe hartă New Yorkul, a ajutat-o să-și strângă lucrurile într-o valijoară, i-a dat o adresă din Manhattan și a urcat-o într-un autobuz Greyhound. După nouăsprezece ore, Evelyn intra în Biserica Penticostală Latino-Americană, o clădire de două etaje care, văzută de afară, nu avea deloc demnitatea unui lăcaș de rugăciune, unde a primit-o o enoriașă plină de bunăvoință. Femeia a citit scrisoarea pastorului din Chicago, a găzduit-o peste noapte la ea acasă, iar a doua zi i-a arătat cum să ajungă cu metroul la biserica Tabernacolului Vieții Noi din Brooklyn. Acolo, altă femeie, aproape identică, i-a dat un suc, un program cu slujbele și activitățile sociale ale așezământului și i-a indicat cum să ajungă la cei la care avea să lucreze.

La ora trei după-amiaza a unei zile de toamnă a anului 2011, când copacii începeau să-și lepede podoaba și strada era plină de frunze moarte care foșneau

și se fărâmițau sub tălpi, Evelyn Ortega suna la ușa unei case cu trei etaje de pe colț, cu statui mutilate de eroi greci în grădină. Acolo avea să trăiască și să lucreze în următorii ani – în pace și cu acte false.

Lucía și Richard

La nord de New York

În cabana de lângă lac Richard a ațipit un pic; nu-l mai durea burta, dar era epuizat după duminica cea lungă și dat peste cap de iubirea recent descoperită și de nesiguranța care-l măcina. Între timp, Lucía și Evelyn au făcut bucăți un prosop și au ieșit să ștergă amprente de pe Lexus. Conform instrucțiunilor de pe internet citite pe mobil, era de ajuns o cârpă, dar Lucía a vrut musai să folosească și spirt pentru mai multă siguranță: urmele se puteau păstra chiar și în apă. „De unde știi tu toate astea?” întrebuse Richard înainte să ațipească, la care răspunsul ei a fost scurt: „Nu vrei să știi”. La lumina albăstrie a zăpezii au frecat metodic părțile vizibile ale mașinii pe dinăuntru și pe dinafară, cu excepția portbagajului. S-au întors în cabană să se încălzească cu un ceai și să trâncănească. Aveau trei ore până să se întunece.

Evelyn nu mai scosese o vorbă din seara precedentă; făcea ce trebuia cu un aer absent de somnambulă. Lucía a dedus că se gândea la trecut, că recapitula tragedia din scurta ei viață, drept care a renunțat să o distreze sau să o încurajeze, intuind că situația era mult mai apăsătoare pentru fată decât pentru ea și pentru Richard. Sigur, Evelyn era speriată, se temea de Frank Leroy chiar mai mult decât de posibilitatea de a fi arestată sau deportată, însă precis că mai era ceva la mijloc, Lucía intuise asta de când plecaseră din Brooklyn.

— Ne-ai spus cum au murit frații tăi în Guatemala, Kathryn a avut și ea o moarte violentă... Pesemne că te bântuie amintirile.

Fata a confirmat tăcută, fără să-și ridice nasul din cana aburindă. Lucía a continuat:

— Și fratele meu a fost omorât. Se numea Enrique și-l iubeam mult. Bănuim că a fost arestat, dar n-am mai aflat nimic de el... Nici măcar n-am putut să-l îngropăm, nu ne-au dat trupul...

— Ess... ess... e sigur că a murit?

— Da, Evelyn. Am cercetat ani în șir soarta arestaților care n-au mai apărut, la

fel ca Enrique, am scris două cărți despre lucrurile astea. Au murit torturați sau executați, cadavrele erau dinamitate sau aruncate în mare. S-au descoperit și gropi comune, dar puține.

Anevoie, împiedicându-se în cuvinte, Evelyn a spus că măcar Gregorio și Andrés avuseseră parte de o îngropăciune creștinească, deși la priveghi veniseră puțini vecini, era mare frica de bandă. În casa bunicii au aprins lumânări și ierburi aromate, au cântat, au plâns, au băut rom, apoi frații au fost înmormântați cu câteva obiecte personale, ca să nu le lipsească în cealaltă viață; au spus rugăciuni timp de nouă zile, pentru că nouă luni stă pruncul în pântecul mamei până să se nască și nouă zile îi trebuie mortului ca să renască în cer. Frații ei își aveau mormântul în pământ sfânt, iar bunica le ducea flori în fiecare duminică și mâncare de Ziua Morților.

— Nici Kathryn, nici fratele meu Enrique nu vor avea parte de toate astea, s-a emoționat Lucía.

— Sufletele care nu și-au găsit odihna vin să-i sperie pe cei vii, a rostit Evelyn dintr-un foc.

— Știu. Vin să ne bântuie în vis. Tu ai visat-o pe Kathryn, nu-i așa?

— Da... azi-noapte.

— Îmi pare tare rău că n-o putem petrece pe Kathryn cu riturile din satul tău, dar voi avea grijă să fie pomenită cu slujbe timp de nouă zile, îți promit.

— Ma... mama s-a rugat pentru fra... fratele du... dumne... dumneavoastră?

— S-a rugat pentru el până în ultima zi, Evelyn.

Lena Maraz începuse să se despartă de lume în 2008, mai curând din oboseală decât de bătrânețe sau pentru că ar fi fost bolnavă, după ce-și căutase fiul timp de treizeci și cinci de ani. Lucía n-avea să-și ierte nicicând că nu-și dăduse seama cât de deprimată era mama ei, poate că dacă ar fi intervenit la timp ar fi ajutat-o. Își dăduse seama abia spre sfârșit, căci Lena avusese grijă să disimuleze foarte bine. În ultimele luni nu mai avea putere să se prefacă interesată de viață; se hrănea pe sponci cu un strop de supă și câteva înghițituri de legume, zăcea într-o epuizare eternă, ajunsese piele și os, totul îi era indiferent, în afară de Lucía și de nepoată, Daniela. Se pregătea să moară de inaniție, firesc, în credința și legea ei. Se ruga Domnului s-o ia repede și să-și păstreze demnitatea până la sfârșit. În timp ce organele cedau încet, mintea i-a devenit mai vie ca oricând, era tot mai deschisă, sensibilă și prezentă. A acceptat cu grație și umor slăbiciunea progresivă a trupului, asta până când și-a pierdut controlul asupra unor funcții

cât se poate de private; atunci a plâns. Daniela a fost cea care a convins-o că scutecele și îngrijirile intime pe care i le dădeau Lucía, ea însăși și un infirmier care venea o dată pe săptămână nu erau o pedeapsă pentru păcatele din trecut, ci o șansă pentru a ajunge la cer. „Nu poți ajunge în rai cu orgoliul neștirbit, bunico, e cazul să accepți un pic de umilință“, i-a reproșat drăgăstos. Argumentul i s-a părut rezonabil Lenei și a cedat. Dar în foarte scrută vreme n-a mai înghițit decât câteva lingurițe de iaurt și un pic de ceai de mușetel. Infirmierul a pomenit de alimentarea prin sondă, însă fiica și nepoata n-au fost de acord să o supună acestui chin: trebuiau să respecte hotărârea irevocabilă a Lenei.

Din pat, Lena se bucura de bucata de cer văzută prin fereastră, aprecia buretele cu care era spălată, uneori le cerea să-i citească poezii sau să-i pună melodiile romantice pe care dansase în tinerețe. Era prizoniera trupului devastat, dar se eliberase de durerea abisală pentru Enrique, căci pe măsură ce zilele treceau, un anume presentiment, senzația unui sărut pe frunte, o umbră fugitivă dobândeau contururi tot mai precise. Enrique se afla lângă ea, o aștepta.

Nimic nu putea opri asediul morții; totuși, Lucía, nesuportând să vadă cum mama ei se topea, s-a transformat într-un adevărat gardian și nu i-a mai dat voie să fumeze – ultima plăcere – crezând că țigările îi tăiau pofta de mâncare. Daniela avea însă antene pentru a capta nevoile semenilor și a intuit că abstenența era cel mai mare chin pentru bunica ei. Tocmai terminase liceul și plănuia să se ducă în septembrie la studii la Miami, drept care lua lecții intensive de engleză. Trecea în fiecare seară pe la Lena, astfel Lucía avea câteva ore de lucru. La optsprezece ani Daniela era înaltă și frumoasă, avea trăsăturile slave ale mamei. Făcea pasiențe sau lucra la engleză în pat cu bunică-sa, în timp ce Lena dormita șuierând cu sunetul acela lichid al ultimelor clipe. Lucía nici nu bănuia că fata îi aducea buinicii țigări ascunse în sutien. Aveau să treacă mulți ani până ca Daniela să-i mărturisească acest păcat al milei.

Drumul lent către moarte i-a șters Lenei ranchiuna tenace pe care o purta bărbatului care o trădase. Cu un firicel de voce le-a împărțit acest lucru fiicei și nepoatei:

- Enrique l-a iertat, acum e rândul tău să-l ierți, Lucía.
- Nu-i port pică, mamă, abia dacă l-am cunoscut.
- Tocmai, fata mea, absența asta trebuie s-o ierți.
- De fapt, nu mi-a lipsit niciodată, mamă. În schimb, Enrique avea nevoie de un tată, suferea mult, se simțea părăsit.

— Asta când era mic. Acum pricepe că omul nu a făcut-o din răutate, ci pentru că era amorezat de femeia aceea. Nu a aflat cât rău ne-a făcut tuturor, și nouă, și ei, și fului ei. Enrique înțelege, să știi.

— Cum ar fi fratele meu acum, la cincizeci și șapte de ani?

— Are și acum tot douăzeci și doi și e la fel de idealist și de pățimaș. Nu te uita așa la mine, fata mea, îmi pierd viața, nu și mințile.

— Vorbești ca și cum Enrique ar fi aici.

— Chiar e.

— Of, mami...

— Știu că a fost ucis, Lucía. Enrique nu vrea să-mi spună cum, doar că a fost rapid și nu a suferit mult, pentru că era grav rănit când a fost arestat, așa că a scăpat de tortură. Se poate spune că a murit luptându-se.

— Îți vorbește?

— Da, fata mea, îmi vorbește. Este cu mine.

— Îl și vezi?

— Îl simt. Mă ajută când mă înece, îmi aranjează pernele, îmi șterge fruntea, îmi pune în gură bucățele de gheață.

— Asta sunt eu, mamă...

— Da, ești tu, e și Daniela, dar e și Enrique.

— Și spui că e la fel de tânăr...

— După moarte nimeni nu îmbătrânește, fata mea.

În ultimele zile cu mama ei, Lucía a înțeles că moartea nu era un sfârșit, absența vieții, ci un val oceanic cu apă limpede și luminoasă care duce în altă dimensiune. Lena se desprindea de pământul ferm și se lăsa dusă de val, nelegată de ancoră și de forța gravitației, ușoară, pește translucid dus de curent. Așa că a încetat să mai lupte cu faptul iminent și s-a odihnit. Lângă mama ei, respira adânc și să lăsa cuprinsă de o mare liniște, de dorința de a o însoți, de a se lăsa dusă de val și de a se dizolva în ocean. Pentru prima dată își simțea sufletul ca o lumină incandescentă care o susținea, o lumină eternă și invulnerabilă la necazurile vieții. Și-a găsit un punct de calm desăvârșit în acest centru al propriei sale ființe. Nu mai avea nimic de făcut, doar să aștepte. Să facă să amuțească zgomotul lumii. Și-a dat seama că astfel percepea mama ei apropierea morții și atunci a scăpat de groaza cu care o vedea topindu-se ca o lumânare.

Lena Maraz a murit într-o dimineață de februarie, una din zilele în care zăpușeala verii chiliene se anunță devreme. Dormitase zile în șir, abia respirând cu un horcăit intermitent, ținându-l de mână pe Enrique, în timp ce nepoată-sa se

ruga să-i cedeze inima mai repede și să iasă odată din mlaștina agoniei. Doar Lucía știa că mama ei trebuia să parcurgă și ultima bucată de drum în ritmul ei, fără grabă. Petrecuse noaptea întinsă lângă ea, așteptând deznodământul, în timp ce Daniela se culcase pe canapeaua din living. Noaptea a fost scurtă. În zori, Lucía și-a dat cu apă rece pe față, a băut o cafea, a trezit-o pe Daniela și s-au așezat de o parte și de alta a patului. Lena a deschis ochii, și-a privit fiica și nepoata. „Vă iubesc tare mult, fetelor. Hai, Enrique, să mergem.“ A închis ochii și Lucía a simțit că mâna pe care o ținea între ale ei se pierde.

În ciuda sobelor, frigul se strecura în cabană. Și-au pus pe ele toate hainele disponibile, Marcelo a primit și el un pulover suplimentar, căci avea blana rară și era frigos. Numai Richard s-a trezit transpirat și refăcut. Începea să ningă cu fulgi mărunți și fini. Era timpul de acțiune, le-a anunțat el.

— Și unde zici c-o să scăpăm de mașină ? a vrut să știe Lucía.

— La mai puțin de un kilometru de-aici e un mal înalt. Acolo lacul e adânc, trebuie că are pe puțin cincisprezece metri... Numai să fie practicabil drumul, mai ales că e singura cale de acces.

— Sper că portbagajul e bine închis...

— Până acum sârma a rezistat, dar nu-ți garantez c-o să rămână așa și pe fundul lacului.

— Știi cum împiedici un cadavru să nu plutească dacă se deschide portbagajul?

— Să nu ne gândim la așa ceva, s-a cutremurat Richard.

— Spintecându-i burta ca să pătrundă apa.

— Lucía, pentru Dumnezeu!

— Așa procedau cu prizonierii pe care îi aruncau în mare, a adăugat ea cu glas spart.

Tustrei au rămas tăcuți, copleșiți oroarea celor auzite și convinși că nici unul dintre ei nu ar fi fost în stare să facă asta.

— Săraca, sărăcuța de domnișoara Kathryn... a șoptit Evelyn.

— Iartă-mă, Richard, dar nu putem continua așa, a spus Lucía, gata să plângă și ea. Știu că a mea a fost ideea și că te-am târât până aici, dar m-am gândit mai bine. Planul nu e bun, totul a fost o improvizație, nu am cugetat cum trebuie. Sigur, nici timp nu era...

— De fapt, ce vrei să spui? s-a alarmat el.

— De aseară Evelyn se gândește doar la sufletul lui Kathryn, la spiritul ei

rătăcitor și care nu-și găsește odihna, mă gândesc și eu că nenorocita asta are o familie, cu siguranță are o mamă... Maică-mea l-a căutat pe fratele meu Enrique o jumătate de viață.

— Știu, Lucía, dar asta e altceva.

— Cum, altceva? Dacă facem ce ne-am propus, Kathryn va fi o persoană dispărută, la fel ca fratele meu. Oamenii care o iubesc o vor căuta neîncetat... iar suferința provocată de nesiguranță e mai rea decât certitudinea morții.

— Și-atunci, ce propui? a întrebat el după o pauză lungă.

— S-o lăsăm undeva unde să fie găsită.

— Dar dacă nu va fi găsită? Sau dacă trupul va fi atât de deteriorat încât va face imposibilă identificarea?

— Nu se poate, acum e de-ajuns o bucațică de os ca să identifici un cadavru.

Richard se plimba cu pași mari prin cameră și se ținea de burtă. Înțelegea raționamentul Lucíei și îi împărțasea scrupulele; nici el nu dorea ca rudele să o caute la infinit și degeaba. Ar fi trebuit să discute acest lucru înainte de a ajunge unde ajunseseră, dar nu mai era timp. Moartea lui Kathryn Brown era responsabilitatea asasinului, dar dispariția ei avea să fie a lui, și nici prin cap nu-i trecea să-și asume încă o vină; avea destule din cele vechi. Trebuiau să lase cadavrul într-un loc îndepărtat de lac și de cabană, unde să fie ferit de animale și să fie găsit la dezghețul din primăvară, peste două sau trei luni. Între timp, Evelyn va avea vreme să se pună la adăpost. Dar cum s-o îngroape pe Kathryn? Să sape o groapă în pământul înghețat? Nu s-ar încumeta la așa ceva nici dacă ar fi fost sănătos, darămite cu ulcerul ăsta care-l chinuia. Dar Lucía se gândise și la asta:

— Putem s-o lăsăm la Rhinebeck.

— De ce acolo?

— Nu în sat, ci la Institutul Omega.

— Ce institut e ăsta?

— Pe scurt, să zicem că e un centru spiritual, dar e mult mai mult decât atât. Eu am fost acolo, să mă reculeg și să asist la conferințe. Institutul are aproape două sute de acri de natură senzațională, se află într-o zonă izolată, aproape de Rhinebeck. Iarna e închis.

— Dar personalul de întreținere rămâne, presupun.

— Da, pentru instalații, dar peste pădure ninge și nu e nimic special de întreținut acolo. Drumul e bun, destul de circulat, așa că nu vom atrage atenția, iar odată intrați pe domeniul institutului, n-o să ne vadă nimeni.

— Nu-mi place, e prea riscant.

— Ba mie-mi place, căci e un loc spiritualizat, cu energie bună, situat între niște păduri spectaculoase. Acolo mi-ar plăcea să mi se împrăștie cenușa. I-ar plăcea și lui Kathryn, să știi.

— Niciodată nu știu dacă vorbești serios, Lucía.

— Cât se poate de serios. Dar dacă ai tu o idee mai bună...

Ninsoarea reîncepuse. Era cazul să scape de mașină înainte ca drumul să devină impracticabil. Era clar, căzuseră de acord, Kathryn trebuia să fie găsită, iar pentru asta trebuia mutată în Subaru.

Richard le-a dat mânuși de unică folosință pe care să și le pună ca să umble la Lexus, pe care l-a tras lângă Subaru, după care a tăiat cu un clește sârma care ținea portbagajul. Kathryn Brown stătea acolo de cel puțin două zile și două nopți, dar era neschimbată, dormea acoperită de covor. Era tot înghețată, deși parcă mai puțin țeapănă decât atunci când Lucía o atinsese în Brooklyn. Lui Richard i-a scăpat un suspin: în lumina suavă a zăpezii, tânăra ghemuită ca un prunc avea același aer tragic și vulnerabil ca Bibi. A închis ochii și a tras în piept aerul rece ca să alunge amintirea și să revină în prezent. Nu era Bibi, fetița lui adorată, era Kathryn Brown, o necunoscută. În timp ce Evelyn încremenise și murmură rugăciuni, Richard și Lucía s-au apucat să scoată cadavrul, care trăgea mai greu decât un trup viu, asta pentru că murise fulgerător. Au răsucit-o în fine și i-au văzut pentru prima dată chipul. Avea ochii deschiși. Erau rotunzi și albaștri, ochi de păpușă.

— Intră în casă, Evelyn, mai bine să nu vezi, i-a spus Lucía, dar fata a rămas țintuită pe loc.

Kathryn era o tânără subțire și scundă, cu părul ca ciocolata și tuns scurt, cu o alură de adolescentă și îmbrăcată în ținută de yoga. În mijlocul frunții avea o gaură neagră, atât de bine delimitată de parcă ar fi fost desenată, cu foarte puțin sânge închegat pe obraz și pe gât. Au privit-o preț de două minute cu jale, imaginându-și cum fusese în viață. Chiar și moartă, avea o eleganță de balerină în repaus.

Lucía a apucat-o de picioare în dreptul genunchilor, Richard de sub brațe și au mutat-o în portbagajul mașinii Subaru. Au acoperit-o cu același covor, peste care au pus o prelată. Cu bagajele lor pe deasupra, nimeni n-ar fi bănuțit nimic.

— A omorât-o un glonț de pistol de calibru mic, a spus Lucía. Glonțul a rămas în craniu, nu există orificiu de ieșire. A murit pe loc. Asasinul e un țintaș bun.

Încă sub impresia amintirii clipei în care o pierduse pe Bibi, cu peste douăzeci de ani în urmă, Richard plângea fără să simtă cum lacrimile îi înghețau pe obraji.

— Precis îl cunoștea, a continuat Lucía. Se aflau față în față, pesemne că stăteau de vorbă; Kathryn nu se aștepta să fie împușcată, are o expresie sfidătoare, se vede că nu-i era frică.

Evelyn, care până la urmă reușise să se adune și curăța urmele din portbagaj, i-a chemat:

— Priviți, le-a spus arătând spre un pistol.

— E al lui Leroy? a întrebat Richard, ridicându-l cu grijă.

— Așa se pare.

Ținând arma între două degete, Richard a intrat în cabană și a pus-o pe masă. Presupunând că glonțul fusese tras din pistolul lui Frank Leroy, se pricopsiseră cu încă o responsabilitate nedorită: să predea sau nu arma poliției, să acopere un vinovat sau să incrimineze poate un om nevinovat.

— Ce facem cu pistolul? a întrebat-o pe Lucía după ce au intrat și ele în casă.

— Eu zic să-l lăsăm în Lexus; n-are rost să ne complicăm și mai mult, avem destule probleme și așa.

— Dar e proba esențială care-l poate înfunda pe criminal, nu putem să-l aruncăm în lac!

— Mă rog, vom vedea. Deocamdată, prima urgență este să scăpăm de mașină. Te simți în stare, Richard?

— Mă simt mult mai bine. Hai să profităm de lumină, se întunecă rapid.

Cărarea care ducea la mal abia se zărea în pătura albă care puseseră stăpânire peste lume. Planul lui Richard era să meargă până lângă lac cu ambele mașini, să arunce Lexusul în apă și să se întoarcă cu cealaltă mașină. În condiții normale distanța se parcurgea pe jos în douăzeci de minute; ninsoarea era un impediment, dar avea avantajul că în câteva ceasuri acoperea urmele. A hotărât să meargă el înainte, în Lexus și cu o lopată, iar Lucía să vină după el cu cealaltă mașină. Dar ei i s-a părut că logic ar fi fost să deschidă ea drumul, căci Subaru avea tracțiune pe patru roți. „Tu ascultă-mă, că știu ce vorbesc“, i-a replicat el, plasându-i impulsiv un pupic pe vârful nasului. Luată prin surprindere, Lucía a scos un mic strigăt. Pe Evelyn au lăsat-o cu câinele și dăscălind-o să tragă perdelele și să aprindă o singură lampă, dacă era musai: cu cât mai puțină lumină, cu atât mai bine. Richard a calculat că urmau să fie înapoi cam într-o oră, dacă totul avea să meargă bine.

Ghidându-se după deschiderea dintre copacii ale căror crengi înzăpezite se aplecau până la pământ, a luat-o încet pe cărarea pe care doar el și-o amintea, mergând în zig- zag prin pădure, cu Lucía după el. La un moment dat a pierdut cărarea și au fost nevoiți să dea înapoi câțiva metri, pe urmă Lexusul a rămas împotmolit în zăpadă. Richard a curățat cu lopata zăpada ce îngropase roțile, apoi a pus-o pe Lucía să-l împingă cu cealaltă mașină, sarcină deloc ușoară, pentru că patina. Atunci a priceput ea de ce mergeau așa: să împingi era greu, dar să-l fi tras – de-a dreptul imposibil. Una peste alta, au pierdut așa o jumătate de oră, și se făcea tot mai întuneric și tot mai frig.

În fine, au ajuns la lac, o uriașă oglindă argintie ce reflecta cerul albastru-cenușiu într-o tăcere de peisaj invernal dintr-o pictură flamandă. Cărarea se termina brusc. Richard a coborât și a cercetat în stânga și-n dreapta până a găsit locul, la vreo treizeci de metri distanță. Acolo, i-a explicat el Lucíei, apa avea adâncimea potrivită, dar Lexusul trebuia împins, a conduce până acolo era periculos. Și din nou i-a dat ea dreptate lui Richard: doar Lexusul încăpea pe drumul îngust. Nici împinsul n-a fost ușor, picioarele li se înfundau în zăpadă, roțile se mai împotmoleau și trebuiau să dea zăpada cu lopata, pe alocuri patinau pe gheață.

De sus, malul nu părea foarte înalt, dar impresia era înșelătoare, i-a spus el: de aici, forța impactului și greutatea mașinii aveau să spargă gheața. Au poziționat anevoie mașina perpendicular față de lac, Richard a pus-o în punctul mort și au împins-o. Vehiculul a înaintat, roțile din față s-au aplecat deasupra hăului, dar restul a rămas înțepenit pe mal, balansându-se pe burtă și cu trei pătrimi pe uscat. Deși au împins din rășputeri, n-au reușit să-l clintească.

— Asta ne mai lipsea! Haide, fierăntania dracului! a țipat Lucía, dându-i un șut, după care s-a lăsat să cadă pe spate, gâfâind.

— Ar fi trebuit s-o băgăm în viteză mai înainte, a judecat el.

— Acum e prea târziu. Ce facem?

Preț de câteva minute lungi au stat să-și tragă sufletul și să calculeze proporțiile dezastrului, fără să le vină nici o idee, în timp ce ninsoarea le acoperea hainele. Deodată, mașina s-a înclinat cu câteva grade și a alunecat un pic înainte. Richard a fost de părere că zăpada de sub mașina caldă începea să se topească, așa că s-au repezit s-o împingă. O clipă mai târziu, Lexusul s-a prăbușit de pe mal greoi ca un pachiderm rănit de moarte. De sus l-au văzut aterizând pe lac și-au avut impresia că va rămâne așa, în poziție verticală, precum o sculptură metalică bizară, apoi au auzit un scrâșnet teribil, suprafața a

crăpat ca un cristal în mii de bucăți și mașina s-a scufundat încet, cu un suspin de adio, ridicând un val de apă și fragmente de gheață albastră. Amuțiți și fascinați, cei doi au văzut cum dispărea în undele întunecate.

— Peste două zile suprafața va fi înghețat la loc și nu va rămâne nici urmă, a spus Richard după ce tumultul apei s-a potolit.

— Până la primăvară, când vine dezghețul.

— Lacul e adânc, nu cred c-o s-o găsească cineva, pe-aici nu vine nimeni.

— Să dea Domnul, a spus Lucía.

— Mă îndoiesc că Dumnezeu ar aproba ceea ce am făcut noi, a spus el zâmbind.

— De ce nu? A o ajuta pe Evelyn e un act de compasiune, Richard, așa că avem aprobarea divină. Dacă nu mă crezi, întreabă-l pe tatăl tău.

Richard

Rio de Janeiro

După moartea micuțului Pablo, săptămânile și lunile ce-au urmat au fost un coșmar care i-a cuprins și pe Anita, și pe Richard. Bibi a împlinit patru ani și a fost sărbătorită de familia Farinha cu un fast exagerat în casa bunicilor, ca pentru a compensa tristețea care domnea în căminul lor. Fetița trecea din brațe în brațe, de la bunică la numeroasele mătuși, mult prea înțeleaptă, senină și circumspectă pentru vârsta ei, așa cum fusese mereu.

Numai că noaptea făcea pipi în pat. Se trezea udă, își lepăda pijamaua și se strecura tiptil, dezbrăcată, în patul părinților. Dormea între ei, iar uneori perna se uda de lacrimile mamei ei.

Echilibrul fragil al Anitei din anii avorturilor spontane s-a făcut țândări după moartea bebelușului. N-au ajutat-o nici Richard, nici afecțiunea familiei Farinha, dar cu forțe unite au dus-o aproape pe sus la un psihiatru, care i-a prescris un cocteil de medicamente. Ședințele de terapie se desfășurau în tăcere, ea nu vorbea defel, strădaniile psihiatrului se loveau de zidul doliului pacientei.

În ultimă instanță, ca o măsură disperată, surorile Anitei au dus-o la Maria Batista, o foarte respectată *iyalorixá*, expertă în credințele sfinte din candomblé. Toate femeile din familie luaseră drumul Bahíei în clipele lor grele ca să ajungă la *terreiro*-ul Mariei Batista. Era o femeie matură, masivă, cu un surâs etern pe chipul de culoarea melasei, îmbrăcată toată în alb, de la papuci până la turban, și împodobită cu o cascadă de coliere simbolice. Experiența o făcuse înțeleaptă. Vorbea cu glas scăzut, privea omul în ochi și mângâia mâinile celor ce o căutau ca să fie îndrumați pe calea cea dreaptă.

I-a ghicit soarta Anitei bazându-se pe intuiție și ajutată de scoicile de caurí, *búzios*. N-a spus ce văzuse, rolul ei era să insufle speranță, să ofere soluții și să dea sfaturi. I-a explicat că suferința nu are nici un scop, e inutilă, folosește doar la spălarea sufletului. Anita trebuia să se roage și să ceară ajutorul lui Yemayá, *orishá* vieții, ca să iasă din închisoarea amintirilor. „Fiul tău e în cer, tu ești în

infern. Întoarce-te în lume.“ Surorilor Farinha le-a spus că Anita avea nevoie de timp; la un moment dat i se vor termina lacrimile și-atunci spiritul ei se va însănătoși, căci viața e încăpățânată. „Lacrimile sunt bune, spală pe dinăuntru“, le-a mai spus.

Anita s-a întors din Bahía la fel de tristă precum plecase. S-a închis în ea, indiferentă la atențiile soțului și ale familiei, departe de toți, în afară de Bibi. A retras-o de la grădiniță ca s-o aibă mereu sub ochi, o proteja cu o dragoste sufocantă și temătoare. Apăsată de îmbrățișările tragice, Bibi purta pe umeri întreaga responsabilitate pentru ca mama ei să nu alunece irevocabil în nebunie. Doar ea îi ostoya plânsul și o însenina cu mângâieri. A învățat să nu pomenească de frățiorul ei, de parcă i-ar fi uitat scurta existență, a învățat să se prefacă veselă. Fetița și tatăl ei conviețuiau cu o fantomă, Anita își petrecea multe ore din zi dormind sau stând nemișcată în fotoliu, păzită de o rudă feminină, căci psihiatrul îi pusese în gardă în ce privește posibilitatea sinuciderii. Orele se târau identice pentru Anita, zilele se scurgeau lent, avea timp din belșug să-l plângă pe Pablo și pe pruncii care n-apucaseră să se nască. Poate că până la urmă lacrimile i-ar fi secăt, așa cum spusese Maria Batista, dar n-a fost timp.

Pe Richard l-a afectat mai mult disperarea abisală a soției lui decât moartea copilului. Și-l dorise și îl iubise – dar nu la fel demult ca Anita – și n-apucase să se lege sufletește de el. În vreme ce mama îl ținea la sân și îi cânta un fel de litanie drăgăstoasă, uniți amândoi de cordonul indestructibil al instinctului matern, el abia dacă se obișnuise cu el. Îi luaseră patru ani să o adore pe Bibi și să învețe să fie tată, dar petrecuse doar o lună cu Pablo. Moartea lui neașteptată l-a cutremurat, dar mult mai mult l-a afectat reacția Anitei. Erau împreună de niște ani și era obișnuit cu desele ei schimbări de dispoziție – femeia trecea în câteva minute de la râs și pasiune la furie sau tristețe. Descoperise modalitățile de a accepta imprezicibilele modificări sufletești ale Anitei fără probleme, le punea pe seama temperamentului tropical; asta n-o spunea de față cu ea, ca să nu fie acuzat de rasism. Dar în privința doliului după Pablo nu avea cum s-o ajute, căci ea îl respingea; abia dacă își suporta rudele, pe el cu-atât mai puțin. Bibi era singura ei alinare.

Între timp, străzile și plajele aceluia oraș erotic musteau de viață. În februarie, luna cea mai călduroasă, lumea umbla aproape dezbrăcată, bărbații în șort și adesea la bustul gol, femeile în rochii ușoare, arătându-și picioarele și decolteurile. Trupuri tinere, frumoase, bronzate, transpirate, trupuri în neștire,

exhibându-se sfidătoare. Richard le vedea pretutindeni. Barul lui preferat, unde se ducea automat seara să se răcorească cu o bere sau să se amețească cu o *cachaça*, era una dintre oazele obligatorii ale tinerilor. Începea să se umple pe la opt, iar la zece vuietul ca de tren în viteză și mirosul de sex, sudoare, alcool și parfum era palpabil precum vata. Pe la colțuri circulau cocaina și alte droguri. Richard, client regulat, nici n-avea nevoie să comande, barmanul îl servea de cum îl vedea apropiindu-se de teșghea. Se împrietenise cu alți clienți fideli ca el, și aceștia îl prezentaseră altora. Bărbații beau, mai mult răcneau decât vorbeau, ca să se audă, urmăreau meciurile de fotbal la televizor, comentau golurile și politica, uneori mai scăpau câte o palmă și se supărau. Atunci barmanul îi dădea afară. Femeile se împărțeau în două categorii, cele de neatins, de braț cu cineva, și cele care veneau în grup să-și exercite arta seducției. Dacă intra o femeie singură, de regulă avea vârsta potrivită pentru a dezlega limbile și mereu se găsea cineva care să o curteze din amabilitate, cu acea galanterie masculină a brazilienilor pe care Richard era incapabil să o imite, căci i se părea totuna cu hărțuirea sexuală. La rândul său, era o țintă ușoară pentru fetele care veneau puse pe treabă. Acceptau să le facă cinste, glumeau cu el și, în intimitatea înghesuită a localului, îl mângâiau până-l sileau să răspundă. În acele clipe Richard uita de Anita, erau niște jocuri nevinovate, care nu prezentau nici un pericol pentru căsnicia sa, cum ar fi fost și dacă Anita și-ar fi permis aceleași libertăți.

Tânăra pe care Richard n-avea s-o uite nu se număra printre cele mai frumoase din acele nopți cu *caipirinha*, însă era îndrăzneță, cu un râs pățimaș și cu chef să încerce tot ce se putea. I-a devenit cea mai bună parteneră de petrecere, deși Richard o ținea cumva la margine, de parcă ar fi fost un manechin care se însuflețea doar în prezența sa, ca să-l întovărășească în barul cu băutură și cocaină. Însemna atât de puțin pentru viața lui, credea el, încât, ca să fie mai simplu, îi zicea Garota, numele generic al fetelor frumoase din Ipanema, din vechiul cântec al lui Vinicius de Moraes. Ea l-a inițiat în colțul cu droguri și l-a tras la masa de poker din camera din spate, unde se miza pe sume mici și se pierdea fără consecințe serioase. Era neobosită, putea să bea și să danseze toată noaptea și a doua zi să se ducă direct la lucru – era administratorul unui cabinet dentar. Îi povestea lui Richard viața ei inventată, de fiecare dată în altă versiune, într-o portugheză frenetică și învâlmășită, care pentru el suna ca o muzică. La al doilea pahar el începea să se jeluiască despre situația tristă de acasă, la al treilea îi plângea pe umăr. Garota i se așeza pe genunchi, îl săruta până la sufocare și se

freca de el cu niște mișcări atât de excitante, încât ajungea acasă cu pantalonii pătați și o neliniște în suflet care nu atingea însă remușcarea. Richard își planifica ziua în funcție de întâlnirea cu fata asta care conferea culoare și gust existenței sale. Veșnic veselă și binedispusă, Garota îi amintea de Anita din vremurile ei bune, cea de care se îndrăgostise la școala de dans și care acum dispărea rapid în ceața nenorocirii care o lovise. Cu Garota redevenea un tânăr lipsit de probleme, cu Anita se simțea nelalocul lui, îmbătrânit și judecat.

Distanța între cârciumă și locuința Garotei era scurtă, inițial a parcurs-o în grup. Pe la trei dimineața, când ultimii clienți erau dați afară, unii se duceau să doarmă pe plajă, alții continuau petrecerea acasă la unul sau la altul. Apartamentul Garotei era preferat, aflându-se la mai puțin de cinci cvartale. Nu doar o dată Richard se trezea în zori într-un loc pe care la început nu-l recunoștea. Se ridica amețit și buimac, fără să știe cine sunt bărbații și femeile care dormeau amestecați și contorsionați pe jos sau în fotolii.

Ora șapte dimineața dintr-o zi de sâmbătă l-a găsit în patul Garotei îmbrăcat și încălțat. Ea era goală, cu brațele și picioarele depărtate, cu capul atârând, gura deschisă, un firicel de sânge uscat pe bărbie și pleoapele întredeschise. Habar nu avea ce se întâmplase și cum ajunsese acolo, ultimele ore erau cufundate în beznă, își mai amintea doar masa de poker și fumul gros de țigări. Cum ajunsese în pat? Mister. Băutura îl mai trădase și înainte, mintea i se rățăcea, dar corpul acționa în mod automat; pesemne că asta purta un nume și avea o explicație științifică, și-a zis. După câteva minute a recunoscut-o, dar de unde sângele? Ce făcuse oare? Temându-se de ce era mai rău, s-a apucat s-o zgâlțâie și s-o strige (uitase cum o cheamă) până când femeia a dat semne de viață. Atunci, ușurat, și-a vârât capul în chiuveta umplută cu apă rece până n-a mai putut să respire și și-a mai revenit. A fugit ca din pușcă și a ajuns acasă cu cuțite în tâmpile, oasele moi și o aciditate stomacală care-l ardea. A improvisat și o scuză pentru Anita: împreună cu alții, fusese arestat de poliție din cauza unei altercații idioate de la cârciumă, petrecuse noaptea la arest și nu avusese voie să sune acasă.

Minciună inutilă, căci Anita dormea dusă sub efectul somniferelor, iar Bibi se juca în tăcere cu păpușile. „Tati, mi-e foame“, a spus fetița, îmbrățișându-i picioarele. I-a pregătit o ceașcă de cacao și o farfurie cu cereale, simțindu-se nedemn de iubirea copilei, mânjit și scârbos; n-a atins-o decât după ce a făcut duș. A luat-o pe genunchi, și-a afundat nasul în părul ei de înger, a tras în piept aroma ei de lapte prins și transpirație de copil, jurându-se ca de atunci înainte principala lui grijă să fie familia; avea să se dedice trup și suflet Anitei, ca s-o

salveze din puțul în care căzuse, avea să compenseze lunile în care o neglijase pe Bibi.

Bunele lui intenții au ținut fix șaptesprezece ore; escapadele nocturne au reînceput, mai dese, mai lungi, mai intense. „Te îndrăgostești de mine!“ a constatat Garota; ca să n-o dezamăgească a confirmat, deși dragostea n-avea nimic de-a face cu comportamentul lui. Femeia aceea putea fi înlocuită cu zeci de altele, la fel de frivole, averse de atenție și temătoare de singurătate.

În sâmbăta următoare s-a trezit în patul ei pe la ora nouă dimineața. Și-a căutat hainele în haosul din casă, fără grabă, presupunând că Anita mai dormea după pastilele acelea pe care le lua și avea să se scoale în jurul prânzului. Nici pentru Bibi nu-și făcea probleme: bona probabil că sosise deja. Sentimentul vag de culpă se topise destul de mult; Garota avea dreptate, singura victimă era chiar el, legat de o nevastă bolnavă mintal. Iar dacă părea cumva îngrijorat că-și înșela nevasta, Garota îi repeta zicala cu ochii care nu se văd. Anita nu știa – sau se prefăcea că nu știe – nimic de escapadele sale, iar el avea dreptul să se distreze. Garota era o distracție trecătoare, o urmă pe nisip, își spunea Richard, fără să-și imagineze că avea să devină o cicatrice de neșters în memoria sa. Infidelitatea îl deranja mai puțin decât urmările alcoolului. După o noapte de chef îi era greu să se pună pe picioare: toată ziua avea stomacul în flăcări, îl durea tot corpul, mintea îi era încețoșată, reflexele îi erau adormite, umbla greoi ca un hipopotam.

I-a luat ceva timp să-și găsească mașina pe care o parcase pe o stradă lăturalnică, cât și să vâre cheia în contact și să pornească motorul; o conspirație misterioasă îi îngreuna mișcările; păreau filmate în ralenti. Nu era trafic la ora aceea, deși se simțea de parcă avea creierul amortit, a găsit drumul către casă. Era treaz de douăzeci și cinci de minute și avea urgentă nevoie de o cafea și de un duș fierbinte. Apropiindu-se de intrarea în garaj, simțea deja gustul cafelei și atingerea apei.

Ulterior avea să caute mii de explicații pentru accident, dar nici una în stare să modifice imaginea care îi va rămâne veșnic gravată pe retină.

Fețița lui îl aștepta în prag și, zăbind mașina la colț, a fugit către el, ca de fiecare dată când venea acasă. Richard nu a văzut-o. A simțit zdruncinătura, neștiind că o călcase pe Bibi. A frânat pe loc și atunci a auzit urletele isterice ale bonei. Și-a zis că trecuse peste un câine, căci adevărul pe care-l presimțea în hățișurile inimii era de nesuportat. A fâșnit de pe scaun mânat de o teroare care i-a șters pe dată mahmureala și, nevăzând nimic, a avut o clipă de liniște. Dar pe

urmă s-a aplecat.

A trebuit să-și scoată fiica de sub mașină. Impactul nu lăsase urme: pijamaua cu ursuleți era curată, mânuța ținea încă păpușa de cârpă, ochii deschiși exprimau fericirea nedisimulată cu care îl primea întotdeauna. A ridicat-o cu o grijă infinită, nebun de speranță, a strâns-o la piept, sărutând-o și strigând-o pe nume, în timp ce, de foarte departe, din alt univers, auzea țipetele bonei și ale vecinilor, claxoanele traficului oprit, apoi sirenele poliției și ale ambulanței. Realizând dimensiunea nenorocirii, avea să se întrebe unde se afla Anita în acea clipă, căci nu o văzuse în mulțimea care se adunase. Mult mai târziu a știut că, auzind frâna și zarva, privise de la fereastra de la etaj și, de sus, asistase paralizată la tot, de la primul gest al bărbatului care îngenunchea lângă mașină, până la plecarea ambulanței care urla precum lupii, cu luminile acelea roșii de rău augur. De la geam, Anita Farinha a știut că Bibi nu mai respira și a primit lovitura de sabie finală a destinului drept ceea ce era: propria ei execuție.

Anita n-a mai rezistat. Bălmăjea cuvinte fără sens într-un monolog neîntrerupt, iar când a încetat să se hrănească a ajuns, numai piele și os la o clinică de psihiatrie administrată de germani. Avea alături o infirmieră de zi și alta de noapte, ambele la fel de zdravene și autoritare de parcă ar fi fost fiicele gemene ale unui colonel prusac. Infirmierele au avut grijă să o alimenteze forțat săptămâni în șir, printr-un tub băgat în stomac, cu un lichid dens care mirosea a vanilie, să o îmbrace împotriva voinței sale și s-o scoată pe sus ca să se plimbe prin parcul nebunilor. Plimbările și alte activități obligatorii, precum filmele documentare cu delfini și urși panda, menite a combate gândurile negre, n-au avut nici un efect. Atunci directorul clinicii a sugerat tratamentul cu electroșocuri, o metodă eficientă și cu riscuri minime de a o scoate din apatie, după spusele lui. Tratamentul se aplica sub anestezie, pacientul nici n-avea habar, singurul inconvenient era pierderea temporară a memoriei, ceea ce în cazul Anitei ar fi fost o binecuvântare.

Richard i-a ascultat explicațiile și s-a hotărât să aștepte, căci nu se simțea în stare să-și supună nevasta la electroșocuri și, de data asta, familia Farinha a fost de acord. Au mai fost de acord și să nu o mai țină în instituția teutonă mai mult decât era necesar. Imediat ce i s-a scos tubul și a început să fie hrănită cu lingurița, au dus-o acasă la mama ei. Dacă înainte surorile făceau cu rândul, după accidentul lui Bibi n-o lăsau singură nici o clipă: zi și noapte, cineva stătea cu ea, păzind-o și rugându-se.

Din nou Richard a fost exclus din universul feminin în care lăncezea Anita.

Nici măcar nu a putut să se apropie de ea ca să încerce să-i explice cele petrecute și să-i implore iertarea – deși iertarea era exclusă. Fără ca acest cuvânt să fi fost pronunțat în prezența sa, a fost considerat criminal. Așa se și simțea. Rămăsese singur acasă, Anita era în sânul familiei. Au sechestrat-o, îi spunea la telefon prietenului său Horacio, care-l suna de la New York. În schimb, tatălui lui, care îl suna și el regulat, nu-i mărturisea situația dezastruoasă, ci îl liniștea servindu-i o versiune optimistă, în care el și Anita, cu ajutorul psihologilor și al rudelor, sperau să depășească doliul. Joseph știa că Bibi murise călcată de mașină, dar nu bănuia că la volan fusese Richard.

Bona, care înainte se ocupase și de curățenie, a plecat chiar în ziua accidentului și nu s-a mai întors nici măcar să-și ia salariul. Garota a dispărut și ea: Richard nu mai putea să-i plătească băutura și o luase și frica, era convinsă că nenorocirile lui Richard erau un blestem care se putea răsfârge și asupra ei. În jurul lui dezordinea lua amploare, sticlele goale se înșirau pe podele, în frigider mâncarea putrezea și se înverzea, pierzându-și natura și forma originală, rufele murdare se înmulțeau ca prin minune. Elevii s-au speriat de înfățișarea sa deplorabilă și au dat bir cu fugiții; pentru prima dată s-a pomenit fără nici un ban, căci ultimele economii ale Anitei se duseseră pe plata clinicii. A început să bea rom ordinar vărsat, singur în casă, căci la cârciumă era dator. Televizorul mergea întruna ca să alunge tăcerea, întunericul și prezența fantomatică a copiilor. La treizeci și cinci de ani se considera pe jumătate mort, pentru că trăise deja o jumătate de viață. Cealaltă jumătate nu-l interesa.

În perioada aceea dramatică pentru Richard, prietenul lui Horacio Amado-Castro, ajuns director al Centrului de Studii Latino-Americane și Caraibiene al Universității din New York, s-a decis să se ocupe mai îndeaproape de Brazilia și astfel să-i dea o șansă lui Richard. Erau prieteni din tinerețe, de când Horacio își începea cariera academică, iar Richard își scria teza de doctorat. Îl vizitase la Rio, și prietenul său îl primise cu atâta ospitalitate, în ciuda venitului modest de student, încât rămăsese la el două luni și plecaseră împreună în Mato Grosso să exploreze selva amazoniană cu câte un rucsac în spate. S-a cimentat astfel o prietenie bărbătească lipsită de orice strop de sentimentalism, imună la distanță și la trecerea timpului. Mai târziu a venit la Rio ca martor la nunta lui Richard cu Anita, după care s-au văzut foarte rar, dar undeva în memorie un lucru rămăsese cert: știa că puteau conta unul pe celălalt. Iar după ce a aflat de moartea lui Pablo și a lui Bibi, Horacio îl suna de două ori pe săptămână ca să-i ridice

moralul. Abia de-i recunoștea vocea la telefon, Richard trăgăna cuvintele și repeta cuvinte cu incoerența obtuză a bețivilor. Horacio a priceput că și el avea nevoie de ajutor, nu doar Anita.

L-a anunțat, înainte de a fi publicat anunțul în revistele de specialitate, că era un post liber la universitate și l-a sfătuit să-și trimită dosarul fără întârziere. Bătălia avea să fie mare, aici nu-l mai putea ajuta, dar dacă trecea testele și avea noroc, postul putea fi al lui. Teza sa de doctorat se studia încă, asta era în avantajul lui, alt avantaj erau articolele publicate, însă trecuse ceva timp de la ultimul lui articol; Richard își pierduse ani buni de carieră profesională fâțându-se pe plajă și dând pe gât *capirinha* după *capirinha*. Pentru a-i face pe plac, Richard a trimis cererea fără mari speranțe și două săptămâni mai târziu a avut uriașa surpriză de a primi un răspuns: era invitat să se prezinte la un interviu. Horacio a trebuit să-i trimită bani de avion. Richard s-a pregătit să plece la New York fără să-i spună nimic Anitei, care era internată la clinica nemților. Era convins că nu din egoism tăcuse; dacă ar fi primit postul, avea să fie mult mai bine îngrijită în Statele Unite, unde asigurarea medicală acoperea cheltuielile. În plus, ca să-și recupereze soția, era musai s-o smulgă din ghearele neamului Farinha.

După ce-a trecut prin mai multe interviuri exhaustive, Richard a fost angajat începând din luna august. Erau în aprilie. A socotit că avea timp berechet pentru ca Anita să-și revină suficient pentru deplasare. A fost însă silit să mai ia niște bani cu împrumut de la Horacio, pe care urma să-i achite după ce-ar fi vândut casa, asta dacă Anita ar fi fost de acord, căci ea era proprietara.

Grație averii familiale, Horacio Amado-Castro nu dusesese niciodată lipsă de bani. La șaptezeci și șase de ani, tatăl său continua să-și exercite tirania patriarhală din Argentina cu aceeași îndârjire dintotdeauna; se resemnase să-și vadă fiul însurat cu o yankee protestantă și cu faptul că doi dintre nepoții săi nu vorbeau spaniola. Îi vizita de câteva ori pe an ca să-și îmbrospăteze cultura vastă prin muzee, mergând la concerte și la teatru și, totodată, să-și verifice investițiile la băncile din New York. Noră-sa nu putea să-l sufere, dar, ca și el, se purta cu aceeași politețe ipocrită. De ani de zile bătrânul voia să-i cumpere lui Horacio o locuință mai bună – apartamentul mic din Manhattan, de la etajul al zecelea al unui conglomerat de douăzeci de blocuri identice de cărămidă roșie i se părea nedemn pentru una dintre odraslele sale. Horacio urma să moștenească ce i se cuvenea din avere imediat după moartea tatălui, numai că ai lor fuseseră toți longevivi, iar el își propunea să ajungă la o sută de ani; ar fi fost stupid ca

Horacio să aștepte până atunci ca să trăiască mai bine când putea s-o facă acum, spunea omul între două pufăituri dintr-un trabuc cubanez, dregându-și glasul. „Nu vreau să fiu dator nimănui, cu atât mai puțin lui taică-tău, care e un despot și mă detestă!“ repeta yankeea protestantă, și Horacio n-avea curaj s-o contrazică. În cele din urmă, bătrânul a găsit modalitatea de a-și convinge nora cea căpoasă: le-a făcut cadou nepoților o cățelușă adorabilă, un ghemotoc de blană cu ochișori drăgăstoși. Au botezat-o Fifi, nume care în curând i-a rămas mic. Era un câine de sanie canadian care a ajuns la patruzeci și opt de kilograme; copiii se atașaseră însă de animal, drept care nora a cedat și socrul a semnat un cec gras. Horacio a căutat o casă cu curte la marginea Manhattanului și a găsit o *brownstone* în Brooklyn cu puțin timp înainte ca Richard Bowmaster să-și ia în primire postul la facultate.

Richard a acceptat slujba de la New York fără să se consulte cu Anita, care probabil n-ar fi înțeles situația. În fond, trebuia să facă așa cum era mai bine pentru ea. A scăpat pe furie de cele mai multe lucruri, a împachetat restul. Lucrușoarele lui Bibi și ale lui Pablo n-a fost în stare să le arunce, le-a ambalat în trei cutii și le-a încredințat soacră-sii. A făcut și valizele Anitei, fără mari probleme, știind că ei i-ar fi totuna: de multă vreme se îmbrăca doar în trening și își scurta părul cu foarfeca de bucătărie.

Planul de a o șterge din oraș cu Anita și fără melodramă a eșuat însă, căci mama și surorile ei i-au ghicit intențiile de cum au văzut cele trei cutii aduse spre păstrare, iar restul l-a făcut instinctul lor de copoi. Au încercat să-l împiedice, i-au repetat că Anita era fragilă, cum să supraviețuiască ea în acel oraș teribil, unde se vorbea o limbă încurcată, fără familia și prietenii ei; dacă era deprimată între ai săi, oare cum va fi între americanii ăia necunoscuți? Dar hotărârea lui Richard era irevocabilă. Venise clipa să se gândească la viitorul lui și să nu-i mai caute atâta în coarne nevastei isterice. Noroc că Anita s-a arătat absolut indiferentă: îi era indiferent, aici sau acolo.

Înarmat cu o pungă cu medicamente, Richard și-a dus soția la avion. Femeia a pășit lin, fără să se uite înapoi și fără să-și ia rămas-bun de la ai ei, care plângeau adunați în spatele geamului de la aeroport. În timpul celor zece ore de zbor a stat trează, nu a mâncat și nu a pus întrebări. La New York au fost așteptați de Horacio și de soția lui.

Horacio aproape că n-a recunoscut-o pe Anita, pe care și-o amintea frumoasă, senzuală, numai rotunjimi și zâmbete, în femeia îmbătrânită cu zece ani, care-și

târșâia tenișii și privea în toate părțile, de parcă se aștepta să fie atacată. Nu a răspuns salutarilor, n-a vrut ca soția lui Horacio să o însoțească la baie. „Doamne ferește“, și-a zis Horacio în barbă, „e mult mai rău decât mă așteptam“. Nici prietenul lui nu arăta prea bine. Richard băuse zdravăn în avion, profitând că era gratis, avea o barbă nerasă de trei zile, hainele șifonate, trăsnea a transpirație de bețiv și, dacă n-ar fi fost Horacio, ar fi rătăcit cu Anita în aeroport.

Soții Bowmaster s-au instalat într-un apartament pentru profesori al universității; Horacio se ocupase de asta și era chiar un noroc, căci era situat în centru, chiria era mică și exista o listă de așteptare. Au depus bagajele în hol, Richard a primit cheile, după care cei doi prieteni s-au retras într-o cameră și Horacio a început să îl ia la rost. Erau sute, dacă nu mii de aspiranți pentru fiecare post vacant din universitățile americane, i-a spus; șansa de a preda la Universitatea din New York nu apărea de două ori, deci trebuia să profite; era cazul să lase băutura și să facă o impresie bună din prima, nici gând să apară în halul ăsta.

— Eu te-am recomandat, Richard, să nu mă faci de râs!

— Ei, cum crezi așa ceva? Acum sunt praf după drum și după plecarea din Rio, mai bine zis, după fuga de acolo. Ca să nu-ți mai spun de tragedia pe care a făcut-o familia Farinha pentru că plecam. Fii liniștit, în două zile ai să mă vezi impecabil la Universitate.

— Și Anita?

— Ce-i cu ea?

— E foarte fragilă, nu știu dacă poate sta singură, Richard.

— Va trebui să se obișnuiască și ea, ca toată lumea. Aici nu mai sunt ai ei ca s-o răsfete. Mă are doar pe mine.

— Păi atunci ai grijă să nu dai greș, frate, a spus Horacio înainte de a pleca.

Evelyn

Brooklyn

Evelyn Ortega a început să lucreze la familia Leroy în 2011. Casa cu statui, cum avea ea să numească locuința aceea, fusese a unui mafiot din anii '50 și a numeroaselor sale rude, bașca două mătuși nemăritate și o străbunică siciliană care n-a mai ieșit din camera ei după ce în grădină au fost instalați grecii în fundul gol. Gangsterul a răposat întru Domnul și casa a trecut din mână în mână până s-o cumpere Frank Leroy, pe care trecutul tulbure al imobilului și statuile roase de timp și pătate de găinațul porumbeilor chiar îl amuzau. În plus, era bine situată, pe o stradă discretă și într-un cartier care devenise respectabil. Cheryl, nevastă-sa, ar fi preferat un apartament modern în locul conacului pretențios, însă toate hotărârile, mari sau mici, le lua bărbatul și nu puteau fi puse în discuție. Casa cu statui avea o serie de avantaje încă de pe vremea gangsterului: acces pentru un scaun cu rotile, lift interior și garaj pentru două mașini.

Lui Cheryl nu i-au trebuit mai mult de două minute ca s-o angajeze pe Evelyn, căci avea urgent nevoie de o bonă și nu se uita la amănunte. Precedenta plecase de cinci zile; precis că fusese deportată, așa se întâmplă dacă angajezi persoane fără acte în regulă. De obicei, soțul angaja, plătea și concedia personalul de serviciu; prin firma la care lucra avea facilități pentru a face rost de imigranți hispanici și asiatici dispuși să muncească pe mai nimic, dar de regulă nu amesteca afacerile cu familia. Facilitățile și contactele acelea nu făceau doi bani când era vorba să găsești o bonă de încredere, avuseseră niște experiențe lamentabile, i-a spus ea. În privința asta erau de acord, drept care Cheryl le căuta prin intermediul Bisericii Penticostale, care avea mereu o listă de femei cumsecade care căutau de lucru. Probabil că nici fata din Guatemala nu avea documente legale, dar asta nu avea deocamdată importanță, avea să vadă ea mai încolo. Îi plăcea figura ei cinstită și purtarea respectuoasă, presimțea că dăduse peste o adevărată nestemată, mult deosebită de bonele care defilaseră prin casa lor. O singură îndoială avea: vârsta, căci părea abia ieșită din pubertate, și era

mică de statură. Citise ea undeva că cele mai scunde persoane de pe planetă sunt femeile din Guatemala, iată că avea dovada înaintea ochilor. S-a întrebat dacă fătuca asta bâlbâită cu osatură de prepeliță avea să se înțeleagă cu fiul ei Frankie, care cântărea mai mult decât ea și când îl apucau furiile era de nestăpânit.

La rândul ei, Evelyn a fost convinsă că Cheryl era actriță la Hollywood, era atât de înaltă și de blondă! O privea de jos în sus, ca pe copaci, avea brațe și picioare musculoase, ochi albaștri ca cerul din satul ei și o coadă de păr blond care se mișca parcă de la sine putere. Era bronzată, într-o nuanță portocalie nemaivăzută, și vorbea cu întreruperi, precum bunicuța Concepción, deși nu era atât de bătrână ca să nu aibă suflu. Părea foarte nervoasă, ca un mânz gata s-o zbughească.

Noua ei stăpână i-a prezentat restul personalului de serviciu, pe bucătăreasă și pe fiica ei, care făcea pe menajera; lucrau de la nouă la cinci, în zilele de luni, miercuri și vineri. A pomenit și de Ivan Danescu, care nu era angajatul lor, dar făcea diverse servicii și pe care avea să-l cunoască a doua zi; i-a mai spus că soțul ei, domnul Leroy, avea cu angajații doar un contact minim, indispensabil. Au urcat cu liftul la etajul al treilea, fapt care a convins-o pe Evelyn că aterizase într-o casă de milionari: ascensorul era un fel de colivie pentru păsări din fier forjat cu model floral, destul de spațios cât să încapă un scaun cu rotile. Camera lui Frankie era cea pe care o ocupase cu jumătate de secol în urmă străbunica siciliană; vastă, cu tavanul înclinat, cu luminator, pe lângă fereastra mare, umbrită de frunzișul unui platan din grădină. Frankie, care avea opt sau nouă ani și era blond ca mama lui și palid ca un bolnav de ftizie, era legat într-un scaun cu rotile și se uita la televizor. Mama lui a lămurit-o că legăturile îl țineau să nu cadă sau să se rănească atunci când avea convulsii. Copilul necesita control permanent, căci se îneca și-atunci trebuia scuturat și lovit pe spinare ca să-și recapete respirația, purta scutece și trebuia hrănit în gură, dar în rest nu ridica probleme, era un îngerăș, se făcea iubit imediat. Avea diabet, dar era sub control, chiar ea îi măsura glicemia și îi administra insulina. I-a spus toate aceste lucruri rapid, după care a plecat grăbită la sală.

Zăpăcită și obosită, Evelyn s-a așezat lângă el, l-a luat de mână și a încercat să-i îndrepte degetele chircite, spunându-i în *spanglis* și fără să se bâlbâie că aveau să fie prieteni buni. Frankie a răspuns cu mormăieli și dând spasmodic din mâini, lucruri pe care ea le-a interpretat ca pe un bun venit. Așa a început relația lor, cu bune și cu rele, care însă avea să fie fundamentală pentru amândoi.

În cei cincisprezece ani de când era căsătorită, Cheryl Leroy se resemnase cu autoritatea brutală a bărbatului ei, dar nu învățase să evite la timp conflictele. Rămânea cu el din obișnuință și pentru că depindea economic de el, dar și pentru fiul bolnav. Psihanalistului îi mărturisise că îl mai suporta și din comoditate, care devenise și ea un fel de adicție: cum să renunțe la cursurile de dezvoltare spirituală, la clubul ei de lectură, la orele de pilates care o mențineau în formă, deși mai puțin decât și-ar fi dorit? Pentru toate astea era nevoie de timp și de bani. Suferea când se compara cu femeile realizate și independente, dar și cu cele care se fâțâiau goale pușcă prin vestiar. Ea nu se dezbrăca niciodată complet în vestiar, mereu se acoperea cu un prosop când intra sau ieșea de la duș sau saună, ca să nu i se vadă vânătăile de pe corp. Oricum ar fi luat-o, era în dezavantaj. Inventarul deficiențelor și limitărilor sale era dezastruos; eșuase în ambițiile din tinerețe, iar acum, când își aduna semnele vârstei, o apuca plânsul.

Era foarte singură, nu-l avea decât pe Frankie. Mama îi murise când avea unsprezece ani, tatăl, cu care nu se înțelesese niciodată, se recăsătorise. Noua soție era din China, o cunoscuse pe internet și o adusese fără să-i pese că vorbea altă limbă și nu aveau cum comunica. „Mai bine, că măică-ta vorbea mult“, i-a spus fiicei lui după ce a anunțat-o că se însoară. Locuiau în Texas și n-au invitat-o niciodată la ei, tot așa cum nici nu le-a trecut prin cap să o viziteze în Brooklyn și nici nu cereau vești despre nepotul cu paralizie cerebrală. Cheryl o văzuse pe soția tatălui ei doar în pozele pe care i le trimiteau de Crăciun, ambii cu tichii de Moș pe cap – el zâmbind cu toată gura, ea cu o expresie încurcată.

În ciuda strădaniilor, lui Cheryl îi slăbiseră și îi căzuseră toate cele, nu numai trupește, ci și speranțele legate de propria-i soartă. Până să împlinească patruzeci de ani, bătrânețea fusese un dușman îndepărtat, dar la patruzeci și cinci îl simțea pândind, tenace și implacabil. Pe vremuri visase la o carieră, visase la dragoste și fusese mândră de forma ei fizică și de frumusețea ei, acum toate astea țineau de trecut. Era înfrântă, îngenuncheată. De douăzeci de ani lua medicamente împotriva depresiei, anxietății și insomniei. Dulăpiorul din baie și noptiera gemeau de pastile de toate culorile, multe deja expirate, despre altele uitase la ce foloseau, însă nici una nu-i putea repara viața făcută țândări. Psihanalistul ei, singurul bărbat care n-o făcuse să sufere și care o asculta, îi prescrisese de-a lungul anilor destule tratamente paliative, și ea îi urmase recomandările ca o fetiță cuminte, așa cum ascultase de tatăl ei, de iubiții din tinerețe, iar acum, de soț. Plimbări lungi, budism zen, tot felul de diete, hipnoză, manuale motivaționale, terapie de grup... nimic nu dădea rezultate durabile. Începea

ceva, o vreme avea impresia că găsisese leacul, dar iluzia dura prea puțin.

Psihanalistul îi dădea dreptate: principala cauză a necazurilor nu era atât fiul bolnav, cât relația cu soțul. O prevenise că violența e progresivă – doar constatase și ea acest lucru în anii de conviețuire; vedeai mereu femeii ucise care ar fi putut scăpa la timp, îi spunea, numai că el nu putea să intervină, cum ar fi vrut s-o facă, mai ales când ajungea la cabinet cu un strat gros de machiaj pe față și cu ochelari de soare. Rolul lui era să-i dea timp ca să ia singură o decizie; el îi oferea atenție și un loc sigur în care să se descarce de secrete. Atât de adâncă era frica lui Cheryl de soțul ei, că îngheța auzindu-i mașina intrând în garaj sau pașii prin casă. Era cu neputință să ghicești starea de spirit a lui Frank Leroy, căci se putea modifica într-o clipită fără vreun motiv previzibil; ea se ruga să fie ocupat, sau distrat, sau să fi venit doar ca să se schimbe și să plece iar, numărând zilele până la călătoriile de afaceri. Îi mărturisise psihanalistului că se visa văduvă, acela o ascultase fără să se mire, auzise același lucru de la alte paciente, cu mai puține motive decât Cheryl Leroy, care doreau moartea consortului și ajunsese la concluzia că era vorba de un sentiment feminin cât se poate de normal. Cabinetul îi era populat de femei supuse și furioase, altele nu cunoștea.

Cheryl nu era în stare să se ocupe singură de copil. Nu mai lucrase de ani de zile, diploma ei de consilier marital era o ironie cât casa, n-o ajutase nici măcar în relația cu bărbatul ei. Frank Leroy îi pusese din timp în vedere că el voia o nevastă cu normă întreagă. Inițial s-a împotrivit, însă lenea și sarcina au silit-o să cedeze. După ce s-a născut Frankie, a abandonat ideea unui serviciu, copilul îi cerea toată dăruirea. Timp de doi ani l-a îngrijit singură, zi și noapte, până când o criză de nervi a dus-o la cabinetul psihanalistului, care a sfătuit-o să facă rost de ajutor, doar își permitea să plătească. De-atunci, grație unei procesiuni de bone, Cheryl a dobândit ceva libertate pentru limitatele ei activități, despre care Frank Leroy nu știa prea multe, și nu pentru că ea s-ar fi ferit, ci pentru că nu-l interesau, avea el alte lucruri la care să se gândească. Iar cum angajatele se schimbau frecvent și n-avea mare lucru să le spună, Frank Leroy nici nu s-a ostenit să le țină minte numele. Făcea destule întreținându-și familia, plătind salarii, facturi și cheltuielile astronomice de pe urma fiului.

Încă de la naștere s-a văzut că era ceva suspect la Frankie, dar de-abia după câteva luni gravitatea situației sale a devenit limpede. Cu delicatețe, specialiștii le-au explicat părinților că nu va ajunge să meargă, să vorbească, să-și controleze musculatura și sfincterele, însă cu tratament adecvat, reabilitare și chirurgie de

corectare a extremităților, copilul avea să facă totuși unele progrese. Cheryl a refuzat să accepte diagnosticul sinistru, a apelat la medicina tradițională, dar și la terapiile alternative și la așa-numiții vraci, inclusiv la unul care emitea unde mentale de la Portland. A învățat însă să descifreze gesturile și mormăielile copilului, doar ea îl înțelegea. Printre altele, afla astfel cum se purtau bonele cu el când ea nu era acasă, drept care le concedia.

Pentru Frank Leroy fiul său era o jignire personală. Nimeni nu merita o asemenea calamitate, oare de ce îl resuscitaseră când se născuse și avea pielea albastră, ar fi fost un gest de milă să-l lase să moară, decât să fie condamnat la o viață de suferință și cu părinții osândiți la atâtea îngrijiri. Nu l-a mai interesat acest copil, să se ocupe mamă-sa de el. Nimeni nu l-a putut convinge că paralizia cerebrală și diabetul fuseseră un nenoroc, era sigur că Cheryl era de vină pentru că nu luase în seamă avertizările despre consumul de alcool, tutun și somnifere în timpul sarcinii. Nevastă-sa îi născuse un copil defect și altul nu mai putea face, căci după nașterea extrem de grea, care îi pusese viața în pericol, suferise o histerectomie. Cheryl era o nevastă catastrofală, un car de nervi, obsedată de Frankie, frigidă, cu o atitudine enervantă de victimă. Femeia care îl atrăsese cu cincisprezece ani în urmă era o walkirie, campioană la înot, puternică și hotărâtă, de unde să știe el că în pieptul de amazoană bătea o inimă fricoasă. Era aproape la fel de înaltă și de tare ca el, în stare să-i țină piept, ca la început, când de la harță și palme treceau la sexul violent, un joc periculos și excitant. Numai că după operație focul i se stinsese, în ochii lui Frank femeia se transformase într-un iepuraș nevrotic care-l scotea din țâțâni. Pasivitatea ei îl provoca: nu reacționa la nimic, suporta implorând – altă provocare, care-i sporea furia bărbatului, îl făcea să-și piardă controlul, după care-l apuca îngrijorarea: vânătăile erau de natură să stârnească suspiciuni, iar el nu avea nevoie de probleme. Era legat de ea prin Frankie, care nu avea o speranță de viață grozavă, dar putea să mai trăiască destui ani. Iar el era prins în căsnicia asta de coșmar nu numai din cauza copilului; motivul principal pentru care evita un divorț era că acesta ar fi fost extrem de costisitor. Nevastă-sa știa prea multe. Cu toate că părea frivolă și supusă, Cheryl reușise să-i cerceteze afacerile și putea să-l șantajeze, să-l ruineze, să-l distrugă. Sigur, nu cunoștea detaliile și nici cât avea în conturile secrete din Bahamas, dar bănuia și era tare isteată. În această privință, continua să-i țină piept; dacă era vorba de Frankie și de drepturile ei, era gata să se lupte cu ghearele și cu dinții.

Dacă înainte vreme se iubiseră, sosirea lui Frankie ucisese orice iluzie. Când

aflase că avea să fie tatăl unui băiat, Frank Leroy făcuse o petrecere care costase cât o nuntă. Era singurul bărbat din familie, avea mai multe surori, era deci singurul care putea purta numele mai departe; copilul ăsta avea să le ducă stirpea, spusese bunicul Leroy în toastul său. „Stirpe“ era un cuvânt nepotrivit pentru trei generații de nerușinați, îi povestise Cheryl lui Evelyn, stimulată de alcool și tranchilizante. Primul Leroy fusese un francez fugit în 1903 din închisoarea din Calais, unde ispășea o condamnare pentru furt. Ajuns în Statele Unite cu neobrăzarea sa drept unic capital, prosperase prin imaginație și lipsă de principii, se bucurase de averea dobândită vreme de câțiva ani, după care fusese din nou închis, de astă dată pentru o escrocherie gigantică ce lăsase în mizerie mii de bătrâni. Fiu-său, tatăl lui Frank, era de cinci ani la Puerto Vallarta, unde fugise de justiția americană care-l urmărea pentru tot felul de delictes și fraudă fiscală. Era o adevărată binecuvântare pentru Cheryl faptul că socrii ei se aflau departe și nu aveau cum să revină în State.

Filozofia lui Frank Leroy, nepotul canaliei franceze și fiul altei canalii, pe măsura primeia, era simplă și clară: scopul scuză mijloacele dacă obții un beneficiu. Orice afacere aducătoare de profit e bună, chiar dacă altul are de suferit. Unii câștigă, alții pierd, asta e legea junglei, iar el nu pierdea niciodată. Știa să facă bani și să-i ascundă. Avea grijă să pară chiar sărac în ochii Fiscului grație unei contabilități fictive, dar când îi convenea afișa o opulență care o depășea pe cea reală; astfel câștiga încrederea clienților la fel de puțin scrupuloși ca și el. Trezea invidie și admirație. Era la fel de șmecher ca bunicul și tatăl lui, însă spre deosebire de ei avea clasă și sânge rece, nu-și pierdea timpul cu mărunțisuri și evita riscurile. Siguranță înainte de toate. Strategia sa era să acționeze prin intermediul altora care ieșeau în față și puteau ajunge la pârnaie. El, niciodată.

De la bun început, Evelyn l-a tratat pe Frankie ca pe o persoană rațională, plecând de la premisa că, în ciuda aparențelor, copilul era foarte inteligent. A învățat să-l miște fără să-și rupă spinarea, să-l spele, să-l îmbrace și să-l hrănească fără grabă, ca să nu se înece. Foarte curând, eficiența și afecțiunea ei au determinat-o pe Cheryl s-o lase să-i măsoare și glicemia. Evelyn o făcea înainte de fiecare masă și îi regla insulina, pe care i-o injecta de câteva ori pe zi. La Chicago învățase destulă engleză, dar, trăind printre hispanici, nu avusese prilejul să vorbească. În casa Leroy avusese dificultăți în a se înțelege cu Cheryl, dar relația lor a devenit rapid afectuoasă și nu aveau nevoie de multe cuvinte.

Cheryl era din ce în ce mai dependentă de noua bonă care parcă îi ghicea gândurile. „Nu știu ce m-aș face fără tine, Evelyn, promite-mi că n-ai să pleci niciodată“, îi spunea când o copleșea teama sau violența bărbatului.

Lui Frankie îi spunea povești în *spanglis*, iar el o asculta atent. „Trebuie să înveți, ca să ne putem spune secrete pe care să nu le înțeleagă nimeni“, îi spunea ea. Băiatul abia pricepea câte ceva, dar îi plăceau sunetele și ritmul acestei limbi melodioase și destul de repede a ajuns s-o stăpânească. Deși nu putea vorbi, îi răspundea lui Evelyn pe computer. La început, fata a avut de-a face cu accesele dese de furie ale copilului, pe care ea le pune pe seama frustrării de a se simți izolat și-a plictiseli, și-atunci și-a amintit de computerul pe care se jucau frații ei de la Chicago, mult mai mici decât Frankie; deci lui, care era mult mai deștept, i-ar fi fost și mai folositor. Ea nu prea avea cunoștințe informatice și i se părea un vis să aibă la îndemână un astfel de aparat fabulos, dar de cum i-a propus, Cheryl s-a repezit să cumpere unul pentru fiu-său. Un tânăr imigrant din India a fost angajat să o învețe pe Evelyn chestiile de bază și, la rândul ei, ea l-a învățat pe Frankie.

Provocarea intelectuală a ameliorat în mod surprinzător starea de spirit și viața băiatului. Și el, și Evelyn au devenit dependenți de informație și de jocuri. Frankie se descurca greu cu tastatura, mâinile nu-l ascultau, dar petrecea plin de entuziasm ore întregi în fața ecranului. A trecut repede peste ce învățaseră de la indian, în curând o învăța el pe Evelyn ceea ce descoperise singur. A reușit să comunice, să citească, să se distreze și să-și satisfacă și curiozitatea. Grație mașinării cu posibilități infinite a dovedit că avea într-adevăr o inteligență superioară; mintea lui neîngrădită și-a găsit provocarea perfectă. Întreg Universul îi stătea la dispoziție. O descoperire ducea la alta și așa mai departe, începea cu *Războiul stelelor* și ajungea la lemuri din Madagascar, trecea apoi la *Australopithecus afarensis*, strămoșul omului. Mai târziu și-a făcut și cont pe Facebook, unde avea o viață virtuală cu prieteni invizibili.

Perioada aceasta petrecută într-o dulce familiaritate cu Frankie a fost un balsam pentru violența din trecut. Evelyn nu a mai avut coșmaruri și a putut să și-i amintească pe frații ei așa cum fuseseră în viață, exact ca în viziunea avută la femeia-șaman din Petén. Frankie a devenit elementul cel mai important din viața ei, pe același plan cu bunica de departe. Fiecare progres al copilului era o victorie personală pentru ea. Iubirea lui și încrederea pe care i-o arăta Cheryl îi erau de ajuns ca să fie mulțumită. N-avea nevoie de mai mult. Vorbea la telefon cu Miriam, uneori o vedea pe FaceTime și constata cât îi crescuseră frații, dar

nu și-a făcut timp să se repeadă la Chicago: „Nu-l pot lăsa pe Frankie, mami, are nevoie de mine“. Nici Miriam nu era prea dornică să o viziteze pe această fiică ce i se părea o străină. Își trimiteau poze și cadouri de ziua lor și de Crăciun, dar nu se străduiau să întărească o relație neconsolidată. Inițial, Miriam se temuse ca fata ei să nu sufere, singură într-un oraș atât de rece și printre necunoscuți; în plus, i se părea că era plătită prea puțin pentru câte făcea, dar Evelyn nu se plânga. În cele din urmă, s-a convins că îi era mai bine în casa Leroy din Brooklyn decât cu ai ei la Chicago. Fiica ei se maturizase, iar ea o pierduse.

A trecut ceva timp până când Evelyn să poată lua pulsul bizarei dinamici din casă. Domnul Leroy – așa îi spuneau toți, inclusiv soția lui – era un om imprezibil care se impunea fără să ridice tonul; de fapt, cu cât vorbea mai rar și cu glas mai scăzut, cu atât se făcea mai temut. Dormea la parter, într-o cameră căreia îi făcuse o ieșire direct în grădină, ca să plece și să vină fără să treacă prin casă, motiv pentru care soția și personalul stăteau ca pe jar, căci apărea pe neașteptate și tot așa și dispărea. Piesa de mobilier din camera lui care sărea în ochi era un dulap în care își ținea sub cheie armele, bine întreținute și unse. Evelyn nu se pricepea la arme, în sat la ea bătăile se purtau cu cuțitul sau cu maceta, membrii bandelor foloseau pistoale de contrabandă, însă văzuse destule filme de acțiune ca să își dea seama că stăpânul avea un adevărat arsenal de război. Apucase să vadă armele de vreo două ori, când domnul Leroy și Ivan Danescu, omul lui de încredere, le curățau pe masa din sufragerie. În torpedoul Lexusului domnul Leroy ținea un pistol încărcat, nu și în Fiatul nevastei sau în furgoneta cu dispozitiv special pentru scaunul cu rotile cu care Evelyn îl transporta pe Frankie. „Trebuie să fii pregătit“, spunea el, „dacă am umbla cu toții înarmați, ar fi mai puțini nebuni și teroriști pe lume, căci de cum ar ridica privirea, cineva le-ar face felul; prea mulți nevinovați dau colțu’ tot așteptând să vină poliția“.

Bucătăreasa și fiica ei au pus-o pe Evelyn în gardă: să nu cumva să-și bage nasul în afacerile lui Leroy; pentru curiozitatea lor, altele fuseseră concediate. Uite, ele lucrau de trei ani în casa asta și habar n-aveau cu ce se ocupa stăpânul, poate cu nimic, era bogat și gata! Știa doar că aducea marfă din Mexic și o ducea dintr-un stat în altul, dar ce fel de marfă, era un mister. De la Ivan Danescu nu puteai scoate o vorbă, tipul era uscat ca un pesmet, dar era omul de încredere al domnului Leroy și prudent era să se țină departe de el. Stăpânul se scula devreme, își bea cafeaua în picioare în bucătărie și pleca să joace tenis o

oră. Se întorcea, făcea duș și dispărea până seara sau până peste câteva zile. Dacă-și aducea aminte, îi arunca o privire lui Frankie din pragul ușii. Evelyn a învățat să-l evite și să nu spună nimic despre băiat de față cu el.

La rândul ei, Cheryl se trezea târziu pentru că dormea prost, ziua se ducea la cursuri și seara își lua cina pe o tavă în camera lui Frankie, cu excepția zilelor când soțul era plecat. Atunci profita și ieșea. Avea un singur prieten și rude, practic, deloc; pleca de acasă doar la cursuri, la doctori și la psihanalist. Începea să bea devreme, seara alcoolul o transforma în fetița plângăcioasă care fusese, iar atunci căuta compania lui Evelyn. Era singura pe care putea conta, tânăra cea umilă era singurul ei sprijin, era confidenta ei. Așa a aflat Evelyn toate amănuntele relației precare a angajatorilor săi, așa a aflat că bărbatul o bătea și că de la bun început fusese împotriva prieteniiilor nevestei lui, interzicându-i să primească vizite acasă, nu din gelozie, zicea el, ci ca să-i apere intimitatea. Afacerile sale erau delicate și confidentiale, nici o precauție nu era în plus. „Iar după ce s-a născut Frankie a devenit și mai strict: nimeni n-are voie să vină la noi, îi e rușine să nu vadă copilul“, i-a mai spus Cheryl. Când ieșea în absența soțului ei, se ducea într-un singur loc: un modest restaurant italianesc din Brooklyn, cu fețe de masă în carouri și șervețele de hârtie, unde era cunoscută, căci mergea acolo de ani de zile. Evelyn știa că nu mânca singură, înainte de plecare îi dădea un telefon. „În afară de tine, el e singurul meu prieten, să știi.“ Era vorba despre un pictor cu patruzeci de ani mai bătrân decât ea, sărac, alcoolic și de treabă, cu care Cheryl împărțea pastele și șnițelele de vițel gătit de *mamma* din bucătărie și vinul ieftin. Se cunoșteau de mult. Înainte de a se mărita, îi pozase pentru mai multe tablouri, o vreme îi fusese muză. „M-a văzut la un campionat de natație și m-a rugat să-i pozez în chip de Iunona pentru o frescă murală alegorică. Știi despre cine vorbesc, Evelyn? Iunona a fost zeița romană a energiei vitale, a forței și tinereții veșnice. Era o zeiță războinică și protectoare. El încă mă vede așa, nu bănuiește cât m-am schimbat.“ Ar fi fost inutil să încerce să-i explice soțului ei ce reprezenta pentru ea afecțiunea platonică a bătrânului artist și că întâlnirile de la restaurant erau singurele clipe în care se simțea admirată și iubită.

Ivan Danescu era un tip nesuferit și cu purtări așijderea, la fel de enigmatic precum cel pentru care lucra. Rolul său în ierarhia domestică era nedefinit. Evelyn bănuia că stăpânul se temea de Danescu, așa cum se temeau toți din casă, pentru că-l auzise odată ridicând glasul și Frank Leroy tăcuse mîlc, pesemne că

erau asociați sau complici. Cum nimeni n-o băga în seamă pe bona guatemaleză cea mărunțică și bâlbâită, ea se deplasa precum un spiriduș peste tot și afla tainele cele mai bine păzite, pentru că ceilalți credeau că nu prea pricepea engleza și deci nu înțelegea ce auzea și ce vedea. Danescu vorbea numai cu domnul Leroy, venea și pleca fără să dea explicații, dacă se încrucișa cu doamna o privea obraznic și nu scotea o vorbă, uneori însă o saluta pe Evelyn dând vag din cap. Cheryl avea grijă să nu-l provoace, asta pentru că atunci când îndrăznise să se plângă de el, bărbatu-său o plesnise scurt. Danescu era mult mai important decât ea în casă.

Evelyn avusese rar ocazia să vorbească direct cu acest bărbat. Când s-a împlinit un an de când lucra la ei, Cheryl a fost sigură că fata n-avea s-o părăsească, iar Frankie o iubea atât de mult că o făcea geloasă, drept care i-a propus să învețe să conducă pentru a putea folosi furgoneta. Cu o amabilitate neașteptată, Ivan s-a oferit să o învețe el. Singuri în mașină, Evelyn a constatat că acest căpcăun – așa îi spuneau ceilalți angajați – era răbdător ca instructor, ba chiar zâmbea când îi ajusta scaunul ca să ajungă la pedale, deși zâmbetul era mai degrabă un rictus, de parcă i-ar fi lipsit niște dinți din față. Ea s-a dovedit o elevă silitoare, a învățat pe de rost regulile de circulație și după numai o săptămână stăpâna vehiculul. Atunci Ivan i-a făcut o poză folosind ca fundal peretele alb al bucătăriei și după câteva zile i-a înmânat un permis de conducere pe numele unei oarecare Hazel Chigliak, lămurind-o sec: „Este un permis tribal, acum faci parte dintr-un trib de indigeni“.

La început Evelyn scotea furgoneta doar ca să-l ducă pe Frankie la frizer, la o piscină încălzită sau la centrul de recuperare, însă în scurtă vreme mergeau și la o înghețată, la picnic sau la cinema. Dacă la televizor copilul urmărea filme de acțiune, cu crime, torturi, explozii și împușcături, la cinematograful, așezat după ultimul rând în scaunul său cu roțile, vedea aceleași povești sentimentale de amor și dezamăgire ca și bona. Uneori sfârșitul filmului îi prindea ținându-se de mână și plângând împreună. Muzica clasică îl liniștea, ritmurile latino îi transmiteau o veselie frenetică; Evelyn îi puneă în mâini o tamburină sau niște maracas și în timp ce el le agita frenetic, ea dansa în ritmul lor ca o marionetă dezarticulată, făcându-l să râdă cu sughițuri.

Au devenit de nedespărțit. Evelyn renunța sistematic la zilele ei libere, concediu n-a cerut niciodată, știind că Frankie i-ar fi dus dorul. Pentru prima dată de când îl născuse, Cheryl era liniștită. În limbajul special alcătuit din alinturi, gesturi și sunete, cât și pe computer, Frankie a cerut-o într-o zi de

nevastă pe Evelyn. „Mai întâi să crești mare, copilaș, apoi vom vedea“, a răspuns ea, înduioșată.

Și dacă bucătăreasa și fiica ei erau la curent cu ce se petrecea între domnul și doamna, oricum nu făceau nici un comentariu. Nici Evelyn nu deschidea subiectul, dar nu se prefăcea că nu știe, doar trăia lângă ei și era foarte apropiată de Cheryl. Bătăile aveau loc în spatele ușilor închise, însă pereții casei vechi erau subțiri. Evelyn dădea televizorul la maximum pentru ca Frankie să nu audă, copilul făcea crize când își auzea părinții certându-se, ajungând să-și smulgă părul din cap. Numele lui se auzea în toate certurile lor. Chiar dacă tatăl îl evita cu strășnicie, fiul era omniprezent. „De-ar muri odată!“ urla la nevastă-sa. De-ar muri amândoi, și ea, și monstrul ei, bastardul ăsta fără nici o genă a neamului Leroy, căci în familia lui nu erau tarați, nici ea, nici el nu meritau să trăiască, erau în plus! Evelyn auzea plesnetul groaznic al loviturilor de curea. Iar Cheryl, terorizată că fiul ei auzise totul, încerca să compenseze ura tatălui cu dragostea ei obsesivă de mamă.

După aceste episoade, Cheryl nu se mișca din casă cu zilele, iar Evelyn o îngrijea cu o grijă filială, îi trata vânătăile cu arnică, o ajuta să se spele, îi peria părul, se uita alături de ea la seriale și îi asculta tânguiriile fără să spună nimic. Erau zilele în care mama petrecea multe ore cu fiul ei, îi citea, îi spunea povești, îi pune un creion între degete ca să deseneze. Această iubire maternă îl sufoca pe Frankie, care devenea nervos și tasta pentru Evelyn, în spaniolă, ca să nu-și jignească mama, că voia să fie lăsat în pace. Săptămâna se termina cu Frankie scos din pepeni, cu mama lui îndopată cu pastile împotriva depresiei și anxietății, cu și mai multe treburi de făcut pentru Evelyn, care nu se plânga defel, căci față de viața stăpânei sale, a ei era mult mai ușoară.

O compătimea din toată inima și voia s-o protejeze, dar asta era imposibil. Soarta îi dăduse acest soț brutal, trebuia să accepte pedeapsa până la capăt; când nu avea să mai poată suporta, ea n-are s-o lase singură și, împreună cu Frankie, au să fugă departe de domnul Leroy. Evelyn cunoștea cazuri asemănătoare din satul ei: bărbatul se îmbăta, se lua la bătaie, avea necazuri la serviciu, pierdea un pariu... orice putea prilejui corecția aplicată nevastei sau copiilor, nu era vina lui, așa sunt bărbații, asta e legea vieții, își zicea fata. Cu siguranță că altele erau motivele pentru care domnul Leroy se purta atât de oribil cu doamna, dar consecințele erau aceleași. Loviturile începeau să plouă din senin, apoi el pleca trântind ușa, iar Cheryl se închidea în dormitorul ei să plângă în neștire. Evelyn

aștepta momentul potrivit ca să intre în vârful picioarelor și să-i spună că Frankie era bine, o ruga să se odihnească, îi oferea ceva de mâncare, îi dădea pastilele pentru nervi și somnifere, îi punea comprese cu gheață. „Adu-mi niște whisky și stai un pic cu mine“, o ruga Cheryl, desfigurată de plâns și apucând-o de mână.

În casa Leroy discreția era o condiție obligatorie pentru a rezista, o preveniseră pe Evelyn celelalte angajate. În ciuda groazei pe care i-o provoca domnul Leroy, fata voia să-și păstreze postul; în casa cu statui se simțea în siguranță, așa cum se simțise în copilărie la bunica, în plus, avea lucruri la care nici nu visase, confort, înghețată la discreție, televizor, un pat moale în camera lui Frankie. Salariul era minim, dar nu avea cheltuieli și îi trimitea banii bunicii, care înlocuia pe rând pereții de lut și trestie cu alții de ciment și cărămidă.

În vinerea aceea din ianuarie când New Yorkul a fost paralizat de viscol, bucătăreasa și fiica ei nu au venit la lucru. Cheryl, Evelyn și Frankie au rămas în casă. Urgia fusese anunțată în mass-media cu o zi înainte, numai că a depășit toate pronosticurile. A început cu o grindină cât bobul de mazăre pe care vântul o arunca în geamuri de părea că se vor sparge în orice clipă. Evelyn a tras obloanele și draperiile ca să atenueze zgomotul și să nu se sperie Frankie, a încercat să-i distragă atenția dând drumul la televizor, însă degeaba: gheața care bătea în geamuri și tunetele l-au înspăimântat. Într-un târziu l-a liniștit și l-a pus în pat, sperând că avea să adoarmă, chiar și fără televizor, căci recepția era sub orice critică. Prevăzând o pană de curent, se pregătise cu lanternă și lumânări și pusese supa copilului într-un termos ca să rămână caldă. Frank Leroy plecase de-acasă cu un taxi încă de dimineață; se dusese la un club de tenis din Florida, ca să scape de vremea rea. Cheryl petrecuse ziua în pat, bolnavă și plânsă.

Sâmbătă, Cheryl s-a trezit târziu, agitată și cu privirea dementă din zilele ei proaste, numai că spre deosebire de alte dăți era atât de tăcută, că Evelyn s-a alarmat. Pe la prânz, după ce grădinarul a venit să curețe zăpada din fața casei, a luat Lexusul și a spus că se duce la psihanalist. S-a întors după vreo două ore, extrem de agitată. Evelyn i-a numărat pastilele și i-a turnat o doză serioasă de whisky, căci doamnei îi tremurau mâinile. Le-a luat cu trei înghițituri lungi de băutură. Avusese o zi de groază, a spus apoi, era deprimată, îi crăpa capul de durere, nu voia să vadă pe nimeni, cu atât mai puțin pe bărbatu-său, bine-ar fi ca nelegiuitul ăsta să nu se mai întoarcă, să dispară naibii, să se ducă direct în iad, asta ar merita pentru câte face, nici nu-i pasă de el sau de Danescu, puiul ăla de cățea, vrăjmașul oploșit sub acoperișul ei, blestemați să fie amândoi, îi urăsc,

gâfâia femeia, abia respirând și febrilă.

— Îi am la mână, Evelyn, că dacă mă apuc să vorbesc îi ia dracu', nu mai scapă! Sunt niște criminali, niște asasini. Știi tu cu ce se ocupă? Fac trafic de persoane, vând oameni. Îi aduc din alte locuri păcălindu-i și îi vând ca sclavi. Să nu-mi spui că n-ai auzit de-așa ceva!

— Am auzit și eu, a recunoscut fata, speriată de halul în care arăta stăpână-sa.

— Îi pun să trudească precum animalele, nu îi plătesc, îi amenință și îi omoară. Și sunt mulți băgați în afacerea asta, agenți, transportatori, polițiști, grăniceri, până și judecători corupți! Clienții nu lipsesc niciodată. Și se fac bani buni, înțelegi?

— Da, doamnă.

— Ai avut noroc că n-au pus gheara pe tine, ai fi ajuns într-un bordel. Spune, crezi că sunt nebună?

— Nu, doamnă.

— Kathryn Brown e o curvă. Vine să spioneze, Frankie e doar un pretext. Bărbatu-meu a adus-o. Se culcă cu el, știai? Ce să știi tu, ești o copilă! Cheia pe care am găsit-o la el în buzunar e de la casa târfei, că altfel de ce-ar avea-o?

— Doamnă, vă rog ... cum puteți fi sigură că e de la casa ei?

— Păi, de unde să fie? Și mai știi ceva, Evelyn? Frank vrea să scape de mine și de Frankie... de propriul său fiu! Să ne omoare! Asta plănuiește, și tipa asta Brown e precis complicea lui, dar eu stau de veghe. Nu las garda jos, sunt atentă, sunt mereu atentă...

Epuizată, năucită de alcool și medicamente, ținându-se de pereți, femeia s-a lăsat condusă în camera ei. Evelyn a ajutat-o să se dezbrace și să se culce. Nu bănuise că Cheryl era la curent cu relația lui Leroy cu fizioterapeuta. Ea trăia de luni de zile cu taina aceasta în suflet, o taină ca o tumoare malignă. Cu predispoziția ei de a se face invizibilă, asculta, observa și trăgea concluzii. Îi surprinsese nu doar o dată șușotind pe culoar sau trimițându-și SMS-uri dintr-un capăt în altul al casei. Îi auzise plănuind niște vacanțe împreună, îi văzuse strecurându-se în câte o cameră goală. Leroy intra în dormitorul lui Frankie numai când Kathryn îi făcea exercițiile și atunci pe ea o dădeau afară cu o scuză oarecare. Nu se fereau de copil, deși știau că înțelegea totul, de parcă ar fi vrut ca Cheryl să le descopere legătura. Evelyn îi spusese lui Frankie că acela era secretul lor, nimeni altcineva nu trebuia să afle. Presupunea că Leroy era îndrăgostit de Kathryn, pentru că tot timpul căuta pretexte să fie cu ea și pentru că în prezența ei tonul vocii și expresia feței i se schimbau; mai puțin limpezi îi

erau motivele pentru care fizioterapeuta se combinase cu un individ rău, mai în vârstă decât ea, însurat și tată al unui copil bolnav – doar dacă nu era atrasă de banii lui.

Știa de la Cheryl că Leroy putea fi irezistibil dacă voia, așa o cucerise și pe ea. Țsta era el, dacă-și punea ceva în cap nimic nu-i stătea în cale. Se cunoscuseră în barul elegant de la Ritz, unde ea venise cu două prietene, iar el încheia o afacere. Schimbaseră niște priviri, măsurându-se reciproc de la distanță. Destul ca el să vină hotărât la ea cu două martiniuri. „De atunci nu m-a mai lăsat în pace. M-a prins așa cum prinde păianjenul o muscă. Știam c-o să mă maltrateze, căci asta a început înainte de nuntă, dar era mai curând un joc. Nu mi-am închipuit c-o să fie tot mai rău și mai des...” În ciuda fricii și a urii pe care i le provoca, Cheryl recunoștea că bărbatul atrăgea prin înfățișare, prin hainele deosebite, prin aerul autoritar și misterios; calități pe care Evelyn nu era în stare să le aprecieze.

În sâmbăta aceea, în timp ce asculta lamentările incoerente ale lui Cheryl, Evelyn a simțit din camera de alături că era cazul să-i schimbe scutecele lui Frankie. I se ascuțise și mirosul, nu numai auzul și intuiția. Cheryl ar fi trebuit să cumpere scutece, dar în halul în care se găsea, uitase. Copilul dormita, așa că și-a zis că avea timp să se repeadă până la farmacie. Și-a pus haina, hanoracul, cizmele de cauciuc și mănușile și a ieșit gata să dea piept cu zăpada, dar furgoneta avea un cauciuc dezumflat. Fiatul 500 al lui Cheryl era la reparat, taxi era inutil să cheme pe vremea asta, pe doamna n-avea sens s-o trezească în starea în care se afla. Era gata să renunțe și să rezolve problema cu un prosop, când a zărit în vestibul, la locul lor, cheile Lexusului. Mașina era a lui Frank Leroy și ea n-o condusese niciodată, dar a presupus că nu putea să fie mai greu decât cu furgoneta; avea să facă mai puțin de o jumătate de oră dus-întors, doamna plutea în lumea ei și n-avea să-i simtă lipsa, problema urma să fie rezolvată. Frankie dormea liniștit, l-a sărutat pe frunte și i-a șoptit că se întoarce repede. După care a scos cu grijă Lexusul din garaj.

Lucía

Chile

Moartea mamei sale, în 2008, i-a creat Lucíei Maraz un sentiment de nesiguranță absolut inexplicabil, pentru că de la nouăsprezece ani, de când plecase în exil, nu mai depinsese de ea. În relația lor, rolul de protector emoțional îl jucase ea, iar în ultimii ani și pe cel de susținător financiar, căci inflația tot redusese pensia Lenei. Cu toate acestea, când s-a văzut fără mamă, senzația de vulnerabilitate a fost la fel de intensă ca tristețea pierderii. Tatăl dispăruse devreme din viața ei, drept care familia se redusese la mamă și la fratele ei Enrique, iar când i-a pierdut și pe ei, a realizat că nu mai conta decât pe Daniela. Carlos trăia în aceeași casă, dar în materie de sentimente era veșnic absent. Pentru prima dată, Lucía a simțit povara vârstei. Intrase demult în al cincilea deceniu de viață, dar tot de treizeci de ani se simțea; până atunci ideea bătrâneții și a morții fusese ceva abstract, ceva ce li se întâmpla doar altora.

S-a dus cu Daniela să arunce în mare cenușa Lenei, așa cum ceruse ea fără să dea explicații; Lucía bănuia că dorința ei fusese să ajungă în aceleași ape ale Pacificului în care nimerise și fiul ei. Ca al atâtor altora, probabil că și trupul lui Enrique fusese aruncat în mare legat de o bucată de șină, fapt neconfirmat de spiritul său care o vizitase pe Lena în ultimele ei zile. Au plătit deci un pescar care să le ducă dincolo de ultimele stânci, acolo unde oceanul devenea gri-petrol și nici pescărușii nu mai zburau. În picioare în barcă, cu obrajii scăldați în lacrimi, și-au luat rămas-bun de la mama și bunica atât de încercată și de la Enrique, de care încă nu apucaseră să se despartă, pentru că Lena refuzase să-i accepte moartea atâta vreme, deși poate că în străfundul inimii o făcuse de mult. Prima carte a Lucíei apăruse în 1994 și prezenta detalii despre acele crime – nimeni nu le dezmințise. O citise și Lena și își însoțise fiica și atunci când Lucía fusese audiată de un judecător în procesul care cerceta problema elicopterelor Armatei. Trebuie că-și făcuse deci o idee limpede despre soarta fiului său, însă a recunoaște asta echivala cu renunțarea la misiunea care o obsedase mai bine de

trei decenii. Enrique adăstase în tot acest timp în ceața deasă a incertitudinii, nici viu, nici mort, până la miraculoasa sa apariție pentru a-și conduce mama în lumea de dincolo.

În barcă, Daniela ținea urna, iar Lucía arunca pumni de cenușă și se ruga pentru mamă, frate și pentru necunoscutul care odihnea și acum în cripta familiei Maraz din cimitir. În toți acești ani nimeni nu îl identificase în fotografia din arhivele Vicariatului; Lena ajunsese să-l considere un membru al familiei. Briza ținea cenușa în aer, care plutea ca un praf de stele, apoi se lăsa încet pe apă. A fost momentul în care Lucía a înțeles că trebuia să joace ea rolul mamei: era cea mai în vârstă din mica ei familie, era matroana. Maturitatea a izbit-o din plin, dar nu avea s-o copleșească decât după doi ani, când își va inventaria pierderile și se va înfrunta la rândul ei cu moartea.

Povestindu-i lui Richard Bowmaster această perioadă din viața ei, Lucía a omis tonurile gri și s-a concentrat pe cele suave și pe cele sumbre. Restul nu prea ocupa loc în amintirile ei, dar Richard voia să știe mai mult. Îi cunoștea cele două cărți, în care istoria lui Enrique slujea drept punct de plecare și conferea o voce personală unui amplu reportaj politic, dar despre viața ei privată știa prea puțin. Lucía i-a spus că mariajul ei cu Carlos Urzúa nu rezistase susținut de intimitate, doar vocația ei romantică sau pur și simplu inerția amânaseră luarea unei decizii. Erau două ființe care se învârteau în același spațiu, atât de distante încât se înțelegeau bine, căci o ceartă implică apropiere. Finalul căsniciei avea să fie grăbit de apariția cancerului, numai că acest final se cocea de ani de zile.

După moartea bunicii ei, Daniela s-a dus la Universitatea din Miami de la Coral Gables și între mamă și fiică a început o corespondență frenetică, similară celei pe care Lucía o purtase cu mama ei în perioada canadiană. Daniela era încântată, o fascinau creaturile acvatice și abia aștepta să exploreze tainele oceanului; avea mai mulți pretendenți de ambe sexe și o libertate de neconceput în Chile, unde s-ar fi văzut supusă judecății unei societăți intransigente. Într-o zi și-a anunțat părinții, la telefon, că nu se definea nici ca femeie, nici ca bărbat și că practica relații poliamoroase. Carlos a întrebat-o dacă asta însemna promiscuitate bisexuală și a prevenit-o că era mai bine să nu bată toba în Chile, unde prea puțini ar fi înțeles. După care i-a spus Luciei: „Uite că așa se numește acum amorul liber, dar chestia asta a eșuat întotdeauna și nici acum n-o să aibă o viață lungă“.

Când mama ei s-a îmbolnăvit, Daniela și-a întrerupt atât studiile, cât și experimentele sexuale. Era în 2012, an care pentru Lucía a fost unul de pierderi

și despărțiri, un an lung de spitalizări, epuizare și teamă. Carlos a părăsit-o pentru că n-a avut curaj să fie martorul devastării ei – chiar așa s-a exprimat, rușinat dar hotărât. A refuzat să se uite la cicatricile care-i brăzdau pieptul, simțea o repulsie atavică față de ființa căzută pradă ravagiilor în care se transforma Lucía și i-a lăsat Danielei responsabilitatea îngrijirii. Indignată de purtarea tatălui, fiica l-a înfruntat cu o duritate nebănuită și a fost cea care a menționat pentru prima dată divorțul ca pe singura soluție decentă pentru doi soți care nu se mai iubeau. Carlos își adora fiica, însă oroarea produsă de starea fizică a Lucíei a fost mai puternică decât teama de a o dezamăgi pe Daniela. Le-a spus că se mută deocamdată la un hotel, ca să se calmeze, căci tensiunea de acasă îl afecta cumplit, împiedicându-l să lucreze. Era de-acum la vârsta pensionării, dar își propusese să apuce drumul cimitirului direct de la birou. Lucía și Carlos s-au despărțit cu politețea călduță care fusese și caracteristica anilor de căsnicie, fără pic de ostilitate și fără să lămurească nimic. În mai puțin de o săptămână, Carlos își închiria un apartament și Daniela îl ajuta să se instaleze.

Lucía a resimțit despărțirea ca pe un mare gol. Era obișnuită cu absența emoțională a bărbatului, dar acum timpul parcă se dilatase, casa i se părea prea mare și răsunau a gol camerele neocupate, noaptea i se părea că-i aude pașii și apa curgând în baia lui. Ruptura produsă în obiceiuri și-n rutina cotidiană o demoraliza și se adăuga chinului acelor luni de tratament. Se simțea rănită, fragilă, dezgolită. Daniela susținea că tratamentul îi distrusese imunitatea trupească și spirituală. „Nu trebuie să faci inventarul lucrurilor care îți lipsesc, mamă, ci al celor pe care le ai.“ Mai spunea că acum avea șansa unică de a se însănătoși la minte și la trup, de a se desprinde de un lest inutil, de a se lepăda de ranchiună, complexe, amintiri grele, năzuințe imposibile și alte gunoaie. „De unde le scoți, dragă?“ „De pe internet“, răspundea fata.

Plecarea lui Carlos a fost radicală: deși locuia acum la câteva cvartale distanță, era ca și cum s-ar fi mutat la marginea altui continent. Nu a întrebat nici măcar o dată de starea de sănătate a Lucíei.

Lucía a ajuns în Brooklyn în septembrie 2015, punându-și speranța în virtuțile stimulative ale schimbării de decor. Gata cu rutina, era cazul să întindă cărțile destinului, poate că de data asta avea să-i pice una mai bună. Poate că New Yorkul avea să fie doar prima destinație a unui periplu mai lung. Își propunea să caute alte oportunități și să bată lumea cât mai avea putere și în măsura limitatelor ei posibilități. Voia să lase în urmă durerile ultimilor ani. Cea mai

crudă fusese moartea mamei, care o afectase mai mult decât divorțul și cancerul. Dacă la început plecarea soțului fusese ca o lovitură de sabie, curând a perceput-o ca pe un dar de libertate și liniște. Trecuseră de-acum niște ani, timp suficient ca să se împace cu trecutul.

Mai grea a fost recuperarea după boala care îl făcuse pe Carlos să dea bir cu fugiții. Dublă mastectomie și luni de chimioterapie și radioterapie care o lăsaseră slabă, cheală, fără gene și sprâncene, cu cearcăne albastre și cicatrici – dar era sănătoasă și pronosticul era bun. Sâni i-au fost reconstruiți cu implanturi care se umflau treptat, pe măsură ce mușchii și pielea le făceau loc, un proces dureros pe care l-a suportat fără să se vaite, împinsă de vanitate. Orice era preferabil torsului plat și brăzdat de cusături.

Experiența anului de boală i-a insuflat o sete arzătoare de viață, de parcă răsplata suferinței ar fi fost descoperirea pietrei filozofale, a substanței magice a alchimiștilor în stare să transforme plumbul în aur și să redea tinerețea veșnică. Frica de moarte o pierduse de când asistase la eleganta trecere de la viață la moarte a mamei ei. Ca și atunci, a perceput iarăși, cu o luciditate rece, prezența irefutabilă a sufletului, acea esență primordială care nu se lasă afectată nici de cancer, nici de nimic. Orice s-a întâmpla, sufletul dăinuie. Își imagina moartea ca pe un prag și era curioasă să vadă ce-avea să găsească dincolo. Nu se temea să treacă acel prag, dar cât mai era pe lumea asta dorea să trăiască din plin, fără să se ferească de nimic, invincibilă.

Tratamentul s-a terminat la finele anului 2015. Multe luni evitase să se privească în oglindă, pe cap purta o tichie de pescar trasă peste frunte, asta până când Daniela i-a aruncat-o la gunoi. Fata împlinise douăzeci de ani când își lăsase studiile și venise în Chile să stea cu ea. Lucía o rugase să nu se întoarcă, dar mai târziu constatase că prezența fiicei îi era indispensabilă. La sosire, aproape că nu o recunoscuse. În iarna când plecase, Daniela era o domnișoară palidă și mult prea gros îmbrăcată, la venire era bronzată, cu o jumătate de cap ras și cealaltă cu șuvițe verzi, în șort și cu picioarele păroase vârate în niște cizme soldățești, gata să-și îngrijească mama și să-i distreze pe ceilalți pacienți. Intra în salon împărțind pupături, pături, batoane nutritive, sucuri de fructe și reviste bolnavilor legați la perfuziile din care picurau fel de fel de substanțe.

Nu petrecuse nici măcar un an încheiat la universitate, însă vorbea de parcă ar fi navigat pe mările lumii alături de Jacques-Yves Cousteau printre sirene cu coadă albastră și brigantine scufundate. I-a lămurit pe pacienți ce înseamnă LGBT – lesbiene, gay, bisexuali și transsexuali – explicându-le în detaliu

subtilele diferențe. Dacă și pentru tinerii din State era ceva nou, în Chile nimeni nu avea habar de-așa ceva, cu atât mai puțin cei internați la oncologie. Pe aceștia din urmă Daniela i-a informat că ea era de gen neutru sau fluid, căci nu era obligatoriu să accepți clasificarea bărbat sau femeie dictată de organele genitale, un om se poate defini cum îi tună și să-și mai și schimbe părerea dacă alt gen i se pare mai comod. „Ca indigenii anumitor triburi, care își schimbă numele în diferite etape ale vieții, pentru că cel primit la naștere nu-i mai reprezintă“, a adăugat în chip de lămurire, sporind perplexitatea generală.

Daniela a stat alături de mama ei după operație, în orele interminabile și neplăcute de tratament, în timpul convalescenței și la procesul de divorț. Dormea lângă ea, gata să sară din pat și s-o ajute în caz de nevoie, a susținut-o cu iubirea ei precipitată și aspră, cu glumele ei, cu supele și cu talentul de a se descurca prin hățșurile birocrăției medicale. A târât-o la magazine ca să-și cumpere haine noi și i-a impus o dietă rațională. Iar după ce tatăl său și-a pus la punct noua viață de holtei și mama a fost din nou pe picioare, și-a luat la revedere fără mare tam-tam și a plecat la fel de veselă precum venise.

Până să se îmbolnăvească, Lucía dusesse o viață pe care ea o definea ca boemă, și Daniela ca nesănătoasă. Fumase mulți ani, nu făcea exerciții fizice, la fiecare cină bea două pahare de vin și mânca înghețată la desert, avea mereu câteva kilograme în plus și o dureau genunchii. Cât timp fusese măritată râdea de stilul de viață al lui Carlos; ea își începea ziua tolănită în pat cu cafeaua cu lapte și două croasante și citind ziarul, în timp ce el alerga de parcă ar fi fost urmărit de poliție până la birou, unde Lola, credincioasa sa secretară, îl aștepta cu haine de schimb. La vârsta lui, Carlos Urzúa era în formă și se ținea drept ca bradul. A început și ea să-i urmeze exemplul, împinsă de autoritatea de fier a Danielei, iar rezultatele s-au văzut în curând pe cântarul din baie și în vitalitatea pe care n-o mai avusese din adolescență.

Un an și jumătate mai târziu, Lucía și Carlos s-au revăzut când au semnat actele de divorț – legalizat de puțin timp în Chile. Era încă prematur ca Lucía să se considere complet vindecată, însă își recăpătase forțele și avea sâni reconstruiți. Părul îi crescuse alb, l-a tuns scurt și nu l-a vopsit, doar că Daniela i-a făcut niște meșe colorate înainte de a pleca la Miami. Văzând-o la divorț cu zece kilograme mai puțin, sâni de fată mare sub o bluză decoltată și păr fosforescent, Carlos a avut un șoc. Iar ei i s-a părut că omul arăta mai chipeș ca niciodată și a simțit o împunsătură de regret pentru dragostea pierdută, care însă i-a trecut repede. Adevărul era că nu mai simțea nimic pentru el, numai

gratitudine că i-o dăduse pe Daniela. Și-a zis că n-ar fi fost rău să fie un pic furioasă pe el, i-ar fi făcut bine la sănătate, dar nici asta n-a ieșit: din amorul focos pe care i-l purtase atâția ani nu mai rămăsese nici măcar cenușa dezamăgirii. Recuperarea de după boală a fost grea, dar la fel de completă ca recuperarea de după divorț; doi ani mai târziu, în Brooklyn, abia dacă-și mai amintea de această etapă din trecutul ei.

Julián a apărut în viața ei la începutul lui 2015, când Lucía se resemnase de-acum cu lipsa dragostei și credea că fantezia romantică îi dispăruse în timpul chimioterapiei. Julián i-a demonstrat că dorința și curiozitatea sunt resurse naturale regenerabile. Dacă mama ei ar mai fi trăit, i-ar fi atras atenția că, la vârsta Lucíei, astfel de pretenții erau ridicole și poate că ar fi avut dreptate, căci cu fiecare zi ce trecea șansele pentru dragoste și pentru ridicol sporeau deopotrivă; însă nu pe de-a-ntregul, căci Julián apăruse ca s-o iubească într-un moment când nici nu se mai aștepta. Deși povestea s-a terminat la fel de iute pe cât a început, i-a slujit ca să afle că purta încă în ea jarul gata să se reaprindă. Și regretele nu-și aveau rostul – ce-a fost a fost, să fie primit.

Primul lucru care i-a atras atenția la Julián a fost aspectul: fără să fie urât de-a binelea, era mai curând neatrăgător. Toți iubiții ei, mai ales fostul bărbat, fuseseră arătoși, mai curând din întâmplare, nu că i-ar fi căutat ea așa. Julián a fost cea mai bună dovadă a lipsei sale de prejudecăți împotriva urâților, avea să-i spună Danielei. La prima vedere era aidoma chilianului mediu, fără sare și piper, neglijent, de parcă ar fi purtat haine de împrumut, pantaloni burlănoși și jachete tricotate ca de bunic. Avea tenul smead al strămoșilor săi, spanioli sudici, părul și barba sure și mâinile moi ale cuiva care n-a făcut niciodată nici o treabă. Dar sub înfățișarea asta ștearsă se ascundea un tip cu o inteligență ieșită din comun și un amant experimentat.

A fost de-ajuns un prim sărut și ce-a urmat în aceeași noapte pentru ca Lucía să cedeze unui capriciu juvenil răsplătit din plin de Julián. Cel puțin pentru o vreme. În primele luni Lucía a primit cu ambele mâini tot ce-i lipsise în căsnicie; omul o făcea să se simtă iubită și dorită, i-a redat o tinerețe năvalnică. Și el a apreciat într-o primă fază senzualitatea și bucuria, dar destul de repede implicarea emoțională l-a speriat. Uita să vină la întâlnire sau ajungea târziu, ori suna în ultima clipă să se scuze. Bea un pahar în plus și adormea la mijlocul unei fraze sau între două mângâieri. Se plângea că nu mai are vreme de citit și de viață socială, începea să-l deranjeze că trebuia să-i acorde atenție Lucíei.

Continua să fie un amant atent, preocupat mai curând de plăcerea ei decât de a lui, însă ea l-a simțit ezitant, nu se mai lăsa pradă amorului, sabota relația. Între timp Lucía învățase să recunoască deziluzia în dragoste de cum își ițea capul de gargui și nu mai aștepta să dispară, așa cum făcuse în cei douăzeci de ani de căsnicie. Avea mai multă experiență și mai puțin timp de pierdut. Și-a dat seama că trebuia să se despartă înainte de a o face el, deși aveau să-i lipsească enorm umorul, jocurile lui de cuvinte, plăcerea de a se trezi lângă el, știind că un cuvânt șoptit sau o atingere ca din întâmplare puteau retrezi îmbrățișările. A fost o despărțire fără dramatism și au rămas prieteni.

— Am decis să-i dau un respiro bieteii mele inimioare frânte, i-a spus apoi la telefon Danielei pe un ton ce se voia glumeț, dar care i-a ieșit cam smiorcăit.

— Ce banalitate, mami! Inima nu se crapă ca un ou. Și chiar dac-ar fi ca un ou, nu e mai bine-l spargi chiar tu, ca să se reverse sentimentele? Țasta e prețul pentru o viață bine trăită! a sunat sentința implacabilă a fiică-sii.

După un an, în Brooklyn, Lucíei tot îi mai era dor din când în când de Julián, însă era doar o pișcătură superficială, nedureroasă. Era posibilă încă o dragoste? Nu în Statele Unite, își zicea, nu era genul de femeie care poate atrage un american, ce dovadă mai bună decât indiferența lui Richard Bowmaster. Pentru ea, seducția era legată de umor, numai că ironia chiliană era intraductibilă, ba chiar jignitoare de-a dreptul. În engleză avea coeficientul intelectual al unui cimpanzeu, i-a spus ea Danielei. Râdea din tot sufletul doar de Marcelo, de labele lui scurte și de mutra lui de lemurian; cățelul ăsta își permitea luxul de a fi narcisist și morocănos – precum un soț.

Tristețea despărțirii de Julián i-a provocat o criză de bursită la șolduri. A luat analgezice și a mers ca o rață câteva luni, dar a refuzat să se ducă la doctor, convinsă că totul va trece când va trece și supărarea. Așa a fost. Pe aeroportul din New York șchiopăta; Richard Bowmaster o aștepta pe colega cea atrăgătoare și veselă pe care o știa el și când colo s-a pomenit cu o necunoscută cu pantofi ortopedici și sprijinită în baston, care scârțâia ca o balama ruginită când se ridica de pe scaun. Totuși, câteva săptămâni mai târziu, a văzut-o fără baston și încălțată cu cizme la modă. Habar nu avea că miracolul se datora unei scurte vizite a lui Julián.

În octombrie, la o lună după ce Lucía s-a instalat în subsolul casei lui Richard, Julián a venit la New York pentru o conferință și au petrecut o duminică minunată. Au prânzit la Le Pain Quotidien, s-au plimbat prin Central Park – încet, pentru că ea își cam târșăia picioarele – și au urmărit mână în mână un

musical pe Broadway, la matineu; pe urmă au cinat într-un mic restaurant italianesc și au închinat pentru prietenie cu cel mai bun chianti. Complicitatea era la fel de proaspătă ca în prima zi, au trecut firesc la limbajul aluziv și la replicile cu dublu sens pe care doar ei le înțelegeau. Julián și-a cerut iertare pentru că o făcuse să sufere, ea i-a spus cu toată sinceritatea că abia dacă-și mai amintea. De dimineață, înaintea ceștilor de cafea cu lapte și a chiflelor proaspete, Julián îi trezise o simpatie festivă, o dorință de a-i miroși părul, de a-i aranja gulerul hainei și de a-i spune să-și cumpere niște pantaloni care să-i vină mai bine. Atât. Bastonul a rămas sub scaunul restaurantului italianesc.

Richard și Lucía

La nord de New York

La cinci după-amiaza, când Lucía și Richard s-au întors la cabana unde îi aștepta Evelyn, după ce aruncaseră mașina în lac, murdari de noroi, uzi de zăpadă și rupți de oboseală, întunericul care iarna se lasă devreme era străpuns de strălucirea lunii. Întoarcerea se dovedise mai grea decât calculaseră, pentru că mașina Subaru patinase îndelung și se proptise într-un nămete. Au recurs din nou la lopată pentru a elibera roțile, apoi au rupt niște ramuri de pin și le-au întins pe jos, Richard a dat în marșarier și, la a doua încercare, automobilul s-a mișcat scoțând un horcăit, cauciucurile n-au patinat pe crengi și au reușit să scape.

Între timp se întunecase, urmele lor nu se mai vedeau și au mers pe bâjbâite. Au rătăcit drumul de mai multe ori, noroc că Evelyn încălcase instrucțiunile și pusese un felinar cu kerosen la intrare, a cărui lumină pâlpâitoare i-a adus înapoi.

Cabana li s-a părut primitoare ca un cuib, deși sobițele abia apucau să dezmoștească gerul care se strecura printre crăpăturile scândurilor vechi. Richard se simțea răspunzător pentru lipsa de confort a acestei locuințe primitive: în cei doi ani cât rămăsese închisă se degradase cât într-un secol. Și-a promis să revină în fiecare sezon și să facă reparațiile necesare, pentru ca Horacio să nu-l acuze de neglijență când avea să se întoarcă. Neglijență. Un cuvânt care avea darul să-l înfioare.

Din pricina întunericului și-a zăpezii, au renunțat la planul inițial de a sta la un hotel; în plus, nu era cazul să se plimbe cu Kathryn Brown în portbagaj mai mult decât era necesar. Așa că s-au pregătit să petreacă noaptea aceea de luni cât mai încotoșmănați cu puțință și liniștiți în privința cadavrului, care avea să rămână înghețat. Avuseseră parte de prea multă tensiune în ultimele zile, drept care au dat-o uitării pentru o vreme pe Kathryn și s-au distrat jucând Monopoly, lăsat acolo de copiii lui Horacio. Richard le-a explicat regulile. Pentru Evelyn, ideea de a cumpăra și a vinde proprietăți, de a acapara averi, de a domina piața și a-și duce partenerii la faliment era ceva de neînțeles. Lucía juca și mai prost decât

Evelyn, amândouă au pierdut până la urmă, iar Richard a ajuns milionar. Însă a fost o victorie meschină, care i-a lăsat senzația că le înșelase.

Au improvisat o cină cu ce mai rămăsese din mâncarea pentru măgari, au umplut sobițele cu combustibil și și-au pus sacii de dormit pe cele trei paturi din camera copiilor, trase cât mai aproape de sursele de căldură. Cearșafuri nu existau, păturile miroseau a umed. Richard și-a notat să aducă cu prima ocazie saltele noi, în astea se oploșiseră precis puricii, poate chiar și șoarecii. Și-au scos cizmele și s-au culcat îmbrăcați, căci noaptea avea să fie lungă și rece. Evelyn și Marcelo au adormit imediat, Lucía și Richard au stat de vorbă până după miezul nopții. Aveau atâtea să-și spună în această delicată fază în care își sonduu intimitatea! Și-au spus secretele, ghicind în beznă trăsăturile celuilalt, fiecare în culcușul lui, în paturile atât de apropiate, că s-ar fi putut săruta.

Iubirea, iubirea... Până mai ieri, Richard inventa dialoguri stângace cu Lucía, acum în minte i se buluceau versuri sentimentale pe care n-ar fi îndrăznit în veci să le pună pe hârtie; în care să-i spună, de exemplu, cât de mult o iubea, cât îi era de recunoscător că apăruse în viața lui. Cum venise ea de departe, plutind, adusă de zefirul norocului, cum se afla acum lângă el între ghețuri și zăpezi, purtând o promisiune în ochii ei mauri. Lucía îl găsisse brăzdat de cicatrici invizibile, la rândul lui percepea și el urmele fine ale rănilor care o marcaseră. „Am avut parte doar de o dragoste pe jumătate“, îi mărturisise ea odată. Dar gata: avea să o iubească nețărnut și absolut. Dorea să o protejeze și s-o facă fericită ca să nu plece niciodată, să petreacă împreună iarna asta și primăvara și vara și tot timpul, să fie complici și intimi, să împărtășească secretele cele mai ascunse, să facă parte din viața și din sufletul lui. Adevărul e că știa foarte puține despre ea, și chiar mai puține despre el însuși, dar asta nu conta dacă Lucía avea să răspundă iubirii lui, iar atunci vor avea restul vieții ca să se descopere și să îmbătrânească împreună.

Nu-și imaginase că o iubire dezlănțuită, precum cea din tinerețe pentru Anita, ar fi putut năvăli peste el din nou. Nu mai era bărbatul care se îndrăgostise de Anita, simțea că-i crescuseră solzi ca de crocodil, îi vedea în oglindă și erau grei precum o armură. I-a fost rușine că trăise ferindu-se de dezamăgiri, de părăsiri și trădări, de frică să nu mai sufere cum suferise pentru Anita, speriat de viață, ferecat în fața aventurii nemaipomenite care este dragostea. „Nu vreau să continui așa, să trăiesc pe jumătate, nu vreau să fiu bărbatul ăla laș, vreau să mă iubești, Lucía“, i-a spus el în noaptea aceasta extraordinară.

Când Richard Bowmaster s-a prezentat în 1992 la postul de la Universitatea

din New York, prietenul său Horacio Amado-Castro a fost surprins de schimbare. Cu câteva zile în urmă primise la aeroport un bețivan rufos și incoerent, care aproape că-l făcuse să se căiască pentru că insistase să-l aducă la facultatea la care predă. Îl admira din perioada lor de studenție și de tineri profesioniști, dar de atunci trecuseră mulți ani, iar Richard decăzuse mult. Moartea copiilor îl rănise adânc, ca și pe Anita. Bănuia că până la urmă aveau să se despartă – moartea unui copil poate distruge o căsnicie, puțini reușesc să treacă peste așa ceva, iar lor le muriseră doi. Mai era și oroarea că Richard provocase accidentul lui Bibi, o vină pe care nici nu era în stare să și-o imagineze: dacă s-ar fi întâmplat așa ceva cu unul dintre copiii săi, ar fi preferat să moară și el pe loc. Se temea că prietenul său nu era în stare să facă față exigențelor academice, numai că Richard a apărut impecabil, ras și tuns proaspăt, într-un costum corect de vară de culoare gri și cravată. Dacă răsuflarea îi mai mirosea a alcool, efectul nu se simțea în purtări și în idei. S-a făcut plăcut chiar din prima zi.

Soții Bowmaster s-au instalat într-un apartament pentru profesori în Washington Square Park, la etajul al unsprezecelea. Nu era mare, dar era bun și bine situat, la zece minute de mers pe jos de biroul lui Richard. Anita a pășit în casă cu același aer automat pe care îl avea de luni de zile și s-a așezat în fața ferestrei să privească bucățița de cer vizibilă printre clădirile din jur, în timp ce Richard tria bagajele, despacheta și făcea lista de cumpărături. Acesta avea să fie tonul scurtei lor conviețuiri la New York.

— M-au prevenit, Lucía. Atât rudele Anitei, cât și psihiatrul ei din Brazilia. Era foarte fragilă, cum de nu m-am gândit? Moartea copiilor a distrus-o.

— Dar a fost un accident, Richard.

— Nu. Eu veneam după o noapte de chef, eram amețit de sex, cocaină și alcool. N-a fost un accident, a fost o crimă. Iar Anita știa și m-a urât. Nu mă lăsa s-o ating. Când am adus-o la New York, am despărțit-o de familia și de țara ei, aici nu cunoștea pe nimeni, plutea în derivă, nu știa nici limba, de mine, care eram singurul care o putea ajuta, se îndepărtase. Dar am dezamăgit-o pe toate planurile. Nu m-am gândit la ea, doar la mine. Voiam să plec din Brazilia, să scap de neamul Farinha, să încep cariera pe care o amânasem atât. La vârsta mea de atunci ar fi trebuit să fiu profesor asociat. Am început foarte târziu și mi-am propus să trag tare, să mă pun la curent, să studiez, să predau și mai ales să public. De la bun început am știut că nimerisem la locul potrivit, dar în timp ce mă dădeam mare prin sălile și pe culoarele universității, Anita stătea toată ziua

tăcută în fața ferestrei.

— Făcea tratament psihiatric?

— Ar fi putut, soția lui Horacio s-a oferit să meargă cu ea și s-o ajute cu hârțogăria asigurărilor, dar Anita a refuzat.

— Și ce-ai făcut?

— Nimic. Mi-am văzut de-ale mele, ba chiar m-am apucat să joc squash ca să fiu în formă. Și Anita era mereu închisă în apartament. Nu știu ce făcea toată ziua, presupun că dormea. Nici măcar nu răspundea la telefon. Tata se mai ducea pe la ea, îi ducea dulciuri, încerca s-o scoată la plimbare... nici nu se uita la el, cred că-l detesta pentru că era tatăl meu. Într-un weekend am venit cu Horacio la cabana asta în care ne aflăm și am lăsat-o singură la New York.

— Beai zdravăn în perioada aia...

— Zdravăn. Ore întregi prin baruri. Țineam o sticlă într-un sertar al biroului, nimeni nu bănuia că în pahar nu aveam apă, ci gin sau votcă. Sugeam pastile de mentă ca să nu miros, credeam că nu se simte, că am o rezistență de fier la băutura – toți alcoolicii se amăgesc așa, Lucía. Era toamnă și piațeta din fața blocului era plină de frunze galbene... a șoptit el și vocea i s-a frânt.

— Ce s-a întâmplat, Richard?

— A venit un polițist să mă anunțe, cabana asta n-a avut niciodată telefon.

Lucía a așteptat îndelung, fără să-i întrerupă plânsul înăbușit, fără să scoată o mână din sacul de dormit ca să-l atingă, fără să încerce să-l consoleze: știa că nu există consolare posibilă pentru această amintire. Aflase în linii mari ce se întâmplase cu Anita din bârfele și comentariile colegilor de la universitate, dar bănuia că era pentru prima dată când Richard vorbea despre asta. A fost adânc mișcată că era depozitara mărturisirii sfâșietoare, martora plânsului purificator. Cunoștea – căci o trăise scriind și vorbind despre soarta fratelui ei Enrique – ciudata putere vindecătoare a cuvintelor, a durerii împărtășite care te face să vezi că și altcineva a trecut prin asta, că viețile se aseamănă și sentimentele sunt identice.

Se aventurase cu Richard dincolo de terenul sigur și cunoscut, obligați amândoi de nefericita de Kathryn Brown, și acum se descopereau, aflau cine erau. Situația bizară și nesigură conducea la o intimitate autentică. A închis ochii și s-a străduit să-l atingă pe Richard cu gândul, și-a trimis energia peste cei câțiva centimetri care-i despărteau ca să-l învăluie în compasiunea ei, așa cum făcuse de atâtea ori cu mama sa, în ultimele săptămâni de agonie, ca să-i aline spaimetele, dar și pe ale sale.

Cu o noapte în urmă se culcase la motel în patul lui Richard ca să vadă cum se simte alături de el. Să-l atingă, să-l miroasă, să-i simtă energia. Daniela susținea că atunci când dormi cu cineva energiile se combină, lucru care poate fi benefic pentru ambele persoane sau, dimpotrivă, îl poate afecta pe cel care e mai slab. „Noroc că nu dormeai în același pat cu tata, că ți-ar fi făcut aura arșice“, fusese concluzia fiică-sii. Să doarmă alături de Richard, chiar dacă el era bolnav și se aflau într-un pat care colcăia de purici, o reconfortase enorm. A avut certitudinea că era bărbatul bun pentru ea, de fapt intuise asta mai demult, poate că înainte de a veni la New York, și de aceea îi și acceptase invitația, însă o paralizase răceala lui aparentă. Richard era un ghem de contradicții, nu avea să facă el primul pas, trebuia deci să-l cucerească prin asalt. E posibil s-o respingă, n-o să fie o nenorocire, trecuse ea și peste lucruri mai grave, dar merita să încerce. Îi mai rămâneau niște ani de viață, poate că-l va convinge să se bucure de ei împreună. Umbra unui cancer recurent plana undeva deasupra; nu conta decât pe acest prezent prețios și efemer. Voia să profite de fiecare zi, căci le avea numărate, și cu siguranță mai puține decât credea. Nu era timp de pierdut...

— Căzuse lângă sculptura lui Picasso, a spus Richard. Ziua în amiaza mare. A fost văzută în picioare la fereastră, a fost văzută sărind, a fost văzută zdrobindu-se pe asfalt printre frunze. Eu am omorât-o pe Anita, așa cum am omorât-o și pe Bibi. Sunt vinovat de beție, de neglijență, de a le fi iubit mult mai puțin decât meritau.

— E timpul să te ierți, Richard, ispășești de mult vina asta.

— De douăzeci și cinci de ani. Și simt și acum ultima sărutare pe care i-am dat-o Anitei înainte de a o lăsa singură cu jalea ei, o sărutare care abia a atins-o, pentru că și-a întors fața.

— Douăzeci și cinci de ani cu sufletul în iarnă și inima ferecată, Richard. Asta nu e viață. Iar omul retras al acestor douăzeci și cinci de ani nu ești tu. În zilele astea din urmă, când ai ieșit din comoditatea în care te complăceai, ai descoperit cine ești de fapt. Sigur, doare, dar orice e mai bine decât să fii anesteziat.

De-a lungul orelor de meditație care îl ținuseră departe de băutură ani de zile, Richard încercase să învețe bazele filozofiei zen, să fie atent la clipa prezentă, să-și controleze fiecare respirație, dar trucul cu golirea minții nu-i reușise. Viața sa nu era o succesiune de momente separate, ci o poveste încâlcită, o tapiserie schimbătoare, haotică și imperfectă pe care o țesuse zi de zi; prezentul nu era un ecran gol, era înțesat de imagini, vise, amintiri, rușine, vină, singurătate, durere – toată realitatea asta blestemată, cum îi șoptise Luciei mai devreme.

— Și apari tu și-mi dai voie să jelesc pentru ce-am pierdut, să râd de propriile mele stângăcii și să plâng ca un plod.

— Era și timpul, Richard! Ajunge cât te-ai înecat în necazurile trecute, singurul leac pentru atâtea nenorociri e iubirea. Nu forța gravitației ține universul în echilibru, ci forța iubirii!

— Mă întreb și eu de ce, cum de-am putut trăi atâția ani singur și izolat, mă întreb de câteva zile încoace.

— De prost ce ești! Ce mod de-a pierde timpul, de-a pierde și viață! Cred că ți-ai dat seama că te iubesc, nu?

— Nu pricep cum poți să mă iubești, Lucía. Sunt un tip banal, ai să te plictisești cu mine. Și mai car după mine și povara greșelilor și neglijențelor mele, mai grea ca un sac cu pietre.

— Nu contează, am putere să-ți iau sacul în spate, să-l arunc în lacul înghețat și să-l fac dispărut pe veci, alături de Lexus.

— La ce bun am trăit eu, Lucía? Trebuie neapărat să aflui, înainte să mor, ce caut eu pe lumea asta. Ai dreptate, am fost ca anesteziat, nici n-aș ști de unde să reîncep să trăiesc.

— Dacă mă lași, te pot ajuta.

— Cum?

— Se începe cu trupul. Hai să apropiem sacii de dormit și să dormim ținându-ne în brațe. Am și eu nevoie, nu numai tu. Vreau să mă iei în brațe, să mă simt în siguranță și la adăpost. Până când o să mai orbecăim temători, așteptând ca celălalt să facă primul pas? Suntem prea bătrâni pentru asta, dar poate că suntem încă destul de tineri pentru dragoste.

— Ești sigură, Lucía? N-aș putea suporta ca...

— Sigură? Nu sunt sigură de nimic, Richard! Dar putem încerca. Ce ni se poate întâmpla cel mai rău? Să suferim? Să nu ne iasă?

— Nu spune asta, n-aș rezista...

— Te-am speriat... Iartă-mă!

— Nu, iartă-mă tu că nu ți-am spus până acum ce simțeam. E ceva atât de nou, atât de neașteptat, că nu știu ce să fac, dar tu ești mult mai puternică și mai lucidă decât mine. Hai, vino la mine în pat, vino să facem dragoste.

— Evelyn e la mai puțin de un metru, iar eu sunt cam gălăgioasă... Să așteptăm, dar până atunci putem să ne dezmierdăm.

— Știi tu cum îți vorbesc în taină ca un lunatic? Cum mi te închipezi în brațele mele? Te doresc de atâta timp...

— Nu te cred! De-abia azi-noapte te-ai uitat la mine, când m-am băgat cu forța la tine în pat, până atunci nici nu mă vedeai, a râs ea.

— Și mă bucur nespun că ai făcut-o, chiliancă obraznică, a zis el, întinzându-se s-o sărute.

Au pus sacii de dormit unul în altul pe un singur pat, au tras fermoarele și s-au îmbrățișat îmbrăcați cum erau, cu o disperare neobișnuită. E tot ce-avea să-și amintească limpede Richard mai târziu, restul acelei nopți magice va rămâne ascuns într-o nebuloasă eternă. În schimb, Lucía s-a lăudat că-și amintește totul, până la ultimul detaliu. În zilele și anii care au urmat i le-a tot povestit, de fiecare dată în altă variantă, și tot mai îndrăzneț, până la incredibil, căci ar fi fost imposibil să facă atâtea acrobații fără s-o trezească pe Evelyn. „Așa a fost, chiar dacă nu crezi, și poate că Evelyn s-a prefăcut că doarme ca să ne spioneze“, susținea ea. Richard credea că se sărutaseră îndelung, că-și lepădaseră hainele încurcați de îngustimea sacilor de dormit, că se exploraseră reciproc în măsura posibilului și făcând cât mai puțin zgomot, pe furiș și excitați ca doi puști care fac sex pitiți într-un colț întunecat. Dar își amintea, sigur că da, că ea se urcase peste el și el își trecuse ambele mâini peste ea, surprins de pielea ei caldă și netedă, de corpul abia zărit în lumina tremurătoare a lumânării, unul mai zvelt, mai docil și mai tânăr decât ce se ghicea când era îmbrăcată. „Iar sânii ăștia de corp de balet sunt ai mei, Richard, și m-au costat o avere“, i-a șoptit ea la ureche, înecându-se de râs. Râsul acesta era principala ei calitate, râsul ca o apă cristalină care îl spăla pe dinăuntru și ducea tot mai departe vechile îndoieli.

S-au trezit marți dimineața în lumina timidă a zorilor și-n căldura sacilor de dormit în care petrecuseră noaptea, într-o împletitură de brațe și picioare atât de strânsă, că nu știau unde începe unul și se termină celălalt, respirând la unison și simțindu-se atât de bine în dragostea pe care începeau s-o descopere. Toate convingerile și armele de apărare pe care se bazaseră până atunci s-au făcut praf înaintea miracolului intimității autentice. Frigul din cabană i-a izbit de cum au scos capul din așternut. Sobițele se stinseseră. Richard și-a luat inima în dinți și s-a dezlipit de Lucía și s-a pus în mișcare. A constatat că Evelyn și câinele dormeau și a profitat ca să o sărute pe cea care torcea lângă el. S-a îmbrăcat, a pus combustibil în sobe și apă la fiert, a făcut ceaiul și le-a servit pe femeile care l-au sorbit în pat, apoi l-a scos pe Marcelo afară.

Ziua se anunța radioasă. Viscolul era doar o amintire urâtă, zăpada acoperea totul ca o bezea, vântul rece aducea un miros incredibil de gardenii. A răsărit

soarele și cerul în sfârșit limpede a devenit albastru precum floarea de nu-mă-uita. „Frumoasă zi pentru funeraliile tale, Kathryn“, a mormăit el. Era vesel și plin de energie, ca un cățeluș. Fericirea pe care o simțea era atât de nouă, că nici nu avea nume; o pipăia cu grijă, făcea un pas înapoi, tatona teritoriul virgin al inimii sale. Își imaginase oare confidențele din noaptea care abia trecuse? Ochii negri ai Lucíei atât de aproape de ochii lui? Poate că inventase trupul ei sub mâinile lui, buzele lipite, bucuria, pasiunea și oboseala în patul matrimonial făcut din doi saci de dormit în care se îmbrățișaseră, asta era cert, căci cum altfel i-ar fi perceput respirația în somn, căldura ei provocatoare, imaginile visate? S-a întrebat încă o dată dacă asta se numea dragoste, căci era altceva decât patima dogorătoare pe care o avusese pentru Anita, senzația aceasta era precum nisipul cald al unei plaje însorite. Oare plăcerea asta subtilă și sigură să fie esența dragostei mature? Avea să vadă, era timp. S-a întors în cabană cu Marcelo în brațe și fluierând de mama focului.

De mâncare le mai rămăseseră doar niște resturi prăpădite, Richard a propus să meargă în prima localitate, să ia micul dejun și să continue până la Rhinebeck. De ulcer uitase. Lucía le spusese că în timpul săptămânii la Institutul Omega era personal de întreținere, dar cu puțin noroc în această zi de marți n-avea să fie nimeni, după marele viscol. Șoseaua avea să fie dezăpezită și n-aveau să facă decât patru ore, cel mult; nu se grăbeau. Văitându-se de frig, Lucía și Evelyn au ieșit târâș din sacii de dormit și l-au ajutat să facă ordine și să închidă cabana.

Evelyn, Richard, Lucía

Rhinebeck

Într-un Subaru neîncălzit și cu două geamuri pe jumătate deschise, înfofolit precum exploratorii polari, Richard Bowmaster le-a spus femeilor că în urmă cu câteva luni invitase la facultate, pentru o conferință, doi experți în trafic cu muncitori ilegali. Exact domeniul de care se ocupau Frank Leroy și Ivan Danescu, după cum le spusese Evelyn. Nu era ceva nou, a subliniat Richard, cerere și ofertă existau de la abolirea oficială a sclaviei, însă niciodată afacerea nu fusese atât de rentabilă ca în prezent; era o mină de aur, comparabilă doar cu traficul de droguri și de arme. Cu cât se înăspreau legile și controalele la graniță deveneau mai drastice, cu atât mai eficientă și mai nemiloasă era organizația și cu atât mai mult câștigau agenții, cum li se spunea traficantilor. Richard presupunea că Frank Leroy făcea legătura între traficantii și clienții nord-americani. Indivizii de tipul acesta nu-și murdăreau mâinile, nu cunoșteau chipurile și poveștile migranților care aveau să ajungă sclavi în agricultură, manufactură, industrie și bordeluri: pentru ei era vorba doar de cifre, de o încărcătură anonimă pe care trebuiau să o transporte, mai puțin prețioasă decât vitele.

Leroy avea o „fațadă“ de om de afaceri respectabil. Biroul său se afla în Manhattan, pe Lexington Avenue, știau asta de la Evelyn, iar de când făcea afaceri cu clienți dornici să folosească sclavi, cultiva prietenia politicianilor și autorităților complezente, spăla bani și rezolva probleme juridice când era cazul. Așa cum îi făcuse rost de un permis de conducere tribal lui Evelyn, tot așa putea obține acte false la prețul corect, numai că victimele traficului de persoane nu aveau nevoie de așa ceva, căci viețuiau invizibile, în afara radarului, reduse la tăcere, la umbra unei lumi lipsite de legi. Comisionul său trebuie să fi fost gras, însă cei care mișcau „încărcătura“ la scară mare plăteau ca să se știe în siguranță.

— Crezi tu că Frank Leroy chiar are de gând să-și omoare nevasta și fiul, cum ți-a spus Cheryl, sau e vorba doar de amenințări? a întrebat-o Richard pe Evelyn.

— Doamnei îi e frică de el... crede că-i poate injecta o supradoză de insulină lui Frankie sau să-l asfixieze.

— Dacă soția lui crede așa ceva despre el înseamnă că tipul e un monstru! a sărit Lucía.

— Mai crede și că domnișoara Kathryn avea de gând să-l ajute.

— Ți se pare plauzibil, Evelyn?

— Nu.

— Dar ce motive ar fi putut avea Frank Leroy ca s-o ucidă pe Kathryn? a intervenit Richard.

— Poate că aflase ceva despre el și îl șantaja... a speculat Lucía.

— Domnișoara era însărcinată în trei luni, a întrerupt-o Evelyn.

— I-auzi! Dar asta e o mare surpriză, de ce nu ne-ai spus până acum?

— Pentru că eu nu duc vorba...

— Era însărcinată cu Leroy?

— Da, chiar domnișoara Kathryn mi-a spus. Doamna Leroy nu știe.

— E posibil ca Frank Leroy s-o fi omorât pentru că făcea presiuni asupra lui, deși nu mi se pare un motiv serios. Sau poate că a fost un accident... și-a dat cu părerea Lucía.

— Oricum a fost, cred că s-a petrecut joi seara sau vineri dimineața, înainte de plecarea lui în Florida, a conchis Richard. Ceea ce înseamnă că e moartă de patru zile. Dacă temperatura n-ar fi scăzut sub zero grade...

Au ajuns la Institutul Omega pe la ora două. Lucía le vorbise de o natură exuberantă, de o pădure de arbuști, conifere și arbori seculari, dar mulți își pierduseră frunzele și peisajul nu mai era cel așteptat. Dacă erau paznici sau personal de întreținere aveau să fie văzuți, totuși au hotărât să riște.

— Proprietatea e uriașă, precis vom găsi locul ideal unde s-o lăsăm pe Kathryn, a spus Lucía.

— Există camere de supraveghere? a vrut să știe Richard.

— Nu. Ce rost ar avea într-un loc ca acesta? Nu e nimic de furat.

— Mă bucur. Bun, și după aceea, ce facem cu tine, Evelyn? Trebuie să te punem la adăpost de Leroy și de poliție, a spus el pe tonul părintesc pe care-l folosea de două zile când i se adresa.

— I-am promis bunicii că așa cum am plecat, tot așa mă voi întoarce.

— Dar ai plecat fugind de banda Salvatrucha, cum să te întorci în Guatemala? s-a mirat Lucía.

— Asta a fost acum opt ani. Și o promisiune e o promisiune...

— Cei care ți-au ucis frații sunt morți sau la închisoare. Nimeni nu are viață lungă într-o bandă, dar e încă multă violență în țara ta, Evelyn. Chiar dacă nimeni nu mai știe de răzbunarea aceea, o fată tânără și drăguță ca tine e vulnerabilă, îți dai seama, nu?

— Dar și aici e în pericol, a intervenit Richard.

— Nu cred că riscă să fie arestată pentru că nu are acte. Sunt unsprezece milioane de imigranți în aceeași situație în țara asta.

— Mai devreme sau mai târziu, corpul lui Kathryn va fi descoperit și va începe o anchetă serioasă care va duce la familia Leroy. La autopsie se va constata că era însărcinată, analiza ADN va demonstra că tatăl era Frank Leroy. Se va afla că mașina și Evelyn au dispărut.

— De-aia trebuie să plece cât mai departe, Richard. Dacă o găsec, o vor acuza de furtul automobilului și e posibil să o lege și de moartea lui Kathryn.

— Și-atunci tustrei suntem în găleată: suntem complici, am făcut să dispară dovezi, adică un cadavru.

— Vom avea nevoie de un avocat bun.

— Nici un avocat, și genial să fie, n-o să ne scoată din rahat. Spune, Lucía, la ce te-ai gândit? Precis că ai deja un plan.

— E doar o idee, Richard... Cel mai important este să o punem la adăpost pe Evelyn, undeva unde să n-o găsească nici Leroy, nici poliția. Aseară am sunat-o pe fiică-mea și părerea ei e că Evelyn se poate face nevăzută în Miami, unde trăiesc milioane de hispanici și unde se găsește de lucru din belșug. Poate sta acolo până se potolesc apele, iar odată convingi că n-o mai caută nimeni, s-ar putea duce la mama ei, la Chicago. Până atunci, Daniela s-a oferit s-o găzduiască ea.

— Doar nu ai de gând s-o vâri și pe Daniela în treaba asta! a sărit Richard, scandalizat.

— De ce nu? Îi place aventura, iar când a aflat ce am făcut noi a regretat că n-a fost și ea ca să ne dea o mână de ajutor. Și sunt sigură că tatăl tău ar face la fel.

— I-ai spus toate astea Danielei la telefon??

— Pe WhatsApp. Liniștește-te, omule, nimeni nu ne bănuiește, nimeni n-o să ne cerceteze telefoanele. Iar pe WhatsApp nu e nici o problemă. După ce o lăsăm pe Kathryn, o conducem pe Evelyn la avionul de Miami, unde o s-o aștepte Daniela.

— La avion?

— În țară poate zbura cu permisul tribal, însă dacă e riscant, o trimitem cu autobuzul. Dar e un drum lung, de o zi jumate.

Au pătruns pe domeniul Institutului Omega prin Lake Drive, au trecut prin fața clădirilor administrative într-un peisaj alb, tăcut și pustiu. De când începuse viscolul nu mai trecuse nimeni pe-acolo, drumul nu fusese dezăpezit, însă soarele topise o mare parte din zăpada care curgea în pârlăiașe murdare. Nu se vedeau urme proaspete de roți. Lucía i-a dus la sala de sport: acolo văzuse o ladă în care se țineau mingile cele mari de gimnastică; nici coioții, nici alte animale de pradă n-aveau să intre acolo. Dar Evelyn nu a fost de acord, era un sacrilegiu s-o pună pe Kathryn într-o ladă pentru mingi.

Așa că au ajuns pe malul unui lac lung și îngust, pe care Lucía îl străbătuse cu caiacul. Era înghețat, dar nu s-au avântat, Richard știa cât de înșelătoare e grosimea gheții. Pe mal se aflau un șopron, niște bărci și un debarcader. Richard a propus să tracteze cu mașina o bărcuță ușoară și s-o tragă pe cărarea îngustă care mergea paralel cu apa până la un loc mai izolat. Puteau s-o lase pe Kathryn pe malul opus, acoperită cu o prelată. În câteva săptămâni, la dezgheț, bărcuța avea să plutească pe lac până va fi găsită. În plus, niște funeralii pe apă erau ceva poetic, ca o ceremonie vikingă.

Tocmai se apucaseră să tragă de lanțul care ținea bărcuța, când Evelyn i-a oprit cu un strigăt și le-a arătat ceva printre copaci.

— Ce e? a tresărit Richard, crezând că văzuse un paznic.

— Un jaguar! a exclamat fata, uluită.

— Imposibil, aici nu trăiesc jaguari, Evelyn.

— Nu văd nimic, a zis Lucía.

— Jaguar! a repetat fata.

Și-atunci li s-a părut că zăresc în albeața crângului silueta unui animal mare și galben care a dispărut cu un salt în direcția grădinilor. Richard a presupus că era vorba de un căprior sau de un coiot, în regiunea asta nu fuseseră niciodată jaguari, iar dacă trăiseră vreodată alte feline mari, precum pumele sau râșii, fuseseră exterminate de mai bine de un secol. Viziunea fusese atât de fugară că s-au îndoit că văzuseră ceva, însă Evelyn, transfigurată, a pornit pe urmele presupusului jaguar, pășind parcă fără să atingă pământul, ușoară, eterică, plăpândă. Nici n-au îndrăznit s-o strige – dacă îi auzea cineva? – și au urmat-o umblând cu pași de pinguin, ca să nu alunece pe stratul subțire de zăpadă.

Evelyn a zburat ca purtată pe aripi de înger pe dinaintea clădirii administrației,

magazinului, librăriei și cafenelei, a lăsat în urmă biblioteca și sala de conferințe, apoi cele două săli mari de mese. Lucía își amintea institutul în plină vară, verde și plin de flori, păsări cu pieptul roșu și veverițe aurii, vizitatorii care se mișcau măsurat în dansul lent al orei de Tai Chi din grădină sau se plimbau între două cursuri ori conferințe în fuste indiene și sandale de călugăr, angajații abia ieșiți din adolescență și mirosind a marijuana, care duceau bagajele cu cărucioarele electrice. Panorama hibernală era dezolantă și totuși frumoasă, albeața fantomatică sporea impresia de imensitate. Clădirile erau închise, ferestrele acoperite cu panouri de lemn, nici un semn de viață nu răzbătea de nicăieri, de parcă locul ar fi fost părăsit de cincizeci de ani. Zăpada absorbea sunetele naturii și scârțâitul cizmelor, mergeau pe urmele lui Evelyn ca în vis, fără zgomot. Ziua era senină și era încă devreme, însă au avut impresia de a fi învăluiți într-o ceață, ca la teatru. Evelyn a trecut de cabine și a luat-o la stânga pe o cărare care ducea la niște trepte abrupte din piatră. Le-a urcat fără ezitare și fără să ia seama la ghețus, de parcă ar fi știut cu exactitate încotro se ducea, Lucía și Richard au urmat-o mai greoi. Au văzut o fântână înghețată și un Buddha din piatră, iar în vârful colinei se afla sanctuarul: un templu din lemn în stil japonez, pătrat, înconjurat de terase acoperite, inima spirituală a comunității.

Și au înțeles că acela era locul ales pentru Kathryn. Evelyn Ortega n-avea de unde ști că acolo se afla sanctuarul; pe zăpadă nu se vedeau urme de animal, numai ea le vedea. Inutil să cauți o explicație; ca de atâtea ori, Lucía a capitulat în fața tainei. Richard, după ce s-a îndoit de propria sa rațiune, a ridicat din umeri și s-a predat și el. În ultimele două zile nu mai avea încredere în ce credea că știe și în iluzia de a deține controlul în orice situație; acceptase că știa foarte puțin și controla și mai puțin, însă această incertitudine nu-l mai speria. În noaptea confidențelor, Lucía îi spusese că viața se manifestă mereu, dar e mai bine dacă o primim fără să opunem rezistență. Evelyn, călăuzită de o intuiție infailibilă sau de spectrul unui jaguar scăpat dintr-o junglă misterioasă, îi dusesse direct la locul sacru unde Kathryn avea să se odihnească în liniște, protejată de spirite bune, până când avea să fie gata de ultimul drum.

Femeile au așteptat sub acoperișul terasei, pe o bancă din preajma celor două heleșteie înghețate, pline vara de pești tropicali și flori de lotus, în timp ce Richard plecase să aducă mașina. Exista un drum de acces cam povârnit pentru mașinile de întreținere și de grădinărit, dar cu tracțiunea pe patru roți și cauciucuri de iarnă, vehiculul Subaru l-a urcat fără probleme.

Au scos-o cu grijă pe Kathryn din portbagaj, au întins-o pe prelată și au

purtat-o la sanctuar. Sala de meditație fiind încuiată, au ales podețul peste heleșteie pentru a pregăti trupul rigid, în poziție de fetus și cu ochii mari și albaștri deschiși a mirare. Evelyn și-a desprins de la gât piatra cu Ixchel, zeița-jaguar primită de la vindecătoarea din Petén cu opt ani în urmă, amuleta ancestrală de apărare, și a pus-o de gâtul lui Kathryn. Richard a dat s-o împiedice, era riscant, putea să fie o dovadă, dar s-a răzgândit: ar fi fost imposibil să se facă legătura cu Evelyn, care urma să fie departe când avea să fie găsit trupul. S-a mulțumit să ștergă amuleta cu un șervețel înmuiat în tequila.

La instrucțiunile fetei, care și-a asumat firesc rolul de preoteasă, au improvizat câteva rituri funerare elementare. Iar atunci pentru Evelyn, care nu putuse scoate un cuvânt la înmormântarea lui Gregorio și lipsise de la cea a lui Andrés, s-a închis un cerc: a știut că prin despărțirea solemnă de Kathryn își onora și frații. La ea în sat, agonia și moartea unui bolnav erau acceptate fără zarvă, căci moartea e un prag, la fel ca nașterea. Omul era ajutat să treacă dincolo fără frică, sufletul său ajungea la Dumnezeu. În caz de moarte violentă, crimă sau accident, era nevoie de alte rituri, victima trebuia să afle ce i se întâmplase și convinsă să nu revină printre cei vii, ca să nu-i sperie. Kathryn și copilul pe care-l purta în pântec fuseseră lipsiți de priveghiul cel mai simplu, poate că nici nu aflaseră că erau morți. Nimeni nu o spălase, n-o parfumase și n-o îmbrăcase pe Kathryn cu straietele cele mai bune, nimeni nu îi cântase și nu purtase doliu după ea, nu se servise cafea, nu se aprinseseră lumânări și nu se aduseseră flori, nu se pusese o cruce neagră în semn că moartea fusese violentă. „Sărmana domnișoara Kathryn, n-are nici măcar un sicriu sau un loc la cimitir... sărmanul pușor nenăscut, n-are nici măcar o jucărie cu care să se joace în cer...”

Lucía a udat o cârpă și i-a șters sângele închegat de pe obraz, iar Evelyn se ruga cu glas tare. În lipsă de flori, Richard a rupt niște crengi și i le-a pus între mâini. Evelyn a insistat să-i lase și sticla de tequila, pentru că la priveghi se găsește negreșit băutura. Au șters amprente de pe pistol și l-au lăsat lângă Kathryn. Poate că avea să fie dovada concludentă împotriva lui Frank Leroy: corpul va fi identificat drept cel al amantei sale, pistolul din care s-a tras glonțul era înregistrat pe numele lui, se putea dovedi că el era tatăl pruncului nenăscut. Totul pleda împotriva sa, dar nu-l și condamna, căci individul avea un alibi: fusese în Florida.

Au acoperit-o cu covorul, au înnodat cele patru colțuri ale prelatei peste ea, au legat totul cu frânghiile pe care Richard le avea în mașină. Ca și celelalte clădiri ale institutului, nici sanctuarul nu avea fundație, era ridicat pe piloni, lăsând un

spațiu în care au strecurat-o pe Kathryn. Au adunat apoi pietre ca să astupe intrarea. La dezghețul din primăvară, trupul avea să înceapă să se descompună și mirosul avea să atragă atenția.

— Hai să ne rugăm împreună cu Evelyn și să ne luăm rămas-bun de la Kathryn.

— Nu știu să mă rog, Lucía.

— Fiecare o face în felul său. Pentru mine, rugăciunea e un fel de a mă relaxa și a-mi exprima credința în misterul vieții.

— Asta înseamnă pentru tine Dumnezeu?

— Spune-i cum vrei, Richard, dar dă-ne mâna ca să formăm un cerc. Să-i ajutăm pe Kathryn și pe copilașul ei să urce la ceruri.

Pe urmă, Richard le-a învățat să facă bulgări de zăpadă și să le pună unul peste altul ca să clădească o piramidă și-n vârf au pus o lumânare aprinsă, așa cum îi văzuse făcând pe copiii lui Horacio de Crăciun. Lampada fragilă – o flăcăruie tremurătoare și apă, răspândea o lumină aurie printre cercuri albastre. Peste câteva ore, când lumânarea se va fi stins și zăpada se va fi topit, n-avea să mai rămână nici o urmă.

Epilog

Brooklyn

Richard Bowmaster și Lucía Maraz au adunat conștiincios tot ce s-a publicat despre cazul Kathryn Brown, de la descoperirea cadavrului, în martie, până câteva luni mai târziu, când au considerat închisă aventura care le schimbase viețile. Descoperirea cadavrului de la Rhinebeck a dat apă la moară speculațiilor despre un posibil sacrificiu uman făcut de membrii unui cult al imigranților din statul New York. Se simțea deja în aer xenofobia față de hispanici declanșată de odioasa campanie prezidențială a lui Donald Trump. Deși puțini îl luau în serios drept candidat, tapajul pe care l-a făcut promițând ridicarea unui zid la granița cu Mexicul și deportarea a unsprezece milioane de persoane intrate ilegal începea să prindă rădăcini în imaginația populară. A fost lesne să se dea o explicație macabră crimei. Mai multe detalii veneau în sprijinul teoriei cultului: victima fusese împachetată în poziție de fetus, ca mumiile precolumbiene, într-un covor mexican pătat cu sânge, cu o imagine a diavolului sculptată pe o piatră atârnată de gât și o sticlă pe eticheta căreia era desenată o hârcă. Glonțul tras de aproape în mijlocul frunții putea fi o execuție. În plus, fusese lăsată în sanctuarul Institutului Omega ca o batjocură la adresa spiritualității, după cum au remarcat câțiva ziariști iubitori de scandal.

Mai multe biserici creștine hispanofone au emis dezmințiri emfatiche, negând existența sectelor sataniste în comunitățile lor. Foarte curând însă, fecioara sacrificată, după expresia unui tabloid, a fost identificată drept Kathryn Brown, fizioterapeută din Brooklyn, de douăzeci și opt de ani, necăsătorită și gravidă. Fecioară, aiurea. S-a aflat și că piatra nu îl reprezenta pe Satana, ci pe o zeităte feminină din mitologia maya, iar hârcă era un desen comun pe sticlele de tequila cele mai obișnuite. Atunci interesul publicului și al presei a tot scăzut până la dispariție, iar Richard și Lucía au avut dificultăți în a se mai ține la curent cu cercetările.

Știrea din *The New York Times* din ultima săptămână a lunii mai, pe care

Richard a coroborat-o cu alte surse, nu prea avea legătură cu Kathryn Brown. Se ocupa de o rețea de trafic de persoane care opera în Mexic, în câteva țări din America Centrală și Haiti. Numele lui Frank Leroy apărea în reportaj alături de al altor complici, iar moartea sa abia ocupa două rânduri. FBI-ul se ocupase de cazul Kathryn Brown, deși ar fi fost de competența Departamentului de Poliție, din cauza relației tinerei cu Frank Leroy, care a și fost arestat pentru scurt timp ca principal suspect al crimei, dar eliberat pe cauțiune. FBI-ul cerceta de ani buni o vastă rețea de trafic de persoane, drept care în cazul Leroy acest aspect îi interesa, nu cel al nefericitei sale amante. Erau la curent cu participarea lui, numai că nu aveau destule dovezi: tipul își luase măsuri de precauție pentru o atare eventualitate. Legătura cu Kathryn Brown a făcut posibilă percheziția biroului și a domiciliului, de unde agenții federali au ridicat destule documente ca să pună mâna pe el.

Dar Leroy a fugit în Mexic, unde avea contacte și unde tatăl său trăise liniștit ani de zile ca fugar. La fel ar fi putut să trăiască și el, dacă nu ar fi existat un agent special FBI infiltrat în rețea. Era vorba de Ivan Danescu. Mulțumită lui, mai ales, a fost posibilă descoperirea rețelei criminale din Statele Unite și a conexiunilor cu Mexicul. Numele lui Danescu n-ar fi fost niciodată făcut public dacă ar fi rămas în viață; a murit însă când a fost atacată o fermă din Guerrero, unde se afla un centru de detenție a victimelor și unde se adunaseră o serie de șefi ai rețelei. Ivan Danescu însoțea militarii mexicani și scopul lor era eliberarea a mai bine de o sută de prizonieri care-și așteptau rândul ca să fie transportați și vânduți, a scris presa.

Richard a citit toate acestea printre rânduri, căci studiase serios modul de operare al cartelurilor și autorităților deopotrivă. Dacă era arestată vreo căpetenie, de obicei scăpa de închisoare uluitor de lesne. Legea era călcată voios în picioare, pentru că, începând cu poliția și terminând cu judecătorii, se ceda în fața amenințărilor sau a corupției, iar cine rezista își găsea sfârșitul asasinat. Extrem de rar se reușea extrădarea vinovaților care operau cu impunitate în Statele Unite.

— Pot să jur că militarii au năvălit în ferma aia ca să ucidă, sprijiniți de FBI. Așa se procedează în cazul operațiunilor împotriva narcotraficanților, și nu văd de ce-ar fi făcut altfel acum. Probabil că atacul surpriză a dat greș și a început măcelul. Așa s-ar explica moartea lui Ivan Danescu, pe de-o parte, și cea a lui Frank Leroy, pe de altă parte, i-a spus Richard Luciei.

Au sunat-o la Miami pe Evelyn, care nu citise știrea, și au stabilit să vină în Brooklyn, fiindcă îi ducea dorul lui Frankie și nu îndrăznise s-o sune pe Cheryl. Lucía a trebuit să-l convingă pe Richard că după moartea lui Frank Leroy nu mai era nici un fel de pericol pentru Evelyn; atât ea, cât și Cheryl meritau să se pună punct celor întâmplate. S-a oferit să spargă ea gheața și, conform teoriei sale că trebuie să o iei pieptiș, a sunat-o pe Cheryl și a rugat-o s-o primească pentru că avea să-i spună ceva important. Femeia a închis telefonul, speriată. Atunci Lucía a lăsat un bilet în cutia poștală a casei cu statui: „Sunt prietena lui Evelyn Ortega, care are încredere în mine. Vă rog să mă primiți, am să vă dau vești din partea ei“. Și-a scris dedesubt numărul mobilului, iar în plic a pus cheile de la Lexus și de la casa lui Kathryn Brown. În aceeași seară, Cheryl a sunat-o.

După o oră, Lucía îi bătea la ușă, în timp ce Richard aștepta nervos în mașină, cu dureri de stomac. Stabiliseră că era mai bine să nu vină și el, Cheryl s-ar fi simțit mai în largul ei între patru ochi cu o femeie. Lucía a constatat că Evelyn o descrisese corect: Cheryl era înaltă, blondă, cam masculină, dar mai îmbătrânită decât se așteptase. Era agitată, temătoare și în defensivă, tremura când a poftit-o în salon.

— Spuneți-mi de-a dreptul cât vreți și să terminăm repede, i-a spus rămânând în picioare, cu o voce spartă și cu brațele încrucișate.

Lucíei i-a luat o jumătate de minut să priceapă.

— Pentru Dumnezeu, Cheryl, ce vă trece prin cap! N-am venit să vă șantajez, cum puteți crede așa ceva! O cunosc pe Evelyn Ortega, cunosc treaba cu automobilul, precis că știu mai multe decât dumneavoastră despre Lexusul acela. Evelyn vrea să vină personal să vă explice, dar mai ales să-l vadă pe Frankie, îi e tare dor de el, îl adoră.

O transformare uimitoare s-a petrecut atunci cu femeia din fața ei. A fost ca și cum carapacea sub care se ascunsese crăpa în mii de bucăți, lăsând la vedere, în doar câteva secunde, o ființă lipsită de schelet, fără nici o susținere, plămădită doar din durere și din frică veche, atât de slabă și vulnerabilă, încât Lucía s-a stăpânit cu greu să n-o ia în brațe. Un suspin de ușurare i-a ieșit din piept și Cheryl s-a lăsat să cadă pe canapea, și-a ascuns chipul în mâini și a plâns ca un copil.

— Vă rog, liniștiți-vă, totul s-a terminat. Evelyn nu a vrut decât să vă ajute pe amândoi, pe dumneavoastră și pe Frankie.

— Știu, știu... Evelyn era singura mea prietenă, îi spuneam tot. A plecat când aveam mai multă nevoie de ea, a dispărut cu mașina fără să mă anunțe...

— Cred că nu cunoașteți toată povestea. Nu știți ce se afla în portbagajul mașinii...

— Cum să nu știu...

În miercură de dimineață, în timp ce Kathryn lucra cu el, Frankie a avut o cădere de glicemie și a leșinat. Cheryl i-a făcut o injecție și totul a reintrat în normal. Nu era vina nimănui, însă povestea cu cheia o stârnise și mai mult împotriva lui Kathryn: a acuzat-o că îi chinuie copilul și a concediat-o. „Nu mă poți da afară, pe mine m-a angajat Frank, doar el mă poate concedia și mă îndoiesc că ar face-o“, a răspuns tânăra sigură pe ea, dar și-a strâns lucrurile și a plecat.

A doua zi de dimineață, în timp ce Kathryn lucra cu el, Frankie a avut o cădere de glicemie și a leșinat. Cheryl i-a făcut o injecție și totul a reintrat în normal. Nu era vina nimănui, însă povestea cu cheia o stârnise și mai mult împotriva lui Kathryn: a acuzat-o că îi chinuie copilul și a concediat-o. „Nu mă poți da afară, pe mine m-a angajat Frank, doar el mă poate concedia și mă îndoiesc că ar face-o“, a răspuns tânăra sigură pe ea, dar și-a strâns lucrurile și a plecat.

Toată ziua de joi Cheryl a stat cu inima cât un purice așteptându-și soțul, iar când acesta a venit pe seară n-a fost nevoie să-i spună nimic, căci știa totul de la Kathryn, care îl sunase. Frank a înșfăcat-o de păr, a târât-o în dormitor, a trântit ușa de s-au cutremurat pereții și i-a tras un pumn în piept care a lăsat-o fără aer. Văzând-o cum căsca gura ca peștele pe uscat, s-a temut că exagerase, i-a mai tras un șut și s-a retras furios în camera lui, ciocnindu-se pe culoar de Evelyn, care aștepta tremurând să se ducă la Cheryl s-o ajute. A împins-o cât colo și a mers mai departe. Evelyn a fugit la Cheryl, a culcat-o, i-a aranjat pernele, i-a dat calmante și i-a pus comprese cu gheață pe piept, temându-se să nu aibă niște coaste rupte, așa cum pățise și ea când o atacaseră cei din bandă.

Frank Leroy a plecat cu un taxi vineri dis-de-dimineață, când toată casa mai dormea, ca să ia avionul spre Florida. Încă nu închiseră aeroportul din cauza viscolului, asta avea să se întâmple după vreo două ore. Cheryl a rămas toată ziua în pat, sub tranchilizante și păzită de Evelyn; tăcea cu îndârjire, fără să verse o lacrimă. Atunci s-a decis să acționeze. Își ura soțul și ar fi fost o binecuvântare să plece cu tipa aia, Brown, numai că n-avea să fie atât de simplu. Grosul averii lui Frank se afla în conturi în străinătate, la care ea nu avea acces, iar ceea ce era în țară era pe numele ei – așa insistase, ca să fie protejată în caz de probleme în mod legal. Pentru Frank, soluția ideală era să o elimine, iar dacă încă nu o făcuse

era din lipsa unui temei concret. Trebuia să scape și de Frankie, de care n-avea de gând să se îngrijească. Se îndrăgostise de Kathryn Brown, în curând avea să-și dorească să fie liber. Cheryl nu bănuia că exista încă un motiv, și mai puternic: amanta era însărcinată, urma să afle de-abia după rezultatul autopsiei, în martie.

Și-a zis că era cazul să-și înfrunte rivala, căci cu bărbatul ei nu avea spor; comunica doar pe subiecte banale, chiar și discuțiile astea se terminau violent, însă Brown urma poate să fie mai rațională când avea să înțeleagă avantajele ofertei ei. Plănuia să-i propună să rămână cu soțul ei, în schimb ea va divorța fără scandal și va păstra tăcerea în schimbul siguranței economice a lui Frankie.

A ieșit sâmbătă pe la prânz. Durerea din piept și coroana de spini care parcă îi încingea capul nu cedaseră, băuse două pahare și înghițise amfetamine cu pumnul. I-a spus lui Evelyn că se ducea la psihoterapeut. „Dar de-abia se curăță străzile, doamnă, mai bine stați liniștită acasă“. „Niciodată n-am fost mai liniștită, Evelyn“, i-a răspuns ea și s-a urcat în Lexus. Cunoștea adresa lui Kathryn Brown.

Mașina amantei se afla pe stradă, indiciu că avea să plece în curând, că altfel ar fi pus-o în garaj ca să o apere de ninsoare. Un impuls a făcut-o să scoată din torpedou pistolul lui Frank, un mic Beretta semiautomat de calibrul 32 și să și-l pună în buzunar. Așa cum bănuise, cheia se potrivea și a intrat fără zgomot.

Kathryn Brown tocmai dădea să iasă cu o sacoșă de pânză pe umăr și în ținută de gimnastică. A scos un strigăt de surpriză când s-a pomenit nas în nas cu Cheryl. „Nu vreau decât să stăm de vorbă“, i-a spus, dar cealaltă a împins-o spre ușă și a insultat-o. Nimic nu ieșea cum plănuise. A scos pistolul din buzunarul hainei și l-a ațintit spre Kathryn ca s-o silească să o asculte, dar tânăra a sfidat-o, râzând de ea. Cheryl a tras piedica și a ținut arma cu ambele mâini.

— Cotoroașă proastă ce ești! Crezi că mă sperii cu pistolul ăsta afurisit? Să vezi tu când o să-i spun lui Frank!

Glonțul a ieșit singur. Cheryl n-a știut când a apăsat pe trăgaci și nici măcar nu a țintit, i-a spus Luciei Maraz. „Glonțul a izbit-o în mijlocul frunții din întâmplare, așa i-a fost scris, așa era scris în karma mea și într-a ei.“ Fusesse ceva atât de rapid, atât de simplu și de limpede, că nu auzise nici zgomotul împușcăturii și nu simțise nici reculul armei în mâini, nici măcar nu pricepuse de ce căzuse femeia pe spate și ce era gaura neagră din frunte. I-a luat peste un minut să reacționeze și să constate că tânăra nu mișca, să se aplece asupra ei și să înțeleagă că o omorâse.

Mai departe, fiecare gest l-a făcut ca în transă. I-a spus Luciei că nu-și mai

amintea exact, deși doar la ce făcuse în acea sâmbătă blestemată se gândea de-atunci. „Cel mai important era să văd ce fac cu Kathryn, ca să n-o găsească Frank, ar fi fost groaznic altfel.“ Rana sângerase extrem de puțin, petele rămăseseră pe covor. A deschis garajul și a băgat Lexusul înăuntru. Făcea atletism și exerciții de o viață, în plus, rivala ei era mărunțică, așa că a târât corpul apucând de covorul pe care căzuse și l-a vârat în portbagaj, împreună cu pistolul. A pus cheia lui Kathryn în torpedou. Avea la dispoziție patruzeci și opt de ore până la întoarcerea lui Frank. De un an de zile tot răsucea în minte ideea de a se duce la FBI și a-l denunța în schimbul protecției. Dacă serialele de televiziune spuneau adevărul, ar fi putut primi o identitate nouă și ar fi dispărut în ceață împreună cu fiul ei. Dar mai întâi trebuia să se calmeze, inima îi bătea nebunește. S-a dus acasă.

În martie, când s-a anchetat moartea lui Kathryn Brown, Cheryl Leroy a fost interogată în mod superficial. Singurul suspect era soțul ei, al cărui alibi, acela că se afla în Florida jucând golf, s-a dovedit inutil, căci starea cadavrului nu permitea stabilirea momentului morții. Poate că Cheryl s-ar fi demascată singură, sub povara vinovăției, dacă ar fi fost interogată la puțin timp după moartea tinerei, dar asta s-a întâmplat abia după două luni, când s-a descoperit cadavrul la Intitulul Omega și a ieșit la lumină relația cu familia Leroy. În acest răstimp, Cheryl apucase să se împace cu propria conștiință. Se întinsese în pat ca să se odihnească într-o sâmbătă de la sfârșitul lui ianuarie cu o migrenă care îi înțețoța privirea și se trezise după câteva ore cu senzația copleșitoare că făcuse o crimă. Casa era în beznă, Frankie dormea, Evelyn era de negăsit, lucru nemaiîntâlnit până atunci. Aproape că-și pierduse mințile căutând explicații posibile pentru dispariția lui Evelyn, a mașinii și a cadavrului lui Kathryn Brown.

Frank Leroy s-a întors luni. În cele două zile, ea trăise într-o stare de spaimă teribilă, dacă n-ar fi fost copilul ar fi luat toate somniferele din casă și ar fi pus capăt vieții sale mizerabile, i-a mărturisit Luciei. Bărbatul a declarat dispariția mașinii ca să încaseze asigurarea și a acuzat-o de furt pe bonă. Nu și-a găsit amanta și a făcut tot felul de presupuneri, doar că fusese omorâtă n-a ghicit; avea să afle mai târziu, când a fost descoperit cadavrul și l-au acuzat pe el de crimă.

— Eu cred că Evelyn a ascuns corpul ca să ne protejeze pe Frankie și pe mine, a adăugat Cheryl.

— Nu, Cheryl, ea credea că soțul dumneavoastră a ucis-o pe Kathryn vineri și a plecat în Florida ca să aibă un alibi, neimaginându-și că cineva avea să folosească Lexusul. Iar gerul avea să păstreze cadavrul intact până luni, când

avea să revină.

— Cum? Evelyn nu știa că eu...? Și-atunci de ce...

— Evelyn a scos Lexusul ca să se ducă la farmacie în timp ce dumneavoastră dormeați. Prietenul meu, Richard Bowmaster, a tamponat-o ușor. Așa ne-am pomenit băgați în povestea asta. Evelyn credea că, odată întors acasă, Frank Leroy avea să afle că folosise mașina și că văzuse ce se găsea în portbagaj și era terorizată de soțul dumneavoastră.

— Asta înseamnă că... nici dumneavoastră n-ați știut ce se întâmplase...

— Nu. Aveam versiunea lui Evelyn. Ea era convinsă că Frank Leroy voia să-i facă felul ca s-o reducă la tăcere. Se mai temea și pentru viața dumneavoastră și a copilului.

— Și-acum, eu ce-am să pățesc? a întrebat Cheryl, speriată de mărturisirile pe care le făcuse.

— Nimic, Cheryl. Mașina e pe fundul unui lac și nimeni nu bănuiește adevărul. Ce am vorbit rămâne între noi. Lui Richard am să-i spun, fiindcă merită să știe, dar nimeni altcineva nu trebuie să afle. Frank Leroy v-a făcut destule neazuri.

Era ora nouă dimineața din ultima duminică de mai. Richard și Lucía își beau cafeaua alături de Marcelo și de Dois, singura din cele patru mâțe cu care se împrietenise câinele. Pentru Lucía era cam devreme, ce sens are să te trezești cu noaptea în cap într-o zi de duminică, pentru Richard asta făcea parte din plăcerile vieții în cuplu. Era o zi radioasă de primăvară, mai târziu se vor duce să-l ia pe Joseph Bowmaster și vor prânzi împreună; după-amiază vor merge tustrei s-o aștepte pe Evelyn în stația terminus a autobuzelor, căci bătrânul dorea s-o cunoască. Nu-și ierta fiul că nu-l chemase să participe la odiseea din ianuarie. „Ia gândește-te un pic, tată, cum ne-am fi descurcat cu tine în scaunul cu roțile?” i-a spus Richard. Însă pentru Joseph asta era o scuză, nu un motiv: dacă luaseră cu ei un chihuahua, îl puteau lua și pe el.

Evelyn plecase de treizeci și două de ore din Miami, unde începuse să-și construiască o viață cât de cât normală. Mai stătea și acum la Daniela, dar avea de gând să-și găsească în curând o locuință; ziua avea grijă de copii la o grădiniță și seara era chelneriță la un restaurant. Richard o ajuta financiar pentru că, vorba Lucíei, pe ceva trebuie să-ți dai banii înainte de a pleca la cimitir. Concepción Montoya, bunica din Guatemala, folosise bine mandatele poștale pe care Evelyn i le trimisese mai întâi din Brooklyn, apoi din Miami: își înlocuise

coliba cu o casă din cărămidă, adăugând un spațiu unde vindea îmbrăcămintea la mâna a doua pe care i-o trimitea fiică-sa Miriam de la Chicago. Nu se mai ducea la piață să vândă plăcinte, ci doar la cumpărături și să schimbe o vorbă cu prietenele. Evelyn socotea că avea vreo șaizeci de ani, deși nu putea fi sigură, însă în cei opt ani de la moartea nepoților și de la plecarea lui Evelyn îmbătrânise de supărare, după cum reieșea din cele două fotografii făcute de părintele Benito în care apărea în hainele cele mai elegante, aceleași pe care le purtase vreme de treizeci de ani și pe care avea să le poarte până la moarte: fusta groasă albastru cu negru, cămașa brodată în culorile satului, brâul roșu și portocaliu și acoperământul greu și multicolor de pe cap.

Părintele Benito spunea că bunica era la fel de activă ca oricând, numai că se micșorase, se uscaseră și se zbâncise, semăna cu o maimuțică, iar lumea o lua de nebună pentru că se ruga întruna cu jumătate de glas. Asta era în avantajul ei, pentru că nimeni nu îi cerea să plătească taxele. O lăsau în pace. Din două în două săptămâni, bunica vorbea cu nepoata la mobilul părintelui Benito. Refuzase să aibă unul al ei, cum îi propusese Evelyn: era un aparat tare periculos, care funcționa fără priză sau baterii și producea și cancer. „Vino să stai cu mine, *mamita*“, o rugase Evelyn, dar ce să facă ea în nord, cine să dea de mâncare la găini și cine să ude plantele, dacă veneau unii și îi ocupau casa, nu putea să riște, spunea Concepción. A, să-i facă o vizită, sigur, o să vadă ea când. Evelyn știa că asta n-avea să se întâmple curând; se va rezezi ea la Monja Blanca del Valle, măcar pentru câteva zile, când va avea o situație mai bună.

— Va trebui să-i spunem lui Evelyn adevărul despre moartea lui Kathryn Brown, a propus Richard.

— La ce bun să complicăm lucrurile? Ajunge că știm noi doi. În rest, n-are importanță.

— Cum n-are importanță? Femeia a fost omorâtă de Cheryl Leroy.

— Doar nu vrei să spui că trebuie să plătească pentru crimă, Richard. A fost un accident.

— Ai o influență fatală în viața mea, Lucía! Până să te cunosc eram un om cinstit, serios, un universitar ireproșabil... a suspinat el.

— Erai un tip plecticos până la Dumnezeu, dar uite că tot m-am îndrăgostit de tine.

— Nu mi-am imaginat vreodată c-am să ajung să obstruționez justiția.

— Legea e dură și justiția e oarbă. Tot ce-am făcut noi în cazul Kathryn Brown a fost să înclinăm un pic balanța către justiția naturală, pentru că o

protejam pe Evelyn, iar acum trebuie să facem același lucru pentru Cheryl. Frank Leroy a fost un ticălos și și-a plătit păcatele.

— Ce ironie că nu l-au prins pentru fărădelegile comise și că a trebuit să fugă pentru o crimă pe care nu a comis-o.

— Păi vezi? La asta mă refeream când ziceam de justiția naturală, l-a sărutat Lucia ușor pe buze. Mă iubești, Richard?

— Tu ce crezi?

— Că mă adori și că nu pricepi cum de-ai putut trăi atâta amar de vreme fără mine, plictisit și cu inima în hibernare.

— Și în toiul iernii am aflat în sfârșit că port în mine o vară de neînvins.

— Asta ți-a venit așa, pe loc?

— Nu. Așa a spus Albert Camus.

Mulțumiri

Ideea acestui roman s-a născut de Crăciunul anului 2015, într-o casă de cărămizi de culoare întunecată din Brooklyn, unde luam prima cafea a dimineții într-un mic grup format, pe lângă mine, din fiul meu Nicolás și nora mea Lori, sora ei Christine Barra, Ward Schumaker și Viviane Fletcher. Unul dintre ei m-a întrebat ce-aveam să scriu pe 8 ianuarie, zi ce se apropia rapid și care e data la care, de treizeci și cinci de ani încoace, îmi încep toate cărțile. Cum nu mă gândisem încă la nimic, au început să-mi dea idei și așa s-a format scheletul acestui roman.

M-au ajutat la documentare Sarah Kessler, ca de obicei, Chandra Ramírez, Susanne Cipolla, Juan Allende și Beatriz Manz.

Roger Cukras a fost inspirația pentru povestea de dragoste a cuplului matur Lucía și Richard.

Primii mei cititori și critici au fost fiul meu Nicolás, editoarele mele Johanna Castillo și Nuria Tey, agenții mei Lluís Miguel Palomares și Gloria Gutiérrez, lectorul plin de acribie al agenției Balcells, Jorge Manzanilla, fratele meu Juan, prietenele mele formidabile Elisabeth Subercaseaux și Delia Vergara. Și, firește, Panchita Llona, mama mea, care la cei nouăzeci și șase de ani ai ei nu a lăsat din mână creionul roșu cu care mi-a corectat toate cărțile.

Tuturor, plus altor câtorva persoane care m-au sprijinit emoțional în viață și în scris pe parcursul ultimilor doi ani, care n-au fost ușori pentru mine, le datorez aceste pagini.